

This is a digital copy of a book that was preserved for generations on library shelves before it was carefully scanned by Google as part of a project to make the world's books discoverable online.

It has survived long enough for the copyright to expire and the book to enter the public domain. A public domain book is one that was never subject to copyright or whose legal copyright term has expired. Whether a book is in the public domain may vary country to country. Public domain books are our gateways to the past, representing a wealth of history, culture and knowledge that's often difficult to discover.

Marks, notations and other marginalia present in the original volume will appear in this file - a reminder of this book's long journey from the publisher to a library and finally to you.

Usage guidelines

Google is proud to partner with libraries to digitize public domain materials and make them widely accessible. Public domain books belong to the public and we are merely their custodians. Nevertheless, this work is expensive, so in order to keep providing this resource, we have taken steps to prevent abuse by commercial parties, including placing technical restrictions on automated querying.

We also ask that you:

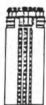
- + *Make non-commercial use of the files* We designed Google Book Search for use by individuals, and we request that you use these files for personal, non-commercial purposes.
- + *Refrain from automated querying* Do not send automated queries of any sort to Google's system: If you are conducting research on machine translation, optical character recognition or other areas where access to a large amount of text is helpful, please contact us. We encourage the use of public domain materials for these purposes and may be able to help.
- + *Maintain attribution* The Google "watermark" you see on each file is essential for informing people about this project and helping them find additional materials through Google Book Search. Please do not remove it.
- + *Keep it legal* Whatever your use, remember that you are responsible for ensuring that what you are doing is legal. Do not assume that just because we believe a book is in the public domain for users in the United States, that the work is also in the public domain for users in other countries. Whether a book is still in copyright varies from country to country, and we can't offer guidance on whether any specific use of any specific book is allowed. Please do not assume that a book's appearance in Google Book Search means it can be used in any manner anywhere in the world. Copyright infringement liability can be quite severe.

About Google Book Search

Google's mission is to organize the world's information and to make it universally accessible and useful. Google Book Search helps readers discover the world's books while helping authors and publishers reach new audiences. You can search through the full text of this book on the web at <http://books.google.com/>

Acc 33222

UNIVERSITEITSBIBLIOTHEEK GFNT

Digitized by Google

CRITIAE TYRANNI
CARMINUM

ALIORUMQUE INGENII MONUMENTORUM

QUAE SUPERSUNT.

DISPOSUIT ILLUSTRAVIT EMENDAVIT

NICOLAUS BACHIUS

PHILOSOPHIAE DOCTOR ARTIUMQUE LIBERALIUM
MAGISTER.

PRAEMISSA EST CRITIAE VITA A FLAVIO
PHILOSTRATO DESCRIPTA.

LIPSIAE 1827

SUMPTIBUS FRID. CHR. GUIL. VOGELII.

VIRO

INGENIOSISSIMO AC NOBILISSIMO

LIBERO BARONI

GUILELMO DE HUMBOLDT

**AUGUSTISSIMI BORUSSORUM REGIS MINISTRO
EXCELLENTISSIMO**

ΑΝΤ' ΕΥΕΡΓΕΣΙΗΣ ΚΑΙ ΜΕΤΑΛΛΩΝ ΑΓΑΘΩΝ.

ἐπεὶ ψάμμος ἀριθμὸν περιπέφηνεν·
ἐκείνος ὅσα χάσματ' ἄλλοις ἐθήκειν,
τίς ἔν φράσαι δύναντο;

ΠΙΝΔΑΡΟΣ ΟΛΥΜΠ. Β.

Petivi abs **TE, VIR EXCELLENTISSIME**, ut **TUO** nomini inscribere mihi liceret libellum, quo tractandas mihi sumpsissem **CRITIAE ATHE- NIENSIS** Carminum aliorumque ingenii monumen- torum reliquias. Neque solum pro innata **TIBI** generositate explevisti omnem expectationem desi- derii mei, idque litteris, quas ante diem tertium Nonas Septembres ex villa **TUA** Tegeliensi ad me misisti, sed commentationem quoque, ad indicen- dum Gymnasii nostri Examen publicum **DE CRI- TIAE TYRANNI POLITHIS ELEGIACIS** (Vra- tislaviae 1826. 4.) speciminis loco scriptam, bene- vole clementerque excepisti, novo insuper suffraga- tus proposito meo, ita ut timide quidem vel potius verecunde, paullo tamen confidentius hanc qualem- cunque scriptionem **TIBI** tradere ausim.

Ad quod quidem opusculum construendum quidquid opus fuit materiae, id potissimum debeo Bibliothecae locupletissimae, quae in litterarum Universitate Viadrina summis humanissimi ac do- ctissimi **WACHLERI** auspiciis floret: neque opem tantummodo una cum hoc viro perofficioso **FRAN- CISCUS PASSOVIUS**, candidissimo hospitio inte- gerrimaque me complexus familiaritate, sed con-

silium quoque promptissime mihi dedit roganti. Eaque ratione tanquam fundamento iam posito, illam farraginem disponere, illustrare atque in unum quoddam corpus redigere aggressus sum horis subsecivis, quas mihi otium prae-buit docendi muneribus interiectum. Fastigium denique impositum est operi in hacce Augustissimi Saxonum Regis sede celeberrima, ubi, licet non omnino mihi suppeditaverit Bibliotheca publica, si quid positum erat in votis, hoc tamen assequutus sum, ut libros quosdam, qui Vratislaviae desiderantur, inspicere atque in usum meum admittere fas esset ac per leges liceret. Omnem vero expectationem superavit IULII SILLIGII candida humanitas, quippe qui qualicumque officio omnique studio desideriiis meis obsequutus, parem doctrinae subtilis animique sinceri prae se tulerit speciem; similiterque C. A. BOETTIGERUS, artis antiquae interpres elegantissimus, et librorum pretiosorum mihi porrexit copiam, et singulariter me commendavit H. HASIO, asservandis antiquis statuis praefecto, cuius eximiam ab Hermanno *)

---

*) Ad Euripidis Fragmenta duo Phaethontis p. 3 sq.

iam laudatam humanitatem me quoque cognovisse aperte et ingenue confiteor.

Itaque in hac urbe, quod superiore anno Bero-
lini et in Regiis et in TUIS aedibus, vir generosis-
sime, mihi erat concessum, artis monumenta prae-
stantissima quaeque iterum iterumque intuendo co-
gnoscere et admirari solebam. Primum ingredienti
signorum antiquorum Museum sese mihi obtulit opus
illud anaglyptum, in quo Hercules proponitur tri-
podem Delphicum deportaturus, ab Apolline depre-
hensus idemque superatus: gressus intendenti ob-
iicitur antiquissimum illud Minervae signum, cuius
quid significarent imagines duodecim camporum
tractu inde a sinu descendentes, equidem explicare
conatus eram in commentatione DE SOLONE
POETA: mox aspicere licet statuas Herculanenses,
ex quibus una, sive dea sive mortalis, verecundae
pulcritudinis ac maiestatis sempiternam ostendit
imaginem. Sed quid multa? Ariadnae in rupe
Naxia deplorantis se abs Theseo derelictam quis
unquam poetarum speciem expressit illa veriore,
quam sculptor lapidi commisit duro atque rigido?
Qualis est varietas ac descriptio *ἡθους τε καὶ πά-
θους*, per omnes artus totumque corpus effusa!

Neque artis plasticæ solum cultoribus Dresda insignem exhibet copiam, sed etiam pictorum opera excellentissima quaeque admiratoribus contemplanda offeruntur, summorum artificum, Giovanni Bellini, Raphaelis Sanctii, Titiani, Antonii de Alegriis (Corregio), Andreae Vannacci (del Sarto), Annibalis Carracci, Rubentis, Mengsü, aliorum. Atque Raphaelis, pictorum facile principis, palmarium, non vulgare quoddam haec urbs includit monumentum, quo pictor celebravit beatissimam virginem, in lucida nube insistentem, angelorum choris glorificatam, quam virtutis ac pudoris speciem intueantur mortales immortalia consecrantes *).

---

*) Frid. Schlegelii Operum Tom. VI. p. 68. de *Raphael* hanc potissimum enuntiavit sententiam: *Es hat dieser Mahler sich besonders darin gefallen, die heilige Jungfrau auf das mannichfachste darzustellen, zum Theil in einem ganz entgegengesetzten Sinne. Man könnte eine ganze Reihe aufstellen von der möglichst irdischen Auffassung bis zur höchsten anbetungswürdigen Verklärung und Göttlichkeit. Der Anfang dieser Reihe wäre dann die Maria im Garten, wo sie, wie die eigne Geliebte, ganz nur in irdischer Lieblichkeit gemahlt ist; den Beschluss macht die grosse in Wolken wandelnde Mutter Gottes in Dresden, wo die reinen Formen des ernsten doch liebeglühenden Gesichts uns an das Ideal der hohen Juno und zugleich auch der strengen Diana erinnern. cf. p. 91. 136. 201 sq.*

Sed iam longius mihi vagato tandem redeundum est eo, unde deflexit oratio. Animus enim, vir illustrissimae, qui me TIBI devinctum et constrictum tenet, gratissimus ac religiosus desiderio commovebatur, ut meae erga TE pietatis ac voluntatis publicum quoddam fieret documentum. TU quidem me Berolini litterarum studiosum, a FRIDERICO THEOPHILO WELCKERO praeceptore dilectissimo benevolentiae TUAE commendatum, summa qua fieri potuit clementia et humanitate amplexus, quum postea eundem doctoris provincia in regionem avocasset, tum naturae amoenitatibus orbatam, tum omnibus paene litterarum artiumque subsidiis destitutam, epistolis TUIS studia mea dirigere, animum meum levare omneque mihi ferre praesidium benigne comiterque perrexisti. Praeterea litteras mihi dederas commendatitias ad virum perillustrem THEODORUM THEOPHILUM DE HIPPEL, regendae Silesiae superiori praefectum, cuius insignis humanitas ac benevolentia quam suavis mihi fuerit atque iucunda quantumque contulerit ad profundum RHENI PATRIS desiderium subiunde leniendum, haud semel TIBI praedicavi, neque amplius praedicandi tantas talis viri virtutes hodie

est locus neque tempus. Accessit etiam OTTONIS BENDAE, qua intima adhuc usus sum, dulcis familiaritas, *animae, qualem neque candidiorem terra tulit, neque cui me sit devinctior alter*; cuius viri curae ac studia interpretandis Shakspearii carminibus scenicis nuper impensa nemo est qui ignoret.

Pauci iam restant dies, quibus superatis officium me revocabit ad novum ingrediendum docendi discendique curriculum: TU autem vale, VIR EXCELLENTISSIME, neve unquam desine mihi studiisque meis favere!

Scribebam DRESDAE AD ALBIM

extremo mense Septembri a. c*irca* 1800 c*irca* xxvi.

ΦΛΑΥΙΟΥ ΦΙΛΟΣΤΡΑΤΟΥ

ΒΙΟΣ ΚΡΙΤΙΟΥ.

2 νόμους ἀρχόντων ἀκοῦσθαι. ἀλλ' ἐπεὶ λαμπρῶς μὲν ἐ-
 Λακωνίσει, προὔδιδου δὲ τὰ ἱερὰ, καθήρει δὲ διὰ Λυσάν-
 δρου τὰ τεῖχη, οὓς δ' ἤλανε τῶν Ἀθηναίων, τὸ σιῆναί
 ποι τῆς Ἑλλάδος ἀφηρεῖτο, πόλεμον Λακωνικὸν εἰπὼν ἐς
 πάντας, εἴ τις [τὸν] Ἀθηναῖον φεύγοντα δέξαιτο, ὁμότητί
 τε καὶ μισοφονίᾳ τοὺς τριάκοντα ὑπερεβάλλετο, βουλευμα-
 τὸς τε αὐτοῦ τοῖς Λακεδαιμονίοις ξυνελάβανεν, ὥς μηλό-

§. 2. προὔδιδου δὲ τὰ ἱερὰ] Ita habet ed. Paris. haud dubie ex
 Codd. neque intelligitur, cur Olearius, nulla indicata ratione,
 omiserit particulam δέ, quam tamen sententiarum tenor fla-
 gitat: longior nimirum est protasis totius sententiae, apodosis
 autem incipit a verbis: κάκιστος ἀνθρώπων κ. τ. λ. quae quidem
 apud Olearium singularem efficiunt sententiam, nullo modo
 cum praecedentibus coniunctam.

λαμπρῶς μὲν ἐΛακωνίσει] Huius rei certissimum specimen
 est oratio, quam ad ipsius Critiae ingenium accommodavit
 Xenophon Hell. II, 3, 24 sqq. Philostratus respicit potissi-
 mum sodalitia (ἐταιρείας), primum a Lysandro per singulas
 civitates (Plutarch. Lysand. c. 13.), deinde Athenis quoque
 constituta (quinqueviratus). Weberus l. c. pag. 16. Nam
 quum eo tempore, inquit, etiam apud Athenienses, quod antea
 per oppida a Lysandro factum erat, eorum, qui Laconibus
 aperte favebant, societas quaedam (ἐταιρείαν Graeci dicunt)
 constituta esset (vid. Andocid. de Myster. passim, Lysias in
 Eratosth. 7. 9.), absque huius sodalibus societatis quinque-
 viri crearentur, ut ipsi quidem prae se tulerunt, colligendo-
 rum caussa civium, ut re patefactum est, ad civitatem pau-
 corum manibus vindicandam: statim Critias in his quinque
 lectus est. Et quum in pace statutum esset, ut patriis legi-
 bus Athenienses uterentur, quinque, Lysandri freti auxilio,
 populum coegerunt, ut triginta hominibus inquirendi emen-
 dandique pristinas civitatis constitutiones permitteret pote-
 statem (Lys. in Eratosth. 7.). Itaque ex plebiscito triginta
 viri electi sunt, enarrante Xenophonte Hell. II, 3, 2. Ἔδοξε
 τῷ δήμῳ τριάκοντα ἄνδρας ἐλέσθαι, οἱ τοὺς πατρίους νόμους
 ξυγγράφουσι, καθ' οὓς πολιτεύουσιν. καὶ ἡρέθησαν οὗτοι,
 Πολυάρχης, Κριτίας κ. τ. λ. Quo tamen populi consilio
 qua ratione abusi sint triginta, idem Xenophon docet ib. III,
 2, 11. αἰεθίντες δὲ ἐφ' ᾧ τε ξυγγράφαι νόμους, καθ' οὓς-
 τινες πολιτεύονται, τούτους μὲν αἰετὸν ἐμῆλλον ξυγγράφειν τε

leges concesserant civitatis gubernacula. Sed propterea 2
quod manifesto Lacedaemoniis favit atque sacra pro-
didit et Lysandri ope moenia destruxit, quosque in
exilium misit Athenienses, quominus in ulla Graeciae
parte commorarentur, prohibuit, Laconicum omnibus
praedicens bellum, si quis exulem Atheniensem susce-
perit, et quoniam immanitate caedisque amore inter
triginta eminuit, insulsi Lacedaemoniorum consilii par-
ticipes, ut pecoribus pascenda appareret Attica, homi-

καὶ ἀποδεικνύναι, βουλὴν δὲ καὶ τὰς ἄλλας ἀρχὰς κατέστη-
σαν, ὡς ἰδοῦναι αὐτοῖς. Dio Chrysostomus Orat. 21. Vol. I.
p. 502. Reisk. Οὐκ οὖν δικαίως Ἀθηναῖοι νομοθέτην αὐτὸν
[Κριτίαν] εἶλοντο ἐπὶ γὰρ τὸ μεταγράψαι τοῖς παλαιοῖς νό-
μους, ὡς οὐδὲνα αὐτῶν ἔλεπεν. cf. Lysias in Eratosth. 29.
p. 122. 87 sqq. p. 128. Steph. Diodor. Sic. XIV, 5 sq.

εἴ τις τὸν Ἀθηναῖον] Offensionis quid habet articulus τὸν
ante Ἀθηναῖον, ut iure me docuit Silligius: itaque cancellis
inclusimus.

ἢ ὁμότητί τε καὶ μισοφονίᾳ] Nimirum Critias inter collegas
suos fuisse dicitur τυραννικώτατος καὶ φοινικώτατος. Xenoph.
Mem. I, 2, 12. Κριτίας μὲν γὰρ τῶν ἐν τῇ ὀλιγαρχίᾳ πάν-
των πλεονεκτιστάτος τε καὶ βιαίότατος. Commentar. ad
Hermog. in Rhet. Graec. Aldin. T. II. p. 66. Ὁ δὲ Κριτίας
ὁμότατος καὶ τύραννος. Iustin. V, 9. Critias et Hip. omnium
tyrannorum saevissimi. Dionys. Hal. in Isaeo 21. Κριτίας τε
ὁ τῶν τριάκοντα ἀρχάς. Diodor. Sic. XIV, 34. τὴν ἡγεμονίαν
ἔχων. Eornel. Nepot. Thrasyb. II, 7. dux tyrannorum. Athe-
naeus XIII. p. 600. E. ὁ κράτιστος Κριτίας. Atque apud
Xenoph. Hell. II, 3, 51. Critias se ipse dicit προστάτην. cf.
Aelian. V. H. IV, 15. Ael. Arisud. T. II. p. 83. Iebb.
Quinetiam Critiae tyrannis hominibus Graecis in proverbii
consuetudinem venisse videtur, teste Maximo Tyrio Diss.
XXVII. p. 36. Ὅπῃ οὖν λέγομεν ἐρᾶν χρημάτων Λακείων,
ἢ Ξέρξην τῆς Ἑλλήνων γῆς, ἢ Κλέαρχον πολέμου, ἢ Ἀγασί-
λαον τιμῆς, ἢ Κριτίαν τυραννίδος, ἢ Ἀλκιβιάδην Σικελίας κ. τ. λ. cf. Diss. XIII. p. 245. Huc etiam respicere vi-
dentur Critiae supercilia, quae memorantur in Tzetzae Chiliad.
VI, 132. καὶ τὰς ὀφρύας ἀνασπᾷ [Demades] καθάπερ ὁ Κρι-
τίας, ὁ εἷς ἐκ τῶν τριάκοντα.

2 νόμους ἀρχόντων ἀκροῦσθαι. ἀλλ' ἐπαὶ λαμπρῶς μὲν ἐ-
 Λακωνίσε, προϋδίδου δὲ τὰ ἱερὰ, καθήρει δὲ διὰ Λυσάν-
 δρου τὰ τεῖχη, οὗς δ' ἤλανε τῶν Ἀθηναίων, τὸ στήναι
 ποι τῆς Ἑλλάδος ἀφηρεῖτο, πόλεμον Λακωνικὸν εἰπὼν ἐς
 πάντας, εἴ τις [τὸν] Ἀθηναῖον φεύγοντα δέξαιτο, ὁμότητί
 τε καὶ μισοφονίᾳ τοὺς τριάκοντα ὑπερεβάλλετο, βουλευμα-
 τὸς τε αὐτοῦ τοὺς Λακεδαιμονίους ξυνελάμβανεν, ὡς μολό-

§. 2. προϋδίδου δὲ τὰ ἱερὰ] Ita habet ed. Paris. haud dubie ex
 Codd. neque intelligitur, cur Olearius, nulla indicata ratione,
 omiserit particulam δέ, quam tamen sententiarum tenor fla-
 gitat: longior nimirum est protasis totius sententiae; apodosis
 autem incipit a verbis: *κάκιστος ἀνθρώπων κ. τ. λ.* quae quidem
 apud Olearium singularem efficiunt sententiam, nullo modo
 cum praecedentibus coniunctam.

λαμπρῶς μὲν ἐΛακωνίσει] Huius rei certissimum specimen
 est oratio, quam ad ipsius Critiae ingenium accommodavit
 Xenophon Hell. II, 5, 24 sqq. Philostratus respicit potissi-
 mum sodalitia (ἐταιρείας), primum a Lysandro per singulas
 civitates (Plutarch. Lysand. c. 13.), deinde Athenis quoque
 constituta (quinqueviratus). Weberus l. c. pag. 16. *Nam*
quum eo tempore, inquit, etiam apud Athenienses, quod antea
per oppida a Lysandro factum erat, eorum, qui Laconibus
aperte favebant, societas quaedam (ἐταιρείαν Graeci dicunt)
constituta esset (vid. Andocid. de Myst. passim, Lysias in
Eratosth. 7. 9.), absque huius sodalibus societatis quinque-
viri crearentur; ut ipsi quidem prae se tulerunt, colligendo-
rum caussa civium, ut re patefactum est, ad civitatem pau-
corum manibus vindicandam: statim Critias in his quinque
lectus est. Et quum in pace statutum esset, ut patrii legi-
bus Athenienses uterentur, quinque, Lysandri freti auxilio,
populum coegerunt, ut triginta hominibus inquirendi emen-
dandique pristinas civitatis constitutiones permitteret pote-
statem (Lys. in Eratosth. 7.). Itaque ex plebiscito triginta
viri electi sunt, enarrante Xenophonte Hell. II, 5, 2. Ἐδοξε
τῷ δήμῳ τριάκοντα ἄνδρας ἐλέσθαι, οἱ τοὺς πατρίους νόμους
ἐγγράφουσι, καθ' οὓς πολιτεύσουσι. καὶ ἡρέθησαν οὗτοι,
Πολύαρχης, Κριτίας κ. τ. λ. Quo tamen populi consilio
qua ratione abusi sint triginta, idem Xenophon docet ib. III,
2, 11. αἰρεθέντες δὲ ἐφ' ᾧ τε ἐγγράφαι νόμους, καθ' οὓς-
τινας πολιτεύσονται, τούτους μὲν αἰεὶ ἐμελλον ἐγγράφειν τε

leges concesserant civitatis gubernacula. Sed propterea 2
quod manifesto Lacedaemoniis favit atque sacra pro-
didit et Lysandri ope moenia destruxit, quosque in
exilium misit Athenienses, quominus in ulla Graeciae
parte commorarentur, prohibuit, Laconicum omnibus
praedicens bellum, si quis exulem Atheniensem susce-
perit, et quoniam immanitate caedisque amore inter
triginta eminuit, insulsi Lacedaemoniorum consilii par-
ticipes, ut pecoribus pascenda appareret Attica, homi-

καὶ ἀποδεικνύναι, βουλὴν δὲ καὶ τὰς ἄλλας ἀρχὰς παύσασθαι, ὡς ἰδοὺ αὐτοῖς. Dio Chrysostomus Orat. 21. Vol. I. p. 502. Reisk. Οὐκ οὖν δικαίως Ἀθηναῖοι νομοθέτην αὐτὸν [Κριτίαν] εἶλοντο ἐπὶ γὰρ τὸ μεταγράψαι τοὺς παλαιούς νόμους, ὡς οὐδένα αὐτῶν ἔλεπεν. cf. Lysias in Eratosth. 29. p. 122. 87 sqq. p. 128. Steph. Diodor. Sic. XIV, 5 sq.

εἰ τις τὸν Ἀθηναῖον] Offensionis quid habet articulus τὸν ante Ἀθηναῖον, ut iure me docuit Silligius: itaque cancellis inclusimus.

ἡ ἀμότητις τε καὶ μαιφονία] Nimirum Critias inter collegas suos fuisse dicitur τυραννικώτατος καὶ φοινικώτατος. Xenoph. Mem. I, 2, 12. Κριτίας μὲν γὰρ τῶν ἐν τῇ ὀλιγαρχίᾳ πάντων πλεονεκτίστας τε καὶ βιαίωτατος. Commentar. ad Hermog. in Rhet. Graec. Aldin. T. II. p. 66. Ὁ δὲ Κριτίας ὀμώτατος καὶ τύραννος. Iustin. V, 9. Critias et Hip. omnium tyrannorum saevissimi. Dionys. Hal. in Isaeo 21. Κριτίας τε ὁ τῶν τριάκοντα ἄρχας. Diodor. Sic. XIV, 34. τὴν ἡγεμονίαν ἔχων. Cornel. Nepot. Thrasyb. II, 7. dux tyrannorum. Athenaeus XIII. p. 600. E. ὁ κράτιστος Κριτίας. Atque apud Xenoph. Hell. II, 3, 51. Critias se ipse dicit προστάτην. cf. Aelian. V. H. IV, 15. Ael. Aristid. T. II. p. 83. Iebb. Quinetiam Critiae tyrannis hominibus Graecis in proverbii consuetudinem venisse videtur, teste Maximo Tyrio Diss. XXVII. p. 36. Ὅπότ' οὖν λέγομεν ἐρεῖν χρημάτων Λαρσίον, ἢ Ἐρέξην τῆς Ἑλλήνων γῆς, ἢ Κλέαρχον πόλεμον, ἢ Ἀγροίλαον τιμῆς, ἢ Κριτίαν τυραννίδος, ἢ Ἀλκιβιάδην Συναλίας κ. τ. λ. cf. Diss. XIII. p. 245. Huc etiam respicere videntur Critiae supercilia, quae memorantur in Tzetzae Chiliad. VI, 132. καὶ τὰς ὀφρύας ἀνασπᾷ [Demades] καθάπερ ὁ Κριτίας, ὁ εἰς ἐκ τῶν τριάκοντα.

2 νόμους ἀρχόντων ἀκροῦσθαι. ἀλλ' ἐπαὶ λαμπρῶς μὲν ἐ-
 Λακωνίσε, προϋδίδου δὲ τὰ ἱερά, καθήρει δὲ διὰ Λυσάν-
 δρου τὰ τεῖχη, οὗς δ' ἤλαυνε τῶν Ἀθηναίων, τὸ στήναί
 ποι τῆς Ἑλλάδος ἀφηρεῖτο, πόλεμον Λακωνικὸν εἰπὼν ἐς
 πάντας, εἴ τις [τὸν] Ἀθηναῖον φεύγοντα δέξαιτο, ὁμότητί
 τε καὶ μαιφονία τοὺς τριάκοντα ὑπερεβάλλετο, βουλευμα-
 τὸς τε αὐτοῦ τοὺς Λακεδαιμονίους ξυνελάμβανεν, ὡς μολό-

§. 2. προϋδίδου δὲ τὰ ἱερά] Ita habet ed. Paris. haud dubie ex
 Codd. neque intelligitur, cur Olearius, nulla indicata ratione,
 omiserit particulam δέ, quam tamen sententiarum tenor fla-
 gitat: longior nimirum est protasis totius sententiae, apodosis
 autem incipit a verbis: *νάμιστος ἀνθρώπων κ. τ. λ.* quae quidem
 apud Olearium singularem efficiunt sententiam, nullo modo
 cum praecedentibus coniunctam.

λαμπρῶς μὲν ἐΛακωνίσει] Huius rei certissimum specimen
 est oratio, quam ad ipsius Critiae ingenium accommodavit
 Xenophon Hell. II, 3, 24 sqq. Philostratus respicit potissi-
 mum sodalitia (*ἐταιρείας*), primum a Lysandro per singulas
 civitates (Plutarch. Lysand. c. 13.), deinde Athenis quoque
 constituta (*quinqueviratus*). Weberus l. c. pag. 16. *Nam*
quum eo tempore, inquit, etiam apud Athenienses, quod antea
per oppida a Lysandro factum erat, eorum, qui Laconibus
aperte favebant, societas quaedam (ἐταιρείαν Graeci dicunt)
constituta esset (vid. Andocid. de Myster. passim, Lysias in
Eratosth. 7. 9.), absque huius sodalibus societatis quinque-
viri crearentur, ut ipsi quidem prae se tulerunt, colligendo-
rum caussa civium, ut re patefactum est, ad civitatem pau-
corum manibus vindicandam: statim Critias in his quinque
lectus est. Et quum in pace statutum esset, ut patriis legi-
bus Athenienses uterentur, quinque, Lysandri freti auxilio,
populum coegerunt, ut triginta hominibus inquirendi emen-
dandique pristinas civitatis constitutiones permitteret pote-
statem (Lys. in Eratosth. 7.). Itaque ex plebiscito triginta
virī electi sunt, enarrante Xenophonte Hell. II, 3, 2. Ἐδοξε
τῷ δήμῳ τριάκοντα ἄνδρας ἐλεῖσθαι, οἳ τοὺς πατρίους νόμους
ἐγγράψουσι, καθ' οὓς πολιτεύσουσιν. καὶ ἡρέθησαν οὗτοι,
Πολύαρχης, Κριτίας κ. τ. λ. Quo tamen populi consilio
qua ratione abusi sint triginta, idem Xenophon docet ib. III,
2, 11. αἰρεθέντες δὲ ἐφ' ᾧ τε ἐγγράφαι νόμους, καθ' οὓς-
τινας πολιτεύσονται, τούτους μὲν αἰεὶ ἐμελλον ἐγγράφειν τε

leges concesserant civitatis gubernacula. Sed propterea 2 quod manifesto Lacedaemoniis favit atque sacra prodidit et Lysandri ope moenia destruxit, quosque in exilium misit Athenienses, quominus in ulla Graeciae parte commorarentur, prohibuit, Laconicum omnibus praedicens bellum, si quis exulem Atheniensem susceperit, et quoniam immanitate caedisque amore inter triginta eminuit, insulsi Lacedaemoniorum consilii particeps, ut pecoribus pascenda appareret Attica, homi-

καὶ ἀποδεικνύναι, βουλὴν δὲ καὶ τὰς ἄλλας ἀρχὰς κατεστησαν, ὡς ἐδόκει αὐτοῖς. Dio Chrysostomus Orat. 21. Vol. I. p. 502. Reisk. Οὐκὼν δικαίως Ἀθηναῖοι νομοθέτην αὐτὸν [Κριτίαν] εἶλοντο ἐπὶ γε τὸ μεταγράψαι τοὺς παλαιούς νόμους, ὡς οὐδένα αὐτῶν ἔλεπεν. cf. Lysias in Eratosth. 29. p. 122. 87 sqq. p. 128. Steph. Diodor. Sic. XIV, 5 sq.

εἰ τις τὸν Ἀθηναῖον] Offensionis quid habet articulus τὸν ante Ἀθηναῖον, ut iure me docuit Silligius: itaque cancellis inclusimus.

ἡ μὲν οὖν τε καὶ μισοφονία] Nimirum Critias inter collegas suos fuisse dicitur τυραννικώτατος καὶ φοινικώτατος. Xenoph. Mem. I, 2, 12. Κριτίας μὲν γὰρ τῶν ἐν τῇ ὀλιγαρχίᾳ πάντων πλεονεκτίστοτος τε καὶ βιαίोटτος. Commentar. ad Hermog. in Rhet. Graec. Aldin. T. II. p. 66. Ὁ δὲ Κριτίας ὀμώτατος καὶ τύραννος. Iustin. V, 9. Critias et Hip. omnium tyrannorum saevissimi. Dionys. Hal. in Isaeo 21. Κριτίας τε ὁ τῶν τριάκοντα ἄρχας. Diodor. Sic. XIV, 34. τὴν ἡγεμονίαν ἔχων. Cornel. Nepot. Thrasyb. II, 7. dux tyrannorum. Athenaeus XIII. p. 600. E. ὁ κράτιστος Κριτίας. Atque apud Xenoph. Hell. II, 3, 51. Critias se ipse dicit προστάτην. cf. Aelian. V. H. IV, 15. Ael. Aristid. T. II. p. 83. Iebb. Quinetiam Critiae tyrannis hominibus Graecis in proverbii consuetudinem venisse videtur, teste Maximo Tyrio Diss. XXVII. p. 36. Ὅπου οὖν λέγομεν ἐρεῖν χρημάτων Λαρεῖον, ἢ Ἐρεῖην τῆς Ἑλλήνων γῆς, ἢ Κλέαρχον πόλεμον, ἢ Ἀγροίλαον τιμῆς, ἢ Κριτίαν τυραννίδος, ἢ Ἀλκιβιάδην Συναλίας κ. τ. λ. cf. Diss. XIII. p. 245. Huc etiam respicere videntur Critiae supercilia, quae memorantur in Tzetzae Chiliad. VI, 152. καὶ τὰς ὀφρῦας ἀνασπᾷ [Demades] καθάπερ ὁ Κριτίας, ὁ εἷς ἐκ τῶν τριάκοντα.

2 νόμους ἀρχόντων ἀκοῦσθαι. ἀλλ' ἐπαὶ λαμπρῶς μὲν ἐ-
 Λακωνίαις, προὔδιδον δὲ τὰ ἱερὰ, καθήρει δὲ διὰ Λυσάν-
 δρου τὰ τεῖχη, οὗς δ' ἤλανε τῶν Ἀθηναίων, τὸ σιῆναι
 ποι τῆς Ἑλλάδος ἀφῆρετο, πόλεμον Λακωνικὸν εἰπὼν ἐς
 πάντας, εἴ τις [τὸν] Ἀθηναῖον φεύγοντα δέξαιτο, ὁμοίητι
 τε καὶ μαιφονίᾳ τοὺς τριάκοντα ὑπερεβάλλετο, βουλευμα-
 τὸς τε αὐτοῦ τοὺς Λακεδαιμονίους ξυνελάμβανεν, ὥς μολό-

§. 2. προὔδιδον δὲ τὰ ἱερὰ] Ita habet ed. Paris. haud dubie ex
 Codd. neque intelligitur, cur Olearius, nulla indicata ratione,
 omiserit particulam δέ, quam tamen sententiarum tenor fla-
 gitat: longior nimirum est protasis totius sententiae, apodosis
 autem incipit a verbis: κάκιστος ἀνθρώπων. κ. τ. λ. quae quidem
 apud Olearium singularem efficiunt sententiam, nullo modo
 cum praecedentibus coniunctam.

λαμπρῶς μὲν ἐΛακωνίαις] Huius rei certissimum specimen
 est oratio, quam ad ipsius Critiae ingenium accommodavit
 Xenophon Hell. II, 3, 24 sqq. Philostratus respicit potissi-
 mum sodalitia (ἐταιρείας), primum a Lysandro per singulas
 civitates (Plutarch. Lysand. c. 13.), deinde Athenis quoque
 constituta (quinqueviratus). Weberus l. c. pag. 16. Nam
 quum eo tempore, inquit, etiam apud Athenienses, quod antea
 per oppida a Lysandro factum erat, eorum, qui Laconibus
 aperte favebant, societas quaedam (ἐταιρείαν Graeci dicunt)
 constituta esset (vid. Andocid. de Myster. passim, Lysias in
 Eratosth. 7. 9.), absque huius sodalibus societatis quinque-
 viri crearentur, ut ipsi quidem prae se tulerunt, colligendo-
 rum caussa civium, ut re patefactum est, ad civitatem pau-
 corum manibus vindicandam: statim Critias in his quinque
 lectus est. Et quum in pace statutum esset, ut patriis legi-
 bus Athenienses uterentur, quinque, Lysandri freti auxilio,
 populum coegerunt, ut triginta hominibus inquirendi emen-
 dandique pristinas civitatis constitutiones permitteret pote-
 statem (Lys. in Eratosth. 7.). Itaque ex plebiscito triginta
 viri electi sunt, enarrante Xenophonte Hell. II, 3, 2. Ἐδοξε
 τῷ δήμῳ τριάκοντα ἄνδρας ἐλέσθαι, οἱ τοὺς πατρίους νόμους
 ξυγγράφουσι, καθ' οὓς πολιτεύσουσιν. καὶ ἡρέθησαν οὗτοι,
 Πολυάρχης, Κριτίας κ. τ. λ. Quo tamen populi consilio
 qua ratione abusi sint triginta, idem Xenophon docet ib. III,
 2, 11. αἰρεθέντες δὲ ἐφ' ᾧ τε ξυγγράφαι νόμους, καθ' οὓς-
 τινες πολιτεύσονται, τούτους μὲν αἰετὶ ἐμελλον ξυγγράφειν τε

leges concesserant civitatis gubernacula. Sed propterea 2
quod manifesto Lacedaemoniis favit atque sacra pro-
didit et Lysandri ope moenia destruxit, quosque in
exilium misit Athenienses, quominus in ulla Graeciae
parte commorarentur, prohibuit, Laconicum omnibus
praedicens bellum, si quis exulem Atheniensem susce-
perit, et quoniam immanitate caedisque amore inter
triginta eminuit, insulsi Lacedaemoniorum consilii par-
ticipes, ut pecoribus pascenda appareret Attica, homi-

καὶ ἀποδεικνύναι, βουλὴν δὲ καὶ τὰς ἄλλας ἀρχὰς κατέστη-
σαν, ὡς ἐδόκει αὐτοῖς. Dio Chrysostomus Orat. 21. Vol. I.
p. 502. Reisk. Οὐκ οὐν δικαίως Ἀθηναῖοι νομοθέτην αὐτὸν
[Κριτίαν] εἶλοντο ἐπὶ γὰρ τὸ μεταγράψαι τοὺς παλαιούς νό-
μους, ὡς οὐδὲνα αὐτῶν ἔλεπεν. cf. Lysias in Eratosth. 29.
p. 122. 87 sqq. p. 128. Steph. Diodor. Sic. XIV, 3 sq.

εἰ τις τὸν Ἀθηναῖον] Offensionis quid habet articulus τὸν
ante Ἀθηναῖον, ut iure me docuit Silligius: itaque cancellis
inclusimus.

ἡ ὁμότης τε καὶ μισοφονία] Nimirum Critias inter collegas
suos fuisse dicitur τυραννικώτατος καὶ φοινικώτατος. Xenoph.
Mem. I, 2, 12. Κριτίας μὲν γὰρ τῶν ἐν τῇ ὀλιγαρχίᾳ πάν-
των πλεονεκτιστάτος τε καὶ βιαιότατος. Commentar. ad
Hermog. in Rhet. Graec. Aldin. T. II. p. 66. Ὁ δὲ Κριτίας
ὁμώτατος καὶ τύραννος. Iustin. V, 9. Critias et Hip. omnium
tyrannorum saevissimi. Dionys. Hal. in Isaeo 21. Κριτίας τε
ὁ τῶν τριάκοντα ἀρχάς. Diodor. Sic. XIV, 34. τὴν ἡγεμονίαν
ἔχων. Eornel. Nepot. Thrasyb. II, 7. dux tyrannorum. Athe-
naeus XIII. p. 600. E. ὁ κράτιστος Κριτίας. Atque apud
Xenoph. Hell. II, 3, 51. Critias se ipse dicit προστάτην. cf.
Aelian. V. H. IV, 15. Ael. Aristid. T. II. p. 83. Iebb.
Quinetiam Critiae tyrannis hominibus Graecis in proverbii
consuetudinem venisse videtur, teste Maximo Tyrio Diss.
XXVII. p. 36. Ὅπου οὖν λέγομεν ἐρᾶν χρημάτων Δαρείον,
ἢ Ξέρξην τῆς Ἑλλήνων γῆς, ἢ Κλέαρχον πολέμου, ἢ Ἀγσι-
λαον τιμῆς, ἢ Κριτίαν τυραννίδος, ἢ Ἀλκιβιάδην Σικε-
λίας κ. τ. λ. cf. Diss. XIII. p. 245. Huc etiam respicere vi-
dentur Critiae supercilia, quae memorantur in Tzetzae Chiliad.
VI, 132. καὶ τὰς ὀφρύας ἀνασπᾷ [Demades] καθάπερ ὁ Κρι-
τίας, ὁ εἰς ἐκ τῶν τριάκοντα.

2 νόμους ἀρχόντων ἀκροῦσθαι. ἀλλ' ἐπεὶ λαμπρῶς μὲν ἑ-
 Λακωνίαισε, προϋδίδου δὲ τὰ ἱερὰ, καθήρει δὲ διὰ Λυσάν-
 δρου τὰ τεῖχη, οὗς δ' ἤλαυνε τῶν Ἀθηναίων, τὸ στήναί
 ποι τῆς Ἑλλάδος ἀφηρεῖτο, πόλεμον Λακωνικὸν εἰπὼν ἐς
 πάντας, εἰ τις [τὸν] Ἀθηναῖον φεύγοντα δέξαιτο, ὁμότητί
 τε καὶ μισοφονία τοὺς τριάκοντα ὑπερεβάλλετο, βουλευμα-
 τὸς τε αὐτοῦ τοῖς Λακεδαιμονίοις ξυνελάμβανεν, ὡς μολό-

§. 2. προϋδίδου δὲ τὰ ἱερὰ] Itā habet ed. Paris. haud dubie ex
 Codd. neque intelligitur, cur Olearius, nulla indicata ratione,
 omiserit particulam δέ, quam tamen sententiarum tenor fla-
 gitat: longior nimirum est protasis totius sententiae; apodosis
 autem incipit a verbis: *κάκιστος ἀνθρώπων κ.τ.λ.* quae quidem
 apud Olearium singularem efficiunt sententiam, nullo modo
 cum praecedentibus coniunctam.

λαμπρῶς μὲν ἑΛακωνίαισε] Huius rei certissimum specimen
 est oratio, quam ad ipsius Critiae ingenium accommodavit
 Xenophon Hell. II, 3, 24 sqq. Philostratus respicit potissi-
 mum sodalitia (*ἐταιρείας*), primum a Lysandro per singulas
 civitates (Plutarch. Lysand. c. 13.), deinde Athenis quoque
 constituta (*quinqueviratus*). Weberus l. c. pag. 16. Nam
quum eo tempore, inquit, etiam apud Athenienses, quod antea
per oppida a Lysandro factum erat, eorum, qui Laconibus
aperte favebant, societas quaedam (ἐταιρείαν Graeci dicunt)
constituta esset (vid. Andocid. de Myster. passim, Lysias in
Eratosth. 7. 9.), absque huius sodalibus societatis quinque-
viri crearentur, ut ipsi quidem prae se tulerunt, colligendo-
rum caussa civium, ut re patefactum est, ad civitatem pau-
corum manibus vindicandam: statim Critias in his quinque
lectus est. Et quum in pace statutum esset, ut patriis legi-
bus Athenienses uterentur, quinque, Lysandri freti auxilio,
populum coegerunt, ut triginta hominibus inquirendi emen-
dandique pristinas civitatis constitutiones permitteret pote-
statem (Lys. in Eratosth. 7.). Itaque ex plebiscito triginta
viri electi sunt, enarrante Xenophonte Hell. II, 3, 2. Ἐδοξε
τῷ δήμῳ τριάκοντα ἀνδρας ἐλέσθαι, οἳ τοὺς πατρίους νόμους
ἐνυγγράψουσι, καθ' οὓς πολιτεύσουσιν. καὶ ἡρέθησαν οὗτοι,
Πολυάρχης, Κριτίας κ.τ.λ. Quo tamen populi consilio
qua ratione abusi sint triginta, idem Xenophon docet ib. III,
2, 11. αἰρεθέντες δὲ ἐφ' ᾧ τε ἐνυγγράψαι νόμους, καθ' οὓς-
τινας πολιτεύσοιτο, τούτους μὲν αἰὶ ἐμελλον ἐνυγγράφειν τε

leges concesserant civitatis gubernacula. Sed propterea 2 quod manifesto Lacedaemoniis favit atque sacra prodidit et Lysandri ope moenia destruxit, quosque in exilium misit Athenienses, quominus in ulla Graeciae parte commorarentur, prohibuit, Laconicum omnibus praedicens bellum, si quis exulem Atheniensem susceperit, et quoniam immanitate caedisque amore inter triginta eminuit, insulsi Lacedaemoniorum consilii particeps, ut pecoribus pascenda appareret Attica, homi-

καὶ ἀποδεικνύναι, βουλὴν δὲ καὶ τὰς ἄλλας ἀρχὰς κατέστησαν, ὡς ἐδόκει αὐτοῖς. Dio Chrysostomus Orat. 21. Vol. I. p. 502. Reisk. Οὐκ οὐν δικαίως Ἀθηναῖοι νομοθέτην αὐτῶν [Κριτίαν] εἶλοντο ἐπὶ γὰρ τὸ μεταγράψαι τοῖς παλαιοῖς νόμους, ὡς οὐδένα αὐτῶν ἔλεπεν. cf. Lysias in Eratosth. 29. p. 122. 87 sqq. p. 128. Steph. Diodor. Sic. XIV, 3 sq.

εἰ τις τὸν Ἀθηναῖον] Offensionis quid habet articulus τὸν ante Ἀθηναῖον, ut iure me docuit Silligius: itaque cancellis inclusimus.

ὁμότητι τε καὶ μισοφονίᾳ] Nimirum Critias inter collegas suos fuisse dicitur τυραννικώτατος καὶ φοινικώτατος. Xenoph. Mem. I, 2, 12. Κριτίας μὲν γὰρ τῶν ἐν τῇ ὀλιγαρχίᾳ πάντων πλεονεκτίστατός τε καὶ βιαίωτατος. Commentar. ad Hermog. in Rhet. Graec. Aldin. T. II. p. 66. Ὁ δὲ Κριτίας ὁμώτατος καὶ τύραννος. Iustin. V, 9. Critias et Hip. omnium tyrannorum saevissimi. Dionys. Hal. in Isaeo 21. Κριτίας τε ὁ τῶν τριάκοντα ἄρχας. Diodor. Sic. XIV, 34. τὴν ἡγεμονίαν ἔχων. Eornel. Nepot. Thrasyb. II, 7. dux tyrannorum. Athenaeus XIII. p. 600. E. δὲ κράτιστος Κριτίας. Atque apud Xenoph. Hell. II, 3, 51. Critias se ipse dicit προστάτην. cf. Aelian. V. H. IV, 15. Ael. Aristid. T. II. p. 83. Iebb. Quinetiam Critiae tyrannis hominibus Graecis in proverbii consuetudinem venisse videtur, teste Maximo Tyrio Diss. XXVII. p. 36. Ὅπότ' οὖν λέγομεν ἐρεῖν χρημάτων Λαρεῖον, ἢ ἔλεξεν τῆς Ἑλλήνων γῆς, ἢ Κλέαρχον πόλεμον, ἢ Ἀγροίλον τιμῆς, ἢ Κριτίαν τυραννίδος, ἢ Ἀλκιβιάδην Σικελίας κ. τ. λ. cf. Diss. XIII. p. 245. Huc etiam respicere videntur Critiae supercilia, quae memorantur in Tzetzae Chiliad. VI, 132. καὶ τὰς ὀφρύας ἀνασπᾶ [Demades] καθ' ἃς περὶ ὁ Κριτίας, ὁ εἷς ἐκ τῶν τριάκοντα.

2 νόμους ἀρχόντων ἀκοῦσθαι. ἀλλ' ἐπεὶ λαμπροῦς μὲν ἑ-
 Λακωνίαισε, προὔδιδου δὲ τὰ ἱερὰ, καθήρει δὲ διὰ Λυσάν-
 δρου τὰ τεῖχη, οὓς δ' ἤλαυνε τῶν Ἀθηναίων, τὸ στήναί
 ποι τῆς Ἑλλάδος ἀφηρεῖτο, πόλεμον Λακωνικὸν εἰπὼν ἐς
 πάντας, εἴ τις [τὸν] Ἀθηναῖον φεύγοντα δέξαιτο, ὁμότητί
 τε καὶ μισοφονία τοὺς τριάκοντα ὑπερεβάλλετο, βουλευμά-
 τος τε αὐτοῦ τοῖς Λακεδαιμονίοις ξυνελάμβανεν, ὥς μηλό-

§. 2. προὔδιδου δὲ τὰ ἱερὰ] Ita habet ed. Paris. haud dubie ex
 Codd. neque intelligitur, cur Olearius, nulla indicata ratione,
 omiserit particulam δέ, quam tamen sententiarum tenor fla-
 gitat: longior nimirum est protasis totius sententiae; apodosis
 autem incipit a verbis: *κάκιστος ἀνθρώπων κ. τ. λ.* quae quidem
 apud Olearium singularem efficiunt sententiam, nullo modo
 cum praecedentibus coniunctam.

λαμπροῦς μὲν ἑΛακωνίαισε] Huius rei certissimum specimen
 est oratio, quam ad ipsius Critiae ingenium accommodavit
 Xenophon Hell. II, 3, 24 sqq. Philostratus respicit potissi-
 mum sodalitia (*ἐταιρείας*), primum a Lysandro per singulas
 civitates (Plutarch. Lysand. c. 13.), deinde Athenis quoque
 constituta (*quinqueviratus*). Weberus l. c. pag. 16. Nam
 quum eo tempore, inquit, etiam apud Athenienses, quod antea
 per oppida a Lysandro factum erat, eorum, qui Laconibus
 aperte favebant, societas quaedam (*ἐταιρείαν* Graeci dicunt)
 constituta esset (vid. Andocid. de Myster. passim, Lysias in
 Eratosth. 7. 9.), absque huius sodalibus societatis quinque-
 viri crearentur, ut ipsi quidem prae se tulerunt, colligendo-
 rum caussa civium, ut re patefactum est, ad civitatem pau-
 corum manibus vindicandam: statim Critias in his quinque
 lectus est. Et quum in pace statutum esset, ut patriis legi-
 bus Athenienses uterentur, quinque, Lysandri freti auxilio,
 populum coegerunt, ut triginta hominibus inquirendi emen-
 dandique pristinas civitatis constitutiones permitteret pote-
 statem (Lys. in Eratosth. 7.). Itaque ex plebiscito triginta
 viri electi sunt, enarrante Xenophonte Hell. II, 3, 2. Ἐδοξε
 τῷ δήμῳ τριάκοντα ἀνδρας ἐλέσθαι, οἱ τοὺς πατρίους νόμους
 ἐνυγγράψουσι, καθ' οὓς πολιτεύσουσιν. καὶ ἡρέθησαν οὗτοι,
 Πολυάρχης, Κριτίας κ. τ. λ. Quo tamen populi consilio
 qua ratione abusi sint triginta, idem Xenophon docet ih. III,
 2, 11. αἰρεθέντες δὲ ἐφ' ᾧ τε ἐνυγγράφαι νόμους, καθ' οὓς-
 τινες πολιτεύσοιτο, τούτους μὲν αἰὶ ἐμῆλλον ἐνυγγράφειν τε

leges concesserant civitatis gubernacula. Sed propterea 2 quod manifesto Lacedaemoniis favit atque sacra prodidit et Lysandri ope moenia destruxit, quosque in exilium misit Athenienses, quominus in ulla Graeciae parte commorarentur, prohibuit, Laconicum omnibus praedicens bellum, si quis exulem Atheniensem susceperit, et quoniam immanitate caedisque amore inter triginta eminuit, insulsi Lacedaemoniorum consilii particeps, ut pecoribus pascenda appareret Attica, homi-

καὶ ἀποδεικνύναι, βουλὴν δὲ καὶ τὰς ἄλλας ἀρχὰς κατέστησαν, ὡς ἰδοῦμαι αὐτοῖς. Dio Chrysostomus Orat. 21. Vol. I. p. 502. Reisk. Οὐκ οὐν δικαίως Ἀθηναῖοι νομοθέτην αὐτὸν [Κριτίαν] εἰλοντο ἐπὶ γὰρ τὸ μεταγράψαι τοῖς παλαιοῖς νόμους, ὡς οὐδὲνα αὐτῶν ἔλιπεν. cf. Lysias in Eratosth. 29. p. 122. 87 sqq. p. 128. Steph. Diodor. Sic. XIV, 5 sq.

εἰ τις τὸν Ἀθηναῖον] Offensionis quid habet articulus τὸν ante Ἀθηναῖον, ut iure me docuit Silligius: itaque cancellis inclusimus.

ὡμότητι τε καὶ μαιφονίᾳ] Nimirum Critias inter collegas suos fuisse dicitur τυραννικώτατος καὶ φοινικώτατος. Xenoph. Mem. I, 2, 12. Κριτίας μὲν γὰρ τῶν ἐν τῇ ὀλιγαρχίᾳ πάντων πλεονεκτικώτατός τε καὶ βιαίωτατος. Commentar. ad Hermog. in Rhet. Graec. Aldin. T. II. p. 66. Ὁ δὲ Κριτίας ὡμώτατος καὶ τύραννος. Iustin. V, 9. Critias et Hip. omnium tyrannorum saevissimi. Dionys. Hal. in Isaeo 21. Κριτίας τε ὁ τῶν τριάκοντα ἄρχας. Diodor. Sic. XIV, 34. τὴν ἡγεμονίαν ἔχων. Cornel. Nepot. Thrasyb. II, 7. dux tyrannorum. Athenaeus XIII. p. 600. E. δὲ κράτιστος Κριτίας. Atque apud Xenoph. Hell. II, 3, 51. Critias se ipse dicit προστάτην. cf. Aelian. V. H. IV, 15. Ael. Aristid. T. II. p. 83. Iebb. Quinetiam Critiae tyrannis hominibus Graecis in proverbii consuetudinem venisse videtur, teste Maximo Tyrio Diss. XXVII. p. 36. Ὅπως οὖν λέγομεν ἐρεῖν χρημάτων Λαρεῖον, ἢ ἔξεργειν τῆς Ἑλλήνων γῆς, ἢ Κλέαρχον πόλεμον, ἢ Ἀγροίλαον τιμῆς, ἢ Κριτίαν τυραννίδος, ἢ Ἀλκιβιάδην Σινελλας κ. τ. λ. cf. Diss. XIII. p. 245. Huc etiam respicere videntur Critiae supercilia, quae memorantur in Tzetzae Chiliad. VI, 132. καὶ τὰς ὀφρύας ἀνασπᾷ [Demades] καθάπερ ὁ Κριτίας, ὁ εἷς ἐκ τῶν τριάκοντα.

2 νόμους ἀρχόντων ἀκροῦσθαι. ἀλλ' ἐπεὶ λαμπρῶς μὲν ἐ-
 Λακωνίσε, προὔδιδου δὲ τὰ ἱερά, καθήρει δὲ διὰ Λυσάν-
 δρου τὰ τεῖχη, οὓς δ' ἤλανε τῶν Ἀθηναίων, τὸ στήναι
 τοῖς Ἑλλάδος ἀφῆρτο, πόλεμον Λακωνικὸν εἰπὼν ἐς
 πάντα, εἰ τις [τὸν] Ἀθηναῖον φεύγοντα δέξατο, ὁμοίητι
 τε καὶ μισοφονίᾳ τοὺς τριάκοντα ὑπερεβάλλετο, βουλευμα-
 τὸς τε αὐτοῦ τοῖς Λακεδαιμονίοις ξυνελάμβανεν, ὥς μολό-

§. 2. προὔδιδου δὲ τὰ ἱερά] Ita habet ed. Paris. haud dubie ex
 Codd. neque intelligitur, cur Olearius, nulla indicata ratione,
 omiserit particulam δέ, quam tamen sententiarum tenor fla-
 gitat: longior nimirum est protasis totius sententiae, apodosis
 autem incipit a verbis: κάκιστος ἀνθρώπων. κ. τ. λ. quae quidem
 apud Olearium singularem efficiunt sententiam, nullo modo
 cum praecedentibus coniunctam.

λαμπρῶς μὲν ἐΛακωνίσει] Huius rei certissimum specimen
 est oratio, quam ad ipsius Critiae ingenium accommodavit
 Xenophon Hell. II, 3, 24 sqq. Philostratus respicit potissi-
 mum sodalitia (ἐταιρείας), primum a Lysandro per singulas
 civitates (Plutarch. Lysand. c. 13.), deinde Athenis quoque
 constituta (quinqueviratus). Weberus l. c. pag. 16. Nam
 quum eo tempore, inquit, etiam apud Athenienses, quod antea
 per oppida a Lysandro factum erat, eorum, qui Laconibus
 aperte favebant, societas quaedam (ἐταιρείαν Graeci dicunt)
 constituta esset (vid. Andocid. de Myster. passim, Lysias in
 Eratosth. 7. 9.), absque huius sodalibus societatis quinque-
 viri crearentur, ut ipsi quidem prae se tulerunt, colligendo-
 rum caussa civium, ut re patefactum est, ad civitatem pau-
 corum manibus vindicandam: statim Critias iis his quinque
 lectus est. Et quum in pace statutum esset, ut patriis legi-
 bus Athenienses uterentur, quinque, Lysandri freti auxilio,
 populum coegerunt, ut triginta hominibus inquirendi emen-
 dandique pristinas civitatis constitutiones permitteret pote-
 statem (Lys. in Eratosth. 7.). Itaque ex plebiscito triginta
 viri electi sunt, enarrante Xenophonte Hell. II, 3, 2. Ἐδοξε
 τῷ δήμῳ τριάκοντα ἄνδρας ἐλέσθαι, οἳ τοὺς πατρίους νόμους
 ἐγγράψουσι, καθ' οὓς πολιτεύουσιν. καὶ ἡρέθησαν οὗτοι,
 Πολυάρχης, Κριτίας κ. τ. λ. Quo tamen populi consilio
 qua ratione abusi sint triginta, idem Xenophon docet ib. III,
 2, 11. αἰρεθέντες δὲ ἐφ' ᾧ τε ἐγγράψαι νόμους, καθ' οὓς
 τινες πολιτεύοιτο, τούτους μὲν αἰεὶ ἐμελλον ἐγγράφειν τε

leges concesserant civitatis gubernacula. Sed propterea 2
quod manifesto Lacedaemoniis favit atque sacra pro-
didit et Lysandri ope moenia destruxit, quosque in
exilium misit Athenienses, quominus in ulla Graeciae
parte commorarentur, prohibuit, Laconicum omnibus
praedicens bellum, si quis exulem Atheniensem susce-
perit, et quoniam immanitate caedisque amore inter
triginta eminuit, insulsi Lacedaemoniorum consilii par-
ticipes, ut pecoribus pascenda appareret Attica, homi-

καὶ ἀποδεικνύναι, βουλὴν δὲ καὶ τὰς ἄλλας ἀρχὰς κατέστη-
σαν, ὡς ἐδόκει αὐτοῖς. Dio Chrysostomus Orat. 21. Vol. I.
p. 502. Reisk. Οὐκ οὐν δικαίως Ἀθηναῖοι νομοθέτην αὐτὸν
[Κριτίαν] εἶλοντο ἐπὶ γε τὸ μεταγράψαι τοὺς παλαιοὺς νό-
μους, ὡς οὐδένα αὐτῶν ἔλεπεν. cf. Lysias in Eratosth. 29.
p. 122. 87 sqq. p. 128. Steph. Diodor. Sic. XIV, 3 sq.

εἰ τις τὸν Ἀθηναῖον] Offensionis quid habet articulus τὸν
ante Ἀθηναῖον, ut iure me docuit Silligius: itaque cancellis
inclusimus.

ὁμότητί τε καὶ μισοφονίᾳ] Nimirum Critias inter collegas
suos fuisse dicitur τυραννικώτατος καὶ φοινικώτατος. Xenoph.
Mem. I, 2, 12. Κριτίας μὲν γὰρ τῶν ἐν τῇ ὀλιγαρχίᾳ πάν-
των πλεονεκτιστάτος τε καὶ βιαιότατος. Commentar. ad
Hermog. in Rhet. Graec. Aldin. T. II. p. 66. Ὁ δὲ Κριτίας
ὁμότατος καὶ τύραννος. Iustin. V, 9. Critias et Hip. omnium
tyrannorum saevissimi. Dionys. Hal. in Isaeo 21. Κριτίας τε
ὁ τῶν τριάκοντα ἀρχάς. Diodor. Sic. XIV, 34. τὴν ἡγεμονίαν
ἔχων. Eornel. Nepot. Thrasyb. II, 7. dux tyrannorum. Athe-
naeus XIII. p. 600. E. ὁ κράτιστος Κριτίας. Atque apud
Xenoph. Hell. II, 3, 51. Critias se ipse dicit προστάτην. cf.
Aelian. V. H. IV, 15. Ael. Aristid. T. II, p. 83. Iebb.
Quinetiam Critiae tyrannis hominibus Graecis in proverbii
consuetudinem venisse videtur, teste Maximo Tyrio Diss.
XXVII. p. 36. Ὅπου οὖν λέγομεν ἐρᾶν χρημάτων Λατρίων,
ἢ Ξέρξην τῆς Ἑλλήνων γῆς, ἢ Κλέαρχον πολέμου, ἢ Ἀγσώ-
λαον τιμῆς, ἢ Κριτίαν τυραννίδος, ἢ Ἀλκιβιάδην Σικε-
λίας κ. τ. λ. cf. Diss. XIII. p. 245. Huc etiam respicere vi-
dentur Critiae supercilia, quae memorantur in Tzetzae Chiliad.
VI, 132. καὶ τὰς ὀφρύας ἀνασπᾷ [Demades] καθάπερ ὁ Κρι-
τίας, ὁ εἰς ἐκ τῶν τριάκοντα.

2 νόμους ἀρχόντων ἀκροῦσθαι. ἀλλ' ἐπεί λαμπρῶς μὲν ἑ-
 Λακῶνισε, προὔδιδου δὲ τὰ ἱερά, καθήρει δὲ διὰ Λυσάν-
 δρου τὰ τεῖχη, οὗς δ' ἤλαυνε τῶν Ἀθηναίων, τὸ στήναι
 ποι τῆς Ἑλλάδος ἀφῆρετο, πόλεμον Λακωνικὸν εἰπὼν ἐς
 πάντας, εἴ τις [τὸν] Ἀθηναῖον φεύγοντα δέξατο, ὁμοίητι
 τε καὶ μισαιφονία τοὺς τριάκοντα ὑπερεβάλλετο, βουλευμα-
 τὸς τε αὐτοῦ τοῖς Λακεδαιμονίοις ξυνελάμβανεν, ὥς μηλό-

§. 2. προὔδιδου δὲ τὰ ἱερά] Ita habet ed. Paris. haud dubie ex
 Codd. neque intelligitur, cur Olearius, nulla indicata ratione,
 omiserit particulam δέ, quam tamen sententiarum tenor fla-
 gitat: longior nimirum est protasis totius sententiae, apodosis
 autem incipit a verbis: *κάκιστος ἀνθρώπων*. κ. τ. λ. quae quidem
 apud Olearium singularem efficiunt sententiam, nullo modo
 cum praecedentibus coniunctam.

λαμπρῶς μὲν ἑΛακῶνισε] Huius rei certissimum specimen
 est oratio, quam ad ipsius Critiae ingenium accommodavit
 Xenophon Hell. II, 3, 24 sqq. Philostratus respicit potissi-
 mum sodalitia (*ἐταιρίαι*), primum a Lysandro per singulas
 civitates (Plutarch. Lysand. c. 13.), deinde Athenis quoque
 constituta (*quinqueviratus*). Weberus l. c. pag. 16. Nam
quum eo tempore, inquit, etiam apud Athenienses, quod antea
per oppida a Lysandro factum erat, eorum, qui Laconibus
aperte favebant, societas quaedam (ἐταιρίαν Graeci dicunt)
constituta esset (vid. Andocid. de Myster. passim, Lysias in
Eratosth. 7. 9.), absque huius sodalibus societatis quinque-
viri crearentur, ut ipsi quidem prae se tulerunt, colligendo-
rum causa civium, ut re patefactum est, ad civitatem pau-
corum manibus vindicandam: statim Critias in his quinque
lectus est. Et quum in pace statutum esset, ut patriis legi-
bus Athenienses uterentur, quinque, Lysandri freti auxilio,
populum coegerunt, ut triginta hominibus inquirendi emen-
dandique pristinas civitatis constitutiones permitteret pote-
statem (Lys. in Eratosth. 7.). Itaque ex plebiscito triginta
viri electi sunt, enarrante Xenophonte Hell. II, 3, 2. Ἐδοξε
τῷ δήμῳ τριάκοντα ἄνδρας ἐλέσθαι, οἱ τοὺς πατρίους νόμους
ἐνυγγράψουσι, καθ' οὓς πολιτεύουσιν. καὶ ἡρέθησαν οὗτοι,
Πολυάρχης, Κριτίας κ. τ. λ. Quo tamen populi consilio
qua ratione abusi sint triginta, idem Xenophon docet ib. III,
2, 11. αἰρεθέντες δὲ ἐφ' ᾧ τε ἐνυγγράφαι νόμους, καθ' οὓς
τινας πολιτεύοιτο, τούτους μὲν αἰεὶ ἐμελλον ἐνυγγράφειν τε

leges concesserant civitatis gubernacula. Sed propterea 2
quod manifesto Lacedaemoniis favit atque sacra pro-
didit et Lysandri ope moenia destruxit, quosque in
exilium misit Athenienses, quominus in ulla Graeciae
parte commorarentur, prohibuit, Laconicum omnibus
praedicens bellum, si quis exulem Atheniensem susce-
perit, et quoniam immanitate caedisque amore inter
triginta eminuit, insulsi Lacedaemoniorum consilii par-
ticeps, ut pecoribus pascenda appareret Attica, homi-

καὶ ἀποδεικνύει, βουλὴν δὲ καὶ τὰς ἄλλας ἀρχὰς κατέστη-
σαν, ὡς ἐδόκει αὐτοῖς. Dio Chrysostomus Orat. 21. Vol. I.
p. 502. Reisk. Οὐκ οὐν δικαίως Ἀθηναῖοι νομοθέτην αὐτὸν
[Κριτίαν] εἶλοντο ἐπὶ γὰρ τὸ μεταγράψαι τοὺς παλαιούς νό-
μους, ὡς οὐδένα αὐτῶν ἔλιπεν. cf. Lysias in Eratosth. 29.
p. 122. 87 sqq. p. 128. Steph. Diodor. Sic. XIV, 5 sq.

εἰ τις τὸν Ἀθηναῖον] Offensionis quid habet articulus τὸν
ante Ἀθηναῖον, ut iure me docuit Silligius: itaque cancellis
inclusimus.

ὁμότητι τε καὶ μίαιφονίᾳ] Nimirum Critias inter collegas
suos fuisse dicitur τυραννικώτατος καὶ φοινικώτατος. Xenoph.
Mem. I, 2, 12. Κριτίας μὲν γὰρ τῶν ἐν τῇ ὀλιγαρχίᾳ πάν-
των πλεονεκτιστάτος τε καὶ βιαιώτατος. Commentar. ad
Hermog. in Rhet. Graec. Aldin. T. II. p. 66. Ὁ δὲ Κριτίας
ὁμώτατος καὶ τύραννος. Iustin. V, 9. Critias et Hip. omnium
tyrannorum saevissimi. Dionys. Hal. in Isaeo 21. Κριτίας τε
ὁ τῶν τριάκοντα ἄρξας. Diodor. Sic. XIV, 34. τὴν ἡγεμονίαν
ἔχων. Eornel. Nepot. Thrasyb. II, 7. dux tyrannorum. Athe-
naeus XIII. p. 600. E. δ' κρᾶτιστος Κριτίας. Atque apud
Xenoph. Hell. II, 3, 51. Critias se ipse dicit προστάτην. cf.
Aelian. V. H. IV, 15. Ael. Aristid. T. II. p. 83. Iebb.
Quinetiam Critiae tyrannis hominibus Graecis in proverbii
consuetudinem venisse videtur, teste Maximo Tyrio Diss.
XXVII. p. 36. Ὅπότ' οὖν λέγομεν ἐρεῖν χρημάτων Λαρεῖον,
ἢ ἔρεξην τῆς Ἑλλήνων γῆς, ἢ Κλέαρχον πολέμου, ἢ Ἀγροί-
λαον τιμῆς, ἢ Κριτίαν τυραννίδος, ἢ Ἀλκιβιάδην Συνα-
λίας κ. τ. λ. cf. Diss. XIII. p. 245. Huc etiam respicere vi-
dentur Critiae *supercilia*, quae memorantur in Tzetzae Chiliad.
VI, 152. καὶ τὰς ὀφρύας ἀνασπᾷ [Demades] καθάπερ ὁ Κρι-
τίας, ὁ εἰς ἐκ τῶν τριάκοντα.

2 νόμους ἀρχόντων ἀκροῦσθαι. ἀλλ' ἐπεὶ λαμπρῶς μὲν ἐ-
 Λακωνίσε, προὔδιδου δὲ τὰ ἱερὰ, καθήρει δὲ διὰ Λυσάν-
 δρου τὰ τεύχη, οὗς δ' ἤλαυνε τῶν Ἀθηναίων, τὸ στήναι
 ποί τῆς Ἑλλάδος ἀπηρεῖτο, πόλεμον Λακωνικὸν εἰπὼν ἐς
 πάντας, εἴ τις [τὸν] Ἀθηναῖον φεύγοντα δεῖξαιτο, ὁμοίητί
 τε καὶ μισοφονία τοὺς τριάκοντα ὑπερεβάλλετο, βουλευμα-
 τὸς τε ἀτόπου τοῖς Λακεδαιμονίοις ξυνελάμβανεν, ὥς μολό-

§. 2. προὔδιδου δὲ τὰ ἱερὰ] Ita habet ed. Paris. haud dubie ex
 Codd. neque intelligitur, cur Olearius, nulla indicata ratione,
 omiserit particulam δέ, quam tamen sententiarum tenor fla-
 gitat: longior nimirum est protasis totius sententiae, apodosis
 autem incipit a verbis: *κάκιστος ἀνθρώπων κ. τ. λ.* quae quidem
 apud Olearium singularem efficiunt sententiam, nullo modo
 cum praecedentibus coniunctam.

λαμπρῶς μὲν ἐΛακωνίσε] Huius rei certissimum specimen
 est oratio, quam ad ipsius Critiae ingenium accommodavit
 Xenophon Hell. II, 3, 24 sqq. Philostratus respicit potissi-
 mum sodalitia (ἐταιρείας), primum a Lysandro per singulas
 civitates (Plutarch. Lysand. c. 13.), deinde Athenis quoque
 constituta (quinqueviratus). Weberus l. c. pag. 16. Nam
*quum eo tempore, inquit, etiam apud Athenienses, quod antea
 per oppida a Lysandro factum erat, eorum, qui Laconibus
 aperte favebant, societas quaedam (ἐταιρείαν Graeci dicunt)
 constituta esset (vid. Andocid. de Myster. passim. Lysias in
 Eratosth. 7. 9.), absque huius sodalibus societatis quinque-
 viri crearentur, ut ipsi quidem prae se tulerunt, colligendo-
 rum caussa civium, ut re patefactum est, ad civitatem pau-
 corum manibus vindicandam: statim Critias in his quinque
 lectus est. Et quum in pace statutum esset, ut patriis legi-
 bus Athenienses uterentur, quinque, Lysandri freti auxilio,
 populum coegerunt, ut triginta hominibus inquirendi emen-
 dandique pristinas civitatis constitutiones permitteret pote-
 statem (Lys. in Eratosth. 7.). Itaque ex plebiscito triginta
 viri electi sunt, enarrante Xenophonte Hell. II, 3, 2. Ἐδοξε
 τῷ δήμῳ τριάκοντα ἄνδρας ἐλέσθαι, οἱ τοὺς πατέρας νόμους
 ἐνυγγραψουσι, καθ' οὓς πολιτεύουσιν. καὶ ἤρεθσαν οὗτοι,
 Πολυάρχης, Κριτίας κ. τ. λ. Quo tamen populi consilio
 qua ratione abusi sint triginta, idem Xenophon docet ib. III,
 2, 11. αἰρεθέντες δὲ ἐφ' ᾧ τε ἐνυγράψαι νόμους, καθ' οὓς-
 τινες πολιτεύοιτο, τούτους μὲν αἰεὶ ἐμελλον ἐνυγράφειν τε*

leges concesserant civitatis gubernacula. Sed propterea 2
quod manifesto Lacedaemoniis favit atque sacra pro-
didit et Lysandri ope moenia destruxit, quosque in
exilium misit Athenienses, quominus in ulla Graeciae
parte commorarentur, prohibuit, Laconicum omnibus
praedicens bellum, si quis exulem Atheniensem susce-
perit, et quoniam immanitate caedisque amore inter
triginta eminebat, insulsi Lacedaemoniorum consilii par-
ticipes, ut pecoribus pascenda appareret Attica, homi-

καὶ ἀποδεικνύναι, βουλὴν δὲ καὶ τὰς ἄλλας ἀρχὰς κατέστη-
σαν, ὡς ἐδόκει αὐτοῖς. Dio Chrysostomus Orat. 21. Vol. I.
p. 502. Reisk. Οὐκ οὐν δικαίως Ἀθηναῖοι νομοθέτην αὐτὸν
[Κριτίαν] εἶλοντο ἐπὶ γὰρ τὸ μεταγράψαι τοὺς παλαιούς νό-
μους, ὡς οὐδὲνα αὐτῶν ἔλεπεν. cf. Lysias in Eratosth. 29.
p. 122. 87 sqq. p. 128. Steph. Diodor. Sic. XIV, 3 sq.

εἰ τις τὸν Ἀθηναῖον] Offensionis quid habet articulus τὸν
ante Ἀθηναῖον, ut iure me docuit Silligius: itaque cancellis
inclusimus.

ὁμότητί τε καὶ μισοφονίᾳ] Nimirum Critias inter collegas
suos fuisse dicitur τυραννικώτατος καὶ φοινικώτατος. Xenoph.
Mem. I, 2, 12. Κριτίας μὲν γὰρ τῶν ἐν τῇ ὀλιγαρχίᾳ πάν-
των πλεονεκτιστάτος τε καὶ βιαίτάτος. Commentar. ad
Hermog. in Rhet. Graec. Aldin. T. II. p. 66. Ὁ δὲ Κριτίας
ὁμότατος καὶ τύραννος. Iustin. V, 9. Critias et Hip. omnium
tyrannorum saevissimi. Dionys. Hal. in Isaeo 21. Κριτίας τε
ὁ τῶν τριάκοντα ἄρχας. Diodor. Sic. XIV, 34. τὴν ἡγεμονίαν
ἔχων. Eornel. Nepot. Thrasyb. II, 7. dux tyrannorum. Athe-
naeus XIII. p. 600. E. ὁ κράτιστος Κριτίας. Atque apud
Xenoph. Hell. II, 3, 51. Critias se ipse dicit προστάτην. cf.
Aelian. V. H. IV, 15. Ael. Aristid. T. II, p. 83. Iebb.
Quinetiam Critiae tyrannis hominibus Graecis in proverbii
consuetudinem venisse videtur, teste Maximo Tyrio Diss.
XXVII. p. 36. Ὅπου οὖν λέγομεν ἐρᾶν χρημάτων Δαρσίον,
ἢ Ξέρξην τῆς Ἑλλήνων γῆς, ἢ Κλέαρχον πολέμου, ἢ Ἀγασί-
λαον τιμῆς, ἢ Κριτίαν τυραννίδος, ἢ Ἀλκιβιάδην Σικε-
λίας κ. τ. λ. cf. Diss. XIII. p. 245. Huc etiam respicere vi-
dentur Critiae supercilia, quae memorantur in Tzetzae Chiliad.
VI, 132. καὶ τὰς ὀφρύας ἀνασπᾷ [Demades] καθάπερ ὁ Κρι-
τίας, ὁ εἷς ἐκ τῶν τριάκοντα.

2 νόμους ἀρχόντων ἀκροῦσθαι. ἀλλ' ἐπεὶ λαμπρῶς μὲν ἐ-
 Λακωνίαις, προϋδίδου δὲ τὰ ἱερὰ, καθήρει δὲ διὰ Λυσάν-
 δρου τὰ τεῖχη, οὗς δ' ἤλαυτε τῶν Ἀθηναίων, τὸ στήναι
 ποί τῆς Ἑλλάδος ἀφηρεῖτο, πόλεμον Λακωνικὸν εἰπὼν ἐς
 πάντας, εἴ τις [τὸν] Ἀθηναῖον φεύγοντα δέξαιτο, ὁμότητί
 τε καὶ μισοφονία τοὺς τριάκοντα ὑπερεβάλλετο, βουλευμα-
 τὸς τε αὐτοῦ τοῖς Λακεδαιμονίοις ξυνελάβρατεν, ὡς μηλό-

§. 2. προϋδίδου δὲ τὰ ἱερὰ] Ita habet ed. Paris. haud dubie ex
 Codd. neque intelligitur, cur Olearius, nulla indicata ratione,
 omiserit particulam δέ, quam tamen sententiarum tenor fla-
 gitat: longior nimirum est protasis totius sententiae, apodosis
 autem incipit a verbis: *κακιστος ἀνθρώπων*. x. t. λ. quae quidem
 apud Olearium singularem efficiunt sententiam, nullo modo
 cum praecedentibus coniunctam.

λαμπρῶς μὲν ἐΛακωνίαις] Huius rei certissimum specimen
 est oratio, quam ad ipsius Critiae ingenium accommodavit
 Xenophon Hell. II. 3, 24 sqq. Philostratus respicit potissi-
 mum sodalitia (ἐταιρείας), primum a Lysandro per singulas
 civitates (Plutarch. Lysand. c. 13.), deinde Athenis quoque
 constituta (quinqueviratus). Weberus l. c. pag. 16. *Nam*
quum eo tempore, inquit, etiam apud Athenienses, quod antea
per oppida a Lysandro factum erat, eorum, qui Laconibus
aperte favebant, societas quaedam (ἐταιρείαν Graeci dicunt)
constituta esset (vid. Andocid. de Myst. passim. Lysias in
Eratosth. 7. 9.), absque huius sodalibus societatis quinque-
viri crearentur, ut ipsi quidem prae se tulerunt, colligendo-
rum causa civium, ut re patefactum est, ad civitatem pau-
corum manibus vindicandam: statim Critias in his quinque
lectus est. Et quum in pace statutum esset, ut patriis legi-
bus Athenienses uterentur, quinque, Lysandri freti auxilio,
populum coegerunt, ut triginta hominibus inquirendi emen-
dandique pristinas civitatis constitutiones permitteret pote-
statem (Lys. in Eratosth. 7.). Itaque ex plebiscito triginta
virī electi sunt, enarrante Xenophonte Hell. II, 3, 2. Ἐδοξε
τῷ δήμῳ τριάκοντα ἄνδρας ἐλεῖσθαι, οἱ τοὺς πατρίους νόμους
ἐγγράψουσι, καθ' οὓς πολιτεύσουσιν. καὶ ᾗ ἐθέσαν οὗτοι,
Πολύαρχης, Κριτίας κ. τ. λ. Quo tamen populi consilio
qua ratione abusi sint triginta, idem Xenophon docet ih. III,
2, 11. αἰρεθέντες δὲ ἐφ' ᾧ τε ἐγγράφαι νόμους, καθ' οὓς-
τινας πολιτεύσειτο, τοὺτους μὲν αἰεὶ ἐμελλόν ἐγγράφειν τε

leges concesserant civitatis gubernacula. Sed propterea 2
quod manifesto Lacedaemoniis favit atque sacra pro-
didit et Lysandri ope moenia destruxit, quosque in
exilium misit Athenienses, quominus in ulla Graeciae
parte commorarentur, prohibuit, Laconicum omnibus
praedicens bellum, si quis exulem Atheniensem susce-
perit, et quoniam immanitate caedisque amore inter
triginta eminuit, insulsi Lacedaemoniorum consilii par-
ticipes, ut pecoribus pascenda appareret Attica, homi-

καὶ ἀποδεικνύναι, βουλὴν δὲ καὶ τὰς ἄλλας ἀρχὰς κατέστη-
σαν, ὡς ἐδόκει αὐτοῖς. Dio Chrysostomus Orat. 21. Vol. I.
p. 502. Reisk. Οὐκ οὐν δικαίως Ἀθηναῖοι νομοθέτην αὐτὸν
[Κριτίαν] εἶλοντο ἐπὶ γε τὸ μεταγράψαι τοὺς παλαιοὺς νό-
μους, ὡς οὐδένα αὐτῶν ἔλεπεν. cf. Lysias in Eratosth. 29.
p. 122. 87 sqq. p. 128. Steph. Diodor. Sic. XIV, 3 sq.

εἰ τις τὸν Ἀθηναῖον] Offensionis quid habet articulus τὸν
ante Ἀθηναῖον, ut iure me docuit Silligius: itaque cancellis
inclusimus.

ὠμότητί τε καὶ μαιφονίᾳ] Nimirum Critias inter collegas
suos fuisse dicitur τυραννικώτατος καὶ φοινικώτατος. Xenoph.
Mem. I, 2, 12. Κριτίας μὲν γὰρ τῶν ἐν τῇ ὀλιγαρχίᾳ πάν-
των πλεονεκτίστοτος τε καὶ βιαίोटτος. Commentar. ad
Hermog. in Rhet. Graec. Aldin. T. II. p. 66. Ὁ δὲ Κριτίας
ὠμότατος καὶ τύραννος. Iustin. V, 9. Critias et Hip. omnium
tyrannorum saevissimi. Dionys. Hal. in Isaeo 21. Κριτίας τε
ὁ τῶν τριάκοντα ἄρχας. Diodor. Sic. XIV, 34. τὴν ἡγεμονίαν
ἔχων. Eornel. Nepot. Thrasyb. II, 7. dux tyrannorum. Athe-
naeus XIII. p. 600. E. ὁ κράτιστος Κριτίας. Atque apud
Xenoph. Hell. II, 3, 51. Critias se ipse dicit προστάτην. cf.
Aelian. V. H. IV, 15. Ael. Aristid. T. II, p. 83. Iebb.
Quinetiam Critiae tyrannis hominibus Graecis in proverbii
consuetudinem venisse videtur, teste Maximo Tyrio Diss.
XXVII. p. 36. Ὅπότ' οὖν λέγομεν ἐρᾶν χρημάτων Λαέρσιον,
ἢ Ξέρξην τῆς Ἑλλήνων γῆς, ἢ Κλέαρχον πολέμου, ἢ Ἀγροί-
λαον τιμῆς, ἢ Κριτίαν τυραννίδος, ἢ Ἀλκιβιάδην Σικε-
λίας κ. τ. λ. cf. Diss. XIII. p. 245. Huc etiam respicere vi-
dentur Critiae supercilia, quae memorantur in Tzetzae Chiliad.
VI, 152. καὶ τὰς ὀφρύας ἀνασπᾷ [Demades] καθάπερ ὁ Κρι-
τίας, ὁ εἰς ἐκ τῶν τριάκοντα.

Acc 33222

UNIVERSITEITSBIBLIOTHEEK GFNT

060000138967

Digitized by Google

CRITIAE TYRANNI
CARMINUM

ALIORUMQUE INGENII MONUMENTORUM

QUAE SUPERSUNT.

DISPOSUIT ILLUSTRAVIT EMENDAVIT

NICOLAUS BACHIVS

PHILOSOPHIAE DOCTOR ARTIUMQUE LIBERALIUM
MAGISTER.

PRAEMISSA EST CRITIAE VITA A FLAVIO
PHILOSTRATO DESCRIPTA.

LIPSIAE 1827

SUMPTIBUS FRID. CHR. GUIL. VOGELII.

VIRO

INGENIOSISSIMO AC NOBILISSIMO

LIBERO BARONI

GUILELMO DE HUMBOLDT

**AUGUSTISSIMI BORUSSORUM REGIS MINISTRO
EXCELLENTISSIMO**

ΑΝΤ' ΕΥΕΡΓΕΣΙΗΣ ΚΑΙ ΜΕΓΑΛΩΝ ΑΓΑΘΩΝ.

ἐπεὶ ψάμμος ἀριθμὸν περιπέφυγεν·
ἐκείνος ὅσα χάσματ' ἄλλοις ἔθηκεν,
τίς ἔν φράσαι δύνατο;

ΠΙΝΔΑΡΟΣ ΟΛΥΜΠ. Β.

Petivi abs **TE, VIR EXCELLENTISSIME**, ut **TUO** nomini inscribere mihi liceret libellum, quo tractandas mihi sumpsissem **CRITIAE ATHE- NIENSIS** Carminum aliorumque ingenii monumetorum reliquias. Neque solum pro innata **TIBI** generositate explevisti omnem expectationem desiderii mei, idque litteris, quas ante diem tertium Nonas Septembres ex villa **TUA** Tegeliensi ad me misisti, sed commentationem quoque, ad indicendum Gymnasii nostri Examen publicum **DE CRITIAE TYRANNI POLITIIS ELEGIACIS** (*Vratislaviae 1826. 4.*) speciminis loco scriptam, benevole clementerque excepisti, novo insuper suffragatus proposito meo, ita ut timide quidem vel potius verecunde, paullo tamen confidentius hanc qualemcunque descriptionem **TIBI** tradere ausim.

Ad quod quidem opusculum construendum quidquid opus fuit materiae, id potissimum debeo Bibliothecae locupletissimae, quae in litterarum Universitate Viadrina summis humanissimi ac doctissimi **WACHLERI** auspiciis floret: neque operam tantummodo una cum hoc viro perofficioso **FRANCISCUS PASSOVIUS**, candidissimo hospitio integerrimaeque me complexus familiaritate, sed con-

silium quoque promptissime mihi dedit roganti. Eaque ratione tanquam fundamento iam posito, illam farraginem disponere, illustrare atque in unum quoddam corpus redigere aggressus sum horis subsecivis, quas mihi otium praebuit docendi munibus interiectum. Fastigium denique impositum est operi in hacce Augustissimi Saxonum Regis sede celeberrima, ubi, licet non omnino mihi suppeditaverit Bibliotheca publica, si quid positum erat in votis, hoc tamen assequutus sum, ut libros quosdam, qui Vratislaviae desiderantur, inspicere atque in usum meum admittere fas esset ac per leges liceret. Omnem vero expectationem superavit IULII SILLIGII candida humanitas, quippe qui qualicunque officio omnique studio desideriiis meis obsequutus, parem doctrinae subtilis animique sinceri prae se tulerit speciem; similiterque C. A. BOETTIGERUS, artis antiquae interpretis elegantissimus, et librorum pretiosorum mihi porrexit copiam, et singulariter me commendavit H. HASIO, asservandis antiquis statuis praefecto, cuius eximiam ab Hermanno *)

---

*) Ad Euripidis Fragmenta duo Phaethontis p. 3 sq.

iam laudatam humanitatem me quoque cognovisse aperte et ingenue confiteor.

Itaque in hac urbe, quod superiore anno Bero-
lini et in Regiis et in TUIS aedibus, vir generosis-
sime, mihi erat concessum, artis monumenta prae-
stantissima quaeque iterum iterumque intuendo co-
gnoscere et admirari solebam. Primum ingredienti
signorum antiquorum Museum sese mihi obtulit opus
illud anaglyptum, in quo Hercules proponitur tri-
podem Delphicum deportaturus, ab Apolline depre-
hensus idemque superatus: gressus intendenti ob-
iicitur antiquissimum illud Minervae signum, cuius
quid significarent imagines duodecim camporum
tractu inde a sinu descendentes, equidem explicare
conatus eram in commentatione DE SOLONE
POETA: mox aspicere licet statuas Herculanenses,
ex quibus una, sive dea sive mortalis, verecundae
pulcritudinis ac maiestatis sempiternam ostendit
imaginem. Sed quid multa? Ariadnae in rupe
Naxia deplorantis se abs Theseo derelictam quis
unquam poetarum speciem expressit illa veriore,
quam sculptor lapidi commisit duro atque rigido?
Qualis est varietas ac descriptio *ἡθους τε καὶ πά-
θους*, per omnes artus totumque corpus effusa!

Neque artis plasticæ solum cultoribus Dresda insignem exhibet copiam, sed etiam pictorum opera excellentissima quæque admiratoribus contemplanda offeruntur, summorum artificum, Giovanni Bellini, Raphaelis Sancti, Titiani, Antonii de Alegriis (Corregio), Andreae Vannacci (del Sarto), Annibalis Carracci, Rubentis, Mengsii, aliorum. Atque Raphaelis, pictorum facile principis, palmarium, non vulgare quoddam hæc urbs includit monumentum, quo pictor celebravit beatissimam virginem, in lucida nube insistentem, angelorum choris glorificatam, quam virtutis ac pudoris speciem intueantur mortales immortalia consecrantes *).

---

*) Frid. Schlegelii Operum Tom. VI. p. 68. de *Raphael* hanc potissimum enuntiavit sententiam: *Es hat dieser Mahler sich besonders darin gefallen, die heilige Jungfrau auf das mannichfachste darzustellen, zum Theil in einem ganz entgegengesetzten Sinne. Man könnte eine ganze Reihe aufstellen von der möglichst irdischen Auffassung bis zur höchsten anbetungswürdigen Verklärung und Göttlichkeit. Der Anfang dieser Reihe wäre dann die Maria im Garten, wo sie, wie die eigne Geliebte, ganz nur in irdischer Lieblichkeit gemahlt ist; den Beschluss macht die grosse in Wolken wandelnde Mutter Gottes in Dresden, wo die reinen Formen des ersten doch liebeglühenden Gesichts uns an das Ideal der hohen Juno und zugleich auch der strengen Diana erinnern. cf. p. 91. 136. 201 sq.*

Sed iam longius mihi vagato tandem redeundum est eo, unde deflexit oratio. Animus enim, vir illustrissime, qui me TIBI devinctum et constrictum tenet, gratissimus ac religiosus desiderio commovebatur, ut meae erga TE pietatis ac voluntatis publicum quoddam fieret documentum. TU quidem me Berolini litterarum studiosum, a FRIDERICO THEOPHILO WELCKERO praeceptore dilectissimo benevolentiae TUAE commendatum, summa qua fieri potuit clementia et humanitate amplexus, quum postea eundem doctoris provincia in regionem avocasset, tum naturae amoenitatibus orbatam, tum omnibus paene litterarum artiumque subsidiis destitutam, epistolis TUIS studia mea dirigere, animum meum levare omneque mihi ferre praesidium benigne comiterque perrexisti. Praeterea litteras mihi dederas commendatitias ad virum perillustrem THEODORUM THEOPHILUM DE HIPPEL, regendae Silesiae superiori praefectum, cuius insignis humanitas ac benevolentia quam suavis mihi fuerit atque iucunda quantumque contulerit ad profundum RHENI PATRIS desiderium subiunde leniendum, haud semel TIBI praedicavi, neque amplius praedicandi tantas talis viri virtutes hodie

est locus neque tempus. Accessit etiam OTTONIS BENDAE, qua intima adhuc usus sum, dulcis familiaritas, *animae, qualem neque candidiorem terra tulit, neque cui me sit devinctior alter*; cuius viri curae ac studia interpretandis Shakspearii carminibus scenicis nuper impensa nemo est qui ignoret.

Pauci iam restant dies, quibus superatis officium me revocabit ad novum ingrediendum docendi discendique curriculum: TU autem vale, VIR EXCELLENTISSIME, neve unquam desine mihi studiisque meis favere!

Scribebam DRESDAE AD ALBIM

extremo mense Septembri a. **CIOCCCCXXVI.**

ΦΛΑΓΙΟΥ ΦΙΛΟΣΤΡΑΤΟΥ

ΒΙΟΣ ΚΡΙΤΙΟΥ.

- 1 I. ΚΡΙΤΙΑΣ δὲ ὁ σοφιστής, εἰ μὲν κατέλυσε τῶν Ἀθηναίων τὸν δῆμον, οὐπω κακός· καταλυθεῖν γὰρ ἂν καὶ ὑφ' αὐτοῦ δῆμος, οὕτω τὲ ἐπικριμένος, ὥς μηδὲ τῶν κατὰ

De Critiae Vita scriptisque egerunt *Meurius* in Bibliotheca Attica, *Bayleus* in Lexico critico; omnium vero ingeniosissime nuper disseruit *Gu. Ern. Weberus* in Programme Gymnasii Moeno-Francof. de *Critia Tyranno*. a. 1824. 4. quo quidem libello, cuius copiam mihi praebeuit candidissimus *Passovius*, omnes Critiae vivendi rationes, quoad fieri potuit, doctissime et acutissime expositae sunt, ita ut longum sit quovis loco indicare, quid quantumve illi debeamus.

§. 1. *Critias* Atheniensis, *Callaeschri* filius (*Κριτίας ὁ Καλλαισχρον*, *Platon*. *Protag.* p. 316. A.), diversus ab eo, qui apud *Andocidem* laudatur de *Mysteriis* 47. p. 7. *Steph.*, *Andocidis* patrieli: *Κριτίας ἀνεψιὸς καὶ οὗτος τοῦ πατρὸς· αἱ μητέρες ἀδελφαί*. — Statuarius quoque fuit *Critias*, *Atticus* homo, ut apparet ex *Pausania* VI, 3, 2. *Ἰππων δὲ Ἡλείων πυγμαῖ παῖδα κρατήσαντα ἐποίησε Δημόκριτος Σικυνάιος, ὃς ἐς πέμπτον διδάσκαλον ἀνῆλθε τὸν Ἀττικὸν Κριτίαν*. cf. I, 8, 5. I, 23, 11. Floruit autem ille *Phidiae* aetate, *Plinio* auctore H. N. XXXV, 19. init. Quo eodem tempore (*Olympiade LXXXIV.*) aemuli eius fuere *Alcamenes*, *Critias* cett. Idem esse videtur *Critias*, qui appellatur *Νησιώτης* apud *Lucian*. *Philopseud.* c. 18. *ἐν οἷς καὶ τὰ Κριτίου τοῦ Νησιώτου πλάσματα ἔστηκεν, οἱ τυραννοκτόνοι*. Hi quidem alii esse nequeunt, nisi *Ἀρμόδιος καὶ Ἀριστογείτων οἱ κτείναντες Ἰππαρχον*, *Critiae* ἀνδριάντες, memorati apud *Pausan.* I, 8, 5. cf. *Lucian*. *Rhet. praecept.* c. 9. ibique *Hemsterhus*. — Ceterum de hac re mox adeundus erit *Silligius* meus in *Catalogo*

CRITIAS Sophista; etsi delevit Atheniensium 1
rem publicam, nondum fuerit turpis: etenim ipsa sibi
ruinam paratura erat res publica, per insolentiam tan-
topere elata, ut ne iis quidem obtemperaret, quibus

Artificum. — Denique Critias fuit amasii cuiusdam nomen,
ut patet ex Appuleii Apolog. Oper. T. II. p. 401.

Et Critias mea delicias sit: salva, Charine,

Pars in amore meo, vita, tibi remanet.

cf. p. 403.

Σοφιστής Critias Tyrannus Atheniensis dicitur eadem ratione,
qua omnino homines sapientes: Herodot. I, 29. ἄλλοι τε οἱ
πάντες ἐκ τῆς Ἑλλάδος σοφισταὶ κ.τ.λ. Ita septem illi, atque
ipse Socrates apud Aeschin. in Timarch. 173. p. 24. Steph.
et alibi. Atque Philostratus in dedicatione Vitt. Soph. p. 479.
ed. Olear. Τοὺς ἐν δόξῃ τοῦ σοφιστεῦσαι φιλοσοφῆσαντας καὶ
τοὺς οὕτω κυρίως προσηθέντας σοφιστὰς εἰς δύο βιβλοὺς ἀνέ-
γραψά. Hinc igitur iam satis apparet unum eundemque
fuisse Critiam Sophistam atque tyrannum: sed de hac re in-
fra accuratius disputabitur. Itaque ut hoc loco *σοφιστής* ap-
pellatur, ita ab Scholiasta Platon. Tim. p. 422. ed. Bekker.
φιλόσοφος ἐν ιδιώταις.

εἰ μὲν κατέλυσε] Haec spectant ad imperium triginta viro-
rum, quod quum per se apparet, tum maxime cognoscitur
ex verbis, quae paullo infra leguntur: τοὺς τριάνοντα ὑπερ-
εβάλλετο.

οὕτω τι ἐπηρμένος] Aliquando conieceram legendum esse:
οὕτως ἐπηρμένος. Sed docuit me Silligius defendi lectionem
librorum ex iis, quae copiose et erudite attulerit Jacobs. ad
Philostrati Imagg. p. 293 sq.

2 νόμους ἀρχόντων ἀκροῦσθαι. ἀλλ' ἐπεὶ λαμπρῶς μὲν ἐ-
 Λακωνίσει, προϋδίδου δὲ τὰ ἱερά, καθήρει δὲ διὰ Λυσάν-
 δρου τὰ τεύχη, οὗς δ' ἤλαυνε τῶν Ἀθηναίων, τὸ στήναί
 ποι τῆς Ἑλλάδος ἀφηρεῖτο, πόλεμον Λακωνικὸν εἰπὼν ἐς
 πάντας, εἴ τις [τὸν] Ἀθηναῖον φεύγοντα δέξαιτο, ὁμότητί
 τε καὶ μισοφονία τοὺς τριάκοντα ὑπερεβάλλετο, βουλευμα-
 τὸς τε αὐτοῦ τοῖς Λακεδαιμονίοις ξυνελάμβανεν, ὡς μολό-

§. 2. προϋδίδου δὲ τὰ ἱερά] Ita habet ed. Paris. haud dubie ex
 Codd. neque intelligitur, cur Olearius, nulla indicata ratione,
 omiserit particulam δέ, quam tamen sententiarum tenor fla-
 gitat: longior nimirum est protasis totius sententiae, apodosis
 autem incipit a verbis: *κάκιστος ἀνθρώπων κ. τ. λ.* quae quidem
 apud Olearium singularem efficiunt sententiam, nullo modo
 cum praecedentibus coniunctam.

λαμπρῶς μὲν ἐΛακωνίσει] Huius rei certissimum specimen
 est oratio, quam ad ipsius Critiae ingenium accommodavit
 Xenophon Hell. II, 3, 24 sqq. Philostratus respicit potissi-
 mum sodalitia (*ἐταιρείας*), primum a Lysandro per singulas
 civitates (Plutarch. Lysand. c. 13.), deinde Athenis quoque
 constituta (*quinqueviratus*). Weberus l. c. pag. 16. *Nam*
quum eo tempore, inquit, etiam apud Athenienses, quod antea
per oppida a Lysandro factum erat, eorum, qui Laconibus
aperte favebant, societas quaedam (ἐταιρείαν Graeci dicunt)
constituta esset (vid. Andocid. de Myster. passim. Lysias in
Eratosth. 7. 9.), absque huius sodalibus societatis quinque-
viri crearentur, ut ipsi quidem prae se tulerunt, colligendo-
rum caussa civium, ut re patefactum est, ad civitatem pau-
corum manibus vindicandam: statim Critias in his quinque
lectus est. Et quum in pace statutum esset, ut patriis legi-
bis Athenienses uterentur, quinque, Lysandri freti auxilio,
populum coegerunt, ut triginta hominibus inquirendi emen-
dandique pristinas civitatis constitutiones permitteret pote-
statem (Lys. in Eratosth. 7.). Itaque ex plebiscito triginta
viri electi sunt, enarrante Xenophonte Hell. II, 3, 2. Ἔδοξε
τῷ δήμῳ τριάκοντα ἄνδρας ἐλέσθαι, οἱ τοὺς πατρίους νόμους
ἐγγράψουσι, καθ' οὓς πολιτεύουσιν. καὶ ἡρέθησαν οὗτοι,
Πολύαρχης, Κριτίας κ. τ. λ. Quo tamen populi consilio
 qua ratione abusi sint triginta, idem Xenophon docet ih. III,
 2, 11. *αἰρεθέντες δὲ ἐφ' ᾧ τε ἐγγράψαι νόμους, καθ' οὓς-*
τινας πολιτεύοιτο, τούτους μὲν αἰεὶ ἔμελλον ἐγγράφειν τε

leges concesserant civitatis gubernacula. Sed propterea 2
quod manifesto Lacedaemoniis favit atque sacra pro-
didit et Lysandri ope moenia destruxit, quosque in
exilium misit Athenienses, quominus in ulla Graeciae
parte commorarentur, prohibuit, Laconicum omnibus
praedicens bellum, si quis exulem Atheniensem susce-
perit, et quoniam immanitate caedisque amore inter
triginta eminuī, insulsi Lacedaemoniorum consilii par-
ticipes, ut pecoribus pascenda appareret Attica, homi-

καὶ ἀποδεικνύναι, βουλὴν δὲ καὶ τὰς ἄλλας ἀρχὰς κατέστη-
σαν, ὡς ἐδόκει αὐτοῖς. Dio Chrysostomus Orat. 21. Vol. I.
p. 502. Reisk. Οὐκ οὖν δικαίως Ἀθηναῖοι νομοθέτην αὐτὸν
[Κριτίαν] εἶλοντο ἐπὶ γὰρ τὸ μεταγράψαι τοὺς παλαιούς νό-
μους, ὡς οὐδένα αὐτῶν ἔλιπεν. cf. Lysias in Eratosth. 29.
p. 122. 87 sqq. p. 128. Steph. Diodor. Sic. XIV, 3 sq.

εἰ τις τὸν Ἀθηναῖον] Offensionis quid habet articulus τὸν
ante Ἀθηναῖον, ut iure me docuit Silligius: itaque cancellis
inclusinus.

ὁμότητί τε καὶ μισοφονίᾳ] Nimirum Critias inter collegas
suos fuisse dicitur τυραννικώτατος καὶ φοινικώτατος. Xenoph.
Mem. I, 2, 12. Κριτίας μὲν γὰρ τῶν ἐν τῇ ὀλιγαρχίᾳ πάν-
των πλεονεκτίστατός τε καὶ βιαιώτατος. Commentar. ad
Hermog. in Rhet. Graec. Aldin. T. II. p. 66. Ὁ δὲ Κριτίας
ὁμότατος καὶ τύραννος. Iustin. V, 9. Critias et Hip. omnium
tyrannorum saevissimi. Dionys. Hal. in Isaeo 21. Κριτίας τε
ὁ τῶν τριάκοντα ἄρχας. Diodor. Sic. XIV, 34. τὴν ἡγεμονίαν
ἔχων. Cornel. Nepot. Thrasyb. II, 7. dux tyrannorum. Athe-
naeus XIII. p. 600. E. ὁ κράτιστος Κριτίας. Atque apud
Xenoph. Hell. II, 3, 51. Critias se ipse dicit προστάτην. cf.
Aelian. V. H. IV, 15. Ael. Aristid. T. II. p. 83. Iebb.
Quinetiam Critiae tyrannis hominibus Graecis in proverbii
consuetudinem venisse videtur, teste Maximo Tyrio Diss.
XXVII. p. 36. Ὅπου οὖν λέγομεν ἐρᾶν χρημάτων Λαρεῖον,
ἢ Ἐρεξην τῆς Ἑλλήνων γῆς, ἢ Κλέαρχον πολέμου, ἢ Ἀγροί-
λαον τιμῆς, ἢ Κριτίαν τυραννίδος, ἢ Ἀλκιβιάδην Σικκ-
κίας κ. τ. λ. cf. Diss. XIII. p. 245. Huc etiam respicere vi-
dentur Critiae supercilia, quae memorantur in Tzetzae Chiliad.
VI, 132. καὶ τὰς ὀφρῦας ἀνασπᾷ [Demades] καθάπερ ὁ Κρι-
τίας, ὁ εἰς ἐκ τῶν τριάκοντα.

βοτος ἡ Ἀττική ἀποφανθείη, τῆς τῶν ἀνθρώπων ἀγέλης ἐκκενωθεῖσα, κακίστος ἀνθρώπων ἐμοί γε φαίνεται ξυμπάντων, ὧν ἐπὶ κακία ὄνομα.

- 3 II. Καὶ εἰ μὲν ἀπαίδευτος ὧν ἐς τὰς ὑπὲρ ἡγήθη, ἐξήκοντ' ἂν ὁ λόγος τοῖς φάσκουσιν ὑπὸ Θετταλίας καὶ τῆς ἐκείνης ὁμιλίας παρεμφερόμεναι αὐτόν· τὰ μὲν γὰρ ἀπαίδευτα ἦθι
4 εὐπαράγωγα πάντως ἐς βίου αἴρεσιν. ἔπει δὲ ἄρρωστα μὲν ἦν πεπαιδευμένοις, γνώμας δὲ πλείστας ἐρηγνεύων, ἐς Δρω-

§. 3. τοῖς φάσκουσιν ἀπὸ Θ.] Inter alios Philostrato obversabatur hoc loco Xenophon Mem. I, 2, 24. Κριτίας μὲν φησὶν εἰς Θετταλίαν, ἐκεῖ συνῆν ἀνθρώποις, ἀνομία μᾶλλον ἢ δικαιοσύνη χρωμένοις. Animadvertit Weber. p. 13. Nam eo tempore, quo pugna commissa ad Arginusas est, in Thessalia exulem degisse [Critiam] diserte apud Xenophontem (Hell. II, 3, 36.) Theramenes dicit. Causa rei in obscuro est. Per eam autem commorationem Thessalicam Critiae mores corruptelam traxisse censet Xenophon; nam Thessalos effeminatos prae reliquis Graecorum, vino et omni luxuriei deditos fuisse, ut in proverbium abierint, vulgo constat. Idem pro consueta ingenii acie in nota adiungit etiam haecce: Posset aliquis coniecturam facere, Theramenem invidiae causa Critiae profectionem aliquam voluntariam fugae nomine obiecis; sed obest alter ille locus Xenophontis Memorab. Socr. I, 2, 24. Unum solum vestigium est in Philostrato, vit. Crit. init. ubi est, Critiam προδοῦναι τὰ ἱερὰ, ut pari modo, quo Protagoram, ἑοσιβείας damnatum censere liceat, quod, quum inter αἰθέους a scriptoribus, ut dictum est, referatur, a veri similitudine non valde abhorret. Meierum de bon. damn. accusationem Critiae non satis firmis visum rationibus Cleophonti assignare, supra notatum est.

- §. 4. γνώμας δὲ πλείστας ἐρμ.] In Platon. Tim. p. 21. B. Critias ipse: Ἀθλα γὰρ, inquit, οἱ πατέρες ἔθεσαν θανψείας. πολλῶν μὲν οὖν δὴ καὶ πολλὰ ἐλέχθη ποιητῶν ποιήματα, ἅτε δὲ νέα κατ' ἐκείνον τὸν χρόνον ὄντα τὰ Σόλωνος πολλοὶ τῶν παίδων ἤσασμεν. cf. ad Solon. p. 11. Dropides, Soloni familiarissimus, Critiae maioris pater atque tyranni proavus, teste Platone Tim. p. 20. E. ἦν μὲν οὖν [ὁ Σόλων] οἰκεῖος καὶ ἀφόδρα φίλος ἡμῖν Δρωπίδου τοῦ προπάππου [verba Critiae minoris], καθάπερ λέγει πολλαχοῦ καὶ αὐτὸς ἐν τῇ ποιήσει:

num grege vacuefacta, eas ob caussas mihi saltem turpissimus videtur cunctorum, quibus a turpitudine nomen est inditum.

Atque si rudis et incultus eo usque perductus fuisset, confirmaretur eorum sententia, qui ipsum a Thesalis et conversatione, quam ibi habuerit, corruptum esse dicunt; mores enim agrestes facile induci possunt ad qualemcunque vitae rationem. Quum autem optimus institutus esset, ac plurima sapientiae praecepta

πρὸς δὲ Κριτίαν τὸν ἡμέτερον πάππον εἶπεν κ. τ. λ. Critias ille senex ipse puerum docuit quam sapientissime, nisi forte Platonem eleganter fingentem statueris in Tim. p. 29. C. ἦν μὲν οὖν μετὰ πολλῆς ἡδονῆς καὶ παιδικῆς τότε ἀκούμενα, καὶ τοῦ πρεσβύτου [Κριτίου] προθύμως με [τὸν τύραννον] διδάσκοντος, ἅτ' ἐμοῦ πολλάκις ἐπανερωτῶντος, ὥστε οἷον ἐγκαύματα ἀνεκπλύτου γραφῆς ἐμμονά μοι γέγονε. De hac autem domo, ab Anacreonte, Solone aliisque poetis celebrata vide sis, quae diximus ad Solon. p. 30 sq. Eiusdemque familiae stemma quoddam servatum est in Scholiis ad Platon. Tim. p. 424. ed. Bekker. (201. Ruhnck.): Ἐξηγεσίδης, Σόλων, Δρωπίδης, οὗ Κριτίας ὁ πρῶτος, οὗ Κἀλλαιαρχος, οὗ Γλαύκων, Κριτίας ὁ δεύτερος, Περικτιόνη, Χαρχιδίης, Πλάτων, Γλαύκων, Ἀδείμαντος. Quod tamen stemma, quum Dropiden proponat fratrem Solonis, hac saltem in re parum accurate conditum esse videtur: licet assentiatur Diogenes Laertius (III, 1.), longe gravioris est tamen momenti Platonis ista auctoritas, quam Philostratus quoque sequutus est. cf. Schleiermacher. ad Platon. Oper. I, 1. p. 393. Quantum valuerint eiusmodi vitae rationes ad Critiae iunioris ingenii culturam, imprimis apparet ex Platon. Tim. p. 21., ubi dicit se iam decennem audivisse Critiam avum enarrantem fabulam Atlanticam. cf. ad Solon. p. 37 sqq. Praeterea memoratu dignissimum est, quod Critias ipse in Platon. Crit. p. 113. B. καὶ ταῦτά γε δὴ, inquit, τὰ γράμματα (quibus Graece expressa erant nomina barbara ad fabulam Atlanticam pertinentia) — ἔτ' ἐστὶ παρ' ἐμοῖ νῦν διαμεμειλέτηται τε ὑπ' ἐμοῦ παιδὸς ὄντος. — Sed accuratius etiam ponderandus est ille ex Timaeo locus ad constituendam, quatenus fieri potest, Critiae minoris aetatem: ἦν μὲν γὰρ δὴ τότε Κριτίας, ὡς ἔφη,

πίδην δ' ἀναφέρων, ὃς μετὰ Σόλωνα Ἀθηναίων ἤρξεν, οὐκ
 ἂν διαφύγοι παρὰ τοῖς πολλοῖς αἰτίαν, τὸ μὴ οὐ κακίᾳ
 5 φύσεως ἀμαρτάνειν ταῦτα. καὶ γὰρ ἂν κακῆνο ἄτοπον, Σω-
 κράτες μὲν τῷ Σωφρονίσκου μὴ ὁμοιωθῆναι αὐτὸν, ᾧ πλεῖ-
 στα δὴ συνεφιλοσόφησε, σοφωτάτῳ τε καὶ δικαιοτάτῳ τῶν
 ὑφ' ἑαυτοῦ δοξάντι, Θετταλοῖς δὲ ὁμοιωθῆναι, παρ' οἷς
 ἀγερωχίας καὶ ἄκρατος καὶ τὰ τυραννικά ἐν οἴνῳ σπονδά-
 6 ζεται. ἀλλ' ὅμως οὐδὲ Θετταλοὶ σοφίας ἡμέλουν, ἀλλ' ἔ-
 Γοργιάζον ἐν Θετταλίᾳ μικροὶ καὶ μείζους πόλεις, ἐς Γορ-

σχεδὸν ἔγγυς ἤδη τῶν ἐνενήκοντα ἐτῶν, ἐγὼ δὲ πη μάλιστα
 δεκέτης. Critiae annum natalem nemo indicavit scriptorum
 veterum, nec certe indicari potest, quonam aetatis suae anno
 mortuus sit. Iam quidem notum est ex Xenophonte Hell. II,
 4, 19. aliisque auctoribus Critiam mortuum esse in Piraeo
 fortissime dimicantem adversus Thrasybulum atque exules
 Athenienses, Olympiade XCIV, 1. (a. 404. ante Christ.).
 Hinc igitur patet Critiam tunc temporis nondum fuisse senem
 infirmum, vix quinquagenarium. Unde si quis redierit, an-
 num natalem collocabit circiter in Olymp. LXXXI. (a. Chr.
 455. ita ut quatuordecim ferme annos Socrate fuerit iunior,
 Critiae praeceptore) atque decimum aetatis annum circa Olymp.
 LXXXIII. (445.). Quo quidem tempore si Critias maior
 fuit nonagenarius, huius ipsius aetas puerilis collocanda vi-
 detur in Olympiade LXIII, ubi Solonem quoque iam super-
 stitem fuisse oportebat, quippe qui Critiam maiorem iam
 puerum admonuisset hocce disticho:

εἰπέμεναι Κριτίη πυρρότῳ πατὴρ ἀποΐειν
 οὐ γὰρ ἀμαρτινὸς πελοῖται ἡγεμόνι.

Neque omnino illud adversatur rationibus chronologicis, si
 quidem vera tradiderunt Heraclides (ap. Plutarch. Vit. Solon.
 c. 32. Ἐπεβίωσε — ἀρξαμένον τοῦ Πεισιστράτου τυραννείν —
 συχρόν χρόνον), Lucianus (Macrob. c. 18. Solonem πικίσσε
 centum annos), Aelianus (V. H. VIII, 16. ὑπεργήρων ὄντα).
 Ceterum haec res est difficillima expeditu, ita ut huic qua-
 licunque periculo venia concedenda sit. cf. Clintonii Fasti
 Hellenici (Oxonii 1824. 4.) pag. 275 sq. Gu. H. Grauert de
 Aesopo diss. (Bonnae 1825. 8.) p. 49 sq.

ἐς Ἀρωπίδην ἀναφέρων] Supplendum est vocabulum γένος.
 Vide Schaefer. ad Lamb. Bos. Ellips. Gr. p. 77.

ipsè memoriae litterisque mandasset, atque ad Dropiden genus referret, qui post Solonem Athenis fuerat Archon, apud plerosque haud effugisset criminationem, quod non ingenii pravitae illa peccasset. Estque illud 5 etiam singulare, Socrati, Sophronisci filio, eum similem factum non esse, licet cum eodem philosophatus fuerit, sapientissimi ac iustissimi suae aetatis hominum famam adepto, Thessalis autem similem factum, apud quos fastus, merum et tyrannica saevities inter pocula exercentur. Verumtamen ne Thessali quidem a sapientia securi erant, sed Gorgiassabant et parvae et magnae Thessaliae civitates, Gorgiam intuentes Leon-

§. 5. Editio Paris. ceteraeque ante Olear. exhibent: *ᾧ συνεφιλοσόφησε, πλείστα δὲ σοφωτάτῳ κ. τ. λ.* Sed praestat haud dubie lectio Cod. S. quam Olearium sequuti in ordinem recipimus. Atque Critiam cum Socrate philosophatum esse quum apparet ex Platonis Timaeo atque Critia, tum ex Protagora p. 316. A. *κατόπιν δὲ ἡμῶν ἐπεσιῆλθον Ἀλκιβιάδης ὁ καλὸς (ὡς ἴφης σὺ καὶ ἐγὼ πείθομαι) καὶ Κριτίας ὁ Καλλιόχρου.* Ceterum hic discipulus degeneratus multum inimicitiae contraxit magistro insonti, ita ut postea Socratis accusatores praevidens Critiae mores illi crimini darent. Aeschin. in Timarch. 173. p. 24. Steph. *ὑμεῖς, ὦ Ἀθηναῖοι, Σωκράτην μὲν τὸν σοφιστὴν ἀπεκτείνετε, ὅτι Κριτίαν ἐφάνη πεπαιδευκός, ἕνα τῶν τριάκοντα τῶν τὸν δῆμον καταλυσάντων.* Xenoph. Mem. I, 2, 12 sqq. Aelian. V. H. IV, 15. Aristid. Tom. II. p. 83. Iebb. Scite etiam Maximus Tyrius Dias. IX. p. 166. Reisk. *Ἀδικεῖ δὲ ὁ δῆμος καὶ τοὺς νέους διαφθεῖραν· οὗτος καὶ Ἀλκιβιάδην διέφθειρε καὶ Ἰππόνηκον καὶ Κριτίαν καὶ ἄλλους μυρίους.*

Θετταλοῖς δὲ ὁμοιωθῆναι] Quae hoc loco Thessalis exprobrantur, quam vera sint, Critias ipse docet in eorum Politia. Vid. Fragm. 30.

§. 6. *ἘΓοργιάζον ἐν Θ.*] Philostrat. in Ep. ad Iul. Augustam p. 919. *Γοργίου δὲ θανυμάστοι ἦσαν ἄριστοί τε καὶ πλείστοι, πρῶτον μὲν οἱ κατὰ Θετταλίαν Ἕλληνας, παρ' οἷς τὸ ῥητορεῖν Ἰπποκρίτης ἐπωνυμίαν ἔσχεν.* cf. Schoenborn. de Authentia Declamationum Gorgiae Leont. (Vratislaviae 1826. 4.)

γίαν ὁρῶσαι τὸν Λεοντίον· μετέβαλον δ' ἂν καὶ ἐς τὸ
 Κριτιάειν, εἰ τινα τῆς ἐαυτοῦ σοφίας ἐπίδειξιν ὁ Κριτίας
 7 παρ' αὐτοῖς ἐποιεῖτο. ὁ δὲ ἡμέλει μὲν τούτου, βαρυντέρας
 δ' αὐτοῖς ἐποιεῖτο τὰς ἀλιγαγίας, διαλεγόμενος τοῖς ἐκαστῶν
 δυνατοῖς, καὶ καθαρτόμενος μὲν δημοκρατίας ἀπάσης, δια-
 βάλλων δ' Ἀθηναίους ὡς πλεῖστα ἀνθρώπων ἀμαρτάνοντας.
 ὥστε ἐνθυμουμένῳ ταῦτα Κριτίας ἂν εἴη Θετταλοὺς δια-
 φθορῶς μᾶλλον ἢ Κριτίαν Θετταλῶν.

8 III. Ἀπέθανε μὲν οὖν ὑπὸ τῶν ἀμφὶ Θρασύβουλον, οἱ

p. 26. De forma adiectiva Γοργίσιος v. id. p. 19 sq. Non
 satis sibi constitit Schoenbornius, in scribendo adiectivo lit-
 tera uisus initiali quadrata, non item in verbo, quod certe
 non fecerat, nisi ipsum fugissent, quae in hanc rem animad-
 vertit F. A. Wolfius *Analect. litter.* I. p. 514.

μετέβαλον δ' ἂν καὶ] Ita optime Cod. Vatic. A. vid. Olea-
 rii *Addenda ad Philostrat.* p. 956. Antea editiones: μετέβαλε
 δὲ καὶ. Verba, quae proxime antecedunt, ἐς Γοργίαν ὁρῶσαι
 τὸν Λεοντίον, nescio an ex glossemate profecta sint.

§. 7. βαρυντέρας δ' αὐτοῖς] Weberus p. 14 sq. Haec rectissime,
 inquit, *Philostratus*; quae tamen de Critias apud Thessalos
 dominationis confirmandae studiis exponit, in iis contraria
 plane habet *Theramienis* illa apud *Xenophontem* (*Hell.* II, 3,
 36.) oratio, cum *Prometheo* popolare impetum inducere vo-
 luisse, servosque, quos πένετας (*Vid. Ruhnken. ad Tim. Lex.*
Plat. p. 212.) illi vocabant, adversum heros concitasse incu-
 santis. Nam nisi aliquis putet, Critiam fortasse eo modo
 procerum Thessalorum infringere nisum esse auctoritatem, ut
 ad eius generis praecepta, qualia in Principe suo Machia-
 vellus exposuit, ad quotidianum usum convertenda, quo magis
 exosi fierent plebi, commoverit eos, non video, quomodo scri-
 ptorum illa diversitas componi probabiliter debeat. Quare,
 qui antiquior et fere aequalis est *Xenophon*, in re praesertim,
 quae ex aequali proferatur ita, ut ad praesentium hominum
 facti conscientiam provocetur, plurimum apud nos valeat
 oportet. Politicorum hominum, quod nunc quotidie videmus,
 pro uniuscuiusque fortuna temporis mutatur ratio; nec vehe-
 menter debemus admirari, eum, quem insequentibus annis
 acerbissimum populi adversarium extitisse sciamus, in *Thes-
 salia* oppressae se plebis exhibuisse factorem: neutris ex vera

tinum; atque ad Critiassandum quoque animum convertissent, si quod suae sapientiae specimen Critias apud eos edidisset. Is autem illud minime curabat, 7 sed graviolem illis reddebat rem publicam, quae a singulis tenetur, quippe qui colloquutus cum illius regionis optimatibus, omnem popularem civitatis formam perstringeret, in Athenienses vero inveheretur tanquam maxime peccantes prae ceteris hominibus. Itaque haec consideranti Thessalos Critias potius depravasse videatur quam Critiam Thessali.

Interfectus est denique a Thrasybuli sociis, qui 8

---

animi affectione bene cupiebat Critias, nec nobilibus, nec multitudini; se solum, sua commoda per omnem vitam adamabat, suam cupiditatem studebat explere. cf. Schneider. ad Xenoph. l. c. Creuzer. ad Cic. N. D. III, 28.

§. 8. Ἀντίθραυξ Xenophon Hell. II, 4, 19. Ἀντίθραυον δ' ἐν ταῦθα τῶν μὲν τριάκοντα Κριτίας τε καὶ Ἰππόμαχος. Cornel. Nepot. Thrasyb. II, 7. In secundo proelio cecidit Critias, dux tyrannorum, quum quidem exadversus Thrasybulum fortissime pugnaret. Iustin. V, 9. In eo bello Critias et Hippolochus (lege Hippomachus), omnium tyrannorum saevissimi, cadunt. His scriptoribus suffragatur etiam Philochorus in Scholio ad Aristophan. Plut. 1147. ex emendatione Tib. Hemsterhusii: Ἀλλὰ καὶ ὡς Φιλόχορος, πέμπτῳ ἔτει ὕστερον (i. e. quinto anno post Dioclem archontem, quo Aristophanis Plutus primus in scenam productus erat) μάχῃ τῶν μετὰ Θρασυβούλου γενομένη ἤν, ἣ Κριτίας ἐν Πειραιεὶ τέλευτᾷ. Ita Philochorum habebimus (ut Hemsterhusius ait) manifesto Xenophonti suffragantem; Philochorum inquam, qui res patrias per Archontum seriem digesserat. Adversatur autem Diodorus XIV. p. 413. D. cuius tamen testimonium infringere studuit Hemsterhus. l. c. p. 438 sqq. cf. Clintonii Fast. Hellen. p. 74 sq. 80. — His vero testimoniis quomodo accommodanda sint, quae leguntur in Commentar. ad Hermog. (Rhetor. Graec. Aldin. T. II. p. 332.), res est difficillima expeditu: νόμος [ἐστὶ] τὸν καταφεύγοντα ἐπὶ τὰς Ἀρμόδιον καὶ Ἀριστογέιτονος εἰκόνας μὴ ἀναιρεῖν· εἰ δὲ μὴ, καὶ αὐτὸν θανάτῳ ζημιοῦσθαι τὸν φρονούντα. Κριτίαν ἐπ' αὐτὰς καταφεύγοντα ἀπειλὴ τις καὶ ὑπάγεται εἰς νόμον. Cuius quidem libri quum

κατῆγον ἀπὸ φυγῆς τὸν δῆμον. δοκεῖ δ' ἐνίοις ἀνὴρ δυνα-
τὸς γενέσθαι παρὰ τὴν τελευταίαν, ἐπειδὴ ἐνταφίῳ τῇ τυ-
ραννίδι ἐκρήσατο· ἐμοὶ δὲ ἀποπεφάνθω μηδένα ἀνθρώπων
9 καλῶς ἀποθανεῖν ὑπὲρ ὧν οὐκ ὀρθῶς εἴλετο. δι' ἃ μοι
δοκεῖ καὶ ἡ σοφία τοῦ ἀνδρός καὶ τὰ φροντισμάτα ἤτιον
σπουδασθῆναι τοῖς Ἑλλήσιν· εἰ γὰρ μὴ ὁμολογήσει ὁ λόγος
τῷ ἡθελ, ἀλλοτρίᾳ γλωττῇ δόξομεν φθέγγεσθαι ὥσπερ οἱ
αὐτοί.

10 IV. Τὴν δὲ ἰδέαν τοῦ λόγου δογματίας ὁ Κριτίας καὶ
πολυγνώμων σεμνολογήσαι τε ἱκανώτατος, οὐ τὴν διδυ-
ραμβῶδη σεμνολογίαν, οὐδὲ καταφεύγουσαν ἐς τὰ ποιητικῆς
ὀνόματα, ἀλλ' ἐκ τῶν κυριωτάτων συγκειμένην καὶ κατὰ

non cuilibet aditus pateat (vid. Wolfii Analect. litt. II. p. 516.),
ceteros quoque locos huc pertinentes, quorum copiam mihi
tribuit ex Bibliotheca Berolinensi Augustus Buttmannus, di-
gnus Philippo filius, exscribere in animo est. p. 66. κατα-
φυγόντος Κριτίου ἐπὶ τὰς Ἀρμόδιου καὶ Ἀριστογείτονος εἰκό-
νας, βούλευνται Ἀθηναῖοι, εἰ χρὴ αὐτὸν ἀποσπᾶν. Paulo
infra: ὅτι διὰ τοῦτο τοὺς περὶ Ἀρμόδιον καὶ Ἀριστογείτονα
τετιμῆκαμεν, ἐπειδὴ τυράννων ἦσαν σφαγεῖς. οὐκοῦν καὶ τὸν
ἐπ' ἐκείνους καταφυγόντα τύραννον ἀποδρᾶναι τὴν τιμωρίαν
οὐ χρὴ. ἐνταῦθα γὰρ ἡ μὲν κατηγορία καὶ ἡ ποιότης τοῦ
προσώπου τοῦ Κριτίου τὴν μέγιστην ἰσχὺν ἔχει καὶ καταδρο-
μὴν. p. 67. καὶ γὰρ ἐνταῦθα οἱ μὲν περὶ Ἀριστογείτονα τυ-
ραννοφόνοι, ὁ δὲ Κριτίας ὡμότατος καὶ τύραννος. οὐκοῦν
εὐπωρότερος ὁ λόγος ὁ συμβουλευτικὸς ἀποσπᾶν. ὥς οὐ βούλον-
ται σώζεσθαι τύραννον οἱ τυράννους ἀνηρηκότες. Aliud mihi
huc usque refugium apertum est nullum, nisi hanc Scholia-
stae notitiam attribueret exercitationibus rhetoricis, non rerum
monumentis. [An forte alius quis tyrannus intelligendus est,
ita ut hunc Scholiasta cum Critia confudiasse sit putandus?
I. SILLIG.]

ἀνὴρ δυνατός] Sic Cod. S. quod multo fortius, quam vulg.
ἀγαθός, nihil nisi illius glossema.

ἐνταφίῳ τῇ τυραννίδι] „Proprie: quoniam tyrannide vesti-
mento funebri usus fuit, h. e. ad mortem usque eam retinuit,
nec exui se ea vivus passus est. Videtur autem alludi ad
illud apud Isocratem passim obvium et Plutarchum, καλὸν

populum ab exilio revocaverunt. Nonnullisque homo fuisse videtur gravissimus morte appropinquante, propterea quod tyrannide tanquam funebri veste usus est: at ego ullum hominem negaverim honeste obire mortem pro iis, quae improbe sibi conciliarit. Quapropter 9 et sapientiae viri et ingenii monumentis minorem curam Graeci advertisse mihi videntur: nisi enim oratio consenserit moribus, aliena lingua videbimur sonare sicut tibiae.

Genere autem dicendi subtilis et creber sententiis 10 fuit Critias atque ad granditatem verborum maxime compositus, non dithyrambicam illam, neque ad poetica verba declinantem, sed ex verbis omnino propriis

ἐντάφιον ἢ τυραννίς, quod Dionysio tyranno a nonnemine is inculcatum taxat libro, an seni gerend. Resp. initio p. m. 783. Ceterum phrasis est similis vita Apollonii VII, 13. ubi de misericordia dicitur eam ὥσπερ ἐντάφιον δεῖν ἐπιφέρειν τοῖς ἀδίκως ἀπέκθουσι; item infra lib. II. in vita Adriani §. 6. ἐνταφίῳ τῇ τιμῇ χρησάμενος. intelligit autem honorem scriptarum ad Adrianum sub vitae exitum ab Imperatore epistolarum. Et in Apollonio Naucratis: ἔχων ἐντάφιον τὴν ἐξ ἀπάντων Ἀθηναίων εὐνοίαν. OLEARIUS.

§. 9. καὶ τὰ φροντίσματα] Ita Cod. S. ἐς τὰ φροντίσματα edd. Φροντίσματα sunt ingenii monumenta, hoc loco imprimis, ut ex sequentibus apparet, orationes, quibus, ut mox demonstrabitur, maxime excelluit Critias.

φθέγγεσθαι ὥσπερ οἱ αὐτοί.] Merito contulit Olearius Pauli Epist. ad Corinth. I, 13, 1. ἐὰν ταῖς γλώσσαις τῶν ἀνθρώπων λαλῶ καὶ τῶν ἀγγέλων, ἀγαπῇν δὲ μὴ ἔχω, γέγονα χαλκὸς ἢ ἥων ἢ κύμβαλον ἀλαλάζον.

§. 10. δογματίας mihi quidem significare videtur, quod de antiquissimis oratoribus Atticis Cicero de Oratore II, 22, 93. Subtiles, acuti, breves sententiis. Atque πολυγνώμων, quod idem in Bruto c. 7. crebri sententiis. Philostrate. Epist. ad Iul. Augustam p. 919. de Critia ac Thucydide: τὸ μεγαλόγνων καὶ τὴν ὀφρῶν. — σεμνολογῆσαι. Cic. Brut. l. c. Grandes erant verbis.

- 11 φύσιν ἔχουσιν. Ὅρῳ τὸν ἄνδρα καὶ βραχυλογοῦντα ἱκανῶς καὶ δεινῶς καθάπτόμενον ἐν ἀπολογίᾳς ἦθαι, Ἀττικίζοντά τε οὐκ ἀκρατῶς οὐδὲ ἐκφάντως· τὸ γὰρ ἀπειρόκαλον ἐν τῇ Ἀττικίζειν βάρβαρον, ἀλλ' ὥσπερ ἀκτίων ἀγαθὰ τὰ Ἀττικά
- 12 ὀνόματα διαφαίνεται τοῦ λόγου. καὶ τὸ ἀσυνδέτως δὲ χωρίῳ προσβαλεῖν Κριτίου ὥρη, καὶ τὸ παραδόξως δ' ἀπαγγεῖλαι, Κριτίου ἁγών· τὸ δὲ τοῦ λόγου πνεῦμα ἑλλειπότερον μὲν, ἥδὺ δὲ καὶ λεῖον ὥσπερ ἡ τοῦ Ζεφύρου αὖρα.

§. 11. βραχυλογοῦντα] Cic. Brut. l. c. *Compressiones rerum breves et ob eam ipsam causam interdum subobscuri.*

ἐν ἀπολογίᾳς ἦθαι] Sic Cod. S. Cuius lectionis cur nullam rationem habuerit Olearius, equidem haud intelligo: dedit enim ἀπολογίας εἶδει, quod ex Codicibus an ex ingenio deprompserit non indicavit. Editiones autē Olearium exhibent ἀπολογίας, ἦθαι. ἦθος significat dicendi genus, quo quis dignoscitur ab aliis scriptoribus, atque, ubi coniungitur cum voce πάθος, hoc denotat *affectum concitatum, commotum*, ἡθος autem *temperatum, mitem, compositum*. Quintilianus VI, 2, 8 sq. „Horum autem, sicut antiquitus traditum accepimus, duae sunt species: alteram Graeci πάθος vocant, quam nos vertentes recte ac proprie *affectum* dicimus; alteram ἦθος, cuius nomine, ut ego quidem sentio, caret sermo Romanus; mores appellantur: atque inde pars quoque illa philosophiae ἠθικὴ, *moralis* est dicta. Sed ipsam rei naturam spectanti mihi, non tam mores significari videntur, quam *morum quaedam proprietas*; nam ipsis quidem omnis habitus mentis continetur. Cautiores voluntatem complecti, quam nomina interpretari, maluerunt. Affectus igitur hos concitatos, illos mites atque compositos esse dixerunt; in altero vehementer commotos, in altero lenes; denique hos imperare, illos persuadere; hos ad perturbationem, illos ad benevolentiam praevalere.“ Quae si ad Philostrati locum accommodaveris, ἐν ἦθει ἀπολογίας ita interpretandum esse videbitur, Critiam defensionibus usum esse caute et considerate, i. e. omnibus orationis momentis diligenter ponderatis. [Vide an ἡθογράφοι passim commemorati huc sint trahendi? I. SILLIG.]

§. 12. καὶ τὸ ἀσυνδέτως] Scilicet ita fieri solet in dictione sententis dilucida, ut illae sine copulis ac connectendi formulis, quasi ex improvviso, se mutuo sequantur, quae Senecae aliorumque eius generis scriptorum indoles. OLEARIUS.

constantem naturaeque convenientem. Video hominem 11
 etiam compressione rerum brevem, congruenter gravi-
 terque impugnantem aliorum sententias moderato de-
 fensionis affectu, Atticissantem vero neque intemperan-
 ter, neque imbecillius: namque id, quod ineptum, in
 Atticissando barbarum; sed ut radiorum fulgores At-
 tica verba in oratione perlucunt. Atque sine coniun- 12
 ctione ad locum aliquem communem accedere Critiae
 elegantia; deinde Critias exercitatus est in admirabili
 inveniendi insolenterque pronuntiando; orationis autem
 spiritus remissior quidem, suavis tamen ac lenis sicut
 Zephyri aura.

καὶ τὸ παράδοξον] Quintilian. IV, 1, 40 sq. in quinque
 generibus caussarum τὸ παράδοξον quoque sive *admirabile*
 collocans: „*Admirabile* autem, inquit, vccant, quod est prae-
 ter opinionem hominum constitutum.“ Atque vere Olearius ad
 Philostrati Gorg. N. 6. *Admirabile* rursus esse dicit vel in
inventione (ἐνθυμηθῆναι), vel in *eloquutione* (ἀπαγγεῖλαι)
 positum.

ΚΡΙΤΙΟΥ ΑΘΗΝΑΙΟΥ

*ΠΟΙΗΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΑΛΛΩΝ ΦΡΟΝΤΙΣΜΑ-
ΤΩΝ ΤΑ ΣΩΖΟΜΕΝΑ*

CRITIAS, Atheniensis, Callaeschri filius, unus e triginta, ingenii virtutibus, quibus insigniter floruit, non solum usus est (ut multi statuere videntur) ad occupandam exercendamque tyrannidem, foedissimum humanae societatis flagitium, sed ad litteras quoque artesque ingenuas magnopere excolendas. Utraque enim excelluit oratione, tantamque eloquentiae consequutus est laudem, ut posteriore aetate in iis collocaretur scriptoribus, quos tanquam speciem intuerentur dicendi scribingique studiosi et tanquam exemplar normamque sermonis Attici sibi proponerent ad imitandum. Idemque singulari artis musicae floruit scientia, ita ut referretur ad praestantissimos Atheniensium tibicines ¹⁾. Dignus est igitur scriptor, cuius reliquiae colligantur atque in unum quoddam corpus redigantur.

Ac si quis carminum reliquiis accuratiorem intenderit animum, eas ad tria potissimum versuum genera reducendas esse inveniet, ex quibus unum complectitur versus elegiacos, alterum heroicos, tertium denique iambicos. Carmina elegiaca politici imprimis sunt

---

1) Athenaeus IV. p. 184. D. *Ἔμελες δὲ τοῖς πάλαι πᾶσιν Ἑλλήσιν μουσικῆς· διόπερ καὶ ἡ αὐλητικὴ περιποῦνδαστος ἦν. Χαμαιλέων γοῦν ὁ Ἡρακλεώτης ἐν τῷ ἐπιγραφόμενῳ Προτρεπτικῷ Λακεδαιμονίους φησὶ καὶ Θηβαίους πάντας αὐλεῖν μανθάνειν, Ἡρακλεώτας τε τοὺς ἐν τῷ Πόντῳ καθ' ἑαυτὸν ἔτι, Ἀθηναίων τε τοὺς ἐπιφανεστάτους Καλλίαν τε τὸν Ἰππονίκου καὶ Κριτίαν τὸν Καλλιίσχρον.*

argumenti, ita ut Solonis aliorumque γῶμαι πολιτικαί Critiae oculis obversatae esse videantur; versibus hexametris, quot saltem hodie extant, laudes Anacreontis celebrantur; iambos denique ad poesim scenicam referendos esse singulari disputatione postea explicabitur.

Nemo unquam apud Graecos atque Romanos inde ab antiquissimis temporibus ad summa civitatis gubernacula accessit, quin dicendi quadam dexteritate atque vi sententiam suam proponere populiue favorem sibi conciliare potuerit. Ita quidem vetustissimi Graecarum civitatum moderatores, Lycurgi, Pittaci, Solones, atque ab hac similitudine Romanorum Coruncanii, Fabricii, Catones, Scipiones, oratores fuerunt non tam fortasse docti, sed impetu mentis simili et voluntate ²⁾. Hos eloquentiae tanquam pueros exceperunt in Atheniensium re publica Clisthenes atque aliquot annis post Themistocles, quem constat quum prudentia tum etiam eloquentia praestitisse: post Pericles, qui, quum floretet omni genere virtutis, dicendi tamen (ut Cicero ait) fuit laude clarissimus: Cleonem etiam temporibus illis, turbulentum illum quidem civem, sed tamen eloquentem constat fuisse: huic aetati suppare Alcibiades, Critias, Theramenes: quibus temporibus quod dicendi genus viguerit, ex Thucydidis scriptis, qui ipse tum fuit, intelligi maxime potest: *grandes erant verbis, crebri sententiis, compressione rerum breves et ob eam ipsam causam interdum subobscuri* ³⁾. Quod quidem

---

2) Cicero de Oratore III, 15, 56.

3) Cic. Brutus c. 7. cf. de Oratore II, 22, 93. *Antiquissimi fere sunt [Oratores], quorum quidam scripta constant, Pericles atque Alcibiades et eadem aetate Thucydides, subtiles, acuti, breves, sententiis magis quam verbis abundantes. Non potuisset accidere, ut unum esset omnium genus, nisi aliquem sibi proponerent imitandum. Consequuti sunt hos Critias, Theramenes, Lysias. Multa Lysiae scripta sunt, nonnulla*

Ciceronis iudicium quam verum sit, intelligi maxime poterit, si quis Thucydidis orationes, quas ex ingenio atque indole singulorum virorum libris de bello Peloponnesiaco inseruit, ad comparationem adhibuerit. Utrique vero, Critiae atque Thucydidī, Philostratus etiam attribuit τὸ μεγαλόγνωμον καὶ τὴν ὀφρῶν ⁴⁾. Atque has virtutes accuratius descripsit idem Philostratus in Critiae vita, ita tamen, ut omnino ferme consentiat cum iis, quae modo de tota aetate disserentem audivimus Ciceronem ⁵⁾. Inde etiam satis apparet Philostrati aetate Critiae iam extitisse scripta oratoria, quorum *nonnulla* Cicero ⁶⁾ atque plura fortasse Dionysius Halicarnassensis legerant: posterior enim in iudicio de Lysia cap. 2. Καθαρός ἐστι [Λυσίας] τὴν ἐρμηνείαν πάνυ καὶ τῆς Ἀττικῆς γλώττης ἄριστος κανὼν, οὐ τῆς ἀρχαίας, ἣ κέχρηται Πλάτων καὶ Θουκυδίδης, ἀλλὰ τῆς κατ' ἐκείνον τὸν χρόνον ἐπιχωριαζούσης, ὥς ἐστι τεκμήρασθαι τοῖς τε Ἀνδοκίδου λόγοις καὶ τοῖς Κριτίου καὶ ἄλλοις συγχοῖς. Atque Herodes Atticus, qui, Critiam prae ceteris oratoribus antiquis maxime admiratus, eiusdem dicendi

---

Critiae, de Theramene audivimus: omnes etiam retinebant illum Pericli succum, sed erant paullo ubiore filo.

4) Epistola ad Iuliam Augustam p. 919. Uterque illam virtutem a Gorgia accepisse dicitur (παρ' αὐτοῦ πεκτημένοι)· μεταποιούντες δὲ αὐτὸ εἰς τὸ οἰκτιόν, ὃ μὲν ὑπ' εὐγλωττίας, ὃ δ' αὖ ὑπὸ ῥώμης. cf. Philostrat. Vita Gorgias p. 492. ὃ δὲ [Γοργίας], οἶμαι, καὶ τοὺς ἐλλογιμωτάτους ἀνηρτίσατο, Κριτίαν μὲν καὶ Ἀλκιβιάδην, νέω ὄντες, Θουκυδίδην δὲ καὶ Περικλέα, ἤδη γηράσκοντες. cf. Schoenborn. de Gorgia Leontin. p. 16 sqq.

5) Philostrat. Vita Crit. c. 4. cf. Dionys. Hal. de Isaeo c. 21. de Thucydide c. 51.

6) Cic. de Oratore II, 22, 93. *Multa Lysiae scripta sunt, nonnulla Critiae.* Weberus de Critia p. 23. N. 63. oculorum lapsu perductus est ad lectionem NULLA pro NONNULLA. Ex vera lectione retulit in interpret. Poet. eleg. p. 644.

vim rationemque imitandam sibi proposuit, illius libros, eo usque neglectos atque contemptos, in Graecorum familiaritatem reduxisse perhibetur ⁷⁾). Denique Phrynichus Arabius ἐκ τῆς σοφιστικῆς παρασκευῆς Ἑλικρινοῦς δὲ καὶ καθαροῦ καὶ Ἀττικοῦ λόγου κανόνας καὶ σιάθμας καὶ παραδείγμα' φησιν ἄριστον Πλάτωνά τε καὶ Δημοσθένην — Κριτίαν τε τὸν Καλλιαισχρον καὶ Ἀντισθένην, — τούτους προκρίνων τῶν ἄλλων ἁπάντων καὶ ῥητόρων καὶ συγγραφέων καὶ ποιητῶν, ἐξ αὐτῶν πάλιν προτάττει, οὓς ἂν (φησὶν) οὐδ' αὐτὸς ὁ Μῶμος καταμέμψαιτο ⁸⁾). Grammaticos Alexandrinos decem potissimum oratores in canonem recepisse res est notissima: posteriores vero principibus illis Critiam quoque adiunxisse praeter Photii locum memoriae traditum est in Commentario ad Hermogenem, ita quidem, ut Critias in ordine excepisse Antiphontem eique persimilis fuisse dicatur: δέον γὰρ μετὰ τοὺς δέκα ῥήτορας διαλαβεῖν καὶ Κριτίαν *). μετὰ τὸν

7) Philostrat. Vita Herodis Attici c. 14. p. 564. Κριτιάζουσα ἡγῶ καὶ ἔννοιαι, οἷαι μὴ ἐτέρῳ ἐνθυμηθῆναι. — προσέκειτο μὲν γὰρ πᾶσι τοῖς παλαιοῖς, τῷ δὲ Κριτίᾳ καὶ προσετέτκει' καὶ παρήγαγεν αὐτὸν ἐς ἡθῆν Ἑλλήνων, τέως ἀμελοῦμενον καὶ περιορώμενον. cf. Vita Crit. §. 9. Si quid praeterea de Herode constat, id partim transferendum ad Critiam quoque arbitror, ipsius exemplar; atque Fiorillo in commentatione de Herode Attico et eius scriptis p. 7. Caeterum, inquit, Herodem Atticum studiosum fuisse antiquorum verborum, nimisque obsoleta verba adamasse, ex Athenaeo adparere mihi videtur. Ait enim Athen. III. p. 99. C. Οἶδα δὲ καὶ Ἡρώδη τὸν Ἀττικὸν ῥήτορα ὀνομάζοντα τροχοπέδην τὸ διαβαλλόμενον ξύλον διὰ τῶν τροχῶν, ὅτε κατάντες τόπους ὁ ὀχοῦμενος ἐπορεύετο, καίτοι Σιμαριστοῦ ἐν τοῖς Συνονύμοις ἐποχλέα τὸ ξύλον τοῦτο ἐπονομάσαντος.

8) in Photii Bibliotheca p. 101. b. 4.

*) Apographum meum exhibet περὶ Κριτίου, quod tamen ex notis litterarum minus dilucidis profectum esse videtur. [Sed διαλαβεῖν περὶ Κριτίου esse fortasse potest ex lingua illorum hominum disceptare de aliqua re. I. SILLIG.]

Ἀντιφῶντα τέταχεν αὐτόν· σχεδὸν γὰρ ὁ αὐτὸς εἶναι δοκεῖ τῷ Ἀντιφῶντι καὶ μηδὲν διαλλύειν αὐτοῦ. ἔπειτα δέ. τὸν Κριτιαν διὰ τὴν προλεχθεῖσαν αἰτίαν ἐν τῷ μεταξὺ τέταχεν ⁹⁾. Quantum vero animum Critias eiusque aequales Antiphonti attenderint, narratur in Vitis decem Oratorum, quae vulgo ad Plutarchum referuntur, T. XII. p. 221. ed. Hutten. Ὅσους μέντοι ἔχομεν ἐπὶ τὸ παλαιότατον ἀναφέροντες ἀπομνημονεῦσαι τὴν ἰδέαν τῶν λόγων ταύτην μεταχειρισμένους, τούτους εὖροι τις ἂν ἐπιβεβληκίας Ἀντιφῶντι, πρεσβύτῃ ἤδη ὄντι, οἷον Ἀλκιβιάδην, Κριτιαν, Λυσίαν, Ἀρχινόον.

Neque ad Critiae orationes tantummodo spectare Virorum illorum iudicia, sed ad cetera quoque opera, quae sermone pedestri conscripsisse dicitur Tyrannus, ex ipsarum reliquiarum natura stiloque graviore apparet. Huc ante omnia pertinent fragmenta ex Critiae Πολιτείας sive libris rerum publicarum, deinde ex Disputationibus philosophicis de Natura Amoris sive de Amoribus, tum ex Aphorismis et Colloquiis (ὁμιλίας), postremo Fragmenta quaedam incerta.

Atque totius collectionis series est haecce :

A. ΠΟΙΗΜΑΤΩΝ

- I. Ἑλθοι.
- II. Ἐξάμετροι.
- III. Ἰαμβοί.

9) Phetor. Graecor. ed. Aldin. T. II. p. 415. cf. Dionys. Hal. de Isaeo c. 21. De Antiphonte audiamus Thucydidem, summum auctorem, VIII, 68. Ἀντιφῶν, ἀνὴρ Ἀθηναῖος τῶν καθ' ἑαυτὸν ἀρετῇ τε οὐδενὸς ὕστερος, καὶ κράτιστος ἐνθουμηθῆναι γενόμενος καὶ ὃ ἂν γνώῃ εἰπεῖν, καὶ ἐς μὲν δῆμον οὐ παριὼν οὐδ' ἐς ἄλλον ἀγῶνα ἐκούσιος οὐδένα, ἀλλ' ὑπόπτως τῷ πλήθει διὰ δόξαν δεινότητος διακείμενος, τοὺς μέντοι ἀγωνιζομένους καὶ ἐν δικαστηρίῳ καὶ ἐν δῆμῳ πλεῖστα εἰς ἀνὴρ, ὅστις συμβουλευσάιτό τι, δυνάμενος ὠφελεῖν. Plutarch. Vitae X orator. Tom. XII. p. 221. ed. Hutten. Ἀντιφῶν — δύνανται λόγων κτησάμενος. cf. Ruhnkenii commentatio de Antiphonte, rep. in Reiskii Orator. Gr. Vol. VII.

Β. ΣΤΙΓΓΡΑΦΩΝ**I. Πολιτεία.****II. Βίος.****III. Περί φύσεως ἔρωτος ἢ ἐρώτων.****IV. Ἀφορισμοὶ καὶ Ὀμιλίας.****Γ. ΛΟΓΩΝ ΕΙΔΟΣ.****Δ. ΕΞ ΑΔΗΛΩΝ ΕΙΔΩΝ.**

Α. ΠΟΙΗΜΑΤΩΝ ΤΑ ΣΩΖΟΜΕΝΑ.

Ι. ΕΛΕΓΟΙ.

Ex diversis Critiae carminum generibus in primo loco collocandum est id, quod per lusum otiumque aggressus esse videtur, idemque ita comparatum, ut librorum, quos de singulis civitatibus soluta oratione conscripsisse dicitur ¹⁰⁾, succum tamquam subtilissimum versibus impariter iunctis inclusisse statuendus sit. Critiam vero tyrannum scripsisse Πολιτείας ἑμμέτρους testis est Alexander Aphrodisiensis in Ioannis Grammatici Philoponi Commentario ad Aristotelis libros de Anima: „Ετεροι δ' αἶμα, καθάπερ Κριτίας, τὸ αἰσθάνεσθαι τῆς ψυχῆς οἰκειότατον ὑπολαμβάνοντες· τοῦτο δ' ὑπάρχει διὰ τὴν τοῦ αἵματος φύσιν.“ (haec fuerunt verba Aristotelis de Anima 1, 2.) — Κριτίαν ἔτι τὸν ἑνα τῶν τριάκοντα, ὃς καὶ Σωκράτους ἠκροάσατο· ἢ καὶ ἄλλον τινὰ λέγει οὐδὲν γὰρ διαφερόμεθα. φασὶ δὲ καὶ Κριτίαν γεγονέναι σοφιστήν, οὗ καὶ τὰ φερόμενα συγγράμματα εἶναι, ὡς Ἀλέξανδρος λέγει.

10) Similiter Hellanici Mytilenaei apud Athenaeum XIV. p. 635. F. commemorantur οἱ ἑμμετροὶ Καρνεονίκαί atque οἱ καταλογάδην. cf. Sturz. Fragm. Hellan. p. 84. Creuzer de arte hist. Gr. p. 84. Plehn Lesbiaca p. 205. — Obiter hoc loco in memoriam revocanda est Tyrtaei Πολιτεία, quae ceteroquin Εἰνόμια vocatur. Suidas v. Τυρταῖος· ἔγραψε Πολιτείας Λακεδαιμονίους. cf. Franckii Callinus p. 170 899.

τὸν γὰρ τῶν τριάκοντα μηδὲ γεγραφέναι ἄλλο τι, πλὴν πολιτείας ἐμμέτρους. Οὗτος οὖν τὴν ψυχὴν ἔλεγεν αἶμα εἶναι.

Αἶμα γὰρ (φησὶν) ἀνθρώποις περικάρδιόν ἐστι νόημα ¹¹).

Haud parum sane difficultatis inest in hoc loco, quippe qui Alexandro Aphrodisiensi, veteri Aristotelis interpreti, acceptos esse prodat duumviros, alterum Critiam tyrannum eundemque poetam, alterum sophistam, τῶν συγγραμμάτων (i. e. *librorum pedestri oratione conceptorum*) auctorem. Verum enimvero quam levis momenti sit testimonium, quod gravissimis et verissimis auctoribus adversatur, nemo est quin statim perceperit. Quomodo, inquam, Critias tyrannus eorum scriptorum numero adiungi poterat, qui Ἀντιποῦ λόγου κανόνας καὶ στάθμας repraesentarent, si nihil omnino reliquisset praeter πολιτείας ἐμμέτρους? Atque orationes extitisse Critiae tyranni Cicerone iam superstate disertis verbis enarratur: *Consequuti sunt hos* (sc. Periclem, Alcibiadem, Thucydidem) *Critias, Theramenes, Lysias; multa Lysiae scripta sunt, nonnulla Critiae* ¹²) —. Neque alium quempiam hoc loco designari Critiam nisi tyrannum, luce clarius patefacit quum ipse sententiarum tenor, tum maxime vel lippis explanat Dionysius Halicarnassensis: *Τῶν δὲ τοὺς ἀκριβεῖς προαιρούντων λόγους καὶ πρὸς τὴν ἐναγώνιον ἀσκούντων ῥητορικὴν, ὧν ἐγένετο Ἀντιφῶν τε ὁ Ῥαμνοῦσιος καὶ Πολυκράτης ὁ Ἀθηναῖος Κριτίας τε ὁ τῶν τριάκοντα ἄρχας κ. τ. λ.* ¹³). Sed quid amplius somniat iste Alexander aut fortasse solus Philoponus, si quidem

11) Io. Grammatici Philoponi Commentaria in libros de Anima Aristotelis. Venetiis 1535. fol. Litt. C. pag. 8. extr. cf. Litt. A. pag. 4. extr.

12) Ciceron. de Oratore II, 22, 93. cf. III, 34, 139. Brutus 7, 29.

13) De Isaeo cap. 21. cf. de Thucyd. c. 51. Philostrat. Epist. ad Iuliam Aug. p. 919. ed. Olear.

male intellexerit illius sententiam, alium opinati fuisse Critiam tyrannum, alium sophistam ¹⁴⁾? Quamquam Philostratus Critiam tyrannum, Callaeschri filium, vel in vitas assumpsit Sophistarum ¹⁵⁾, eiusdemque dicendi scribendique genus tam disertis exprimit verbis, ut Aristotelis interpreti hac in re decernenda auctoritatis concedi possit nihil, donec iusta et certiora desiderentur argumenta. Nec profecto omnis vivendi conditio diversis Critiae scribendi generibus repugnat, utpote qui, *Gorgiae Leontini* ¹⁶⁾ et *Socratis Atheniensis* ¹⁷⁾ discipulus, summa ingenii laude iisdemque fere philosophiae, eloquentiae artisque poeticae ac musicae floruit virtutibus ¹⁸⁾.

Quae quum ita sint, levitatis quidem sese obstrinxit crimine Alexander Aphrodisiensis, minime tamen

14) Eiusdem Alexandri confusionem quandam huic contrariam, ex duobus hominibus diversis unum conficientis, perstringit Welckerus ad Theognid. p. X.

15) cf. Tennemannii hist. philos. I. p. 394 sqq.

16) Vid. Philostrat. Vita Gorgiae p. 492.

17) Cic. de Oratore III, 34, 139. *Quid Critias, quid Alcibiades, civitatibus suis quidem non boni, sed certe docti atque eloquentes, nonne Socraticis erant disputationibus eruditi?* Atque imprimis patet ex Platonis Protagora (p. 316. A.), Timaeo et Critiae fragmento. cf. ad Philostrati Vitam Critiae §. 5.

18) Nobiscum consentit Weberus de Critia p. 22. Poet. eleg. p. 644 sq. Contra G. Io. Vossius de Historicis Graecis, Operum T. IV. p. 168. alium fuisse putat Critiam politiarum auctorem, alium poetam: at idem sibi ipse adversatur de Poetis Gr. Op. T. III. p. 211. *Luculentum, inquit, Critiae fragm. iambicum apud Sextum Philosophum superest. Alium Critiam puto Callaeschri filium, poetam, cuius versus recitat Athen. cett. An non est poeta, qui versus iambicos eosdemque elegantissimos condidit? Sed Vossius fortasse tres sibi finxerat scriptores, quibus Critiae nomen attribueret, perperam ille (ut Weberi verbis utar) comprobatus a Schweighaeuscro Ind. ad Athen. p. 84.*

sequitur, illam, quam nobiscum communicat, πολι-
ταιῶν ἐμμέτρων a Critia conditarum eandem confictam
esse notitiam. Hoc enim confirmant reliquiae versuum
elegiacorum, ad Critiam tyrannum a scriptoribus anti-
quis haud ambigue relatorum. Nimirum sicut Solo,
qui Critiae maioribus cognatus erat, Atheniensium rei
publicae moderationem ¹⁹⁾ atque Theognis optimatum
plebisque turbas ²⁰⁾ numeris incluserant elegiacis; ita
Critias quoque, princeps inter triginta, sententias po-
liticas atque proprietates quasdam singularum civita-
tium (τὰ ἐξ ἐκείνης πόλεως ἰδιώματα, ut Athenaeus ait
I. p. 27. D.) tradidisse putandus est versibus impari-
ter iunctis: et sicut Solonis, Theognidis aliorumque
carmina in fronte habebant titulum sive Γνωμῶν sive
Παραινέσεων sive Ὑποθηκῶν, ita Critiae elegos aut ipse
aut posteri inscripserunt ΠΟΛΙΤΕΙΑΣ, ab Alexandro
Aphrodisiensi, ut destingerentur a politiis soluta ora-
tione conscriptis, ἐμμέτρους appellatas ²¹⁾.

1.

Iam quidem satis probabile videtur, politiis sive
institutis moribusque singularum gentium describendis
Critiam prooemii loco praemisisse elegos, quibus ex-

19) Vide sis, quae diximus ad Solonem poetam p. 22 sqq.

20) V. Welcker. p. X sqq. XVII. XXXVI sqq.

21) Philostrat. in Critiae vita §. 4. Γνώμας quoque commemo-
rat Critiae, propterea quod id nomen est latioris significatus:
Γνώμας δὲ πλείστας ἐμμενέων. — Weberus Poet. eleg. p. 423.
*In spätern Dichtern tritt die politische Richtung der Elegie
beinahe ganz zurück, und klingt nur noch einmal in Kritias
dem Tyrannen kräftig und bedeutend an. Ibid. p. 645. Von
seinen dichterischen Leistungen werden besonders die Elegieen
herausgehoben, die, wie wir sehen, vorzüglich auch politische
Gegenstände berührt haben.*

posita fuerint τὰ ἐξ ἐκάστης πόλεως ιδιώματα, illos quidem partim servatos ab Athenaeo (I. p. 28. B.). Laudat enim poeta in hoc fragmento praestantissima complurium civitatum inventa, ut Siculorum, Thessalorum Milesiorum, Chiorum, Tuscorum, Phoenicum, Thebanorum, Carum, Atheniensium. Eiusmodi vero argumentum haud alienum iudicasse Critiam a descriptione rerum publicarum luce clarius patet ipse, qui ἐν τῇ Λακεδαιμονίων ΠΟΛΙΤΕΙΑΙ, soluto sermone concepta: Κλίνη, inquit, Μιλησιουργῆς καὶ δίφρος Μιλησιουργῆς· κλίνη Χιονουργῆς καὶ τράπεζα Ῥηιονουργῆς· Λυκιουργῆς φιάλη. (Fragm. 28.)

Κότταβος ἐκ Σικελῆς ἐστὶ χθονὸς, ἐκπρεπὲς 1
ἔργον,

Eiusdem fere argumenti sunt Pindari versus ex carmine ad Hieronem, Syracusarum tyrannum, fr. 73. ed. Boeckh.:

Ἀπὸ Ταυγέτον μὲν Λακωναν

ἐπὶ θηροὶ κύνα τρέχειν πυκινώτατον ἑρπετόν·

Σκύριαι δ' εἰς ἄμελιν γάλακτος

αἶγες ἐξορύσσονται·

ὄπλα δ' ἀπ' Ἀργεος· ἄρμα Θηβαίων ἀπὸ γᾶς ἀγλαοκάρπον·

Σικελίας δ' ὄχημα δαιδάλεον ματεύειν·

V. 1 sq. Hoc distichum laudatur ab eodem Athenaeo XV. p. 666. B. μάθε παρ' ἐμοῦ, ὅτι πρῶτον μὲν ἡ τῶν κοττάβων παιδιὰ Σικελική ἐστιν εὔρεσις [ταύτην πρῶτον εὑρόντων Σικελῶν], ὡς Κριτίας φησὶν ὁ Καλλιόχρου ἐν τοῖς ἐλεγείοις διὰ τούτων· Κότταβος κ. τ. λ. Ita hunc locum emendavit Boettigerus in Wielandii Museo Attico T. III. p. 485. transpositione verborum. Libri: ἡ τῶν κ. εὔρεσις Σ. ἐστὶ παιδιὰ. Quae uncis inclusimus, glossatorem resipiunt, qui, quum vulgarem lectionem minus expeditam videret, ista verba proprio Marte adiungenda esse putavit. Complura fuerunt Cottabi genera, de quibus doctissime disputavit Groddeckius, *Antiquarische Versuche* Vol. I. pag. 163 sqq. Böttigerus, *über den Kottabos*, l. c. p. 475 sqq. Omnium simplicissimum fuit Cottabi genus, quod Theramenes moriturus lusisse dicitur: etenim quum iussu tyrannorum venenum ut sitiens obduxisset, reliquum sic e poculo eiecit, ut id resonaret, quo sonitu

ὄν σκοπὸν ἐς λατάγων τόξα καθιστάμεθα.

reddito arridens: *Propino*, inquit, *hoc pulcro Critiae*. Ciceron. Tusc. I, 40. Quod quidem de *Cottabo* intelligendum esse docet Xenophon Hellen. II, 3, 56. Καὶ ἐπεὶ γε ἀποθνήσκειν ἀναγκαζόμενος τὸ κώνειον ἐπὶ, τὸ λειπόμενον ἔφρασαν ἀποκοτταβίσαντα εἰπεῖν αὐτόν· Κριτίᾳ τοῦτ' ἔστω τῷ καλῷ. Ironice dictum est τῷ καλῷ. Καλοὶ enim proprie dicuntur puellae sive pueri amati, quos commemorare solebant οἱ κοτταβίζοντες· vasis etiam quibusdam, quae deliciae suis dedicabant veteres, inscriptum est nomen Καλός. Vid. Millæ Monum. ant. ined. T. II. p. 37 sqq. Peintures des vases ant. T. I. p. 114. Böttigerus, Vasengemälde T. I. fasc. 3. p. 63 sqq. Locus classicus, quo Cottabi lusus copiosissime illustratur, extat apud Athenaeum XV. p. 666 sqq. unde sua maximam partem deprompserunt Scholiastae ad Aristoph. Pac. 1243. et ad Luciani Lexiphan. c. 3. cf. Pollux VI, 109 sq. — Groddeckius l. c. novem discernit Cottabi genera, quorum alterum quidque altero est artificiosius. In Museo Dresdensi quatuor asservantur Satyrorum statuæ, ab eodem, ut videtur, artifice ad unum exemplar factae (v. Beckeri Augusteum tab. XXV. XXVI. Hasii Catalog. Nr. 162. 178. 193. 219.), quorum dexter lacertus ita erectus est, ut Fr. Thierschius Hasio referente haud inepte putaverit illos Bacchi ministros ab artifice propositos fuisse κοτταβίζοντας. — Cottabum ipsum ex Sicilia profectum Anacreon quoque tradit ap. Athen. X. p. 427. D. Σικελικὸν κότταβον ἀγκύλη δαΐζων. Hesych. Κότταβος, παιδιὰ παρὰ Ἀττικοῖς ἀπὸ Σικελίας παραδοθεῖσα.

- V. 1. Editiones Venet. et Basil. atque Codices a Schweighaeusero collati exhibent: Κότταβος ἐκ Σικελίης χθονὸς ἐκπρεπὲς εἰς ἔργον. Veram tamen lectionem alter exhibet Athenaei locus atque Schol. ad Aristoph. Pac. 1243. ὥς φησι Κριτίας ἐν τοῖς ἐλεγεῖοις.

Κότταβος ἐκ Σικελίης ἐστὶ χθονὸς, ἐκπρεπὲς ἔργον.

- V. 2. λατάγων τόξα] i. e. arcus, quem λάταγες describere solent: namque in arcu flexum reliquum vini e poculo elicere solebant οἱ κοτταβίζοντες. Ceterum vocem λάταξ itidem fuisse Siculam Dicaearchus memoriae prodidit ap. Schol. Aristoph. l. c. Δικαίταρχος δὲ ὁ Μεσσήνιος, Ἀριστοτέλους μαθητὴς, ἐν τῷ περὶ Ἀλκαίου καὶ τὴν λάταγα αὐτὴν εἶναι

εἶτα δ' ὄχος Σικελός, κάλλει δαπάνη τε κρά-
τιστος.

Θεσσαλικὸς δὲ θρόνος γυῖον τρυφερωτάτη ἔδρα
5 εὐναίου δὲ λέχους ἔξοχα κάλλος ἔχει

Σικελικὸν ὄνομα. Λαταγή δὲ ἐστὶ τὸ ὑπολειπόμενον ἐκ τοῦ ἐπιποθέντος ποτηρίου ὑγρὸν, ὃ συνεστραμμένη τῇ χειρὶ ἀνωθεν ἐρρίπτοντο οἱ παίζοντες εἰς τὸ κοττάβιον. Κότταβος δὲ ἐκα-
λεῖτο καὶ τὸ τιθέμενον ἄθλον τοῖς νικῶσιν ἐν τῷ πότῳ, καὶ τὸ ἄγος, εἰς ὃ ἐνέβαλον τὰς λάταγας, ὡς Κρατῖνος ἐν Νε-
μέσει δεικνύναι· ὅτι δὲ καὶ χαλκοῦν ἦν, Εὐπολὶς ἐν Βάπταις
λέγει· Χαλκῷ περὶ κοττάβῳ. — Callimachi Fragm. X.
πολλοὶ καὶ φιλέοντες ἀκόντιον ἦσαν ἔραζε οἰνοπόται, Σικελὰς
ἐκ κυλίκων λάταγας. Scribendum est λατάγων, παροξυντόνως,
a forma λάταξ, λάταγος. Falso edd. Athenaei ante Schweigh.
λαταγῶν, a forma λαταγή, quae plurali caret.

V. 3. Distinguenda est ὄχος (i. q. ὄχημα ap. Pindar.) a curru,
qui infra v. 10. memoratur δίφρῳ ornatus (ἄμμα ap. Pindar.):
prior illa spectat ad usum quotidianum (*rheda mularis, car-
pentum*), alter admittitur in bellis gerendis aut ludis publicis
celebrandis. Ceterum res est vel tironibus trita, apud Ho-
merum pluralem tantummodo neutrius generis extare ὄχας,
de curru bellico intelligendum. cf. Boeckh. ad Pindari Olymp.
IV. p. 143. — Καλλιδαπάνη τε κρατίστη edd. ante Schweigh.
assensu Codd. praeterquam quod Casauboni Mss. et A. ex-
hibent κράτιστος, B. κράτιστε. Vera est igitur Casauboni
emendatio, quam haud cunctanter in ordinem recepinus.

Pentameter, qui omissus est post verum 3., epitheta con-
tinuisse videtur ad ὄχον Σικελὸν accuratius describendum, illa
quidem ab Athenaei consilio aliena ideoque prorsus omitta.

V. 4. Pollux VII, 112. Κάλλιστοι οἱ Θετταλικοὶ δίφροι· διὸ
καὶ ἡ Πινδία ἐφη· Θέτταλ' ἐποικίλ' οἱ δίφροι. cf. X, 47 sq.
V. 5. Mirus est sane pleonasmus εὐναῖον λέχος, ita tamen in-
terpretandus, ut non purus intelligatur lectus, verum genia-
lis sive torus nuptialis. Similiter paene in Homeri Odyssea
η, 347.

παρ δὲ γυνὴ δέσποινα λέχος πόρουνε καὶ εὐνήν.
cf. γ, 403, ubi tamen nihil nisi lectus ad cubandum describi-
tur. — Propius etiam a Critiae verbis abest, κενῆς εὐνῆς

*Μίλητός τε Χίος τ', ἔναλος πόλις Οἰνοπίανος
Τυρσηνὴ δὲ κρατεῖ χρυσότυπος φιάλη,*

ὄρεφον λῆρος, in Sophocl. Antig. 425. ποῖται λέκτρων, Eurip. Alcest. 946. ποῖτας λέκτρον, Med. 436. — Vox ἔτοχα in omnibus legitur edd. ante Schweigh. eaque prorsus ad sententiam accommodata: in Mss. quos contulit Schweigh. desideratur.

- V. 6. Miletus inprimis floruit *tapetibus purpureis* ad lectos adhibendis. Aristoph. Ran. 549. *ξανθίας μὲν, δοῦλος ὦν, ἐν στρώμασιν Μιλησίοις ἀνατετραμμένος*. Lysistrat. 729. οἵποι γὰρ ἐστὶν ἑρῶ μοι Μιλήσια. Theocrit. Idyll. XV, 125 sq. ex em. Valckenar. *Πορφύρεοις δὲ τάπησιν ἄνω (μαλακώτερος ἔπνω Ἄ Μίλητος ἑρεῖ κ. τ. λ.)* cf. Virgil. Georg. III, 306 sq. ib. Voss. p. 598. Ipse quoque Critias ap. Athen. XI. p. 488. *Ε. κλίνη Μιλησιουργῆς — Χιονργῆς*. Omnino lana Milesia valde erat nobilis. V. Intpp. ad Virg. Georg. IV, 334. — *Πόλις Οἰνοπίανος*. Nonne hoc *Chii* urbis conditoris regisque mythologici nomen sive potius cognomen ornans (sicut *Cypri Cypranor* appellatus est *Philocyprus*. v. ad Solon. p. 33 sq. cf. Epim. ad Mimnerm. p. 56.) ad antiquissimam Chiorum vitium culturam vinique virtutes referendum sit? Vid. Plin. H. N. XIV, 7. cf. Voss. ad Virgil. Idyll. 5, 71. p. 261. Poppo *über die Insel Chios*, Progr. Viad. Francof. p. 4. Interpretationi nostrae favet etiam *Oenopionis* frater *Στάφυλος* (σταφυλή, uva). Plutarch. Theseus c. 20. *Ἐνιοι δὲ καὶ τεκεῖν ἐκ Θησέως Ἀριάδην Οἰνοπίωνα καὶ Στάφυλον, ὧν καὶ ὁ Χίος Ἴων ἐστὶ, περὶ τῆς ἐαυτοῦ πατρὶδος λέγων*.

Τὴν ποτε Θησίδης ἔκτισεν Οἰνοπίων.

cf. Pausan. VII, 4, 6. Wesseling. ad Diodor. Sic. T. I. p. 594. 49. Heynius ad Apollod. I, 4, 3. p. 23. Welckeri *Trilogie Prom.* p. 549. N. 848. p. 593.

- V. 7. *Τυρσηνὴ*] Sic emendavit magnus Casaubonus lectionem editionum, confirmatus postea Schw. Codicibus. De Tuscorum *pateris aureis* vide sis Plin. H. N. XXXIV, 7, 16. cf. XXI, 3, 4. XXXIII, 1, 4. Winckelmann. Operum T. III. p. 231 sqq. Ceterum ex hoc ipso loco satis intelligitur falsam fuisse opinionem, ex qua *vasa fictilia*, usque ad nostram aetatem delata, omnia ad *Etruscos* referri solebant. V. Winckelm. VII. p. 66. haec enim, ut infra ex v. 12 sqq. apparet, *Atticorum* fuerunt *ιδιώματα*.

καὶ πᾶς χαλκός, ὅτις κοσμεῖ δόμον ἐν τινι χρειᾷ·
Φοῖνικες δ' εὖρον γράμματα' ἀλεξίλογα·

V. 8. Undetriginta pateras aeneas Etruscas hodieque extare in Museo Collegii Romani refert Winckelmannus III. p. 212 sq. [de quibus tamen pateris hodie paullo aliter iudicari post Inghirami aliorumque doctorum Italorum disquisitiones constat. I. SILLIG.]

V. 9. Herodot. V, 58. Οἱ δὲ Φοῖνικες οὗτοι οἱ σὺν Κάδμῳ ἀπικόμενοι, τῶν ἔσαν Γεφυραῖοι, ἅλλα τε πολλὰ, οἰκήσαντες ταύτην τὴν χώραν, ἐσήγαγον διδασκάλια ἐς τοὺς Ἕλληνας, καὶ δὴ καὶ γράμματα, οὐκ ἔοντα πρὶν Ἕλλησι, ὡς ἐμοὶ δοκεῖν· κ. τ. λ. cf. Wolfii Prolegg. ad Homer. p. LII sqq. — Sed quid significant γράμματα' ἀλεξίλογα? Ante omnes audiendus est Eustathius ad Odyss. ξ, 529. p. 1771. ed. Rom. Critiae locum respiciens: Ἀλεξάνεμος δὲ ἦ, ὡς ἐρρέθη, ἀλέγουσα ἦτοι ἀποσοβοῦσα τὸ ἐξ ἀνέμων ψῦχος, ἡ βοηθοῦσα κατὰ ἀνέμων. Κεφαλαιωτέον δ' ἐνταῦθα χάριν ἀναμνήσεως, ὡς πρὸς ὁμοιότητα τοῦ ἀλεξάνεμος χιτῶν ἐρρέθη καὶ νεὶος ἀλεξιάρη ἡ παρὰ Ἰσιόδω, καὶ ἀλεξίκακος ὁ κατὰ μετάληψιν καὶ κηραμύντης παρὰ Ἀνκόφρονι, ἔτι δὲ καὶ ὁ ἐν ἐπιγράμματι ἀλεξιβέλεμνος χιτῶν, ὅς ἐστι θώραξ πολεμικός· τοιαύτης δὲ συνθετικῆς δυνάμεως καὶ τὸ ἀλεξιφάρμακον καὶ τὸ ἀλεξίλογον, οἷον· Φοῖνικες δ' εὖρον γράμματα ἀλεξίλογα, Φορτηγούς δ' ἀκάτους Κᾶρες, ἀλὸς ταμίαι. εἰεν δ' ἂν ἀλεξίλογα γράμματα ἢ τὰ ἀλέγοντα ἤγουν βοηθοῦντα εἰς λόγον, ἢ δι' ὧν ἀποσοβεῖται τὸ πλείω λέγειν. — Miram quidem hanc vocat interpretationem Casaubonus ad Athen. I. c. neque deterius esse putat, quod ipse finxerit: Vocari litteras ἀλεξιλόγους propter vim orationis in sanandis animi perturbationibus. Notum illud, ψυχῆς νοσοῦσης εἰσὶν ἰατροὶ λόγοι· vel quia per litteras absentiae malis medemur; epistolis enim, ut eleganter ait Gregorius, σκιαγραφοῦμεν τὴν τῶν ἀπόντων παρουσίαν. — At nescio sane, cur etymon huius vocis ponderantes fugerit interpretatio longe et simplicior et rector. Compositum est enim vocabulum ex ἀλέξω (cf. Etym. M. p. 59, 57.) et λόγος. Atque verbum ἀλέξω significationem habet primitivam adiuvandi, sublevandi. Homer. II. ζ, 108 sq.

γὰν δὲ τιν' ἀθανάτων ἐξ οὐρανοῦ ἀστερόεντος
Τρωσὶν ἀλεξήσοντα κατελθόμεν.

10 Θήβη δ' ἄρματόεντα δίφρον συνεπήξατο πρώτη
φορτηγούς δ' ἀκάτους Κᾶρες, ἑλὸς ταμίαι
τὸν δὲ τροχοῦ γαίης τε καμίνου τ' ἔκγονον εὖρε,

γ. 9. ἐν θυμῷ μεμαῶτες ἀλεξιμέν ἀλλήλοισιν. cf. Buttmann. Lexilog. II. p. 251. Quam quidem verbi ἀλεξείν significationem si quis accommodaverit ad nostrum locum, prorsus expedita ac satis clara evadet interpretatio: γράμματα ἀλεξί-λογα, i. e. litterae, quae orationem sublevant, quae oratione deficiente ipsius vice funguntur, sive id fiat ope epistolarum sive in rebus qualibuscunque. Fortasse hanc quoque ob causam litterae dicuntur orationis subsidia, quoniam earum ope voces, ceteroquin levibus auris traditae, in perpetuum consignantur: ut Lucanus ait Pharsal. III, 219 sq.

Phoenixes primi, famae si creditur, ausi

Mansuram rudibus vocem signare figuris.

Itaque nihil relinquitur rationis, quo ἀλεξίλογος in dictionibus absurdus atque analogiae repugnantibus collocetur, praesertim quum et Eustathius illam vocem Critiae assignaverit, et praeterea auctor anonymus in Bekkeri Anecdotis T. I. p. 382, 19. Ἀλεξίλογα· οὕτω τὰ γράμματα κέλῃης Κριτίας ὁ τύραννος. Unde sequitur intempestivam esse Schweighaeuseri coniecturam, proponentis γράμματα λεξίλογα. Et perapte quidem, inquit, sciteque τὰ γράμματα (id est scripturae elementa) ita ἄδικτα mihi visa erant, quasi verbilega; scilicet quod valeant illa πρὸς τὸ λέξαι τοὺς λόγους, quod eorum opera λέγομεν (id est συλλέγομεν) τοὺς λόγους, colligimus conservamusque verba et dicta, quae absque illo admirabili invento in aëre dissiparentur perirentque.

V. 11. De vetustissima Carum θαλαττοκρατία Thucyd. I, 4. Μίνως γὰρ παλαιάτος ὢν ἀποῆ ἴσμεν ναυτικὸν ἐκτίσαστο — Κᾶρες ἐξελάσας καὶ τοὺς ἐαυτοῦ παῖδας ἡγεμόνας ἐγκαταστήσας. cf. Herodot. I, 171. II, 152. 154. Diodor. Sic. V, 53. Cum hac narratione de navium onerariarum inventione non consentit Plin. H. N. VII, 57., qui eam assignat Hippo Tyrio. Sed hoc nihil refert. Inventa scilicet iis tribui solent gentibus, quae maximum in re aliqua collocant studium atque diligentiam.

V. 12 sqq. In libris mss. et edd. legitur: τὸν δὲ τροχὸν γαίης τε καμίνου τ' ἔκγ. εὖρε — ἢ τὸ κ. καταστήσασα τ. sc. πόλιν, i. e. Athenae. Sed haec lectio adversatur aliorum scriptorum

“κλεινότετον κέραμον, χρήσιμον, οἰκονόμον,

quantuliscunque narratiunculis; *rotae figlinas inventionem Anacharsidi tribuentium.* Ephorus ap. Strabon. VII, 3, 9. p. 303. *Εὐρήματα* τε αὐτοῦ (*Αναχάρσιδος*) λέγει τὰ τε ζῶ-
πυρα καὶ τὴν ἀμφίβολον ἄγκυραν καὶ τὸν κεραμικὸν τρο-
χόν. ταῦτα δὲ λέγω, σαφῶς μὲν εἰδώς, ὅτι καὶ οὗτος αὐτὸς
οὔτε ἀληθέστατα λέγει περὶ πάντων, καὶ δὴ καὶ τὸ τοῦ Ἀνα-
χάρσιδος· πῶς γὰρ ὁ τροχὸς εὖρημα αὐτοῦ, ὃν οἶδεν Ὅμηρος
πρεσβύτερος ὢν; (II. σ, 600., ubi paullulum mutatus legitur
versus):

Ὡς δ' ὅτε τις κεραμεὺς τροχὸν ἄρμενον ἐν παλᾶμῳ
καὶ τὰ ἐξῆς. Posidonius ap. Senec. Ep. XC. Tom. IV. p. 11.
ed. Argent. *Anacharsis*, inquit, *invenit rotam figuli, cuius
circuitu vasa formantur.* Deinde, quia apud Homerum in-
venitur figuli rota, mavult videri versus falsos esse, quam
fabulam. cf. Diog. Laërt. in vita Anacharsid. I, 105. Pluri-
mi quidem, ut hinc colligere licet, auctores ad Anacharsi-
dem retulerunt *rotae figlinae inventionem*: verum enimvero
quoniam artes, quae paullatim formantur et excoluntur, non
uno puncto temporis, ab aliis ad alios referuntur inventores,
idem transferri potest ad hunc locum, praesertim quum ex
ipso Homero vulgarem falsam fuisse opinionem declaratur.
Attamen totius sententiae contextus et quae a Plinio (H. N.
VII, 57. med. p. 414, 12. ed. Hard.) narrantur, *figlinas Co-
roebum Atheniensem invenisse*, palmariam confirmant Casau-
boni coniecturam, *τροχοῦ* commendantis pro *τροχόν*. cf. Menag.
ad Diog. L. I, 105. *Κέραμος* enim sive *vas figlinum* est quasi
suboles (ἐκγονος) *rotae, terrae et camini (τροχοῦ γαλῆς τε κα-
μίνον τ')*. Critias hanc periphrasim singulari studio ample-
xus esse videtur, quum eadem fere utatur fragm. 7, 9. *πλά-
στιγξ θ' ἡ χαλκοῦ θυγάτηρ* —. Similiter Xenarchus ap.
Athen. II. p. 64. A. *patinam* vocat *τροχήλατον κόρην*, tan-
quam *rotae filiam*. cf. Casaub. ad h. l. Herodotus V, 88.
Ἀττικὸν dicit *κέραμον*. cf. Valckenar. ad h. l. Matro Parodus
ap. Athen. IV. p. 156. F. *Ἀττικῷ ἐν κέραμῳ πέττων τρεῖς
καὶ δέκα μῆνας*. Athen. XI. p. 480. C. *ἐπίσημοι κύλικες (κε-
ράμεια ποτήρια) αἱ τε Ἀργεῖαι καὶ αἱ Ἀττικαί*. Iacobs. ad
Anth. Gr. Vol. I. P. 2. p. 141. *Atheniensibus artem vasa
e terra fingendi tribuit antiquitas, eosque terra promontorii
κωλιᾶδος usos esse, tradit Eratosth.* ap. Macrobi. in Sat.
V, 21., unde Plutarchus T. II. p. 42. D. *eum, qui in ora-*

ἡ τὸ καλὸν Μαραθῶνι καταστήσασα τρόπαιον.

2.

Alterum Critiae fragmentum elegiacum ex eo Πολυταίων ἐμμέτρων loco decerptum esse videtur, quo Lacedaemoniorum descriptae erant virtutes ac proprietates: agitur enim de Lacedaemoniorum temperantia, in bibendo potissimum et edendo declarata. Neque omnino Critias Lacedaemoniorum rem publicam sine studio et amore persequutus est, utpote qui vel publice benévolum suam hac de re existimationem pronuntiare haud sit cunctatus; nimirum in oratione adversus Theramenem habita in senatu: Καλλίστη μὲν γὰρ δῆπου, inquit, δοκεῖ πολιτεία εἶναι ἡ Λακεδαιμονίων*). Sicut igitur omnem Lacedaemoniorum rem publicam, ita singulas quoque eorundem institutiones, eximio amplexus erat favore. Quod quidem patebit imprimis, si quis contulerit similis argumenti locum ἐν τῇ Λακεδαιμονίων ΠΟΛΙΤΕΙΑΙ. Ὁ μὲν Χίος, inquit, καὶ Θάσιος ἐκ μεγάλων κυλίκων ἐπιδέξια, ὁ δ' Ἀττικὸς ἐκ μικρῶν ἐπιδέξια, ὁ δὲ Θετταλικὸς ἐκ πόματα προ-

---

tione nihil nisi Atticismum animadvertat, similem esse ait τῷ μὴ βουλομένῳ πιεῖν ἀντίδοτον, ἂν μὴ τὸ ἀγαστῶν ἐκ τῆς Ἀττικῆς Κωλιάδος ἢ κεκραμενμένον. Inter Atticas merces τοὺς κεράμους numerat Aristoph. in Acharn. 910. — Κεκροπὶς λάγυνος est ap. Posidipp. Ep. XI, et κύλικες Ἀθηναῖαι in Pindari fragm. [89. ed. Boeckh.]

V. 14. Editiones antiquae exhibent Μαραθῶνι, Schweigh. Codd. Μαραθῶνος.

*) Xenoph. Hell. II, 3, 34. Wyttenbachius ad Eclog. hist. p. 403. Non solo partium studio ita iudicasse videtur Critias; quippe qui librum etiam scripsisset de Lac. Repub. non quidem ad nos servatum, sed ex multis tamen veterum mentionibus cognitum. Respicit autem librum pedestri oratione de Lacedaemoniorum re publica conscriptum, cuius postea singularis mentio fiet.

πίνει, ὅτῳ ἂν βούλωνται, μεγάλη· Λακεδαιμόνιοι δὲ τὴν παρ' αὐτῷ ἕκαστος πίνει, ὃ δὲ παῖς οἰνοχοεῖ, ὅσον ἂν ἀποπῇ. (Fragm. 24.) Athenaeus X. p. 432. D. — 435. B. Προπόσεις δὲ, τὰς γινομένας ἐν τοῖς συμποσίοις, Λακεδαιμόνιοις οὐκ ἦν ἔθος ποιεῖν, οὔδε φιλοτησίας διὰ τούτων πρὸς ἀλλήλους ποιεῖσθαι. δηλοῦ δὲ ταῦτα Κριτίας ἐν τοῖς Ἑλεγεῖοις·

Καὶ τόδ' ἔθος Σπάρτῃ μελέτημά τε κείμενόν 2
ἔστιν,

πίνειν τὴν αὐτῷ οἰνοφόρον κύλικα,
μὴ δ' ἀποδωρεῖσθαι προπόσεις ὀνομαστὶ λέγοντα,

V. 1 sqq. De Lacedaemoniorum potandi consuetudine Xenophon in Lac. Rep. V, 4. Καὶ μὲν τοῦ πότου ἀποπαύσας τὰς οὐκ ἀναγκαῖας πόσεις, αἱ σφάλλουσι μὲν σώματα, σφάλλουσι δὲ γυνώμας, ἐφῆκεν, ὁπότε διψῶν ἕκαστος, πίνειν· οὕτω νομίζων ἀβλαβέστατόν τε καὶ ἡδιστόν ποτὸν γίνεσθαι. cf. C. O. Mülleri Dorier Vol. 2. p. 276.

V. 2. Libri omnes πίνειν τὴν αὐτὴν οἰνοφόρον κύλικα· sc. τινὰ τῶν Λακεδαιμονίων, sive ἕκαστον. Sed quomodo interpretandus sit hic versus nescio. Emendandum est igitur τὴν αὐτῷ, quod sermone patrio dicimus *Ein jeder für sich*, idem quod modo vidimus ex eiusdem Critiae Lac. Polit. τὴν παρ' αὐτῷ ἕκαστος πίνει. Atque proclivior etiam fuit invitus libarii animus ad lectionem αὐτὴν propter praecedentem articulum τὴν. Weberus in interpret. Poët. eleg. p. 261. aut eandem sequutus est coniecturam, aut sententiarum tenor eum perduxit ad versiculum ita conformandum:

Dass man für sich nur den weinschwangeren Becher entleert.

[An forte τὴν αὐτὴν ita explicari et defendi possit, ut sit eiusdem generis vinum, neque ab alio vino ad aliud transeat? Est tamen nihil quam hartiatio. SILLIG.]

V. 3. Respicit poeta morem omnium fere Graecorum communem, a solis Lacedaemoniis alienum, aliis salutem propinandi, ubi amicorum, amasiarum, propinquorum, deorum, ceterorum nomina (ὀνομαστὶ) laudari solita erant. cf. v. 7 sq. Qua de re doctissime disputavit Welckerus ad Theognid. v. 315. 319.

μηδ' ἐπὶ δεξιτερὰν χεῖρα κυκλοῦν Θασίου.
 5 ἄγγεα [δ'] οἶν [αχθῇ λάβροισι χεῖλεσσιν ἀφύσσειν

V. 4 sq. Edd. veteres: μηδ' ἐπὶ δεξιτερὰν χεῖρα κυκλοῦν δια-
 σου ἄγγεα. Levissima mutatione emendat Casaubonus *θιάσον*.
Melius, inquit, *θίασον*. Est autem κυκλοῦν *θίασον*,
 in orbem per singulos convivas poculum ducere. Respicit enim
 ad morem τοῦ περιφέρειν τὸ ποτήριον, quod a dex-
 tris fieri incipiebat. cf. fragm. 7, 7. προπόσεις ἐπιδέξια νυμῶν.
 Quum Cod. A. exhiberet κύκλῳ θιάσου, Schweighaeuserus
 dedit κύκλῳ θιάσου, i. e. *thiasum agere, bacchari*. Sed recte
 Schneiderus ὁ Μαναρτίης in Lex. s. v. observavit illud ver-
 bum non quadrare in huius loci sententiam. Prosonus in
 Adversariis p. 120. metathesi litterarum dedit κυκλοῦν *Θασίον*,
 i. e. *vini Thasii*: quae quidem emendatio hodie mihi prae
 ceteris placet, ita ut eam recipiendam esse censeam. Quid
 enim hoc genitivo convenientius est elegantiae sermonis
 Graeci? Non omne vinum Thasium in gyro circumferri
 solebat, sed unum alterumve poculum illius plenum. De
 vino *Thasio* vid. Athen. I, 28 sq.

V. 5. Hic profecto est locus plane idoneus ad divinationem
 criticam exercendam, qua quidem, ut deinde videbimus, Pas-
 sovio feliciter adhuc functus est nemo. Cod. A. ἄγγεα λυδῇ
 χειρὲννασίατο γενῆς. Ed. Venet. et Bas. χειρὲννασίατο. Cas.
 χειρὲννασίατο. Prosonus l. c. *Λυδῇ χεῖρ Ἀσιατογενῆς* —. Sed
 Passovius in schedula quadam mecum communicata ex cor-
 rupta codicum scriptura χειρὲννασίατο tria elementa *ETN* ad
 versum maiorem traxit, et in iis vestigia adiectivi cuiusdam
 cum οἶν — compositiprehendit, ita ut haec prodirent scri-
 pturae vestigia:

ἄγγεα οἶν . . . . .
 . . . . . Λυδῇ χεῖρ Ἀσιατογενῆς.

Ex his vestigiis duplicem restituendi protulit rationem, unam:
 ἄγγεα [δ'] οἶν [ορχὰς τε ποτὶ στομάτεσσιν ἀείρειν
 εἰωθεν] Λυδῇ χεῖρ Ἀσιατογενῆς.

Quod quidem distichum in linguam Germanicam ipse con-
 vertit hoc modo:

*Aber die Krüg' und die Schoppen empor zum Munde zu raffén,
 Pfléget die Lydische Faust, Asiens Boden entstammt.*

Nobis saltem magis placuit, quam secundo loco proposuit
 restitutionem, in ordinem recepta atque ita translata a We-
 bero, *die eleg. Dichter* p. 649.

εἰδίσται] *Λυδὴ χεὶρ Ἀσιατογενής,*
καὶ προπόσεις ὀρέγειν ἐπιδέξια, καὶ προκαλεῖ-
σθαι
ἐξονομακλήδην, ᾧ προπιεῖν ἐθέλει·
εἴτ' ἀπὸ τοιούτων πόσεων γλώσσας τε λύουσιν

*Aber die Krüge sogar nach den gierigen Lippen zu führen,
 Hat Asiatergebrauch Lydische Fäuste gewöhnt.*

Notissima est autem Lydorum luxuria ac mollities, de qua iam Xenophanes ap. Athen. XII. p. 526. B.

Ἀφροσύνης *) δὲ μαθόντες ἀνωφελίας παρὰ *Λυδῶν,*
ὄφρα τυραννίης ἦσαν ἐπὶ στυγεργῆς,
ἤεσαν εἰς ἀγορὴν παναλουργέα φάρε' ἔχοντες,
οὐ μέλουσ' ἢ περ χίλιοι εἰς ἐπίπαν·
αὐχαλέοι χαίτησιν ἀγαλλόμεν' εὐπρεπέεσσιν,
ἀσκητοῖς ὁδμῇν χρίμασι δευόμενοι.

Adiungit Athenaeus: Οὕτω δ' ἐξελεύθησαν [οἱ Λυδοὶ] διὰ τὴν ἄκαιρον μέθην, ὥστε τινὲς αὐτῶν οὕτε ἀνατέλλοντα τὸν ἥλιον οὕτε θνύμενον ἐωράκασιν. cf. XII. p. 515. D. sq. Herodot. I, 93. *Λυδῶν δῆμόναι αἱ θυγατέρες πορνέονται πᾶσαι, συλλέγουσαι σφίσι φερόντας κ. τ. λ.* cf. cap. 94. Ante omnia autem respiciendum, quod Herodot. I, 155. narrat de origine morum istorum effeminatorum, Croeso Cyri suasore: *Ἀπειπε μὲν σφι [Λυδοῖς] πέμπας ὅπλα ἀρήϊα μὴ ἐκτῆσθαι· κίλευς δὲ σφίας κιδωνάς τε ὑποδύνειν τοῖσι εἵμασι καὶ ποτόρους ὑποδέσθαι· πρόειπε δ' αὐτοῖσι κιδαρῖζειν τε καὶ ψάλλειν καὶ καπηλεύειν παιδεύειν τοὺς παῖδας. καὶ ταχέως σφέας, ὃ βασιλεῦ, γυναῖκας ἀντ' ἀνδρῶν ὄψεται γεγονότας.*

V. 8. Ed. Venet. *προπιεῖν* Bas. *προπινεῖν* Casaub. *προπίνειν*, quod adversatur rationibus metricis. Ed. Bas. proxime accedit ad lectionem *Ms. Epit. προπιεῖν*, quae quidem et sententiae et mensurae satisfacit. Ita etiam Welcker. ad Theognid. p. 18. Quam Schweigh. ex Cod. A. recepit lectionem *προπολεῖν*, ea, quum maxime spectet ad cultum deorum, ab nostro saltem loco aliena est.

V. 9. Edd. *γλώσσας τε λύουσι*. Schw. *Ms. γλ. τέλουσιν*, haud dubie profectum ex librariorum incuria.

*) Ita emendavit I. G. Schneiderus in margine exempli sui, quod hodie manibus teritur Passovii, pro vulg. *Ἀφροσύνης*.

- 10 εἰς αἰσχροὺς μύθους, σῶμά τ' ἀμαυρότερον
 τρέχουσιν, πρὸς δ' ὅμμ' ἀχλὺς ἀμβλωπὸς ἐφίξει,
 λῆσις δ' ἐκτίκει μνημοσύνην πραπίδων,
 νοῦς δὲ παρέσφαλται, δμῶες δ' ἀκόλαστον
 ἔχουσιν
 ἦθος, ἐπεισπίπτει δ' οἰκοτριβῆς δαπάνη.
 15 οἱ Λακεδαιμονίων δὲ κόροι πίνουσι τοσοῦτον,

V. 11. *τρέχουσιν*] Sic libri omnes: languidius tamen illud verbum esse hoc loco quilibet animadvertet. Leni igitur singularum litterarum mutatione scribendum est *τρέχουσιν*, quo quidem verbo nihil strictius accommodatum huic loco: id enim potissimum spectat ad libidines, quibus animus atque corpus atteritur, conficitur, corrumpitur. Epigram. Adesp. X, 1 sq. in Anth. Gr.

Δισσοὶ με τρέχουσι καταγίζοντες ἔρωτες,

Ἐνμαχε, καὶ δισσαῖς ἐνδίδεμαι μανίαις.

ib. XXVII, 5. ἀλλ' ἔμ' Ἀπολλοφάνους τρέχει πόθος.

Ἀχλὺν qualem veteres cogitatione sibi finxerint, discendum est ex Hesiod. Scut. 264 sqq.

*παρ' δ' Ἀχλὺς εἰστέκει ἐπισμυγερή τε καὶ αἰνή,
 χλωρὴ, αὖσταλέη, λιμῶ καταπεπτηνία,
 γοννοπαχῆς, μακροὶ δ' ὄνυχες χεῖρессιν ὑπῆσαν·
 τῆς ἐκ μὲν ῥινῶν μύξαι ῥέον, ἐκ δὲ παρειῶν
 αἶμ' ἀπελείβει· ἔραξ', ἣ δ' ἄπλητον σεσαρνυῖα
 εἰστέκει. — — cf. Lessingii *Laocoon* p. 251.*

- V. 12. Codd. et edd. veteres *λήσις*, quod Casaubonus princeps mutavit in *λήσις*. *Λήσις*, inquit, *idem est ac λήθη*: sic *Epitome*, recte. Prius erat *λήσις*, quod non probō. Vox est Dictatoris philologi. Sed in *Epit.* *λήσις* non extare nisi suprascriptum Schweighauserus testatur. Atque interpretationem vocis *λήσις*, *βούλησις*, *αἵρεσις*, a verbo *λάω*, Hesychius quidem praebet, unde tamen minime sequitur eam unicam fuisse illius vocis notionem. Ostendas mihi, quaeso, non eodem iure vocabulum *λήσις*, i. q. *λήθη*, referri posse ad verbum *λήθω* sive *λήθομαι*. Itaque retinenda est Codd. lectio, probata insuper Maximo *περὶ καταρχῶν* 77. Etiam in Sophocl. Oed. Col. 590. (584.) libri Tricliniani exhibent *λήσιν*, ceteri *λήσιν*.
 V. 15 sqq. De modica bibendi ratione praestantissima apud scriptores veteres extant praecepta, quae collegit Welcker. ad

ὥστε φρέν' εἰς ἰλαρὰν ἀσπίδα πάντ' ἀπάγειν
 εἷς τε φιλοφροσύνην γλῶτταν μέτριόν τε γέλωτα.
 τοιαύτη δὲ πόσις σώματί τ' ὠφέλιμος,
 γνώμη τε κτήσεται, καλῶς δ' εἰς ἔργ' Ἀφροδίτης
 20 πρὸς θ' ὕπνον ἤρμονται, τὸν καμάτων λιμένα,
 πρὸς τὴν τερπνοτάτην τε θεῶν θνητοῖς Ὑγίειαν,
 καὶ τὴν Εὐσεβίης γείτονα Σωφροσύνην.

Theognid. p. 16 sqq. ubi tamen unum desideramus Alexidis ap. Athen. X. p. 431. B.

— τοῦτ' ἔσθ', ὄρεῖ, Ἑλληνικὸς
 πότος, μετρίοιαι χρωμένους ποτηρίοις
 λαλεῖν τε καὶ ληρεῖν πρὸς αὐτοὺς ἡδέως.
 τὸ μὲν γὰρ ἕτερον λουτρόν ἐστιν, οὐ πότος,
 ψυκτικὴ πίνειν καὶ κάδοις, θάνατος μὲν οὖν.

V. 16. Singula verba ita iunge: ὥστε πάντα ἀπάγειν τὴν φρένα εἰς ἰλαρὰν ἀσπίδα, καὶ τὴν γλῶτταν εἰς φιλοφροσύνην τε καὶ μέτριον γέλωτα i. e. ut quilibet animum advertat hilari certamini linguamque deducat ad benignitatem et modicum risum. ἰλαρὰ ἀσπίς opposita est Lydorum potandi certaminibus (προκαλεῖσθαι κ. τ. λ. v. 7 sq.). φιλοφροσύνη κ. τ. λ. opposita Lydorum αἰσχροῖς μύθοις (v. 10.)—

V. 19. κτήσεται] i. e. talem potandi modum non excipit οἰοτριβὴς δαπάνη. Καλῶς δ' εἰς Schweigh. Codd. vulg. καλῶς εἰς.

V. 20. Loquutio τὸν καμάτων λιμένα propter articulum τὸν spectat tantum ad ὕπνον, licet sententia et usus linguae minime adversetur, si quis illam loquutionem simul appositionem esse statuat ἔργων Ἀφροδίτης. Λιμὴν scilicet dicitur quinetiam τὸ γυναικεῖον αἰδοῖον. Vid. Valckenar. Schol. ad Eurip. Phoen. 18. Iacobsii Anth. Palat. p. 642.

V. 21. Male Codd. ὕγειαν habent, formam et ignobiliorem et mensurae infestam. De sanitatis numinibus ipsaque Ὑγία v. Creuzer. Symbolik II. p. 350 sqq. (p. 396 sqq. ed. noviss.)

V. 22. Sicut praecedenti versu Ὑγία, ita hic Εὐσεβία et Σωφροσύνη tanquam deae eademque vicinae (fortasse in templo quodam Atheniensi consociatae) inducuntur. Similiter Theognis 1131 sqq.

Ἑλπίς ἐν ἀνθρώποισι μόνῃ θεὸς ἐσθλὴ ἔστιν,
 ἄλλοι δ' Οὐλυμπόνδ' ἐκπρολιπόντες ἔβαν.

Ἐξῆς δὲ πάλιν φησὶν·

αἱ γὰρ ὑπὲρ τὸ μέτρον κυλίκων προπόσεις πα-
ραχρῆμα

τέρψασαι λυποῦσ' εἰς τὸν ἅπαντα χρόνον.

25 ἡ Λακεδαιμονίων δὲ δίδαιθ' ὁμαλῶς διάκειται,
ἔσθειν καὶ πίνειν σύμμετρα πρὸς τὸ φρονεῖν

ᾗχετο μὲν Πίστις, μεγάλη θεός, ᾗχετο δ' ἀνδρῶν
Σωφροσύνη· Χάριτες τ', ᾧ φίλε, γῆν ἔλιπον.

V. 24. Libri omnes *τέρψασαι λυποῦσ'* κ. τ. λ. quod temere opinatur Casaubonus emendandum esse: *τέρψασαι σε λυποῦσ'*. Namque *λυπεῖν* primam syllabam productam habet, ita ut pronomen *σε* metrum excedat. Hesiod. *Ἔργ.* 399. *δὲ μὲν γὰρ καὶ τοὶς τάχα τεύξεαι· ἦν δ' ἔτι λυπῆς κ. τ. λ.* Theognis 593. *μήτε κακοῖσι νοσῶν λυποῦ φρένα, μήτ' ἀγαθοῖσιν.* cf. d'Orvill. ad Chariton. p. 359. — *τέρψασαι*, sc. τὸν πίνοντα sive θυμόν, ut Homer. *Π.* 1, 189. *τῇ ὕγε θυμὸν ἔτερπεν.* *Odyss.* α, 107. *πεισοῖσι προπάροιθε θυράων θυμὸν ἔτερπον.*

V. 26. Edd. *ἔσθειν*, forma poetica. Homer. *Π.* ω, 415. *ἔσθουσ'*, 476. *ἔσθων καὶ πίνων.* *Odyss.* β, 75. *ἔσθήμεναι.* ν, 409. *ἔσθουσαι βάλανον μενοεικέα, καὶ μέλαν ὕδωρ πίνουσαι.* cf. Athen. VII. p. 277. F. XIII. p. 596. B. XIV. p. 645. A. Cod. A. praebet scripturam vulgarem *ἔσθιειν*, quam, sicuti metro adversatur, iam in carminibus Homericis declinatam esse videmus.

Alterum hemistichium et principium proximi versus in omnibus libris ita scribitur: *σύμμετρα πρὸς τὸ φανέν καὶ τὸ πονεῖν*, quae quidem verba, quum omni careant sensu, Casaubonus emendare studuit hunc in modum: *σύμμετρα πρὸς τὸ φαγεῖν καὶ τὸ πιεῖν εἶναι δυνατούς.* Spartanorum *diaeta* est, sic edere et bibere, ut, cum recedunt de mensa, adhuc possint edere et bibere. *Sapientum est praeceptum* (sic ille pergit) *fugiendum esse πλῆσμον ἦν, et nunquam ad sacietatem usque bibendum aut edendum.* Etiam magnus medicorum Apollo iubet *ἀσκεῖν ἀκορίη τροφήν.* Bene intellexit Schweigh. nimis illam coactam esse interpretationem; quam tamen ipse profert coniecturam et explicationem, de librorum scriptura *φανέν* extricans *φέρειν*, illa eodem laborat malo; nimirum hancce proponit structuram: *πρὸς τὸ εἶναι δυνατούς καὶ τὸν πόνον φέρειν.* — Quid autem facilius, quam, ex hisce scripturae ductibus *ΦΑΝΕΝ* elicere *ΦΠΟΝΕΙΝ*, sententiae huius loci prorsus consentaneum? *Ἡ διαίτα τῶν Λακεδαιμονίων*

καὶ τὸ πονεῖν εἶναι δυνατούς· οὐκ ἔστ' ἀπό-
τακτος
ἡμέρα οἰνώσαι σῶμ' ἀμέτροισι πότοις.

δμαλῶς διάκειται, ὥστε αὐτοὺς ἔσθαι καὶ πίνειν σύμμετρα πρὸς τὸ φρονεῖν καὶ πρὸς τὸ εἶναι δυνατοὺς πονεῖν· i. e. *Lacedaemoniorum diaeta congruenter se habet, ita ut edant atque bibant convenienter sanae menti* (φρονεῖν) *et subeundis laboribus; sive: tantum edunt et bibunt, quantum congruens et aptum est ad mentem sanam conservandam et labores tolerandos; quantum sufficit, ut mentem sanam sustineant atque labores perferre possint.* — Eadem est structura vocis σύμμετρος ap. Xenoph. de re equestri 1, 16. πρὸς δὲ ταύτας (sc. κνήμας) ὡς ἂν συμμέτρως ἔχη, συναύξεται καὶ τὸ ἄλλο σῶμα. Atque verbum φρονεῖν omnino idoneum esse ad sententiarum tenorem, ex versibus 18. 19. luce clarius conficitur: etenim quod ibi γνῶμη et σῶμα significant, id hoc loco expressum est verbis φρονεῖν et πονεῖν. Similiter Homer. II. 5, 79. μάχεσθαι τε φρονεῖν τε. Lacedaemoniorum bibendi modo contrarium Critias descripsit v. 9 sqq. qui quidem locus itidem favet emendationi nostrae. — Longius repetita videtur conjectura Iacobsii in docta Athenaei Schweighauseriani censura, annis 1804. et 1805. Ephem. litter. Halensibus inserta, πρὸς τ' ὄχανον, neque eam in Animadv. ad. Athen. repetivit vir egregius.

- V. 27. Edd. et Cod. A. οὐκ ἔστι ἀπότακτον ἡμέρα οἰνώσαι σῶμα ἀμέτροισι πότοις. Casaub. autem dedit, ὡς ἔστ' ἀπότακτον ἡμέρα κ. τ. λ. quod Dalecampius convertit: *Est enim insolentis ac inkompositi potionis immoderata et vinolentia corpus suum obruere.* Sed ita nondum expressa est vox ἡμέρα, quae quid hoc loco significet nemo intelligit. Itaque nobis confugiendum est ad rationem magis expeditam, vestigia persequentibus, quae exhibet *Epit. οὐκ ἔστ' ἀπότακτος ἡμέρα οἰνώσαι σῶμ' ἀμέτροισι πότοις*, i. e. *Non est constitutus dies ad corpus operandum immodicis vini potionibus.* Eadem adiectivi ἀπότακτος significatio extat ap. Herodot. II, 69. καὶ οὐτὶα ἀπότακτα δίδοντες καὶ ἰσῆια. Neque sensum huius loci exposuit quisquam Welckero ingeniosius ad Theognid. 321. p. 102. *De potandi certamine v. Athen. X. p. 436—438., et quod ad Xenocratem attinet, Congiorum victorem, cf. van den Wympersse de Xenocrate philosopho p. 16 ss. Corinthi πολυ-*

3.

Ad Critiae corpus eleanorum politicorum (Πολιτείας ἐμμέτρους) haud dubie referenda sunt etiam disticha, quae in Alcibiadem scripta servarunt Hephaestio atque Plutarchus. Etenim sicut praecedenti fragmento Lacedaemoniorum instituta quaedam moresque praedicavit poëta, ita hoc potissimum spectare videtur ad Atheniensium rem publicam. Hephaestio quidem περὶ συνεκφωνήσεως verba faciens (pag. 22. ed. Gaisford.) Τρόποι, inquit, εἰς τῆς συνεκφωνήσεως οἶδε· ἥ γὰρ δύο μακροὶ εἰς μίαν μακρὴν παραλαμβάνονται — ἥ δύο βραχεῖαι εἰς μίαν βραχεῖαν — ὥσπερ Κριτίας ἐν τῇ εἰς Ἀλκιβιάδην ἐλεγείᾳ οὐκ ᾔστο ἐγγωρεῖν τὸ τοῦ Ἀλκιβιάδου ὄνομα, φησὶ γὰρ ἐν ἐκείνῃ οὕτως·

- 3 Καὶ νῦν Κλεινίου υἱὸν, Ἀθηναῖον, στεφανώσω,
Ἀλκιβιάδην νέοισιν ὑμνήσας τρόποις·

ποσίαις certamen a sapiente Periandro in Anacharsidis honorem celebratum esse, Athenis in Congiorum festo ex Orestis inde et Demophontis aut Pandionis regis temporibus hic ludus constitutus esse ferebatur (cf. Schol. Aristoph. Eqq. 95. Ach. 960.), eoque spectare mihi videtur Critias ap. Athen. X. p. 433. B. Spartanorum morem laudans: Οὐκ ἔστ' ἀπότακτος Ἡμέρα οἰνωσάαι σῶμ' ἀμέτροισι πότοις.

- V. 1. Male Gaisfordius scripsit υἱόν. Veram scripturam recepimus ex Codice Rhedigerano Vratislaviensi, qui tamen minus bene cum aliis exhibet Ἀθηναίου pro lectione Cod. B. et Bentleii ad Manil. II, 898. Ἀθηναῖον.

- V. 2. Similia exempla protulit Hephaestio l. c. Aliud Hotchkisius deprompsit ex Brunckii Analectis. T. III. p. 304.

Νύμφαι Κρηναῖαι με συνήπασαν ἐκ βιότοιο,
καὶ τάχα που τιμῆς εἵνεκα τοῦτ' ἔπαθον,
νηπίη, οὐδὲ δυοῖν ἐτίειν τέλος ἐξανόσασα,
Φιλησίη τὴν κλῆσιν, Ἀύσονις γένος.

Nam hic quoque quartus versus est iambicus, quem vox Φιλησίη flagitabat eadem ex causa, qua ap. Critiam Ἀλκι-

οὐ γὰρ πως ἦν τοῦνομ' ἐξαρμόζειν ἐλεγείῳ,
νῦν δ' ἐν ἱαμβείῳ κείσεται οὐκ ἀμέτρως.

Ex dicendi formula Καὶ νῦν abunde liquet non Alcibiadem solum, sed alios quoque viros perillustres a Critia celebratos fuisse elegis, quos olim utrumque illud exceperat distichum hucusque servatum.

Plutarchus autem in vita Alcib. c. 53. Τὸ μὲν οὖν ψήφισμα τῆς καθόδου πρότερον ἐκκεκράτω, Κριτίου τοῦ Καλλιόσχρου γράψαντος, ὡς αὐτὸς ἐν τοῖς ἐλεγείοις πεποίηκεν, ὑπομνησκων τὸν Ἀλκιβιάδην τῆς χάριτος ἐν τούτοις.

Γνώμη δ' ἥ σε κατήγαγ', ἐγὼ ταύτην ἐν ἅπασιν 4
εἶπον, καὶ γράψας τοῦργον ἔδρασα τόδε·

βιάδης. cf. d'Orvill. ad Charit. p. 258. Iacobs. ad Anth. Gr. Vol. III. P. 2. pag. 285 sq.

V. 3. Metro adversatur lectio Cod. Vrat. τοῦνομα pro vulg. τοῦνομ'.

V. 5. De Alcibiadis revocatione ac restitutione vid. Thucyd. VIII, 97. Diodor. Sic. XIII, 37. Critias tunc temporis (Olymp. XCII, 1.) fuit etiam popularis (δημαγωγός, v. Valckenar. Diatribe Euripid. p. 254.), quippe qui paulo ante Phrynichi, oligarchiae studiosi patriaeque proditoris, iam mortui cadaver ex patria eiiciendum plebiscito effecisset. Lycurg. in Leocrat. 113. p. 164. Steph. Ψηφίζεται ὁ δῆμος Κριτίου εἰπόντος τὸν μὲν νεκρὸν κτείνειν προδοσίας, κἂν δόξῃ προδότης ὢν ἐν τῇ χώρᾳ τεθάφθαι [Φρύνιχος], τὰ τε ὅσα αὐτοῦ ἀνορύξαι καὶ ἐξορύσαι ἔξω τῆς Ἀττικῆς κ. τ. λ. cf. Thucyd. VIII, 90 sqq. Lysias in Argorat. 70 sqq. p. 136. Steph. Meier. de bonis damnatorum p. 181. N. 68. Valckenarius l. c. scribit Γνώμην δ' ἥ σε κ. τ. λ. quod ex coniectura, non ex Codd. dedisse videtur.

V. 6. Pro lectione absurda ἔγραψα H. Stephanus princeps ex vetusto Cod. reposuit ἔδρασα, quae quidem lectio postea confirmata est Codicibus Parisiacis A. B. C. E. F. a Baehrio ad Plutarchi Alcib. collatis, unico D. vulgatam exhibente. Namque γνώμην γράφειν respondet Latinorum loquutioni rogationem ferre, ἔργον δρᾶν autem, rogationem (h. l. restitutionis tuae) perferre.

σφρηγίς δ' ἡμετέρης γλώττης ἐπὶ τοῖσδεσι κεῖται.

4.

Plutarchus in Cimonis vita c. 10. Γοργίας ὁ Λεον-
τῆνός φησι τὸν Κίμωνα τὰ χρήματα κτᾶσθαι μὲν, ὡς χρῶτο,
χρῆσθαι δὲ, ὡς τιμῶτο· Κριτίας δὲ, τῶν τριάκοντα γενό-
μενος, ἐν τοῖς ἐλεγκτοῖς εὐχεται

5 Πλουῦτον μὲν Σκοπαδῶν, μεγαλοφροσύνην δὲ
Κίμωνος,

V. 7. Formam poëticam restituendam censui, pro frequenti lit-
terarum A et H permutatione; vulg. σφραγίς. Theognis 19 sq.

Κύρνε, σοφισμένῳ μὲν ἐμοὶ σφρηγίς ἐπικεῖσθω
τοῖσδ' ἔπεισιν. λήσει δ' οὐ ποτε κλεπτομένη.

Lucian. Epigram. XXXV, 1. Ἀρρήτων ἐπέων γλώσση σφρα-
γὶς ἐπικεῖσθω. cf. Jacobs. ad Anth. Gr. Vol. II. P. 2. p. 433.
Christodor. Copt. in Anth. Gr. T. III. p. 162. vers. 31. χαλ-
κείης ἐπέδυσεν ὑπὸ σφραγίδα σιωπῆς. In Stobaei Florileg.
XXXIV, 9. p. 215. Soloni ascribitur dictum: Σφραγίζου τοὺς
μὲν λόγους σιγῇ, τὴν δὲ σιγὴν καιρῷ. — Simili more, quo
hic sigillum, alias clavis est imago taciturnitatis. Sophocl.
Oedip. Col. 1051. ed. Herm.

ὣν καὶ χρυσία

κλήης ἐπὶ γλώσσῃ βέβακεν
προσπόλων Εὐμολπιδᾶν.

ἡμετέρης, omnes Codd. Paris. Ex manifesto errore profe-
ctum est ἡμετέροις. Deinde plerique ἐπὶ τοῖσδεσι, E. ἐπὶ τοῖς-
δε σοι. F. ἐπὶ τοῖς δε σοι. cf. Thiersch. Gram. Gr. §. 206, 23.

V. 1 sq. Atque huic etiam disticho sensum atque spiritum inesse
politicum nemo sanus infutias ibit.

V. 1. Vulg. Σκοπάδων. Ἴσως γραπτέον Σκοπαδῶν. ΚΟΡΑΗΣ.
Est enim haec forma patronymica. Unus ex Scopadis me-
moratur ap. Cic. de Orat. II, 86, 352. Dicunt enim, cum
coenaret Cranone in Thessalia Simonides apud Scopam, for-
tunatum hominem et nobilem, cecinissetque id carmen, quod
in eum scripsisset, in quo multa ornandi causa poëtarum more
in Castorem scripta et Pollucem fuissent, nimis illum sordide
Simenidi dixisse, se dimidium eius ei, quod pactus esset, pro
illo carmine daturum; reliquum a suis Tyndaridis, quos aequas

νίκας δ' Ἀγεσίλα τοῦ Λακεδαιμονίου.

5.

Iam denique unicus superest pentameter, quem tamen, licet locum complectatur communem, in col-

laudasset, peteret, si ei videretur. Paulo post esse ferunt nuntiatum Simonidi, ut prodiret, iuvenes stare ad ianuam duos quosdam, qui eum magnopere evocarent; surrexisse illum, prodisse, vidisse neminem. Hoc interim spatio conclave illud, ubi epularetur Scopas, concidisse: ea ruina ipsum oppressum cum suis interisse. Extat Simonidis Threnorum fragmentum (II. ed. Gaisford.) in Stobaei Florileg. CV, 9. p. 560.

Ἀνθρωπος ὦν μήποτε φήσῃς ὃ τι γίγνεται,
μηδ' ἄνδρα ἰδὼν ὅσον χρόνον ἔσεται·
ὥκείᾳ γὰρ οὐδὲ τανυπτερόγον μύτᾳς
οὕτως ἂ μεταστάσις.

Quae quidem verba in obtritros ruina conclavis Scopadas dicta esse patet ex Phavorini loco apud eundem Stob. CV, 62. Ἀνθρωπος ὦν μηδέποτε εἶπῃς, ὃ τι γίγνεται αὔριον, μηδ' ἄνδρα ἰδὼν ὄλβιον, ὅσον χρόνον ἔσεται, ἀλλὰ μηδὲ οἶκον· ὥσπερ ἀμέλει ὃ ποιητὴς διεξέρχεται τὴν τῶν Σκοπάδων ἀθρόαν ἀπίλειαν. Plutarch. Cato Maior. c. 18. Σκοπᾶς δὲ ὁ Θεσσαλὸς, αἰτουμένον τινὸς τῶν φίλων παρ' αὐτοῦ τοιοῦτον, ὃ μὴ σφόδρα ᾗν χρησίμον ἐκείνῳ, καὶ λέγοντος, ὡς οὐδὲν αἰτεῖ τῶν ἀναγκαίων καὶ χρησίμων· Καὶ μὴν ἐγὼ τούτοις, εἶπεν, εὐδαίμων καὶ πλούσιός εἰμι τοῖς ἀχρηστοῖς καὶ περιττοῖς.

V. 2. Ἀγεσίλα] Sic primus dedit Stephanus eumque sequutus Coraëus. Iunt. Ald. Crat. Ἀγησιλάου. Hinc Xylander: νίκας Ἀγησίλειω, ut metro satisfaceret. De forma Ἀγησίλας (pro Ἀγησίλαος) v. Spanheim. ad Callim. Lav. Pallad. 130. cf. Buttmann. Gram. Gr. Vol. I. p. 147. 203. Eadem forma contracta reperitur in antiquissimis inscriptionibus Graecis: sic Σθενέλας in Boeckhii Corp. Vol. I. N. 2. v. 3. Genitivus Ἀρκεσίλα ibid. v. 6. — Quinam fuerit ille Agesilas sive Agesilaus, ad liquidum perducere nequit: clarissimus ille Spartanorum rex temporum rationi adversatur. Temperare temen mihi non poteram quin assentirem Webero in Poët. eleg. p. 680., quippe qui victorem certaminum publicorum hoc loco intelligendum esse acutissime perspexisset.

lectionem elegorum politicorum recipere haud cunctati sumus, propterea quod ex ceteris reliquiis satis probabiliter colligitur, carminum elegiacorum a Critia conditorum summam atque finem redisse ad sententias politicas: quibus quam apte conveniant loci communes, perspectum habet is, qui Solonis atque Theognidis reliquias diligenter perlustravit.

Stobaei Florileg. XXIX, 10. p. 199. ed. Gesn.

- 6 Ἐκ μελέτης πλείους ἢ φύσεως ἀγαθοί *).

II. ΕΞΑΜΕΤΡΟΙ.

Sicut Critias sententias politicas quum versibus inclusit elegiacis tum etiam solutae orationi commisit, ita eiusdem supersunt Hexametri, quibus Anacreon celebratur poëta, unde coniicere liceat, Critiae carmina versibus heroicis condita respondisse Vitis illustrium virorum, quas ab ipso prosa oratione descriptas fuisse postea videbimus.

Athenaeus XIII. p. 600. E. ὃν [Ἐρωτα] ὁ σοφὸς ὑμνῶν ἀεὶ ποτε Ἀνακρέων πᾶσιν ἐστι διὰ στόματος. λέγει οὖν περὶ αὐτοῦ καὶ ὁ κρᾶτιστος Κριτίας τάδε·

- 7 Τὸν δὲ γυναικείων μελέων πλέξαντά ποτ' ᾠδᾶς,

*) Eandem sententiam expresserunt Epicharmus et Democritus apud eundem Stobaeum: prior XXIX, 54. Ἄ δὲ μελέτα φύσις ἀγαθὰς πλεῦνα δωρεῖται, φίλοι. alter XXIX, 66. Πλέονες ἐξ ἀσκήσιος ἀγαθοὶ γίνονται ἢ ἀπὸ φύσιος. cf. Welcker. ad Theognid. p. LIV sq.

V. 1. γυναικεῖα μέλη spectant ad Anacreontis Carmina amatoria. Horat. Epod. 14, 10 sqq.

— Anacreontia Teium,
Qui persaepe cava testudine flevit amorem,
Non elaboratum ad pedem.

ἡδὺν Ἀνακρείοντα, Τέως εἰς Ἑλλάδ' ἀνήγεν,
συμποσίαν ἐρέθισμα, γυναικῶν ἡπερόπενμα,

Cicero Tusc. IV, 33, 71. *Anacreontis quidem tota poesis est amatoria.*

V. 2. De producta littera *s* in voce Ἀνακρέων vid. Thierschii Gramm. Gr. §. 166, 8.

V. 3. συμποσίαν ἐρέθισμα] Schweighauserus interpretatur: *Conviviorum oblectamentum*, sequutus, ut videtur, Kusterum ad Aristoph. Nub. 311. Quae tamen verane sit interpretatio legibusque sermonis Graeci accommodata, diligentius ponderandum est. Substantivum ἐρέθισμα apud Homerum nondum reperitur, sed verbum, unde illud deductum est, ἐρεθίζειν, significans incitare, irritare, stimulare, lacessere, verbis vocare. Il. α, 32. ἀλλ' ἴθι μὴ μ' ἐρεθίζε, σάωτερος ὥς κε νήαι. ε, 419. κερτομίους ἐπέεσσι Δία Κρονίδην ἐρεθίζον. ρ, 658. ὅστ' [λέων] ἐπεί ἄρ κε κάμησι κύνας τ' ἄνδρας τ' ἐρεθίζων. Odys. τ, 45. ὄφρα κ' ἔτι δμῶας καὶ μητέρα σὴν ἐρεθίζον. Profecto irritamenta haud raro consequitur oblectamentum: at ubi propria vocis significatio sufficit sententiae, cur confugiamus ad significationem deductam? Itaque irritandi ac lacessendi studium ac dicaces facetiae, ingeniosissimi cuiusque propriae, nonne in convivii deceant ἡδὺν Ἀνακρείοντα? Atque Aristophanis locum Nub. 311. ἐνκελάδων τε χορῶν ἐρεθίσματα, quum ab Scholiasta, interpretante ἀμίλλας, recte explicatus, tum maxime illustratur Euripid. Bacch. 134. (148.) δρόμῳ χοροὺς ἐρεθίζων πλανάτας, i. e. cursu irritans, lacessens choros circumvagantes. cf. Matthiae Not. Vol. VIII. p. 145.

γυναικῶν ἡπερόπενμα] Homer. Odys. ο, 420 sqq.

πλυνούσῃ τις πρῶτα μέλη, κοίλῃ παρὰ νηϊ,

εὐνῇ καὶ φιλότῃ· τάτε φρένας ἡπεροπέυε.

θηλυτέρῃσι γυναιξί, καὶ ἡ κ' εὐεργὸς ἔρπον.

Ibid. 419. ἡπερόπενον, ubi Schol. vulg. explicat ἡπάτων. cf. ν, 327. ξ, 400. — Odys. λ, 364 sqq.

ἡπεροπήα τ' ἔμεν καὶ ἐπίκλοπον, οἳα τε πολλοὺς

βόσκει γαῖα μέλαινα πολυσπερέας ἀνθρώπους

ψεύδεά τ' ἀρτύνοντες, ὅθεν καὶ τις οὐδὲ ἵδοιτο.

IIad. γ, 39. Δυσπαρ, εἶδος ἀριστε, γυναιμανές, ἡπεροπεντά.
cf. ν, 769. Ἰπερόπενμα est igitur Anacreontis mulieres de-

πλάστιγξ θ' ἢ χαλκοῦ θυγάτηρ ἐπ' ἄκραισι κα-
θίζη,

steria, si quidem sacra nocturna tollimus. cf. Clemens Alex. Protrep. p. 19. Creuzer, Symbolik IV. p. 570 sq. ed. I. V. 9 sq. Hoc loco describitur illud Cottabi genus, quod Scholiasta ad Aristoph. Pac. 1243. ait fuisse οἷον λυχνίον ὑψηλόν, ἔχον ἐν αὐτῷ πρόσωπον, ὃ ΜΑΝΗΝ ἐκάλουν, ἐφ' οὗ ἔδει πρσεῖν καταβαλλομένην τὴν πλάστιγγα. cf. Athen. XV. p. 667. Illum Manen Sophocles apud Athen. XI. p. 487. D. significavit χαλκείον κάρα:

τὰδ' ἐστὶ κνισμὸς καὶ φιλημάτων ψόφος,

τῷ καλλικоттаβοῦντι νικητήρια

τίθῃμι καὶ βαλόντι χαλκείον κάρα.

Qualis fuerit πλάστιγξ (πλάστιξ, quod exhibent Cod. A. Edd. Venet. et Bas. pro falsa forma iam habuit Casaubonus) declarat Antiphanes ibid. Nimirum interroganti:

πλάστιγγα ποίαν; τοῦτο τοῦπικνισμένου

ἄνω τὸ μικρὸν, τὸ πινακίσκιον λέγεις;

respondet alter: τουτέστι πλάστιγξ. Deinde:

— — — ἐὰν τύχη μόνον

αὐτῆς, ἐπὶ τὸν μάνην πρσεῖται, καὶ ψόφος

ἔσται πάνυ πολὺς.

Itaque πλάστιγξ est lanx, quae vini guttis, ἐπὶ τοῦ κοτταβίζοντος immissis, deprimitur.

θ' ἢ χαλκοῦ θυγάτηρ] (Cod. A. τε ἢ χ. θ. Epit. θ' ἢ χ. θ.) i. e. αἰνῆα, ex aere facta. vid. ad fragm. 1, 12. — ἐπ' ἄκραισι καθίζη. Ita emendanda est librorum Mss. lectio καθίζει, editionum καθίζοι, ut respondeat subiunctivis praecedentibus. ἐπ' ἄκραισι, forma substantiva, in summo fastigio; non, ut Schweighaeuserus paene invitus explicat, forma adiectiva, quae referatur ad κορυφαῖς, ille quidem vix sese expediens ex hac difficultate: „Sed non nimis commodum videtur, quod simul iungitur adiectivum ὑψηλαῖς, eandem fere notionem habens. Vellem ὑψηλαῖς ad ψακάδεσσιν referri posset, quo sensus esset: Bromii guttis ex alto proiectis. Quod quoniam ob interiectum substantivum κορυφαῖς vix fieri potest, ferendus fuerit ille pleonasmus ἄκραισι ὑψ. κ. et, verum si quaeris, non prorsus synonyma sunt voc. ἄκρος et ὑψηλός.“ — Immo κοττάβου ὑψηλαῖς κορυφαῖς appositio est ad illustrandam notionem generalem ἐπ' ἄκραισι.

10 κοττάβου ὑψηλαῖς κορυφαῖς, Βρομίου ψακά-
δεσσιν.

Restat hexameter, quo suam de natura mentis humanae sententiam inclusisse dicitur Critias:

8 Αἷμα γὰρ ἀνθρώποις περικάρδιόν ἐστι νόημα.

Ac ne quis dubitet illam quidem Critiae esse sententiam, summus auctor est Aristoteles: 'Ἐτεροι δ' αἷμα [τὴν ψυχὴν εἶναι λέγουσιν], καθάπερ Κριτίας, τὸ αἰσθάνεσθαι τῆς ψυχῆς οἰκειότατον ὑπολαμβάνοντες. τοῦτο δὲ ὑπάρχειν διὰ τὴν τοῦ αἵματος φύσιν ¹). Quem in locum Ioannes Philoponus animadvertens Critiae ipsius excitavit verba: Κριτίαν ἔτι, τὸν ἓνα τῶν τριάκοντα, ὃς καὶ Σωκράτους ἠκουάσατο. — οὗτος οὖν τὴν ψυχὴν ἔλεγεν αἷμα εἶναι. Αἷμα γὰρ (φησὶν) ἀνθρώποις περικάρδιόν ἐστι νόημα. τοῦτο δὲ, ἐπειδὴ τὴν ψυχὴν τὸ αἰσθάνεσθαι ἐχαρακτῆριζεν. ἀναίσθητα δὲ τὰ ἀναίμα τῶν μορίων· τρίγες, ὅσα ὄνυχες, καὶ τὰ τοιαῦτα· ὥστε τῆς αἰσθήσεως αἷτιον τὸ αἷμα· ἡ δὲ αἰσθησις ψυχῆς ἰδίον· οὐκοῦν τὸ αἷμα ψυχὴν καὶ τοῦ ἱατρικοῦ λόγου δεκνύντος τὰ νεῦρα ἢ μόνα ἢ μάλιστα αἰσθητικά. καὶ ταῦτα οὐ πάντα, ἀλλὰ τίνα· ἔτι δὲ

V. 10. Βρομίου ψακάδεσιν] Est Dativus qui dicitur commodi: πλάστιγξ B. ψ. i. e. lanx, quae constituta est ad suscipiendas Bromii guttas, unde deprimeretur atque Manen tangens sonum ederet. Βρόμιος est idem qui Bacchus vocabulum, deductum a Baccharum strepitu et furore: sic Glaucus in Anth. Gr. T. III, p. 57. Βάκχα — ἀνθρώσκει δ' ὡς βρωμιαζομένη. — ψακάδεσιν] Hanc formam tuentur Mss. At ψεκάδεσιν in editionibus est forma serioris aetatis. — Ex his omnibus utriusque postremi versus sententia nascitur haec: Nunquam Anacreontis delebitur memoria, quousque ludent homines atque osculabuntur. Oscula enim, ut supra vidimus, inter cetera fuerunt praemia, ἄθλα τῶν κοτταβιζόντων.

1) De Anima I, 2. extr. Pollux Onom. II, 226. Ὁ νοῦς — περὶ τὸ αἷμα, ὡς Ἐμπεδοκλῆς τε καὶ Ἀριστοτέλης. Pollux temere confudisse videtur Aristotelem atque Critiam, cuius sententia ab illo laudatur.

καὶ τὸ αἷμα ψυχὴ, τὰ ἄναιμα ἄρα τῶν ζώων ἄψυχα· ἄναιμα δὲ πάντα τὰ ἔντομα, μυῖαι, μύρμηκες καὶ εἰ τι ὅμοιον· ἅπερ ὅτι καὶ αἰσθήσεως μετέχει, προφανές οὐδὲ τοῦ αἰσθάνεσθαι ἄρα αἷτιον τὸ αἷμα. καὶ διὰ τοῦτο οὐδὲ ψυχὴ τὸ αἷμα, εἴγε καὶ τὰ ἄναιμα τῶν ζώων καὶ ἔμψυχα καὶ αἰσθητικά²⁾).

Iam vero haec res permagnam movet dubitationem, propterea quod Porphyrius aliique illum versum Empedocli, non Critiae, assignarunt. Ille quidem: Οἶσται γάρ, inquit, καὶ Ὅμηρος, καθὰ καὶ πλείστοι τῶν μετ' αὐτὸν ὑπέλαβον, ἐν τῷ αἵματι εἶναι ἀνθρώποις τὴν περὶ τὰ θνητὰ φρόνησιν, ἐπεὶ καὶ τῶν μετ' αὐτὸν πολλοὶ τοῦτο πιστοῦνται, δεικνύντες ἔτι καὶ ὑποθερμανθὲν ὑπὸ πυρετοῦ καὶ χολῆς, ἀφραίνειν ποιεῖ καὶ ἀνοηταίνειν. Ἐμπεδοκλῆς τε οὕτω φαίνεται, ὡς ὄργανον πρὸς σύνεσιν τοῦ αἵματος ὄντος, λέγων·

Αἷματος ἐν πελάγεσσι τεθραμμένη ἀντιθροῶν-
τος,

τῇ τε νόημα μάλιστα κυκλίσκεται ἀνθρώποι-
σιν.

αἷμα γὰρ ἀνθρώποις περικάρδιόν ἐστι νόημα³⁾).

2) Com. ad Aristot. de Anima Litt. C. p. 8 extr. cf. Litt. A. p. 4 extr. Οἱ δὲ ἐκ συνημέμων, ὡς Κριτίας, ὁ εἰς τῶν τριάντων· αἷμα γὰρ εἶλεν εἶναι τὴν ψυχὴν· Αἷμα γὰρ ἀνθρώποις κ. τ. λ.

3) In Stobaei Eclog. Phys. LII, 49. p. 1024. ed. Heeren. Postremum versum Empedocli ascriptum laudat etiam Etymolog. M. v. Αἷμα, ubi tamen omisso ἐστὶ legitur ἀνθρώποις, metrō adversante. Praeterea huc spectat Chalcidii locus ad Timaeum p. 305. „Empedocles principalem animae vim constituit in corde, sic dicens:

Sanguine cordis enim noster viget intellectus.

Si quidem intimis nostris sensibus sentimus, quae sunt extra nos, propter cognationem. Ideoque ait:

*Terram terreno sentimus, ut aethera flammis,
Humorem humecto, nostro spirabili flatu.“*

Hoc saltem apparet ex Porphyrii loco, Empedoclem neque unicum nec principem fuisse auctorem illius de mente humana sententiae, sed ante ipsum vel Homerum ⁴⁾: immo communis illa videtur fuisse multorum, sive poetarum sive philosophorum, sententia eademque vetustissima. Quod apparet potissimum ex loco Tertulliani, quippe qui versum laudatum non ad Empedoclem tantummodo, sed vel ad Orpheum rettulerit, dicens τὸ ἡγμονικὸν esse „nec in superciliorum meditullio, ut Strato Physicus, nec in tota lorica pectoris, ut Epicurus, sed (supple *in sanguine*) quod et Aegyptii renunciaverunt ei, qui divinarum commentatores videbantur, et ille versus *Orphei* vel *Empedoclis*:

Namque hominis sanguis circumcordalis est sensus ⁵⁾.”

Itaque statuendum videtur, versum illum in ore hominum Graecorum atque in communibus proverbiiis esse versatum inde ab antiquissimis temporibus, ita ut pro consuetudine plurimorum versuum, qui *gnomici* aut *proverbiales* dicuntur, a quolibet poeta, cui placuit illius sententia, in ordinem recipi posset. Atque huc

Cic. Tusc. I, 9, 19. „Empedocles animum esse censet *cordi suffusum sanguinem*.” Id. I, 17, 41. „nec tam vegeta mens aut in corde cerebrove aut in *Empedocleo sanguine* demersa iaceat.” cf. Sturz. ad Emped. p. 440 sqq. Fragm. v. 315 sqq. Ceterum fugerat virum doctissimum Philoponi, quem laudavimus, locus.

4) Accuratus id explicat Etymolog. M. v. *Αἷμα* his verbis: *Τινὲς δὲ καὶ Ὅμηρον οἶοντα ταύτης εἶναι τῆς δόξης [τῇ ψυχῇ] εἶναι αἷμα] ἐν τῷ λέγειν*

— *ψυχὴ δὲ κατ' οὐταμένην ὠταλὴν*

ἔσσιν' ἐπειγούνη — Iliad. ξ, 518 sq. cf. ρ, 86. Virgil. Aen. X, 908. *Undantique animam diffundit in arma cruore.* cf. Servius ad h. l. Plin. H. N. XI, 90. *Magna et in eo [sanguine] vitalitatis portio. Emissus spiritum secum trahit.*

5) Tertullian. de Anima c. 15. cf. Th. Canteri Var. Lectt. I, 5. Sturz. ad Emped. p. 442.

etiam respicere videtur Lucretius, quo auctore *homines ferunt se scire animae naturam sanguinis esse* ⁶⁾. Proprie igitur ille versus neque Empedoclis fuit, neque Critiae, sed universae potius antiquitatis Graecae communis, licet ille uterque eo usus sit, si quidem vere tradunt Tertullianus, Galenus, Macrobius alique, et Empedoclem et Critiam *animum* collocasse in *sanguine* ⁷⁾.

III. IAMBOL.

In Io. Alb. Fabricii Bibliotheca Graeca (lib. II. p. 673 sq. T. II. p. 294. ed. Harles.) Critias Tyrannus redactus est iam in *Catalogum Poetarum tragicorum*. Quibus tamen rationibus id fieri potuerit, quaestio est longe difficillima, quam quidem prorsus ad liquidum perducere etiam hodie aliquis frustra conetur. Quatenus veritati propius accedere liceat, age, nunc videamus periculum faciendo.

a. Σίσυφος.

Ac primum quidem Sextus Empiricus adversus Physicos (pag. 262 sqq. ed. Fabric.) eorum hominum censum agens, qui deos esse negent, Critiam quoque adduxit dicentem, veteres legumlatores hominum recte

6) Lucret. III, 43. Etiam Plato in Phaedone p. 96. B. *πότερον τὸ αἷμά ἐστιν ᾧ φρονούμεν, ἢ ὁ αἷρ ἢ τὸ πῦρ*; Clemens Alex. Paed. I, 6. p. 21. *Πρωτόγονον γὰρ τὸ αἷμα εὐρίσκεται ἐν ἀνθρώπῳ, ὃ δὴ τινες οὐσίαν εἰπεῖν ψυχῆς τετολμήκασιν.*

7) Copiosius de hac re infra disseremus ad Critiae versus iambicos.

factis atque peccatis praefecisse numen quoddam, ne quis, deorum vindictam reveritus, proximo clam inferret iniuriam, ad eamque sententiam confirmandam ipsius Critiae laudavit versus iambicos, quos tamen unde deprompserit non indicavit: *Καὶ ΚΡΙΤΙΑΣ* δὲ, εἰς τῶν ἐν Ἀθήναις τυραννησάντων, δοκεῖ ἐκ τοῦ τάγματος τῶν ἀθέων ὑπάρχειν, φάμενος, ὅτι οἱ παλαιοὶ νομοθεταὶ ἐπίσκοπόν τινα τῶν ἀνθρωπίνων κατορθωμάτων καὶ ἁμαρτημάτων ἔπλασαν τὸν ΘΕΟΝ ὑπὲρ τοῦ μηδένα λάθρα τὸν πλείστον ἀδικεῖν, εὐλαβούμενον τὴν ὑπὸ τῶν θεῶν τιμωρίαν· ἔχει δὲ παρ' αὐτῷ τὸ ῥητὸν οὕτως·

- 9 Ἦν χρόνος, ὅτ' ἦν ἄτακτος ἀνθρώπων βίος
καὶ θηριώδης, ἰσχύος θ' ὑπηρέτης,
ὅτ' οὐδὲν ἄεθλον οὔτε τοῖς ἐοθλοῖσιν ἦν,

V. 1 sqq. Sententia est paeine eadem, quam Horatius expressit Satir. I, 3, 99 sqq.

*Quum prope serunt primis animalia terris,
Mutum et turpe pecus, glandem atque cubilia propter
Unguibus et pugnis, dein fustibus atque ita porro
Pugnabant armis, quae post fabricaverat usus,
Donec verba, quibus voces sensusque notarent,
Nominaque invenere: dehinc absistere bello,
Oppida coeperunt munire et ponere leges,
Ne quis fur esset, neu latro, neu quis adulter.*

cf. Heindorf. ad Platon. Phaedon. 102. Lucret. V, 781 sqq. Paullo aliter versus 1. legitur ap. Plutarch. Placit. I, 7. Ἦν γὰρ χρόνος, ὅτ' ἄτακτος ἦν ἀνθρώπων βίος· ita quidem, ut metrum minus sit elegans.

V. 5. Sexti Codd. ἄεθλον. Quam quidem formam dissolutam cur Barnesius mutaverit in ἀθλον, haud perspicio. Ceterum spectat hic versus ad morem, Graecorum inde ab antiquissimis temporibus communem, iis praemia proponendi, qui in ludis publicis victores extiterint. Homer. Iliad. ζ, 162 sqq.

*ὡς δ' ὅτ' ἀεθλοφόροι περὶ τέρματα μώνυχες ἵπποι
ῥίμφα μάλα τρωχῶσι· τὸ δὲ μέγα κῆται ἀεθλον,
ἢ τρίπος ἢ γυνή, ἀνδρὸς κατατεθνηῶτος κ. τ. λ.*

- οὕτ' ἂν κόλασμα τοῖς κακοῖς ἐγίγνετο.
 5 καῖπειτά μοι δοκοῦσιν ἄνθρωποι νόμους
 θέσθαι κολαστὰς [ἀνομίης], ἐν ᾗ δίκη
 [κρατ'] ἢ τύραννος, τὴν θ' ὕβριν δούλην ἔχη.
 ἐξημιούτο δ' εἴ τις ἐξαμαρτάνοι.
 ἔπειτ' ἐπειδὴ τὰ φανῇ μὲν οἱ νόμοι
 10 ἀπῆγον αὐτοὺς ἔργα μὴ πράσσειν βίᾳ,

V. 4. Libri οὕτ' ἂν. Musgravius scripsit αὖ, sine iusta ratione. Particula ἂν hoc loco habet significationem consuetudinis, atque referenda est simul ad praecedentem sententiam: *Nec fortibus praemia, nec malis supplicia constitui solebant*. cf.

Buttmanni Gramm. Gr. §. 126. N. 5. Acutissime etiam Hermannus ad Viger. p. 820. Ἄν cum indicativo cuiusvis temporis coniunctum, saepe nihil aliud significat, quam accidere vel accidisse aliquid, non certo quodam tempore, sed quotiescunque occasio ita ferret.

V. 6 sq. Codd. Sexti: θέσθαι κολαστὰς, ἵνα δίκη τύραννος ἦ, τὴν θ' ὕβριν δούλην ἔχη. Quae quidem verba quum metrum non explerent, Grotius post τύραννος ἦ ex coniectura inseruit γένους βροτέιον. Idem vero cur extremo versu 7. transposuerit verba δούλην ἔχη, nemo intelligit. Atque Petitus in Misc. Obs. I, 1. versum restituere conatus est hunc in modum: θέσθαι κολαστὰς τοῖς κακοῖς ἐν ᾗ δίκη Κρατὴν τύραννος τὴν θ' ὕβ. κ. τ. λ. Utraque restituendi ratio, licet ingeniosissime instituta sit, caret tamen fulcimento historico. Itaque novum facere periculum haud cunctati sumus, hocce adhibito Plutarchi loco (Placit. I, 7.): ἔπειτά φησι [Κριτίας?] τὴν ἀνομίαν λυθῆναι νόμων εἰσαγωγῇ. Itaque Genitivum ἀνομίης inserendum esse censuimus ad metrum implendum, in ceteris Petiti acumine sublevati: infra v. 40. τὴν ἀνομίαν τε τοῖς νόμοις κατέβρεσεν. — Praeterea sententia tyranno longe dignissima, quippe qui iustitiam tyrannicam (τύραννοι, τὸ ἐφ' ἑαυτῶν μόνον προορώμενοι ἐς τε τὸ σῶμα καὶ ἐς τὸ τὸν ἴδιον οἶκον αὖξιν. Thucyd. I, 17.) esse statuat. Neque aliena est talis sententia a Sisyphi moribus, τοῦ κερδίτου ἀνθρώπων.

V. 10. Codd. Sexti ἀπῆγον. Plutarch. l. c. ἐπεὶ γὰρ ὁ νόμος τὰ φανερὰ τῶν ἀδικημάτων εἴργειν ἐδύνατο κ. τ. λ. Unde Normanno pro ἀπῆγον legendum placuit ἀπείργον. At Plu-

λάθρα δ' ἔπρασσον [ἄδικα], τηνικαῦτά μοι
δοκεῖ πυκνός τις καὶ σοφὸς γνώμην ἀνὴρ
γνώναι δέον θνητοῖσιν, ἐξευρών, ὅπως
εἴη τι δεῖμα τοῖς κακοῖσι, καὶν λάθρα
15 πράσσωσιν ἢ λέγωσιν ἢ φρονῶσι τι.

tarchus non exhibet ipsa Critiae verba, verum sensum tantummodo sive interpretationem.

V. 11 sqq. Sexti Codd. tres, qui sequuntur, ita exhibent versus:

λάθρα δ' ἔπρασσον, τηνικαῦτά μοι δοκεῖ
πυκνός τις καὶ σοφὸς γνώμην ἀνὴρ
γνώναι δὲ ὅς θνητοῖσιν ἐξευρών, ὅπως κ. τ. λ.

Et quum versus, qui in medio positus est, uno pede careret, Grotius post pronomen *τις* inserendum coniecit ἄλλος. Idem seq. versu γεγονέναι ὅς θνητ — quod tamen mihi apte cum verbis sequentibus cohaeret. Normannus loco Grotiani ἄλλος dedit ὄντως, deinde γνώναι δέον θνητοῖσιν ἐξευρεῖν. Petitus l. c. πυκνός τις εἶδέναι καὶ σοφὸς γνώμην ἀνὴρ γνώναι, δέος θνητ. κ. τ. λ. Fabricio non placuit Petiti δέος, quia mox sequeretur δεῖμα. Heathius: Γνώναι τόδ' ὅς —. Musgravius: Φῦναι πυκνός τις — γνώναι δ' ἔπος κ. τ. λ. — Iam vero Plutarchus l. c. κρύφα τ' ἙΛΙΚΟΤΝ πολλοί, τότε τις σοφὸς ἀνὴρ ἐπέστησεν, ὡς δεῖ αἰεὶ ψευδεῖ λόγῳ τυφλωσαί τὴν ἀλήθειαν κ. τ. λ. Haec quidem verba si quis sequetur, eidem v. 11. scribendum videbitur: λάθρα δ' ἔπρασσον ἈΔΙΚΑ, τηνικαῦτά μοι, ita ut δοκεῖ transferatur ad supplendum verbum sequentem. Restat igitur emendandus v. 13. cuius initium haecce praebet elementa: ΓΝΩΝΑΙΔΕΟΞΘΗΤΟΙΣΙΝ. Quid multa? Veram rationem indagavit Normannus: γνώναι δέον θνητοῖσιν —, unica littera Σ permutata in Ν. Sed non opus est cum eodem participium ἐξευρών permutare infinitivo ἐξευρεῖν. Sensus enim ita se habet: Homo quidam sapiens perspexisse videtur id quod necessarium fuit hominibus, quippe qui invenerit (i. e. primus instituerit), ut metus quidam iniciatur improbis, etiamsi clam aliquid sive faciant sive dicant sive sentiant.

V. 15. Codd. φρονῶσι Ν, unde rectissime emendarunt Grotius et Normannus φρονῶσι ΤΙ. Petiti coniectura φρονῶσιν αὐ mihi probabilis est.

- ἐντεῦθεν οὖν τὸ θεῖον εἰσηγήσατο,
ὡς ἔστι δαίμων, ἀφ' οὗ τῶν θάλλων βίῳ,
νόῳ τ' ἀκούων καὶ βλέπων φρονῶν τ' αἰεὶ
προσέχων τε ταῦτα, καὶ γύσειν θείαν φορῶν,
20 ὃς πᾶν τὸ λεχθὲν ἐν βροτοῖς ἀκούεται,
ὃς δρώμενον δὲ πᾶν ἰδεῖν δυνήσεται.

V. 16. Codd. εἰσηγήσατο, ut infra v. 25. Barnesius temere emendavit ἐξηγήσατο. De interpretatione huius loci non possumus consentire cum Welckero, summo viro, *Trilog. Prom.* p. 554. hunc in modum exponente: *Merkwürdig ist, dass er [Kritias] dennoch das Göttliche (τὸ θεῖον) gebraucht (16), um unter den Menschen durch irgend einen (24) einzuführen, dass ein Gott (δαίμων) sey.* Subiectum sententiae ex praecedentibus repetendum videtur, πικνός τις κ. τ. λ. ita ut τὸ θεῖον obiectum sit, dependens a verbo εἰσηγήσατο. Illud θεῖον, quum minus certum sit, v. 17 sqq. accuratius explicatur. Quod patet etiam ex v. 24 sqq. ubi λέγων, ad ἀνὴρ referendum, non λέγον, ad τὸ θεῖον.

V. 18. Pseudo-Plutarch. l. c. hunc versum ita recitat: ὃς ταῦτ' ἀκούει καὶ βλέπει φρονεῖ T' ἈΓΑΝ. Unde verisimile videtur totum versum ex memoria descripsisse Ps.-Plutarchum. Extremo versu, quo Sexti Codd. exhibent φρονῶν TE KAI, levi medicina restituendum est φρονῶν T' ἈΕΙ.

V. 19. Codd. προσέχων τε ταῦτα, pro quo Grotius dedit πάντα. Sine iusta causa. ταῦτα, i. e. τὰ λάθρα ἢ πρᾶσσόμενα ἢ λεγόμενα ἢ φρονούμενά, dictum est δεικτικῶς. In verbo προσέχειν eadem inest vis, quae in Latino animadvertere: etenim sicut Graece dicitur προσέχειν νοῦν τινι atque προσέχειν τι, ita Latine animadvertere alicui rei atque animadvertere aliquid. — Ceterum praetuli scribere προσέχων τε, pro vulg. προσέχων τε, inductus potissimum exemplis Aristophanicis, Nub. 566. ed. Wolf. (576.)

ὃ σοφώτατοι θεαταί, δεῦρο τὸν νοῦν πρόσχετε. 1116. προσάγω τὸν νοῦν. Pherecrates in Schol. ad Nub. 563. Ἄνδρες πρόσχετε (vulg. πρόσχετε) τὸν νοῦν. Quam facile etiam littera Z commutari potuerit cum littera B, neminem fugit. cf. Porson. praef. ad Euripid. Hecub. p. L.

V. 21. Codd. ὅφ' οὗ πᾶν τὸ λεχθὲν ἐν βροτοῖς ἀκούεται ὃς δρώμενον δὲ πᾶν κ. τ. λ. Verba ὅφ' οὗ, sive (ut edd.) ἔφ'

- εάν δὲ νῦν σιγῇ τι βουλευῆς κακόν,
 τοῦτ' οὐχὶ λήσει τοὺς θεοὺς· τὸ γὰρ φρονοῦν
 [θεοῖς] ἔνεστι. τοὺςδε τοὺς λόγους λέγων,
 25 διδασμάτων ἡδιστον εἰσηγήσατο,
 ψεύδει καλύψας τὴν ἀλήθειαν λόγῳ·
 αἰεὶ δ' ἔφρασκε τοὺς θεοὺς ἐνταῦθ', ἵνα

οὗ glossatoris sunt, non Sexti intercedentis; ut Fabricius opinatur. Inde Salmasius restituendum proposuit: ὅς πᾶν τὸ λ. ε. β. α. καὶ δρώμενόν τε κ. τ. λ. Normannus pro ἀκούεται scripsit ἀκούσεται, ut responderet sequenti δυνήσεται, quae tamen mutatio fuit haud ita necessaria. cf. Thierschii Gramm. Gr. §. 289, 19. — Grotius:

ὑφ' οὗ τὸ λεχθὲν ἐν βροτοῖς ἀκούεται
 πᾶν· δρώμενον δὲ πᾶν ἰδεῖν δυνήσεται.

Heathius: δὲ πᾶν τὸ λ. ἐν β. ἀκούεται, τὸ δρώμενόν τε κ. τ. λ. Musgrav. πᾶν μὲν τὸ λ. ἐν β. ἀκούσεται, ἐς δρώμενον δὲ πᾶν. — At omisso glossemate ὑφ' οὗ et substituendo pronomine ὅς totus locus sanatus esse videtur: namque repetitum pronomen ὅς habet vim quandam hoc loco minime otiosam.

V. 22. Edd. εἰάν δὲ σὺν σιγῇ. Grot. εἰάν τε σ. σ. in *Ms. Savil.* omissa est praepositio σὺν, quae iam Fabricio suspecta videbatur: neque tamen eidem assentiendum est opinanti illud σὺν additum esse suppleto versui: immo librarii est, propter Dativum σιγῇ temere scribentis ΣΤΝ pro ΝΤΝ, quod sententiae omnino consentaneum. Heath. εἰάν περ οὖν σ.

V. 24. Codd. ἔνεστι· τοὺςδε τοὺς λόγους λέγων. Quo in versu quum unus pes desideraretur, Grotius proponebat: ἔνεστι· τοὺςδε τοὺς λ. ΑΤΤΟΙΣ λέγων. Heathius illud αὐτοῖς in principio versus collocavit, ubi Normannus iniunxerat θεοῖς, nostra quidem sententia maxime probandum, propterea quod Dativus ΘΕΟΙΣ facilius excidere potuit propter praecedentem accusativum ΘΕΟΤΣ. Neque languida est hoc loco repetitio eiusdem vocis. Musgrav. Ἐν ἔστι [θείων] τοὺςδε τις λ. λ. — Subiectum proximae sententiae est ille πικρὸς καὶ σοφός.

V. 27 sqq. Eadem paene de Epicuro Lucret. I, 63 sqq.

*Humana ante oculos fede quom vita iaceret
 In terris, obpressa gravi sub Religione;*

μάλιστα γ' ἐξέπληξεν ἀνθρώπους ἄγων,
 ὅθεν περ ἔγνων τοὺς φόβους εἶναι βροτοῖς
 30 καὶ τὰς πονήσεις τῷ ταλαιπώρῳ βίῳ,
 ἐκ τῆς ὑπερθε περιφορᾶς, ἢ ἀστραπᾶς

*Quae caput a coeli regionibus obtendebat,
 Horribili super adspectu mortalibus instans;
 Primum Graius homo mortaleis tollere contra
 Est oculos ausus primusque obsistere contra:
 Quem neque facta deum, nec fulmina, nec minitanti
 Mūmure compressit coelum; sed eo magis acrem
 Inritat animi virtutem, ecstingere ut arda
 Naturae primus pertarum claustra cupiret.*

V. 27. Codd. αἰεὶ δ' ἔφασκε τοὺς θεοὺς ἐνταῦθ', ἵνα μάλιστα γ' ἐξέπληξεν ἀνθρώπους ἄγων. Cui sententiae quid insit offensionis, nihil video: ἔφασκε (sc. ὁ πικρὸς) τοὺς θεοὺς αἰεὶ ἐνταῦθα (sc. εἶναι), ἵνα ἄγων τοὺς ἀνθρώπους μάλιστα ἐξέπληξεν αὐτούς· i. e. dicere solebat deos in eo semper commorari loco, quo deducens homines maxime perterruit. Hinc sequitur eas, quas modo recensimus, virorum doctorum non esse emendationes, verum aut corruptiones aut interpretationes. Grotius: εἶναι δ' ἔφασκε — ἐκπλήξειεν — λέγων. Heath. εἶναι δ' ἔφασκε — γ' ἐξέπληξ' ἂν ἀνθρώπους ἄγων. Tourpius, Emendationum in Suidam praef. T. II. p. 7. εἶναι δ' ἔφασκε — μάλιστ' ἂν ἐξέπληξεν αὐτὸν λέγων. Musgrav. ναίειν δ' εἰ — ἐκπλήξειεν — ἄγων.

V. 30. Codd. πονήσεις. Musgrav. ὀνήσεις, temere sine dubio.

V. 31. ἐκ τῆς ὑπερθε περιφορᾶς. Haec sententia accuratio est descriptio particulae ὅθεν v. 29. ex orbe astrorum, sive ex coelo. Eadem fuit sententia Democriti ap. Sextum Emp. p. 554. Εἰσὶ δ' οἱ ἀπὸ τῶν γιγνομένων κατὰ τὸν κόσμον παραδόξων ὑπονοήσαντες εἰς ἐννοίαν ἡμᾶς ἐληλυθέναι θεῶν· ἀφ' ἧς φαίνεται εἶναι δόξης καὶ ὁ Δημόκριτος· Ὁρῶντες γὰρ τῶν ἀνθρώπων μετεώροις παθήματα οἱ παλαιοὶ περὶ τῶν ἀστρῶν καὶ ἀστρῶν συνόδους, ἡλίου τε καὶ σελήνης ἐκλείψεις, ἐδειματοῦντο, θεοὺς οἰόμενοι τούτων αἰτίους εἶναι. Hinc sua Epicurus ap. Lucret. l. c. Statius Theb. III, 661. Primus in orbe deos fecit timor. cf. Petron. p. 677. ed. Burmann. Eadem paene

κατεῖδεν οὐσας, δεινὰ δὲ κτυπήματα
βροντῆς, τό τ' ἀστερωπὸν οὐρανοῦ δέμας,

significat etiam Aristoteles Metaphys. I, 2. διὰ τὸ θανατῶσαι
ἀνθρώποι καὶ νῦν καὶ τὸ πρῶτον ἤρξαντο φιλοσοφεῖν.

V. 32. Musgravius iterum parum religiose mutavit Codd. lectio-
nem in ἀστραπῆς κατεῖδεν ἐναντίαις, δεινὰ δ' αὖ κ. Altero
hemistichio H. Stephanus et Ms. Ciz. δεινὰ δὲ κτυπήματα.
Edd. δεινὰ δ' ἐκτυπήματα, unde Grotius restituere voluit
ἐκτυπώματα. At iustae desiderantur rationes ad depungendam
priorem lectionem huic loco prorsus congruam.

V. 33. Sextus τό τ' ἀστερωπὸν οὐρανοῦ δέμας, χρόνον κ. τ. λ.
Aliter Plutarch. Placit. I, 6. Ὁ μὲν γὰρ λοξὸς κύκλος ἐν οὐ-
ρανῷ διαφόροις εἰδώλοις πεποικιλταί (Arat. Phaenom. 445 sqq.)

τῷ ἐνὶ παρκίνος ἐστὶ, λέων δ' ἐπὶ τῷ, μετὰ δ' αὐτὸν
παρθένος, αἱ δ' ἐπὶ οἱ χηλαὶ καὶ σκορπίος αὐτός,
τοξεντῆς τε καὶ αἰγόνερως, ἐπὶ δ' αἰγόνερῃ
ὕδροχόος, δύο δ' αὐτὸν ἐκ' ἐχθρῶς ἀστερόεντες,
τοὺς δὲ μετὰ κριός, ταῦρος δ' ἐπὶ τῷ δίδυμοι τε.

μύρια δ' ἄλλα καθ' ὁμοίας τοῦ κόσμου περικλάσσει πεποικίλκεν.
ὅθεν καὶ Εὐριπίδης (?) φησὶ.

τὸν ἀστερωπὸν οὐρανοῦ σέλας

χρόνον, καλὸν ποικίλμα τέκτονος σοφοῦ.

ἐλάβομεν δ' ἐκ τούτου ἔννοιαν Θεοῦ κ. τ. λ. Haec quidem
sectio accommodata esse videtur ad Euripidem Ion. 1078
(1097) sq.

ὅτε καὶ Διὸς ἀστερωπὸς
ἀνεχόρευσεν αἰθήρ.

Eadem sententia excerpta est ab auctore historiae philos.
cap. 8. in Galeni Operibus: ἔχομεν δὲ ἔννοιαν τούτου [τοῦ
Θεοῦ] ἐκ τοῦ κάλλους καὶ μεγέθους τῶν ὀρωμένων αὐτοῦ δη-
μιουργημάτων· οὐδὲν γὰρ τῶν καλῶν εἰκὴ γηγένηται, ἀλλ'
ὑπὸ δημιουργοῦ σοφοῦ. ὅθεν Εὐριπίδης εἶπεν· Ἀστέρεις δ'
ἐν οὐρανῷ ποικίλμα τέκτονος σοφοῦ· ἐλάβομεν δὲ
ἔννοιαν ἐκ τούτου, τὸν ἥλιον καὶ τὴν σελήνην, σὺν τοῖς λοι-
ποῖς τῶν ἀστέρων τὴν ὑπόγειον φορὰν ἐνεχδέντας, ὁμοίως
ἀνατέλλειν τοῖς χρόμασι καὶ τοῖς σχήμασιν. — Ut vero rever-
tamur ad ponderandas varias lectiones, primum Sexti οὐρα-
νοῦ δέμας quum rarior est lectio, tum habet notionem, ut
ita dicam magis plasticam, eamque congruam sequenti τέκτο-
νος σοφοῦ; deinde omnis orationis conditio apud Sextum inte-

χρόνου καλὸν ποίκιλμα, τέκτονος σοφοῦ·
35 ὅθεν τε λαμπρὸς ἀστέρος στείχει μύδρος,

gritatem ostendit ita comparatam, ut Psendo-Plutarchum potius insequatur suspicio. — Musgravius pro *δέμας* dedit *δέπας*, pro consuetu corrigendi vel potius corrumpendi cupidine. Valckenarius Diatribe Euripid. p. 135. v. 41. „*Annum* recentiores Graeci *χρόνον* vocabant: *Schol. Aesch.* in argum. Trag. VII. c. Theb. *Schol.* in *Eurip.* Or. (ed. King.) v. 901. 1687. *Eustath.* in *Hom.* Il. B. p. 172, 9. *μετὰ τοὺς ἐννέα* δηλαδὴ χρόνου. conf. *Io. Mill.* ad finem *Ev. Matthaei* et *Marci.* T. H. in *Aristoph.* *Plut.* p. 178. et p. 407.“ — Verissima est Fabricii ad hunc locum annotatio: *Coelum*, inquit, *sideribus pictum* eleganter vocatur *χρόνου καλὸν ποίκιλμα*; per astrorum enim ortus et occasus tempora distinguuntur, nec tantum hoc facit sol, diei opifex, lunaque, solis aemula, noctis decus, ut dicitur *Apuleio* lib. de Deo Socratis, sed ceterae quoque stellae dispositae, ut temporum limites essent astrorumque signa, monente Chalcidio, sive ὄργανα τοῦ χρόνου, ut ex *Proclo* notavit *Grotius* ad *Genes.* I, 14. facta εἰς γενεσιν ἀριθμοῦ καὶ χρόνου καὶ δεῖξιν τῶν ὄντων, ut verbis utar *Alcinoi* c. 14. — Hinc potissimum apud recentiores Graecos deducta esse videtur significatio anni, proprie aliena a voce *χρόνος*. Etiam *Plutarch.* *Quaest. Platon.* VIII, 2. οὐ γὰρ ἅπαξ, ἀλλὰ πολλάκις ὄργανα χρόνου τοὺς ἀστέρας εἴρηκεν, ὅπου καὶ τὸν ἥλιον αὐτὸν εἰς διορισμὸν καὶ φυλακὴν ἀριθμῶν χρόνου γεγονέναι φησὶ μετὰ τῶν ἄλλων πλανητῶν.

V. 35. Codd. ἀστέρος. Edd. ἀστέρες, profectum sive ex librarii cuiusdam sive typothetae incuria. Atque *Barnesius* iudicium protulit minime logicum, utpote qui ex hac unica sententia colligendum statuerit, aperte *Euripidem* totius loci auctorem esse, qui *Anaxagorae* praeceptoris mentem pressis vestigiis sequatur; illum enim teste *Diogene* L. II, 8. solem dixisse μύδρον, hoc esse λίθον ἢ σίδηρον πεπυρακτωμένον, iuxta eiusdem *Diogenis* Epigramma II, 15.

Ἡέλιον πυρόεντα μύδρον ποτ' ἔφασκεν ὑπάρχειν,
καὶ διὰ τοῦτο θανεῖν μέλλεν Ἀναξαγόρας.

Atque minime sibi constans, pro nimio emendandi studio, idem *Barnesius* legendum proponit etiam λαμπρὸς ἀστέρων στείχει χορὸς. — *Musgrāv.* λ. ἀστέρας στείχει μύδρος. — So-

ὁ θ' ὑγρὸς εἰς γῆν ὄμβρος ἐκπορεύεται.
τοιούσδε περιέστησεν ἀνθρώποις φόβους,
δι' οὗς καλῶς τε τῷ λόγῳ κατώκισεν

lis quidem candorem hoc loco intelligendum atque ἀστέρως dictum esse κατ' ἐξοχήν, nemo infitias ibit. Atque re vera etiam Anaxagoras dixit τὸν ἥλιον λίθον διάπυρον εἶναι. Xenoph. Mem. IV, 7. 7. Platon. Apolog. p. 26. D. Neque tamen illam primam fuisse Anaxagorae doctrinam, sed vel ad fabulas redire atque Tantalo iam tribui a veteribus (an non etiam Sisyphe?) ex Eustathio ad Odys. a. p. 457, 51. et Schol. Pindar. in Ol. I, 97. docuit Valckenarius Diatrib. p. 31. Quae quum ita sint, cur non eadem Critiae aut Sisyphe personati potuit esse sententia?

V. 36. ἐκπορεύεται exhibent Codd. unde Grotius sine causa sibi finxit εἰσπορεύεται, atque Musgrav. εἰσπορίζεται, novum profecto emendandi furoris specimen.

V. 37. Codd. omnes praebent τοιούτους, quod tamen, ut metro aptarent, Normannus atque Grotius merito emendarunt τοιούσδε, quoniam utraque vox propter scripturae compendium permutari potuerat. — Ms. Ciz. habet περιέστηθεν, sc. ὁ πυνός. Minus bene edd. περιέστησαν. H. Stephanus: τοιούτους δὲ πέριεστησ' ἀνθρώποις φόβους.

V. 38 sq. κατώκισεν τὸν δαίμονα. Ita Ms. Ciz. et H. Steph. pro perf. κατώκισε. pro τὸν δαίμονα Grot. et Norm. τοὺς δαίμονας, Salmas. τὸ δαιμόνιον. Sic metrum constat. — καὶ ἐν πρέποντι χωρίῳ. Ita edd. atque ita in suo Cod. legit interpres Hervetus. Neque sensus admittit, quod in Ms. Ciz. et H. Steph. legas οὐκ ἐν πρέποντι χωρίῳ. FABRICIUS. Ceterum sensus est hic: Ope timoris, hominum animis injecti, callidus ille numen quum bene constituit oratione, tum in conspicuo collocavit loco. Musgravius totum locum mutavit hac ratione:

φόβον
στολχούς, καλῶς τε τῷ λόγῳ κατώκισεν
τὸν δαίμον' ὀγκῶν, ἐν πρέποντι χωρίῳ.

Sed quid iuvant tales emendationes!

Notandum est apud eundem Musgraviū Euripid. fragm. ed. Lips. omnino desiderari versum 40., quem apud Sextum haec verba excipiunt: καὶ ὀλίγα δὲ προσδιελθὼν ἐπιφέρει· οὕτω δὲ πρῶτον κ. τ. λ.

τὸν δαίμονα καὶ ἐν πρέποντι χωρίῳ,
40 τὴν ἀνομίαν τε τοῖς νόμοις κατέσβεσεν.

οὕτω δὲ πρῶτον οἶομαι πεῖσαι τινα
θνητοὺς νομίζειν δαιμόνων εἶναι γένος.

Huius fragmenti sententiam idem Sextus Empiricus (Hypotyp. p. 182.) ita expressit: Θεοὺς γὰρ οἱ μὲν πολλοὶ φασὶν εἶναι, τινὲς δὲ οὐκ εἶναι· ὥςπερ οἱ περὶ Διαγόραν τὸν Μήλιον καὶ Θεόδωρον καὶ ΚΡΙΤΙΑΝ τὸν Ἀθηναῖον. Eandem narrationem memoriae prodidit scriptor, cui in rebus historicis summa plerumque praestanda est fides, Plutarchus in libello de Superstitione: Τί δὲ Καρχηδονίους οὐκ ἐλυσσιτέλει, ΚΡΙΤΙΑΝ λαβοῦσιν ἢ Διαγόραν νομοθέτην ἀπ' ἀρχῆς, μήτε τινὰ θεῶν μήτε δαιμόνων νομίζειν, ἢ τοιαῦτα θύειν, οἷα τῷ Κρόνῳ ἔδνον; οὐχ, ὥςπερ Ἐμπεδοκλῆς φησι, τῶν τὰ ζῶα θυνόντων καθάπτιόμενος.

Μορφήν δ' ἀλλάξαντα πατὴρ φίλον υἱὸν αἰέρας,
σφάζει ἐπενχόμενος μέγα νήπιος. (Fragm. 581 sqq.)
ἀλλ' εἰδότες καὶ γινώσκοντες αὐτοὶ τὰ αὐτῶν τέκνα καθιέρουν¹⁾.

Quae quidem testimonia si quis comprehenderit, Ciceronem quoque suffragantem nanciscetur, quippe qui, etiamsi non disertis verbis Critiae mentionem fecerit, tamen ad eum respicere videatur: *Nisi forte, inquit, Diagoram aut Theodorum, qui omnino deos esse*

V. 42. *Ms. Ciz.* transpositione verborum: εἶναι δαιμόνων γένος, quod tamen constructionem respicit in ordinem logicum redactam.

1) Cap. 12. cf. Wytttenbachii *Animadv.* p. 1036. *Legislatorum nomen non abhorret ab eius [Critiae] persona, quandoquidem princeps triginta virorum sive tyrannorum Athenis fuit. De aliis hominibus atheis vid. Cic. N. D. I, 1, 25. Plutarch. adv. Stoicos c. 31.*

negabant, censes superstitiosos esse potuisse. Ego ne Protagoram quidem, cui neutrum liquerit, nec esse deos, nec non esse. Horum enim sententiae omnium non modo superstitionem tollunt, in qua inest timor inanis deorum, sed etiam religionem, quae deorum cultu pio continetur. Iam vero, quae abhinc sequuntur, nonne ad Critiae sententiam referenda videantur ei, qui istorum versuum iambicorum argumentum cognitum habet? Quid ii, qui dixerunt totam de diis immortalibus opinionem fictam esse ab hominibus sapientibus rei publicae causam, ut, quos ratio non posset, eos ad officium religio duceret, nonne omnem religionem funditus sustulerunt? ²⁾

— Profecto, id luce clarius, atque magis etiam patet, propterea quod Diagoras, Theodorus, Protagoras et Critias vulgo tanquam finitimi laudantur apud scriptores veteres: ex quibus praeter Plutarchum supra iam laudatum huc referendus est etiam Theophilus Antiochenus, ita enarrans: Πυθαγόρας δὲ τοιαῦτα μοχθήσας περὶ θεῶν καὶ τὴν ἄνω κάτω πορείαν ποιησάμενος, ἔσχατον ὀρίζετο φύσιν καὶ αὐτοματισμὸν εἶναι, φησί τε τῶν πάντων θεοὺς ἀνθρώπων μηδὲν φροντίζειν, ὅποσα τε Κλιτόμαχος ὁ Ἀκαδημικὸς περὶ ἀθεότητος εἰσηγήσατο; τί δ' οὐχὶ καὶ Κριτίας καὶ Πρωταγόρας ὁ Ἀβδηρίτης λέγων· Εἴτε γὰρ εἰσὶ θεοὶ, οὐ δύναμαι περὶ αὐτῶν λέγειν, οὔτε, ὅποιοί εἰσι, δηλώσαι· πολλὰ γάρ ἐστι τὰ κωλύοντά με ³⁾. Huc etiam accedit, quod Philostratum enarrantem iam vidimus

²⁾ Cic. N. D. I, 42, 117. 118.

³⁾ Ad Autolyceum lib. III. p. 121. ad calcem ed. Paris. Iustini Martyris. De Protagora Diogenes Laert. IX, 51. τοῦτον ἤρξατο τὸν τρόπον· Περὶ μὲν θεῶν οὐκ ἔχω εἶδεναι, εἴθ' ὥς εἰσιν, εἴθ' ὥς οὐκ εἰσιν· πολλὰ γὰρ τὰ κωλύοντα εἶδεναι, ἢ τε ἀδηλόγητος καὶ βραχὺς ὢν ὁ βίος τοῦ ἀνθρώπου. διὰ ταύτην δὲ τὴν ἀρχὴν τοῦ συγγράμματος ἐξεβλήθη πρὸς Ἀθηναίων, καὶ τὰ βιβλία αὐτοῦ κατέκαυσαν ἐν τῇ ἀγορᾷ. cf. Cic. N. D. I, 23, 63. De Weberi suspitione vid. ad Philostrati Vit. Crit. §. 3.

Critiam prodidisse sacra, ita ut Weberus pari modo, quo Protagoram tradant, Critiam quoque ἀσεβείας damnatum fuisse haud improbabilius coniecerit.

Quae quidem testimonia quum per se gravissimi sunt momenti, tum etiam confirmantur altera quadam eiusdem Critiae sententia, cuius fundamentis illa de deorum origine tanquam superstructa esse videtur. Namque Aristotelem (de Anima I, 2.) iam vidimus enarrantem, a Critia animum positum esse in sanguine ⁴⁾. Iam vero satis verisimiliter concluditur hominem, qui mentem in sanguine posuerit, eundem deos esse negaturum. Eadem sententia fuit Empedoclis, quippe qui pari modo animum esse senserit cordi suffusum sanguinem ⁵⁾. Unde factum est, ut huius opinionis auctores Critias atque Empedocles saepe coniunctim proponantur: sic Galenus: *Καὶ αὐτὸς οὖν, λανθάνόμενος τῶν οἰκείων δογμάτων, αἱμὰ φησιν εἶναι τὴν ψυχὴν, ὡς Ἐμπεδοκλῆς καὶ Κριτίας ὑπέλαβον* ⁶⁾.

Quod igitur pertinet ad argumentum illius fragmenti, nemo id a Critiae sentiendi ratione alienum habere possit, quamvis minime sit necesse scriptor, qui cogitationes ad aliorum hominum ab se personato-

4) Vide ad Fragm. 8.

5) Cic. Tusc. I, 9, 19. Pseudo-Plutarch. Placit. IV, 5. Ἐμπεδοκλῆς ἐν τῇ τοῦ αἵματος συντάξει. cf. Pseudo-Galen. Hist. philos. c. 28. Euseb. Praep. Ev. XV, 61. I, 8. p. 28. Sext. Emp. adv. Mathem. I, 303. Voss. ad Virgil. Georg. II, 184. p. 439. Sturz. ad Emped. Fragm. p. 440 sqq. (v. ad Fragm. 8.) H. Ritter in Wolfii Analect. II. p. 457.

6) Tom. I. p. 264. ed. Basil. Tertullian. de Anima c. 5. Opera T. IV, p. 217. ed. Semler. *Nec illos dico solos, qui eam [animam] de manifestis corporalibus effingunt, ut Hipparchus et Heraclitus ex igni, ut Hippon et Thales ex aqua, ut Empedocles et Critias ex sanguine* cett. Macrobi. in Somn. Scip. I, 14. *Plato dixit animam essentiam se moventem, — Empedocles et Critias sanguinem.*

rum ingenium accommodavit, semper suam quoque profiteatur opinionem. Atqui Critias ipse a Platone inducitur deos imprecatus: quanquam nemo temperare sibi poterit, quin huic ipsi deorum invocandorum rationi ironiam quandam inesse ducat, facetam quidem illam atque elegantem. Hermocrates enim, qui Critiam ad narrandum incitat, *Προϊέναι τε οὖν*, inquit, *ἐπὶ τὸν λόγον ἀνδρείως χρή, καὶ τὸν Παιωνά τε καὶ τὰς Μούσας ἐπικαλούμενον τοὺς παλαιούς πολίτας ἀγαθούς ὄντας ἀντιφαίνειν τε καὶ ὑμνεῖν*. Cui quidem respondet Critias: *Παραμυθουμένῳ οὖν καὶ παραδαρύνοντί σοι πειστέον, καὶ πρὸς οἷς θεοῖς εἴπεις τοὺς τε ἄλλους κλητέον, καὶ δὴ καὶ τὰ μάλιστα Μημοσύνην· σχεδὸν γὰρ τὰ μέγιστα ἡμῖν τῶν λόγων ἐν ταύτῃ τῇ θεῷ ἐστίν* 7). Profecto res ipsa fert, ut in vetusta fabula enarranda memoriae auxilium sit maximum; at Musae, Mnemosynes filiae, adiutrices interunt satis idoneae: imprimis vero spectandum, quod *παραδαρύνόμενος* modo deos invocavit Critias, atque omnino necessitate quadam coactus ad illud prooemium progressus esse videtur.

Quae quidem omnia recte se habent, nisi Pseudo-Plutarchus de Placitis philosophorum Sexti Empirici hac in re auctoritatem fluctuantem reddere videretur, utpote qui aliquot versus, ex fragmento, quod modo tractavimus, iambico desumptos, ad Euripidem retulisset. *Καὶ Εὐριπίδης ὁ τραγωδιοποιὸς ἀποκαλύψασθαι μὲν οὐκ ἠθέλησε [τὸ μὴ εἶναι θεός], δεδοικώς τὸν Ἄρειον πάγον, ἐνέφηγε δὲ τοῦτον τὸν τρόπον· τὸν γὰρ ΣΙΣΥΦΟΝ εἰς ἡγάγε προσιάτην ταύτης τῆς δόξης, καὶ συνηγόρευσεν αὐτοῦ ταύτῃ τῇ γνώμῃ*

*ἣν γὰρ χρόνος (φησὶν) ὅτ' ἄτακτος ἦν ἀνθρώπων βίος,
καὶ θηριώδης ἰσχύος θ' ὑπερέτης.*

7) Platon. Critias p. 108. C. D.

ἔπειτά φησι τὴν ἀνομίαν λυθῆναι νόμων εἰσαγωγῇ· ἐπεὶ γὰρ ὁ νόμος τὰ φανερά τῶν ἀδικημάτων εἰργεῖν ἐδύνατο, κρύφα τε ἡδίκουν πολλοὶ, τότε τις σοφὸς ἀνὴρ ἐπέστησεν, ὥς δαὶ αἰ ψευδεὶ λόγῳ τυφλώσας τὴν ἀλήθειαν καὶ πτίσας τοὺς ἀνθρώπους,

ὥς ἔστι δαίμων ἀφθίτην θάλλων βίῳ,

ὅς ταῦτ' ἀκούει καὶ βλέπει φρονεῖ τ' ἄγαν *).

Ex his compagibus expediri sane difficillimum. Per se quidem absurdum est illum qualemcunque scriptorem Euripidem inter atheos retulisse, propterea quod is Sisyphum talem in scenam produxit, qualis vita ac moribus fuit spectatus. Deinde vero considerandum est opus ipsum, quod nomen quidem Plutarchi in fronte gerit, cuius tamen ratio et oratio prorsus abhorrent a Plutarchi ingenio; si quidem recte iudicat Wyttenbachius, doctissimus et elegantissimus scriptoris Chaeconensis interpres, haec insuper addens: *In materia si quid sit, de quo non statuo, Plutarchei, hoc e perditis quibusdam germanis libris compilatum sit* ⁹). Verba illa Pseudo-Plutarchi praeter versus allatos expressa sunt etiam apud Eusebium in Praeparatione Evangelica (XIV, 16. init. p. 755. ed. Colon.), ita ut sive unus ex altero sua deprompsisse, sive uterque ex communi quodam fonte hausisse putandus sit. Sequitur tertius locus, ad eundem fontem referendus, in Historia philosophica, quae vulgo in Galeni operibus numeratur: *Τοὺς μὲν τῶν προτέρων φιλοσοφούντων εὐρήκαμεν Θεοῦς ἡγενοχότας, ὥς Πρωταγόραν τὸν Ἑλεῖον καὶ Θεόδω-*

8) Placit. Philos. I, 7. cf. I, 6.

9) Praef. ad Plutarchi Moral. Vol. I. p. CIXVIII. Id. Vol. VIII. p. 517. *Compendium est maioris operis, sive Plutarchei sive alterius: certe compendium, neque illud a Plutarcho factum.* Copiosius de hac re disseruit Chr. Dan. Beckius in editione illius opusculi ita inscripta: *Plutarchi de Physicis Philosophorum Decretis. Lipsiae 1787. 8. min.*

ρον τὸν Κυρηναῖον καὶ Εὐήμερον τὸν Τεργατὴν· οὐ γὰρ εἶναι θεοὺς εἰπεῖν τετολμήκασιν. ἔοικε δὲ ταύτης ὑπολήψεως Εὐριπίδης, καὶ τοῦτο μὲν αὐτὸς οὐ λέγει διὰ δέος τῶν Ἀρεοπαγιτῶν, ἀλλὰ τὸν Σίσυφον εἰσήγαγε τοῦτο λέγοντα 10).

Iam quidem re vera Euripides Olympiade nonagesima prima fabulam docuisse traditur, cui titulus *Sisyphi*, illam tamen satyricam, una cum trilogia tragica Alexandri, Palamedis atque Troianorum, teste Aeliano V. H. II, 8. Κατὰ τὴν πρώτην καὶ ἐνενηκαστὴν Ὀλυμπιάδα, καθ' ἣν ἐνίκᾳ Ἐξαίνετος ὁ Ἀραγαρινὸς στάδιον, ἀντηγωνίσαντο ἀλλήλοις Ξενοκλῆς καὶ Εὐριπίδης. Καὶ πρῶτός γε ἦν Ξενοκλῆς [v. Aristoph. Ran. 86.], ὅστις ποτὲ οὕτως ἔστιν, Οἰδίποδι καὶ Λυκάονι καὶ Βάκχαις καὶ Ἀδάμαντι Σατυρικῷ. τούτου δεύτερος Εὐριπίδης ἦν Ἀλεξάνδρῳ καὶ Παλαμῇδῃ καὶ Τρωσὶ καὶ Σίσύφῳ Σατυρικῷ. Quid autem, quaeso, commune est fragmenti iambici, ab

---

10) Cap. 8. ed. Charter. cf. Beck. l. c. p. XXI sqq. *Galenus*, nobilissimi et medici et philosophi, nomine, sed falso, ornatur libellus περὶ φιλοσόφων ἱστορίας (in Hippocr. et Galeni Opp. ex ed. Ren. Charterii T. II. p. 21 sqq. Par. 1679. f.) cuius auctor ipse fassus est, se collegisse, quas dispersa per plures invenisset libros mentitus forte labores nunquam susceptos. Etsi vero priora libri capita omnino sunt a nostris diversa; tamen pleraque inprimis inde a l. 2. Pseudoplut. ita conspirant, ut aut ab eodem auctore utrumque opus confectum, aut potius e communi fonte ductum esse videatur. Nunc enim uberius quaedam a Pseudogaleno exposita; nunc brevius commemorata [sicut nostro loco] invenies, quod fieri constat, ubi duo pluresve ex eodem libro pro suo quisque ingenio nonnulla decerpunt. Quae quidem sententia confirmari magis iis videtur, quae in Iohannis Stobaei Eclogis Physicis leguntur. Quod opusculum, ut nunc est, plurima philosophorum decreta iisdem, quibus nostrum, verbis exprimit, alia, quae in nostro desunt, addit; coniungit, quae in hoc libello in capita sunt divisa; longe diverso plura exhibet ordine; quaedam brevius tradit, sed nonnulla tam copiose et diligenter, ut vestigia antiqui libri mihi reperisse visus sim, unde contraxisse sua Noster putari possit.

Sexto Empirico servati, cum argumento dramatis satyrici? Num forte Sisypum a poeta in scenam productum esse censeas serio graviterque de origine deorum colloquentem cum Satyris istis dicacibus ac protervis, aut philosophantem de rerum natura? Quis unquam in illud fragmentum accommodabit dramatis satyrici argumentum, quale ab Horatio descriptum est?

*Carmine qui tragico vilem certavit ob hircum,
Mox etiam agrestis Satyros nudavit, et asper
Incolumi gravitate iocum tentavit, eo quod
Illecebris erat et grata novitate morandus
Spectator, functusque sacris et potus et eslex.
Verum ita risores, ita commendare dicacis
Conveniet Satyros, ita vertere seria ludo,
Ne, quicumque deus, quicumque adhibebitur heros,
Regali conspectus in auro nuper et ostro,
Migret in obscuras humili sermone tabernas,
Aut, dum vitat humum, nubes et inania capiet.
Effutire levis indigna tragoedia versus,
Ut fertis matrona, moveri iussa diebus,
Intererit Satyris paulum pudibunda protervis ¹¹⁾.*

- 11) Horat. A. P. 220 sqq. De argumento *Σατύρων ἀπαίρετον*, fabulae satyricae, v. Welckeri *Trilogie Prom.* p. 555 sqq. Aug. Gu. Schlegelius über dram. Kunst I. p. 263 sq. Diess (drama satyricum) war eine gemischte Nebengattung der tragischen Poesie, die wir schon im Vorbeygehen erwähnt haben. Das Bedürfniss einer Erholung des Geistes nach dem ergreifenden Ernst der Tragoedie scheint ihr, sowie überhaupt dem Nachspiel, den Ursprung gegeben zu haben. Das satyrische Drama bestand nie für sich allein: es wurde als Anhang zu mehreren Tragoedien gegeben, und war auch allem Vermuthen nach immer beträchtlich kürzer. Der äussere Zuschnitt gleicht dem der Tragoedie, der Stoff war ebenfalls mythologisch. Das unterscheidende Merkmal war ein aus Satyrn bestehender Chor, welcher solche Heldenabentheuer, die schon an sich einen hei-

Rectissimum est igitur Valckenarii iudicium (Diatribae Euripid. p. 209.): *Istiusmodi fabulae iocosae* (sc. satyricae), *quibus probabiliter plebs Attica multo magis delectabatur, quam heroicorum dramatum severitate, nihil admodum continebant ad virtutis commendationem aut mores formandos. Nihil itaque, quod meminerim, Stobaeus ex Euripidis excerptis Cyclope, nihil ex Autolyco, nihil ex Sisypho, nihil ex Syleo, quod ego quoque Satyricum fuisse drama suspicor. Accedit eiusdem Valckenarii sententia, quam de dictione atque colore illius fragmenti iambici protulit: Ex illa [Euripidis Sisypho], velut fabula satyrica, perexigua quaedam nobis innotuere fragmenta; sed istiusmodi fabulae minime congrua quibus, quam ex eius Sisypho Grotius et Barnesius exhibent, illa, meo iudicio, multum ab Euripideo scribendi colore diversa, Critiae tanquam auctori tribuenda est cum Sexto Empir. p. 562. ¹²⁾.*

Itaque quum nobis Valckenarium sequentibus illorum versuum iambicorum argumentum prorsus alie-

---

fern Anstrich hatten (wie manche in der Odyssee: denn auch hievon wie von so vielem liegt der Keim im Homer) oder dessen empfänglich waren, mit muntern Gesängen Gebehrden und Sprüngen begleiteten cett. Extat de eadem re Welckeri liber, nuper editus, quem nondum inspicere mihi licebat: *Nachtrag zu der Schrift: Ueber die Aeschyl. Tril. Nebst einer Abh. üb. d. Satyrspiel. Francof. a. M. 1826. 8.*

- 12) Diatrib. p. 14. cf. p. 208. *Mihi versus isti non videntur Euripidis cett. Consentit etiam Welckerus Trilogie Prom. p. 554. Aus dem Sisyphos des Sophokles ist ein einziges Wort bekannt, aus dem des Kritias eine längere Stelle erhalten. Hierin wird die Vorstellung, dass die Götter alles Thun, Reden und Denken der Menschen wissen, welche die Grundidee des Aeschylischen Sisyphos war, entwickelt. Der philosophische Verfasser übrigens erklärt diess für eine herrliche, sehr nützliche Erfindung, Wahrheit in gedichteter Rede, um durch Furcht die vorher thierisch lebenden Menschen zum Gesetzlichen anzutreiben.*

num esse videatur a dictione fabulae satyricae, inquirendum restat, quid ansam dederit Pseudo-Plutarcho sive Pseudo-Galeno sive auctori cuicumque, ut aliquot versus, ex ampliore fragmento decerptos, ad Euripidem referrent. Critiam quidem scripsisse carmina scenica, satis apparet ex Athenaeo (X. p. 496. B.) *Pirithoum* laudante, quam tamen fabulam incertam esse ait Critiaene sit an Euripidis. Nihil autem ambiguitatis in hac quaestione inerat, si Critias nunquam scripsisset, ne dicam, docuisset fabulas. Neque ullam excogitabis rationem, quae hominem, nescio quem, commoverit, ut ad certum drama versus quosdam referret, qui nunquam compositi essent ad dialogum. Multo autem probabilius, ut in iisdem binarum fabularum titulis auctores ipsi aut eorum versus ac sententiae confusae sint, praesertim ubi alter in tractanda poesi scenica tantum consequutus est celebritatis et splendoris, ut vel ex solo titulo singularum fabularum constaret auctor. Quam facile igitur accidere potuit homini non satis erudito, ut versus ex Sisyphe quadam fabula depromptos Euripidi assignaret, cuius nomen in omnium ore et sermone fuit? Quidquid vero Critiae revocavit memoriam, hominis crudelissimi et tyranni Graecorum moribus infestissimi, id quidem, licet ingeniosissime fuerit conditum, consulto neglectum, meritam effugit gloriam et aequam aestimationem: ita ut Hadriani Imperatoris et Antonini utriusque aetate Critiae scripta a Graecis vehementer contempta et oblivioni iam tradita, Herodes Atticus, rhetor clarissimus, rursus digna haberet, quae ipse imitaretur atque in popularium familiaritatem reducere studeret ¹³). Unde

---

13) Philostrat. Vit. Herod. c. 14. p. 564. *παρήγαγεν αὐτὸν [Κριτίαν] ἐκ ἡθῆς Ἑλλήνων, τέως ἀμελούμενον καὶ περιωρῶμενον.*

verissime iudicavit Philostratus constantem Critiae tyrannidis amorem effecisse, ut vel ingenii ac sapientiae virtutes splendidissimae una cum ipsius nomine execrato oblitterarentur: *Εἰ γὰρ, inquit, μὴ ὁμολογήσει ὁ λόγος τῷ ἥθει, ἀλλοτριὰ γλώττῃ δόξομεν φθέγγεσθαι, ὥς περ οἱ αὐτοί* ¹⁴). Quid igitur facilius, quam ut homo temerarius permutaverit duplicem *Sisyphum*, alteram *Critiae tragoediam* ¹⁵), alterum *Euripidis drama satyricum*?

Quod autem attinet ad coniecturam, a P. Petito in Observationibus miscellaneis (I, 1.) allatam, cui mutili visi sunt hoc loco Sexti Empirici Codices, ea quidem omni fundamento historico destituta est: namque Fabricius, qui omnes, quos nactus erat, Codices pro consueta religione accuratissime inspexit, contrariam profert sententiam, omnesque libros manuscriptos consentire faletur in lectione omnium editionum communium. Neque omnino sermoni aliquid inest, quod levissimum prodat mutilationis vestigium: immo tota sententia ita cohaeret, ut neque ex glossemate profecta neque ab argumento ipsorum versuum aliena videri possit. Attamen si eidem Petito reapse videtur Critiam tam bonos et egregios versus pangere non potuisse, nescio sane, quid ineptius moliri potuerit doctissimus vir: aut enim oscitans alucinatus est, aut nunquam inspexit atque cognitos habuit Critiae versus elegiacos.

---

14) Vit. Crit. §. 9. Idem apparet ex Polluc. Onom. VI, 153.

Οἱ μὲν ψευδομάρτυρες εἰρηνται παρὰ Κριτία καὶ ὁ ψευδομάρτυς οὐκ οἶδα δὲ, εἴ που καὶ τὸ ψευδομάρτυρεῖν ὁ αὐτὸς λέγει. Hoc scire debebat, si omnes Critiae libri in promptu fuissent.

15) Aeschyli quoque fuit *Sisyphus* atque Sophoclis, v. Welcker. *Tril. Prom.* p. 550 sqq.

In tractando huius fabulae argumento poeta imprimis sequutus esse videtur Homerum, qui Sisypum omnium hominum callidissimum designat:

Ἔστι πόλις Ἐφύρη, μυχῶ Ἄργος ἱπποβότοιο,

ἐνθα δὲ Σίσυφος ἔσκεν, ὃ κέρδιστος γένετ' ἀνδρῶν ¹⁶).

Idem in *Odyssea* λ, 593 sqq. Sisypum describit apud inferos poenas solventem, nulla tamen indicata criminis causa. Hinc probabile videtur improbam istam calliditatem Sisypus contraxisse supplicium infernum. Plerique scriptores veteres a singularibus calliditatis speciminibus poenam repetierunt, atque alii quidem ab aliis ¹⁷). Sisypus igitur fabula referenda est ad cyclum earum tragoediarum, in quibus primas partes homines agere solent, apud inferos peccata luentes, Προμηθεὺς καὶ ὅσα ἐν ᾧδου, ut Aristoteles ait (*Poet.* c. 18.), qui deinde Sisypum quoque tangens: Ἐν δὲ ταῖς περὶ πειρασίων, inquit, καὶ ἐν τοῖς ἀπλοῖς πράγμασι στοχάζονται οὗ βούλονται θαυμαστοῦ· τραγικὸν γὰρ τοῦτο καὶ φιλόφρωντον. ἔστι δὲ τοῦτο, ὅταν ὁ σοφὸς μὲν, μετὰ πονηρίας δὲ, εξαπατηθῇ, ὥσπερ Σίσυφος, καὶ ὁ ἀνδρεῖος μὲν, ἄδικος δὲ ἡττηθῇ ¹⁸).

16) *Iliad.* ζ, 152 sq. Consentit Hesiodi fragm. XXVIII, 4. Σίσυφος αἰολομήτης. *Theognis* 702 sq.

Πλείονα δ' εἰδείης Σισύφου Αἰολίδεω,

ὅς τε καὶ ἐξ Αἰδέω πολυνδρείῃσιν ἀνῆλθεν.

Pindar. *Olymp.* XIII, 73. Σίσυφον μὲν πυκνότερον παλάμῃσι ὡς θεόν. *Aristoph.* *Acharn.* 398. μηχανὰς τὰς Σισύφου. *Plato ap. Cic. Tusc.* I, 41, 98. *Sisyphi prudentiam.* At *Plato* ipse in *Apologia Socr.* p. 41. C. non significavit *prudentiam.* cf. *Welcker. Prom.* p. 551. N. 853.

17) *V. Schol. ad Homeri Il.* α, 180. ζ, 594. *Pausan.* II, 5, 1. *Apollodor.* I, 9. 3. III, 12, 6. *Hygin.* 7, 60. *Vet. Interp.* ad *Statii Theb.* II, 380. cf. *Welcker.* l. c. p. 553 sq.

18) *Poet.* XVIII, 19. *Welcker.* p. 550. *In der Poetik wird Sisyphos, als der Schlaue, aber Böse, welcher von höherem Verstande überwunden und unterdrückt wird, als ein der Tra-*

Quae quum ita sint, Sisyphus in Critiae fabula ita personatus esse videtur, ut peccatorum purgationem, qua culpam removeret, sibi excogitaverit, et deos non existere iniuriarum ultores sibi aliisque persuadere studuerit, idque ratione quam astutissima.

Attamen quid faciendum fragmentis, a Suida, Etymologo M. et Hesychio laudatis, equidem nescio, neque, donec alia testimonia desiderentur, turbatas huius rei rationes expediendas esse censeo: nimirum ex verbis ipsis non liquet, utrum illa magis conveniant traegodiae, an dramati satyrico. Quum autem uno consensu ad Euripidem referantur, nihil amplius addamus, nisi Valckenarii in illas reliquias animadversiones: *Ex Euripidis Sisypho nominatim nihil enotatum nostris in libris inveni nisi vocem Hesychio; ob formam autem loquendi duo versus in Suidae Lexico: Hesychio ad Ἑλίσσων, πλέκων, ψευδόμενος, οὐκ ἐπὶ εὐθείας λέγων: laudatur Euripides Σίσυφω. in eius*

---

goedie angemessener und sittlich wirkender Gegenstand ausgezeichnet. Nach der philosophischen oder religiösen Bedeutung, welche in der ältesten uns bekannten Form dieser Sage zu erkennen ist, war das Steinwälzen nur als die natürliche Strafe der Geistesunruhe, welche den äussersten, Menschen verwehrt den Gipfel der Erkenntniss zu erklimmen verlangt, als das vergebliche Anstreben des menschlichen Verstandes, der, wenn er sich im Begriffe glaubt, die Höhe zu erreichen, welche seinem schwachen Auge den Himmel selbst zu berühren scheint, plötzlich unaufhaltsam in die Tiefe des Irdischen zurückgeworfen wird. Aliter Lucretius III, 1008 sqq.

*Sisyphus in vita quoque nobis ante oculos est,
Qui petere a populo fasces saevasque securis
Inhibet, et semper victus tristisque recedit.
Nam petere imperium, quod inane est, nec datur unquam,
Atque in eo semper durum subferre laborem,
Hoc est adverso rixantem trudere monte
Saxum, quod tamen a summo iam vertice rursum
Volvitur, et plani raptim petit aequora campi.*

etiam Oreste v. 890. [880. Matth.] Talithybius dicitur καλῶς κακῶς λόγους ἐλίσσων· sic enim scribendum puto pro καλοῖς [hoc retinuit Matthiae, neque intelligitur, cur emendandum sit]. Duo versus ex Sisypho praebet Suidas, emendate scriptos, Etymologo adiutore, in notis in Eurip. Phoen. p. 287. Paululum diversa, quae placuit Heathio, mihi quoque nunc lectio placet,

*Χαίρω σέ γ', ὃ βέλτιστον Ἀλκμήνης τέκος,
ἐλθόντα, τὸν δὲ μισρὸν ἐξολωλότα.*

quae retractata Toupio suspicor placitura prae suis Emend. in Suid. III, 510. 19)

β. Περὶ Θούος.

*Sisyphum propter argumenti similitudinem excipiat Pirithous, quae utrum Critiae fuerit fabula an Euripidis, veteres ipsi dubitarunt, auctore Athenaeo X. p. 496. B. Ὁ τὸν Περὶθουν γράψας, εἴτε Κριτίας ἐστὶν ὁ τῦραν-
νος, ἢ Εὐριπίδης. Itaque si quid veteribus in medio relinquendum fuit, quippe qui integram consulere potuerint tragoediam, hodie id prorsus ad liquidum perducere velle hominis est tumidi. Attamen quum Sisyphus tragoedia a Critia, fabularum auctore minus illustri, translata esse videatur ad Euripidem, unum*

19) Diatrib. p. 209. Suidas v. Χαίρω. δοτικῇ· τὸ εὐφραίνομαι. Καὶ χαίρω σε ἐληλυθότα. Ὀρωπικοὶ οὕτω λέγουσιν, Εὐριπίδης Σισύφῳ.

*Χαίρω τέ γ', ὃ βέλτιστον Ἀλκμήνης τέκος,
τὸν τε μισρὸν ἐξολωλότα.*

Etym. M. p. 808, 2. Χαίρειν· οἰμῶζειν, στενάζειν. — χαίρει σε ἐληλυθότα, Ὀρωπικοὶ οὕτω λέγουσι, καὶ Εὐριπίδης Σισύφῳ. cf. Toup. ad Suid. l. c. Welcker. Prom. p. 559. N. 865. Im Euripideischen Satyrspiel Sisyphos trat Herakles auf. Ein grober Irrthum Musgraves ist es, dass dieser fr. 3. den Sisyphos getödtet haben soll. Diess bedeutet ἐξολωλότα hier so wenig wie Herc. F. 1392.

ex poetarum tragicorum principibus, idem fortasse quadrat in Pirithoum: quae quidem opinio maiorem nanciscetur probabilitatem tum ipsa illa veterum haesitatione, tum etiam eo, quod Grammaticus nescio quis in Euripidis vita Graece scripta Pirithoum ait relatam fuisse ad Euripidis fabulas interpolatas: *Τὰ πάντα δ' ἣν αὐτῷ [Εὐριπίδῃ] δράματα ἔβ' ὥζεται δι' οἷ. τούτων νοθεύεται τρία, Τέννης, Ῥαδάμανθυς, ΠΕΙΡΙΘΟΥΣ*. Particulae quidem, quae ex Pirithoo decerptae hodie supersunt, in libris, ubi leguntur, praeter unam omnes Euripidi ascribuntur; sed hoc nihil refert, quoniam Pirithous, ut modo vidimus, licet ex quorundam Grammaticorum iudicio adulterina, in Euripidis fabularum collectionem recepta erat, unde scriptores seriores reliquias istas depromerent. Huc accedit, quod unum fragmentum simpliciter inscribitur *Περὶ Πιρίθου* sive *Περὶ Πιρίθου* apud Stobaeum Florileg. XXXVII, 15. atque S. Maximum Operum T. II. p. 665.: unde conficitur, aut extitisse illius fabulae exempla, in quorum titulo Euripidis nomen omissum fuerit, aut Stobaeum nomen auctoris prorsus in medio reliquisse.

Ac Valckenarius quidem, de hac re incerta quid vere statuerit, non satis declaravit, quippe qui altero Diatribes loco (p. 197. C.) in Athenaei narratione acquiescere videatur, altero autem (p. 38 sq.) ex ipso Pirithoi quodam fragmento Euripidis de deo sententiam explicandi periculum faciat, atque hancce adiungat conclusionem: *Deum itaque, qualem in Anaxagorae schola cognoverat, hic invocatur Euripides tanquam*

τὸν αὐτοφυῆ, τὸν ἐν αἰθερίῳ

Ῥύμβῳ πάντων φύσιν ἐμπλέξανθ',

non aliunde satum, sed natura sua aeternum atque universi conditorem. At scita Anaxagorea vel plurium potius philosophorum communes de deo sententiae, eaeque ad vetustissima tempora referendae, cur non aequae placere potuissent Critiae atque Euripidi, ante

omnia demonstrandum erat: nam quantopere Critiae placita decesserint ab opinione vulgi, inde satis intelligitur, quod deos, qui vulgo dicuntur, re vera esse negavit.

Paullo iam ante observatum est argumenti similitudinem quandam intercedere Sisyphum inter atque Pirithoum: uterque enim propter scelera diis ingrata apud inferos poenas dedisse fertur. Atque Pirithoum, Iovis sive Ixionis filium ²⁰⁾, ex gente Lapitharum profectum, artissima amicitiae colligatione Thesei Atheniensis devinctum fuisse narrant, ita ut utriusque mutuum amoris ac benevolentiae foedus in proverbium abiret, velut Achillis ac Patrocli, Orestis atque Pyladis, Phintiae atque Damonis, Epaminondae et Pelopidae ²¹⁾. Némpe quum Theseus Helenae, Iovis filiae, amore incensus esset, amici coniuncta opera ipsam in fano Dianae sacrificantem rapuerunt atque Athenas detulerunt ²²⁾. Pirithous autem, Hippodamia uxore, quam magno adversus Centauros certamine duxerat ²³⁾, praemature extincta, nullius in posterum nisi Iovis filiae petere coniugium sibi proposuerat. Itaque *Tae-*
naria porta (ut Ovidius canit) *Pirithoum Theseus Sty-*

20) Schol. ad Apollon. Rhod. II, 1231. *Συνίδαε δὲ ἐν πρώτῳ Θεσσαλικῶν τὸν Χείρωνα Ἰξίονος εἶναι παῖδ᾽ αὖ φησιν, ἀδελφὸν δὲ Πειρίθου.* Ovid. Met. XII, 210. *Audaci Ixione natus.* cf. 504. Sed idem ille Scholiasta ad I, 101. *Θησεὺς καὶ Πειρίθους, ὁ μὲν ἐκ Διὸς, ὁ δὲ ἐκ Ποσειδῶνος.* Quocum consentit versus, qui in Homeri Odys. λ, 631. legitur: *Θησέα, Πειρίθοόν τε, θεῶν ἐρικυδέα τέκνα.* cf. Pausan. V, 10, 2. Hygin. f. 155.

21) Plutarch. de Amic. mult. init. *κατὰ ζεύγος φίλλας λέγονται Θησεὺς καὶ Πειρίθους κ. τ. λ.*

22) V. Hygin. f. 79. Schol. ad Apollon. Rhod. I, 101.

23) Ovid. Met. XII, 210 sqq. Hygin. f. 33. cf. Homer. Od. φ, 295 sqq. Illa pugna descripta erat ἐν τοῖς ἀστέϊς templi Olympici. vid. Pausan. V, 10, 2.

gias comitavit ad undas, ut Proserpinam Pirithoi nuptiis ambiret. Quam quidem audaciam Pluto tam graviter tulit, ut ambos furiis lacerandos committeret atque saxo alligandos curaret. Quum deinde Hercules ad inferos descendisset, ut Cerberum educeret, Theseum quidem, ὡς μὴ ἔκοντι καταλθόντα, implorantem liberavit; sed amatorem insanum, ἐπειδὴ προαιρέσει ἰδίᾳ κατήλθεν, trecentae Pirithoum cohibent catenae ²⁴⁾).

Quid praecipue quantumve ex hac de Pirithoo narratione poeta in tragoediam assumpserit, maximam partem incertum est: tenuia tamen persequi licet vestigia, ex quibus patet Pirithoum atque Theseum in scenam prodisse compedibus vinctos, atque Herculem cum Aeaco colloquentem.

1.

Plutarch. de Amicorum multitudine c. 7. Οὕτως ἐνιοι τῶν φίλων, οὐδὲν ἀπολαύσαντες εὐτυχοῦντων, συναπύλλυνται δυστυχούσιν. Καὶ τοῦτο μάλιστα πάσχουσιν οἱ

---

24) Horat. Carm. III, 4, 79 sq. cf. Heyne ad Apollodor. II, 5, 12. IV, 7, 28. Hygin. f. 79. Schol. ad Apollon. Rhod. I, 101. Etiam Homer. Od. λ, 630 sq.

Καὶ νῦν ἔτι προτέρους ἶδον ἀνέρας, οὓς ἔθελόν περ, Θησέα, Πειρίθοόν τε, θεῶν ἐρικυδέα τέκνα.

Posteriorem versum Wolfius uncis inclusit. cf. Virgil. Aen. VI, 601. Horat. Carm. IV, 7, 17 sq. *Nec Lethaea valet Theseus abruptare caro Vincula Pirithoo*. Ubi errat Mitscherlichius, qui, quum haec fabula diversis modis tractata sit, Theseum putat tum demum vinculis constrictum esse, quum liberandi Pirithoi consilium cepisset. Immo Theseus ab Hercule liberatus amicum secum ducere non potuit ex inferis. — Simile fuit Ixionis scelus, qui tantus erat, Iunonis ut altae spem caperet. Hinc intelligitur Ixioni filium additum esse Pirithoum, quoniam utramque nimia eorum invaserit libido, quae improba et nefaria putantur. Res in Graecorum Mythologia frequenter obvia.

φιλόσοφοι καὶ χαρίεντες; ὡς Θησεὺς τῷ Πειρίδῳ κολαζομένῳ
καὶ δεδωμένῳ

Πέδαις ἀχαλκεύτοισιν ἔξενται πόδας. 10

2.

Gregor. Corinth. Com. ad Hermog. Oratorum
Graec. Tom. VIII. p. 948. ed. Reisk.

Ἐν μὲν γὰρ τῷ Πειρίδῳ παρσιζέγεται Ἡρακλῆς, ἐν
ἄδου κατελθὼν κατὰ κέλευσιν Εὐρυσθέως, καὶ ὑπὸ τοῦ
Λιακοῦ ἐρωτώμενος, ὅστις ἐστὶ, καὶ ἀποκρινόμενος·

Ἐμοὶ πατρίς μὲν Ἄργος, ὄνομα δ' Ἡρακλῆς, 11
θεοῦ δὲ πάντων πατὴρ ἐξέφυν Διός·
ἐμῇ γὰρ ἦλθε μητρὶ κεννῇ πρὸς λέχος
Ζεὺς, ὡς λέλεκται τῆς ἀληθείας ὑπο·
ἦκα δὲ δεῦρο πρὸς βίαν Εὐρυσθέως.

Fragm. 1. Stephanus lectionem librorum sine iusta ratione
mutavit π. ἀχαλκεύτοις συνίξενται π. Eiusdem versus parti-
cula, sed alio verborum ordine, legitur apud Plutarch. Ama-
tor. c. 18. Ὁ Ἔρως — εἰς τὴν Ἀκαδημίαν ἐστεφανωμένος κα-
τάγεται καὶ κεκοσμημένος πολλαῖς συνωρίαι φιλίας καὶ κοινωνίας·
οὐχ οἷαν Εὐριπίδης φησὶν,

— ἀχαλκεύτοις ἐξεύχθαι πέδαις·

Aliter etiam de vitioso pudore c. 10. Αἰδοῦς ἀχαλκεύτοισιν
ἔξενται πέδαις, ubi propter disputationis argumentum αἰδοῦς
de suo dedisse videtur Plutarchus. cf. De fraterno Amore
c. 8.

Fragm. 2, 4. Οὗτος ὁ στίχος ἐν δυοῖν εὔρηται δράμασιν Εὐρι-
πίδου, ἐν τε τῷ λεγομένῳ Πειρίδῳ καὶ ἐν τῇ σοφῇ Μελανίππῃ.
Gregor. Corinth. l. c. Verba ὡς λέλεκται τῆς ἀληθείας ὑπο,
speciem proverbialem prae se ferunt, ita ut hinc saltem mi-
nime consequatur propter eiusmodi concinnitatem totam fa-
bulam Euripidi tribuendam, a Critia abiudicandam esse.

Stobaei Florileg. XXXVII, 15. p. 220. Gesn.

Περὶ θου· *

- 12 Τρόπος δὲ χρηστός ἀσφαλέστερος νόμου·
τὸν μὲν γὰρ οὐδεὶς ἂν διαστρέψαι ποτὲ
ρήτωρ δύναιτο· τὸν δ' ἄνω τε καὶ κάτω
λόγοις ταράσσω· πολλάκις λυμαίνεται.

Stobaei Eclog. Eth. VIII, 4.

Εὐριπίδου Περὶ θου·

- 13 Ὁ πρῶτος εἰπὼν, οὐκ ἀγυμνάστῳ φρενὶ

Fragm. 3. Inscriptionem Περὶ θου habet Trinc. ^{θε} περὶ Cod. A. Περὶ θου S. Maxim. Op. II. p. 665. ubi eosdem versus servavit. Neque poetae nomen hoc titulo significari, sed fabulae, satis liquet. cf. Valckenar. Diatr. p. 197 sq.

V. 1. Τρόπος δὲ χ. Trinc. Ceteri, omissa particula δέ, post τρόπος inserunt ἐστὶ, quod ex glossemate profectum esse videtur.

V. 2. B. m. p. Trinc. διαστρέψῃ.

V. 4. Valckenar. Diatr. p. 200. emendandum proposuit Λόγῳ σπαράσσω· *Ultimum*, inquit, ita *versum* corrigo, qui *vulgo* legitur, Λόγοις ταράσσω· alterum formulae ἄνω τε καὶ κάτω convenire mihi videbatur aptius, non nescienti tamen *versum* Aristophanis *Αχ.* 688. Ἄνδρα Τιθωνὸν σπαράττων, καὶ ταράττων, καὶ νυκῶν. *Plato de Rep. VIII*, 539. C. χαίροντες, ὥς περ σκυλάκια τῷ ἔλκειν τε καὶ σπαράττειν τῷ λόγῳ τοὺς πλησίον αἰεί. *Lucian. Icaromen. T. II.* p. 776. οὐδὲν ἀνιᾶσι δυσπαράττοντές με τῷ λόγῳ. Sed in formulam ἄνω τε καὶ κάτω perinde quadrat verbum ταράττειν, si quidem Neptunus apud Homer. *Od.* ε, 291.

σύναγεν νεφέλας, ἐτάραξε δὲ πόντον,

χερσὶ τρίαιναν ἔχων. cf. Buttmanni *Lexil.* I. p. 212.

Fragm. 4. Inscriptionem praefixam exhibent Codd. V. A. E.

V. 1. Cod. V. omittit articulum ὁ ante πρῶτος.

ἔρριψεν, ὅστις τόνδ' ἐκαίνισεν λόγον,
ὥς τοῖσιν εὐφρονοῦσι συμμαχεῖ τύχη.

5.

Stobaei Florileg. CXXI, 24. p. 609.

Εὐριπίδου Πιριίδου.

Οὐκοῦν τὸ μὴ ζῆν κρείσσον ἐστ' ἢ ζῆν κακῶς; 14

6.

Valckenarius Diatr. p. 58 sq. *De Deo quid vere senserit Euripides, in Choris aliquoties declaravit, ex sua saepe persona Chori ministerio loquutus: Comicos hoc in parabasi fecisse ubi scribit Pollux IV, III, atque illud Tragicis monet inusitatum, ἀλλ' Εὐριπίδης, inquit, αὐτὸ πεποίηκεν ἐν πολλοῖς δράμασιν. Tale χορικὸν ἄσμα fuisse suspicor in eius dramate Pirithoo, cuius hanc nobis partem dedit Clemens Alex. Strom. V. p. 717. ex illo Eusebius Praep. Ev. XIII. p. 681. B.*

Σὲ τὸν αὐτοφνῆ, τὸν ἐν αἰθερίῳ, 15

V. 2. „ἐκαίνισεν, qui novum protulit, adeoque invenit, ut metrum constaret, edidi cum Groz. pro ἐκαίνισ ap. Cant.“
HEEREN.

V. 3. Pro τύχη Codd. V. A. P. ψυχῇ.

Fragm. 5. Inscriptio petita est ex Cod. A. Simpliciter Εὐριπίδου Trinc. — Sophocl. ap. Stob. Floril. CXXI, 9. Τὸ μὴ γὰρ εἶναι κρείσσον ἢ τὸ ζῆν κακῶς. Philemon ib. 8. Θανεῖν ἀριστόν ἐστιν ἢ ζῆν ἀθλίως.

Fragm. 6, 1. Euseb. σὲ τὸν αὐτοφνῆ, σὲ τὸν αἰθ. Sed Clementis lectionem, quam recepinus, confirmat Schol. ad Eurip. Orest. 970. p. 449. ed. Matthiae: Ἀναξαγόρου μαθητῆς γενόμενος ὁ Εὐριπίδης μύθρον λέγει τὸν ἥλιον. — ὅμοιον τοῦτο τὸ ἐν Πιριίδῳ, σὲ τὸν αὐτοφνῆ τὸν ἐν αἰθερίῳ Ῥόμβῳ πάντων φύσιν ἐμπλέξανθ'. οὐδὲ γὰρ διαφέρει ἐπὶ τῆς φύσεως αἰπὼν πάντα διαπεπλέχθαι, καὶ ἐπὶ αἰλύσεως ἐξηρ-

ῥύμβῳ πάντων φύσιν ἐμπλέξανθ',
ὃν περὶ μὲν φῶς, περὶ δ' ὀρφναίᾳ
νύξ αἰολόχρως, ἄκριτός τ' ἄστρον
ὄχλος ἐνδελεχῶς ἀμφιχορεύει.

Sententiam eorum versuum, qui illos in integra fabula exceperant, Clemens comprehendit hisce verbis: Ἐνταῦθα γὰρ τὸν μὲν αὐτοφυῆ τὸν δημιουργὸν τοῦν εἰρηκεν· τὰ δ' ἐξῆς ἐπὶ τοῦ κόσμου τάσσεται, ἐν ᾧ καὶ ἐναντιότητες φωτός τε καὶ σκότους.

7.

Clemens Alex. Strom. p. 667.

Περὶ τούτων [τοῦ ζωδιακοῦ κύκλου καὶ τοῦ κατ' αὐτὸν φερομένου χρόνου] οἶμαι καὶ ἡ τραγωδία φυσιολογοῦσά φησιν·

16 Ἀκάμας τε χρόνος περὶ γ' ἀενάῳ
ῥεύματι πλήρης φοιτᾷ, τίκτων
αὐτὸς ἑαυτὸν, δίδυμοί τ' ἄρκτοι

τῇσθαι τοῦ λίθου. De significatione vocis αὐτοφυῆς v. Valckenar, Diatr. p. 41.

V. 2. Clemens ὁμβροφ. Euseb. Schol. Eurip. ῥόμβφ. Prior lectio profecta ex metathesi litterarum, posterior forma vulgaris est pro Attica ῥύμβφ. Schol. ad Theocrit. II, 30. Ῥόμβος δὲ, ὃν οἱ Ἀττικοὶ ῥύμβον καλοῦσιν. Eandemque formam hic etiam retinendam esse docet Eustath. ad Dionys. Perieg. 1134. τινὲς δὲ ῥΥμβον γράφουσι διὰ τοῦ Υ, ὡς Εὐριπίδης ἐν Πειρίθῳ αἰθέριον ῥύμβον φησὶν, ὃ ἐστὶ στροφὴν καὶ τροχοειδῆ κίνησιν. Schol. ad Apollon. Rhod. IV, 144. Ῥυμβόνας δὲ, τὰς εἰλήσεις τῆς σπείρας, τὰς περιδινήσεις. Καὶ Εὐριπίδης ἐν Πειρίθῳ· Σὲ τὸν αὐτοφυῆ πάντων θεῶν αἰθέρα ῥύμβφ. τοῦτ' ἐστὶ κινήσει κ.τ.λ. cf. Valck. Diatr. p. 39. N. 3. — Extremo verau Clementis libri contra rationem metricam ἐμπλέξαντα. Rectum tenent Euseb. et Schol. Eurip.

Fragm. 7, 3. Homer. II, σ, 487 εἰφ.

Ἄρκτον θ', ἣν καὶ ἄμαξαν ἐπικλησιν καλέονσιν,

ταῖς ἀκυπλάνοις περὺ γὰρ ῥιπαῖς
τὸν Ἀτλάντειον τηροῦσι πόλον.

Atque hos versus ex Pirithoo decerptos esse tradit Schol. ad Aristophanis Aves 179. Πόλον γὰρ οἱ παλαιοὶ, οὐχ ὡς οἱ νεώτεροι σημειόν τι καὶ πέρας ἄξονος, ἀλλὰ τὸ περιέχον ἵπαν· Εὐριπίδης Πειρίθω· Καὶ τὸν Ἀτλάντειον φρουρῶν πόλον. ὡς αὐτοῦ τε περιπολουμένου καὶ δι' αὐτοῦ πάντων ἐρχομένων· Eadem transcripsit Suidas v. Πόλος. Ille quicumque fuit Grammaticus versusum ex memoria litteris mandasse putandus est, ita quidem, ut pro Anapaesto prodiret Iambus.

8.

Athenaeus X. p. 496. B.

Μνημονεύει δὲ αὐτῶν [πλημοχοῶν] καὶ ὁ τὸν Πειρίθου γραψας· εἴτε Κριτίας ἐστὶν ὁ τύραννος, ἢ Εὐριπίδης, λέγων οὕτως·

Ἵνα πλημοχόας τάςδ' εἰς χθόνιον

17

ἥτ' αὐτοῦ στρέφεται, καὶ τ' Ὠρίωνα δοκεῖσι,
οἷη δ' ἄμμορός ἐστι λοστρῶν Ὠκεανοῖο.

(Arctos, Oceani metuentis aequora tingui. VIRG.)

cf. Odys. ε, 273 sqq. Cic. N. D. II, 41. Arato auctore:

„Extremusque adeo duplici de cardine vertex

Dicitur esse polus.

Hunc circum ἄρκτοι duae feruntur, nunquam occidentes.

Ex his altera apud Graios Cynosura vocatur,

Altera dicitur esse Helice;

cuius quidem clarissimas stellas totis noctibus cernimus.“

cf. Voss. ad Virgil. Georg. I, 246. p. 124.

Fragm. 8, 1. Quales sint πλημοχοί, explicat Athen. l. c. A. Σεῦος κεραμεῦον βεμβικῶδες ἰδραῖον ἡσυχῇ, ὃ κοτυλάκιον ἔνιοι προσ-αγορεύουσιν, ὡς φησι Πάμφιλος. χρῶνται δὲ αὐτῷ ἐν Ἐλευσίνι τῇ τελευταίᾳ τῶν μυστηρίων ἡμέρᾳ, ἣν καὶ ἀπ' αὐτοῦ προσαγορεύουσιν πλημοχόας· ἐν ἣ δύο πλημοχόας πληρώσαντες, τὴν μὲν πρὸς ἀνατολὰς, τὴν δὲ πρὸς δύσιν ἀνιστάμενος, ἀνατρέπουσιν, ἐπιλέγοντες ῥῆσιν μυστικὴν. cf. Pollux.

Χάσμι' εὐφήμεως προχέωμεν.

Schweighaeuserus haec verba observat efficere anapaesticum tetrametrum: qua tamen animadversione abstinuerat, si tragoediae, non comoediae, illos versus esse meminisset. Vid. Hermann. Elem. D. M. p. 597 sqq. Hoc loco nihil aliud habemus nisi systematis anapaestici legitimi dimetros posteriores, quorum altero catalectico integrum olim clausum erat systema. cf. Hermann l. c. p. 571 sqq.

γ. Ἀ τ α λ ἄ ν τ η.

In Iulii Pollucis editionibus (Onomastic. VII, 51.) sub Critiae nomine laudatur *Atalante*, sive tragoedia sive comoedia, quae tamen an vere vindicari possit Critiae, scrupulum philologis iniicit haud mediocrem. Etenim liber manuscriptus, quem adhibuit Gothofredus Iungermannus, atque Dindorfio referente etiam Falckenbergius habent *APISTIAS* pro *KPITIAS*, nomina, quae quam facile permutari potuerint, nemo ignorat. *Aristias* autem, sive *Aristeas*, sive *Aristius* poeta fuit comicus *), cuius apud eundem Pollucem

---

X, 74. Hesych. v. Πλημοχ. Creuzer. Symb. IV. p. 569 sq. ed. I. haec etiam addit: *Darf man, wie Meursius wahrscheinlich macht, eine Stelle des Proclus (in Platon. Tim. p. 293.) hierher ziehen, so sahen die Eingeweihten während jenes Trankopfers jetzt den Himmel, dann die Erde als Vater und Mutter aller Wesen an, und sprachen dabei die Worte 'Υιὲ Τοννῆς.*

V. 2. εὐφήμεως, cui cognatum est verbum εὐφημεῖν, i. e. *favere linguis*. Cic. Divin. I, 45. de maioribus Romanorum verba faciens: „rebusque divinis, inquit, quae publice fierent, ut *faverent linguis*, imperabatur.“ Ovid. Fast. I, 71 sq.

Prospera lux oritur: linguisque animisque favete!

Nunc dicenda bono sunt bona verba die.

cf. Forcellini Lexic. v. *favere*.

*) V. Gatakeri Adversar. c. 5.

(IX, 43.) *Orpheus* laudatur, atque apud alios scriptores aliarum fabularum supersunt tituli *). Iam vero Gu. Ern. Weberus. (Com. de Critia Tyr. p. 24.) acutissime coniecit *Atalanten* drama comici aut satyrici generis fuisse, pro argumento adhibitis ipsius Pollucis verbis: Ὁ δὲ κωμικὸς Πλάτων ἔφη ἀκλόστους στήμους, καὶ ἀρπεδόνας δὲ τὰ νήματα Ἡρόδοτος· Κριτίας. δὲ (Al. Ἀριστέας) ἐν Ἀταλάντῃ.

Ἀρπεδόνην τε λύειν ἰδοῦ.

18

τραγικώτερον. Cur, inquit, τραγικώτερον adiecisset, si ex tragoedia versus fuisset? Itaque omnia haec quaestio in medio relinquenda est, donec novis iisque historicis rationibus certi quidquam stabilire licebit.

δ. Ἰαμβοὶ ἐξ ἀδήλων εἰδῶν.

Incertae sedis supersunt versus iambici, qui tamen colorem scenicum minime dissimulant.

1.

In Stobaei Florilegio (XXIII, 1. p. 190.) servatus est versus iambicus, quem plerique libri Critiae assignant, unus vero Euripidi:

Δεινὸν δ', ὅταν τις μὴ φρονῶν δοκῇ φρονεῖν**). 19

Hinc igitur verisimilior fit, quam supra proposuimus, sententia, Critiae, poetae scenici parum celebrati, ad Euripidem longe clarissimum relatas fuisse fabulas, sive id factum sit temere, sive inde profectum, quod for-

*) V. Fabricii Bibl. Gr. in Catalogo Comicorum deperditorum, lib. II. c. 22. T. I. p. 747. ed. 3.

**) Cod. A. Voss. *Arsen*, *Κριτίου*. Trinc. *Εὐριπίδου*, unde Musgravius recepit versum in Eurip. fragm. incert. N. 31. Libror. lectionem ὅτ' ἄν τις in binas voces contraximus. Vulg. δοκῇ. Cod. A. atque S. Maxim. δοκῇ, quod necessarium erat.

sitan Critias, quum rei publicae gubernacula teneret, neque ipse (i. e. suo nomine suaque auctoritate) carmina quae fecisset scenica in scenicam producere vellet, ea Euripidi, poetae apud omnes gratioso, docenda tradiderat.

Apud Stobaeum Critiae versum excipiunt duo iambici, quos editiones *Sosicrati* assignant: Cod. *A*.

exhibet hanc notam *Σωσικρα Trinc. Σωσικρά*. At S. Maximus (Op. T. II. p. 686.) illos tres versus unico *Critiae* complectitur nomine:

*Δεινὸν δ', ὅταν τις μὴ φρονῶν δοκῇ φρονεῖν:
ἀγαθοὶ δὲ τὸ κακὸν ἐσμέν ἐφ' ἐτέρῳ ἰδεῖν,
αὐτοὶ δ' ὅταν ποιῶμεν, οὐ γιγνώσκουμεν.*

Quod quidem negligenter factum esse videtur.

2.

Stobaei Florileg. XIV, 2. p. 148.

- 20 *Ὅστις δὲ τοῖς φίλοις πάντα πρὸς χάριν
πράσσωσι ὁμιλεῖ, τὴν παραυτίχ' ἡδονὴν
ἐχθρὰν καθίστησ' εἰς τὸν ὑστερον χρόνον.*

3.

Stob. ibid. IIIC, 10. p. 519.

- 21 *Σοφῆς δὲ πενίας σκαιότητα πλουσίαν
κρεῖσσον σύνοικόν ἐστιν ἐν δόμοις ἔχειν.*

4.

Stob. Eclog. Phys. IX, 10.

- 22 *Ὁ χρόνος ἀπάσης ἐστὶν ὀργῆς φάρμακον.*

Fragn. 2. Hi tres versus ad orationem pedestrem accommodati leguntur apud S. Maxim. T. II. p. 550. *Κριτίου*· *Ὅστις τοῖς φίλοις πάντα* (leg. πάντα) *πρὸς χάριν πράσσωσι ὁμιλεῖ, τὴν παραυτίκα ἡδονὴν ἐχθρὰν καθίστησιν εἰς ὑστερον χρόνον.*

Fragn. 3. Weber. com. p. 14. ad hos versiculos annotavit: *En habes ἐφ' φιλοσόφοις ἰδιώτην!* vid. infra ad Nr. III.

B. ΣΥΓΓΡΑΦΩΝ ΤΑ ΣΩΖΟΜΕΝΑ

I. ΠΟΛΙΤΕΙΑΙ.

Quos supra iam attigimus in tractandis Πολιτείαις ἀμείροισι Critiae libros de civitatibus pedestri oratione conditos, eorum rationem iam habuisse discimus Gerhardum Ioannem Vossium, in libro *de Historicis Graecis* ita disserentem: *Critias ἐν ταῖς Πολιτείαις citatur a Iul. Polluce* —. *Puto et eundem Critiam esse, cuius Plutarchus mentionem facit in Lycurgo [c. 1.] et Cimone **). Atque Iulius Pollux Onomast. VII, 59. vocis σκελῆαι (i. q. ἀναξυρίδες, braccæ) significationem et auctoritatem afferens: *Τὸ μὲν ὄνομα, inquit, καὶ παρὰ Κριτία ἐστὶν ἐν ταῖς ΠΟΛΙΤΕΙΑΙΣ*. Quo ex titulo satis apparet Critiae istos de rebus publicis libros tanquam facem praetulisse Πολιτείαις Aristotelis, in quibus Cicerone teste (Fin. V, 4, 11.) omnium fere civitatum, non Graeciae solum, sed etiam Barbariae mores, instituta, disciplinae exposita erant. Tyrannus Atheniensis barbarasne quoque respexerit nationes, ex reliquiis colligi non potest, neque verisimile vide-

*) Plutarch. Cim. c. 16. alter Plutarchi locus in Cim. c. 10. ubi distichum Critiae laudatur, huc non spectat. Vossii Operum T. IV. p. 168. cf. *de Poetis Graecis* T. III. p. 211. Quibus fundamentis constituta sit haec sententia, supra demonstratum est in prooemio ad Elegos politicos.

tur, propterea quod tale quidquam philosopho potius convenit, Alexandrum Imperatorem ad Indos usque comitato: Graecarum vero gentium quarundam non solum instituta publica, sed mores quoque ac disciplinas descripta fuisse a Critia, quantulumcunque Politiarum superest luce clarius convincit.

1.

Splendidum sane exordium Politis describendis praemisisse videtur Critias ad animum lectoris sibi conciliandum, si quidem recte statuamus hauc procul ab initio aut totius operis aut Lacædaemoniorum saltem Rei publicæ positum fuisse fragmentum, quod hodie extat apud Clementem Alexandrinum Strom. p. 741. Εὐριπίδου ποιήσαντος·

Ἐκ γὰρ πατρὸς καὶ μητρὸς, ἐκπονουμένων
σκληρὰς διαίτας, οἱ γόνοι βελτίονες·

Κριτίας γράφει·

- 23 Ἀρχομαι δέ τοι ἀπὸ γενετῆς ἀνθρώπου, πῶς
ἂν βέλτιστος τὸ σῶμα γένοιτο καὶ ἰσχυρότατος;
εἰ ὁ φυτεῦν γυμνάζεται καὶ ἐσθίοι ἐρῶμένως
καὶ ταλαιπωροῖ τὸ σῶμα, καὶ ἡ μήτηρ τοῦ
παιδίου τοῦ μέλλοντος ἔσθθαι ἰσχύοι τὸ σῶμα
καὶ γυμνάζεται.

Ad Fragm. 1. Bono iure Weberus Com. p. 6 sq. *Quae verba stultus est, qui ex Euripide adumbrata bonus Clemens affirmet, quum ex Spartanæ potius, qua impense flagrabat Critias, admiratione disciplinae ultro prodierint.* — Prior fragmenti sententia sub interrogandi formula proposita est, quam quae excipit altera responsionem suppeditat. Xenophon. de Re pub. Laced. I, 4. Ὁ δὲ Λυκούργος ἐσθίτας μὲν καὶ δούλαις παρέχειν ἱκανὰς ἡγήσατο εἶναι· ταῦτ' δ' ἐλευθέραις μέγιστον νομίσας εἶναι τὴν τεκνοποιῖαν, πρῶτον μὲν σωμασκεῖν ἔταξεν οὐδὲν ἥττον τὸ θῆλυ τοῦ ἄρρενος φύλου· ἔπειτα δὲ

Hinc transeamus ad reliquias, quas ex *Lacedaemoniorum*, *Thessalorum* atque (ut videtur) *Atheniensium* Politiis depromptas ad nostram aetatem detulerunt Athenaeus potissimum, Eustathius aliique scriptores.

α. Ἐκ τῆς τῶν Λακεδαιμονίων Πολιτείας.

2.

Athen. IX. p. 465. E. F.

Πρὸς οὓς λεγέον, ὅτι τρόποι εἰσὶ πόσεων κατὰ πόλεις ἴδιοι, ὡς Κριτίας παρίστησιν ἐν τῇ ΛΑΚΕΔΑΙΜΟΝΙΩΝ ΠΟΛΙΤΕΙΑΙ διὰ τούτων

Ὁ μὲν Χῖος καὶ Θάσιος ἐκ μεγάλων κυλίκων 24 ἐπιδέξια, ὁ δ' Ἀττικὸς ἐκ μικρῶν ἐπιδέξια, ὁ δὲ Θετταλικὸς ἐκ πώματα προπίνει, ὅτῳ ἂν βούλωνται, μεγάλα· Λακεδαιμόνιοι δὲ τὴν παρ' αὐτῷ ἕκαστος πίνει, ὁ δὲ παῖς οἶνοχοεῖ, ὅσον ἂν ἀποπῇ.

δρόμον καὶ ἰσχύος, ὥσπερ καὶ τοῖς ἀνδράσιν, οὕτω καὶ ταῖς θηλείαις ἀγῶνας πρὸς ἀλλήλας ἐποιήσε, νομίζων ἐξ ἀμφοτέρων ἰσχυρῶν καὶ τὰ ἔργονα ἐρρωμενέστερα γίγνεσθαι. cf. Cic. Tuscul. II, 15, 36. Plutarch. Lycurg. c. 14. Muellieri Dorier Vol. II. p. 276.

Ad Fragm. 2. Ecce Critiam breviter loquentem. Schweighauseri Mss. atque Edd. Venet. Bas. exhibent: Λακεδαιμόνιοι δὲ τὴν κ. τ. λ. pro quo Casauboni ed. Λακεδαιμόνιοις, nulla tamen reddita ratione, utrum ex coniectura an ex libris profectum sit. Attamen Codicum illa lectio non est cur repudietur. — Schweigh. Codex uterque: ὁ δὲ παῖς ὁ οἶνοχόος ὅσον κ. τ. λ. Editiones omnes: ὁ δὲ παῖς οἶνοχοεῖ, ὅσον: quod procul dubio praeferendum atque contra librorum Mssorum auctoritatem reponendum videtur. ὅσον ἂν ἀποπῇ sc. ἕκαστος τῶν Λακεδαιμονίων. Prior lectio nullum omnino praebet sensum, posteriorem vero confirmat etiam Xenophon de Re pub. Laced. V, 4. ἐφήκεν [Λυκούργος], ἔποτε διψῇ ἕκαστος, πῖ-

Athen. XI. p. 483. B.

Κριτίας ἐν ΛΑΚΕΔΑΙΜΟΝΙΩΝ ΠΟΛΙΤΕΙΑΙ γρά-
φει οὕτως:

25 Χωρὶς δὲ τούτων τὰ σμικρότατα ἐς τὴν δίκαι-
ταν ὑποδήματα, ἄριστα Λακωνικὰ ἱμάτια, φο-
ρεῖν ἥδιστα καὶ χρησιμώτατα, κώδων Λακωνι-

γεν. Sensus: *Apud Lacedaemonios sibi quisque (i. e. in suam quisque, non in aliorum salutem) bibit, puer autem ministrans tantum vini infundit, quantum quisque ebibere solet.*

Ad fragm. 3. Sensus est hic: *Praeter haec minimo sumptu parabiles calcei, optimae Laconicae vestes, gestatu iucundissimae atque utilissimae, cotho Laconicus, poculum maxime necessarium ad expeditionem commodissimumque, quod feratur in pera: propterea quod milites saepe necesse est aquam bibere impuram, primo quidem conducit, ne nimis manifestus sit potus, deinde, quum ambores habeat cotho, relinquit in se quidquid impurum.* —

Critiam hoc loco vel ἀσυνδέτως χωρὶς προσβάλλοντα cer-
nere licet; v. ad Philostrat. Vit. Crit. §. 12. Quae quidem
si in mentem revocaveris, forsitan minus veram esse tibi per-
suadebis Casauboni in hunc locum animadversionem: *Locus Critiae est male acceptus ab exscriptoribus. Initio enim deest aliquid perficiendae sententiae. At autem Critias, Lacedaemonios uti supellectile et instrumentis vitae minimo pretio parabilibus et commodissimis. Profert exempli gratia calceos Laconicos, vestes et cothonem. Non est dubium hanc esse Critiae mentem: sed verba praestare sarta tecta non possumus. Vocem σμικρότατα suspicor cubare in mendo; et pro ὑποδήματα scribendum esse δημιουργήματα suadet Plutarchus, qui in Lycurgo [c. 9.] hunc ipsum Critiae locum ita expressit: Δι' ὃ καὶ τὰ πρόχειρα τῶν σκευῶν — ἐδημιουργεῖτο καὶ κώδων ὁ Λακωνικὸς εὐδοκί-
μις κ. τ. λ. Neque tamen intelligitur, cur scribendum sit potius δημιουργήματα quam ὑποδήματα. Merito Schweighaeuserus de calceis Lacedaemoniorum disserentem laudavit Meursium Miscell. Lacon. I, 18. de vestibis ib. I, 15. de Cothone I, 14.*

κὸς, ἔκπωμα ἐπιτηδεύτατον εἰς στρατείαν καὶ
εὐφορώτατον ἐν γυλίῳ· οὗ δὲ ἕνεκα στρατιωτι-
κῷ πολλάκις ἀνάγκη ὕδωρ πίνειν οὐ καθαρὸν,
πρῶτον μὲν οὖν τοῦ μὴ λίαν κατὰδηλον εἶναι

οὗ δὲ ἕνεκα] *Varia tentarunt viri docti ad hunc locum et emendandum et illustrandum; omnium vero felicissime functus est munere suo Ad. Coraës, senex venerabilis, δεύτεραι φροντίδες in Plutarch. Tom. VI. p. 475. Ἀσυνάρτητα ταῦτα, καὶ τῇ γραφῇ ἡμαρτημένα εἶναι καὶ ὁ Κασωβὸν καὶ ὁ τελευταῖος τοῦ Ἀθηναίου ἐκδάτης (Σημ. Τομ. ε', σελ. 180 — 185.) ἀπεφῆγαντο, ἐκότερος τὰ δοκούντα εἰς διόρθωσιν συμβαλόμενοι. Ἐφείσθω δὲ καὶ ἡμῖν μετ' ἐκείνους τὸ παριστάμενον περὶ τῆς γραφῆς καὶ στίξεως τοῦ χωρίου, οὕτως ἔχον προθέσθαι . . . „Οὗ δὲ ἕνεκα· ΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΩΙ (ἰσ. ΣΤΡΑΤΙΩΤΗ. — Equidem malim στρατιωτικῷ, sicut ναυτικῷ ap. Thucyd. I, 4. et similia. —) πολ — καθαρὸν· πρῶτον — ΤΟΥ μὴ λίαν κ. τ. λ.“ Ὁ νοῦς, Οὗ δὲ ἕνεκα ἐπιτηδεύτατον εἰς στρατείαν εἶρηκα τὸν Λακωνικὸν κώδικα, τοῦτό ἐστι· στρατιωτικῷ (τοῦτέστι στραζιώτῃ) πολλάκις ἀνάγκη ὕδωρ πίνειν οὐ καθαρὸν· πρῶτον μὲν οὖν ἐπιτιθέεται καὶ κατεσκεύασται τοιοῦτον τὸ ἔκπωμα ἕνεκα τοῦ μὴ κατὰδηλον εἶναι λίαν τὸ πόμα κ. τ. λ. Quacum interpretatione consentit etiam Plutarch. Lycurg. c. 9. Τὰ γὰρ ἀναγκαίως πινόμενα τῶν ὑδάτων καὶ θνησποῦντα τὴν ὄψιν, ἀπεκρύντετο τῇ χροῇ, καὶ τοῦ θολεροῦ προσκόπτοντος ἐντὸς καὶ προσισχομένου τοῖς ἄμβωσι, καθαρώτερον ἐπλησίαζε τῷ στόματι τὸ πινόμενον. cf. Porphy. de Abstinencia IV, 3. p. 302. ed. Rhoer. H. Stephanus in Thes. L. Gr. p. 378. C. proposuerat ΤΩΙ μὴ λίαν—. Sehweigh. in Nota sub textu posita coniecit: τὰ μικρότατα ἐς τὴν δαιταν δαπανήματα, ἄριστα. Λακωνικά ἱμάτια, φορεῖν ἥδιστα κ. τ. λ. quod non placet. Neque hoc loco aliquid intercidissee videtur, quod immerito opinatus est Casaubonius, eaque, quam proposuit, explicatio in Corais emendatione expressa est: Οὗ δὲ ἕνεκα στρατιωτικὸν δοκεῖ μάλιστα τοῦτο τὸ ποτήριον εἶναι, τὸδ' ἔστιν· καὶ γὰρ πολλάκις ἀνάγκη ὕδωρ πίνειν οὐ καθαρὸν. Cum igitur cogantur saepe milites aquam bibere impuram, prima commoditas, quam ex cothonibus capiunt, est τὸ μὴ λίαν κατὰδηλον εἶναι τὸ πόμα. In poculis altioribus quam latioribus, ut illi scyphi sunt, quibus pharmacopolae medicamenta aegris propinant,*

τὸ πόμα, εἴτα ἄμβωνας ὁ κώθων ἔχων ὑπολεί-
πει τὸ οὐ καθαρὸν ἐν αὐτῷ.

quod intus continetur minus conspicuum. Sed huic interpretationi praeferenda est Plutarchi, ad poculi colorem referentis τὸ μὴ λίαν κατάδηλον εἶναι (ἀπεκρύπτετο τῇ χροῇ), quippe quae longe simplicior sit. —

εἴτα ἄμβωνας ὁ κώθων] Quid significant ἄμβωνες h. l. ea de re magna est quaestio virorum doctorum. Casaubonus poculi ventres intelligendos esse censet, Schweighaeuserus *labra*, alii aliud quidquam. Itaque altius descendendum in huius vocis radicem. Etymolog. M. p. 81, 12. παρὰ τὸ β-ῶ, β-ὠν, ὡς γηρυῶ, Γηρυῶν· καὶ ἀναβ-ὠν, καὶ συγκοπῇ ἄμβων· καὶ καθόλου προσανάβασις καὶ ὑπεροχὴ καὶ ὄρους λόφος. Errat igitur Schweighaeuserus, ἄμβωνας dicens non esse *montium*, ut Casaubonus statuerit, *eminentias in altum emergentes figura rotunda aut κωνοειδεῖ*, sed esse *supercilia propendentia vel superciliosas prominentias*, scilicet quum latus montis secundum longitudinem introrsus nonnihil excavatum superne propendat: neque hoc confirmat, quem excitavit, Galenus Lex. Hippocr. v. ἄμβων, ὀφρυώδης ἐπανάστασις. Quum enim de qualibet elevatione dicatur ἄμβων, cur non item de ὀφρυώδεϊ? Varius igitur huius vocis admittatur usus necesse est, ut docet Ael. Dionysius ap. Eustath. ad Odys. i, 400. p. 1636, 51. Ἀμβωνες, λόγοι ὄρων, καὶ ἴνους πᾶσα, καὶ οἶον ὀφρὺς καὶ ὑπεροχὴ, καὶ χεῖλη δὲ λοπάδων. — ἐξρέθη δὲ καὶ ἐπὶ μορίου γυναικείου ὁ ἄμβων· — καὶ ἡ τῆς λοπάδος ἐνδοτάτω ὀφρὺς. Atque postremam interpretationem, si quis religiosius perpenderit, huic loco commodissimam esse inveniet: nam sicut hodie usus fert, ita etiam veteres fundo vasorum elevationes quasdam aptasse videntur. Iam quidem in spatio, inter latera et elevationem istam interiecto, colligi atque inhaerescere sordes sive aquae ὑποστάδμην, neminem fugit, qui eiusmodi pocula unquam inspexit. Quomodo tamen ad hanc expositionem accommodandus sit Pollucis locus Onom. VI, 97. τοῦ δὲ κώθωνος αἱ ἐκατέρωθεν πλευραὶ, ὥσπερ καὶ τῆς χύτρας, ἄμβωνες καλοῦνται· id sane ignoro. H. Stephanus Thes. Gr. p. 378. A. et Schweigh. corrupta esse Pollucis verba aut defecta aut certe turbata minimeque talia autumant, ut ex iis hic locus illustrari possit. cf. Schneideri Lex. v. κώθων.

4.

Praecedens fragmentum in integro opere excerpisse videtur sententiam, qualis excerpta legitur apud Plutarchum in Lycurgo c. 9.

*Τὰ πρόχειρα τῶν σκευῶν καὶ ἀναγκαῖα ταῦτα, 26
κλιντήρες καὶ δίφροι καὶ τράπεζαι, βέλτιστα
παρ' αὐτοῖς [Λακεδαιμονίοις] ἐδημιουργεῖτο,
καὶ κώθων ὁ Λακωνικὸς εὐδοκίμει μάλιστα
πρὸς τὰς στρατείας, ὥς φησι Κριτίας.*

Quae quidem coniectura confirmatur etiam verbis χωρὶς δὲ τούτων i. e. κλιντήρων, δίφρων καὶ τραπεζῶν atque aliarum fortasse rerum, quarum nulla hic mentio iniecta est.

5.

Propter vocem Κώθων huc etiam adducendus esse videtur locus Pollucis Onom. VI, 31.

*Ἐπικωθωνίζεσθαι δὲ τὸ περαντέρῳ πίνειν Κριτίας 27
λέγει.*

6.

*Κλίνη Μηλσιουργῆς καὶ δίφρος Μηλσιουργ- 28
γῆς· κλίνη Χιουργῆς καὶ τράπεζα Ῥησιουργῆς.
— Λυκιουργῆς φιάλη. — Κορινθιουργῆς.*

Ad Fragm. 5. Aristot. problem. V, 38. ὀλιγοσίτια καὶ κώθα-
νισμός θέρους. Eubulus ap. Athen. I. p. 23. Α. Βεβρυγμένος
ἦκω καὶ κωθωνισμίνος. cf. Phylarchus ib. p. 334. B.

Ad Fragm. 6. Hoc fragmentum compositum atque emenda-
tum est ex tribus veterum scriptorum locis. Athen. XI. p.
486. E. Κριτίας δὲ ἐν τῇ ΛΑΚΕΔΑΙΜΟΝΙΩΝ ΠΟΛΙΤΕΙΑΙ·
Κλίνη Μηλσιουργὸς καὶ δίφρος Μηλσιουργῆς·
κλίνη Χιουργῆς καὶ τράπεζα Ῥησιουργῆς. Ms.
Epit. referente Schweigh. Κλίνη μολοσιουργῆς, καὶ κλίνη
Χιουργῆς κ. τ. λ. Partim corrupta atque insuper aucta ex-
tant Critiae verba apud Eustath. ad Il. μ, p. 868, 23. Rom.

Eustathius ad Homeri Odyss. θ, 376. p. 1601. Rom. Καὶ ἦν ἔθος παλαιὸν οὕτω παίζειν, καὶ ἐπεγορεύε φασι ΛΑΚΕΔΑΙΜΟΝΙΟΙΣ ἀγὼν τὰ σφαιρομάχια. — Σημείωσαι δὲ καὶ, ὅτι ὀρχήσεως εἶδος ἦν καὶ ἡ τοιαύτη διὰ σφαίρας παιδιὰ, ὡς δηλοῖ καὶ ὁ οὕτω γράψας· Θερμαῦστροίς, ὀρχήσις διὰ ποδῶν σύντονος. φησὶ γοῦν Κριτίας οὕτω·

29 Ἀναπηδήσαντες εἰς ὕψος, πρὸ τοῦ κατενεχθῆναι ἐπὶ γῆν παραλλαγὰς πολλὰς τοῖς ποσὶν ἐποιοῦν, ὃ δὴ θερμαῦστροίξιν ἔλεγον.

Ἀριστοφάνης γὰρ ἐν Εἰρήνῃ Ναξιουργῆς φησὶ κάναθαρρος, καὶ Κριτίας κρήνη Μολοσσίουργῆς· τοιοῦτον δὲ καὶ τὸ Χίουργῆς καὶ Κορινθίουργῆς. ὥστε κατ' αὐτὸν καὶ Λυκίουργῆς φιλάη, ἡ ἐν Λυκίᾳ, ἡ παρὰ Λυδοῖς εἰρασμένη. — Germana autem pro vulgari Μολοσσίουργῆς lectio reperitur ap. Harpocration. v. Λυκίουργαίς, Δημοσθένης ἐν τῷ πρὸς Τιμόθεον. Διδυμός φησὶ τὰς ἐπὶ Λυκίου κατεσκευασμένας φιάλας, τοῦ Μύρωνος υἱοῦ, οὕτως εἰρῆσθαι· ἀγνοεῖν δὲ ἔοικεν ὁ γραμματικὸς, ὅτι τὸν τοιοῦτον σχηματισμὸν ἀπὸ κυρίων ὀνομάτων οὐκ ἂν τις εὔροι γινόμενον, μᾶλλον δὲ ἀπὸ πόλεων καὶ ἐθνῶν, ὡς κλένη Μιλησιοργῆς Κριτίας φησὶν ἐν τῇ ΛΑΚΕΔΑΙΜΟΝΙΩΝ ΠΟΛΙΤΕΙΑΙ. — Sed quid est τράπεζα Πηλίουργῆς? Hoc alii doceant. Equidem legendum proposui Πηλίουργῆς, inductus potissimum inscriptione quadam ap. Gruter. p. 1101. N. 1. In templo collegi fabrum et centonariorum RHEGINENSIIUM. Nam sicubi peculiare est templum collegii fabrorum, ibi etiam haud vulgaria fuisse oportet eorundem opera.

Ad Fragm. 7. Ex Lacedaemoniorum Politia depromptum esse hoc fragmentum eo colligitur, quod Eustathius paullo ante loquutus est de Lacedaemoniorum σφαιρομαχίαις. — Eadem res, quam Critias exponit, descripta est iam apud Homer. Il. θ, 372 sqq.

οἱ δ' ἐπεὶ οὖν σφαῖραν καλὴν μετὰ χερσὶν ἔλοντο, παρφυρέην, τὴν σφιν Πόλυβος ποίησε δαΐφρων· τὴν ἕτερος ῥίπτασκε ποτὶ νέφεα σκυόεντα, ἰδνωθεὶς ὀπίσω· ὃ δ' ἀπὸ χθονὸς ὕψος' ἀερθεῖς, ῥηϊδίως μεθέλεσκε, πάρος ποσὶν οὐδας ἐκείσθαι.

β. Ἐκ τῆς τῶν Θεσσαλῶν Πολιτείας.

8.

Athen. XII. p. 527. A. B.

Ὁμολόγηται δ' οἱ Θεσσαλοὶ (ὥς καὶ Κριτίας 30 φησὶ) πάντων Ἑλλήνων πολυτελέστατοι γεγενῆσθαι περὶ τε τὴν διαίταν καὶ τὴν ἐσθῆτα· ὅπερ αὐτοῖς αἴτιον ἐγένετο κατὰ τῆς Ἑλλάδος ἐπαγαγεῖν τοὺς Πέρσας, ζηλώσαντας τὴν τούτων τρυφὴν καὶ πολυτέλειαν.

Quum per se iam verisimile videatur haec verba (quae quidem dubito an non sint Critiae ipsissima verba) ad Thessalorum Politiam respicere, id tamen altero Athenaei loco (XIV. p. 663. A.) confirmatur, ubi disertis verbis Θεσσαλῶν Πολιτεία laudatur, corrupto quidem illo, sed ita comparato, ut ex altero loco facile emendari possit: Ὁμολογοῦνται δὲ οἱ Θεσσαλοὶ πολυτελέστατοι τῶν Ἑλλήνων γεγενῆσθαι περὶ τε τὰς ἐσθῆτας καὶ τὴν διαίταν· ὅπερ αὐτοῖς αἴτιον ἐγένετο καὶ τοῦ κατὰ τῆς Ἑλλάδος ἐπαγαγεῖν τοὺς Πέρσας, ἐζηλωκοῦσι τὴν τούτων τρυφὴν καὶ πολυτέλειαν. Ιστορεῖ δὲ καὶ περὶ τῆς πολυτελείας αὐτῶν καὶ Κριτίας [vulg. Κρατῖνος] ἐν τῇ ΠΟΛΙΤΕΙΑΙ αὐτῶν [ΘΕΤΤΑΛΩΝ]. Recte emendavit Casaubonus librorum lectionem ΚΡΑΤΙΝΟΣ, assentiente, ut par erat, C. Gu. Luca in dissertatione de Cratino et Eupolide (Bonnae 1826. 8.) p. 78. Quid

Ad Fragm. 30. De Thessalorum effrenata licentia inspicendus est etiam Platonis Crito p. 53. D. ἐκεῖ [ἐν Θεταλίᾳ] γὰρ δὴ πλεῖστη ἀταξία καὶ ἀκολασία. Theopompus in Historiarum lib. XXVI. ap. Athen. VI. p. 260. B. C. Τοὺς Θεσσαλοὺς εἰδὼς ὁ Φίλιππος ἀκολάστους ὄντας καὶ περὶ τὸν βίον ἀσφγείς, συνοουσίας αὐτῶν κατεσκεύαζε, καὶ πάντα τρόπον ἀρέσκειν αὐτοῖς ἐπειράτο· καὶ γὰρ ὀρχοῦμενος καὶ κομᾶζων καὶ πᾶσαν ἀκολασίαν ὑπομένων, — πλείους τε τῶν Θεσσαλῶν, τῶν αὐτῷ πλησιασάντων, ἤρειτο μᾶλλον ἐν ταῖς συνοουσίαις ἢ ταῖς δωρεαῖς. cf. Philostrat. Vit. Crit. §. 5.

enim Cratini, Comoediarum scriptoris, Thessalorum Politia? Nemo saltem huius rei mentionem fecit. Quam ob rem quum uterque locus, apud Athenaeum servatus, iisdem paene expressus sit verbis, nulla relinquitur dubitatio, quin scripturae compendium quoddam in lucem protulerit monstrum illud *Κρατῖνος*.

γ. Ἐκ τῆς τῶν Ἀθηναίων Πολιτείας.

Quae de Themistocle, Cleone atque Cimone Critias exposuisse laudatur, satis verisimiliter respiciunt ad ipsius *rem publicam Atheniensium*, licet eius nusquam fiat mentio.

9.

Aeliani Var. Hist. X, 17.

- 31 *Λέγει Κριτίας Θεμιστοκλέα τὸν Νεοκλέους, πρὶν ἢ ἄρξασθαι πολιτεύεσθαι, τρία τάλαντα ἔχειν τὴν οὐσίαν τὴν πατρῴαν· ἐπεὶ δὲ τῶν κοινῶν προέστη, εἴτα ἔφυγε καὶ ἰδημεύθη αὐτοῦ ἡ οὐσία, κατεφωράθη ἑκατὸν τάλάντων πλείω οὐσίαν ἔχων. ὁμοίως δὲ καὶ Κλέωνα πρὸ τοῦ παρελθεῖν ἐπὶ τὰ κοινὰ μηδὲν τῶν οἰκείων ἐλθεῖν εἶναι· μετὰ δὲ πεντήκοντα τάλάντων τὸν οἶκον ἀπέλειπεν.*

10.

Plutarch. Cimon. c. 16.

- 32 *Ἐφιάλτου δὲ κωλύοντος καὶ διαμαρτυρομένου μὴ βοηθεῖν, μηδ' ἀνιστάναι πόλιν ἀντίπαλον ἐπὶ τὰς Ἀθήνας, ἀλλ' εἶναι κείσθαι καὶ πατηθῆναι τὸ φρόνημα τῆς Σπάρτης, Κίμωνά φησι Κριτίας τὴν τῆς πατρίδος αὔξησιν ἐν ὑστέρῳ θέμενον τοῦ Λακεδαιμονίων συμφέροντος, ἀναπείσας τὸν δῆμον ἐξελθεῖν βοηθεῦντα μετὰ πολλῶν ὀπλιτῶν.*

II. BIOI.

Gu. Ern. Weberus se non satis iudicare posse fatetur, qualis fuerit liber, quem Philostratus in dedicatione operis de vitis Sophistarum (p. 480. ed. Olear.) significet; nihilominus adiungit illum exhibuisse fortasse Vitas sapientium hominum, quorum ingeniis Graecia gloriata esset, ab Homeri inde temporibus *). Quod quidem satis probabile videtur, nisi quod longius etiam regredeundum fuit: nimirum virorum, sive re vera floruerint, sive animo ingeniove tantum concepti, ante Homerum quoque illustrium Critiam repetisse memoriam, Mallius Theodorus commemorat, si quidem inde, quum Critiam de Orpheo disserentem proposuerit, tale quippiam colligere licet. Atque omnes locos, quibus Critiam de viris illustribus enarrantem laudant scriptores veteres, accuratius inspecturo verisimile videbitur ordine quodam chronologico Critiam peregissee censum poetarum aliorumque virorum excellentium. Itaque fragmenta huc spectantia ad temporum rationem accommodare studeamus.

1.

Mallius Theodorus de Metris p. 19. ed. Heusinger.
Metrum dactylicum hexametrum inventum primitus 33
ab Orpheo Critias asserit, Democritus a Musaeo.

2.

Philostrat. Vit. Sophist. p. 480.

Οἶδα γὰρ δὴ καὶ Κριτίαν τὸν σοφιστὴν οὗ* 34

---

*) Com. de Critia Tyr. p. 23.

Ad fragm. 2. Weber. Com. p. 23. N. 67. *Philostratus dicit, quorum vitas delineaverit, eos non additis patrum nominibus*

ἐκ πατέρων, ἀλλ' Ὅμηρου δὴ μόνον ἐπιμνησθέν-
τα, ἐπειδὴ θαῦμα δηλώσειν ἔμελλε πατέρα Ὅμη-
ρον ποταμὸν εἶναι.

3.

Aelian. Var. Hist. X, 13.

Ἀιτιάται Κριτίας Ἀρχίλοχον, ὅτι κάκιστα ἑαυτὸν εἶπεν.

- 35 Εἰ γὰρ μὴ (φησὶν) ἐκεῖνος τοιαύτην δόξαν ὑπὲρ
ἑαυτοῦ εἰς τοὺς Ἕλληνας ἐξήνεγκεν, οὐκ ἂν
ἐπνυθόμεθα ἡμεῖς, οὔτε ὅτι Ἐνιποῦς υἱὸς ἦν τῆς
δοῦλης, οὔθ' ὅτι καταλιπὼν Πάρον διὰ πενίαν
καὶ ἀπορίαν ἦλθεν εἰς Θάσον, οὔθ' ὅτι ἐλθὼν
τοῖς ἐνταῦθα ἐχθρὸς ἐγένετο, οὐδὲ μὴν, ὅτι
ὁμοίως τοὺς φίλους καὶ τοὺς ἐχθροὺς κακῶς
ἔλεγε. πρὸς δὲ τούτοις (ἡ δ' ὅς) οὔτε ὅτι μοιχὸς
ἦν, ἥδαιμεν ἂν, εἰ μὴ παρ' αὐτοῦ μαθόντες,
οὔτε ὅτι λάγνος καὶ ὑβριστής, καὶ, τὸ ἔτι τού-
των αἰσχιστον, ὅτι τὴν ἀσπίδα ἀπέβαλεν. οὐκ
ἀγαθὸς ἄρα ἦν ὁ Ἀρχίλοχος μάρτυς ἑαυτῷ, τοι-
οῦτον κλέος ἀπολιπὼν καὶ τοιαύτην ἑαυτῷ φή-
μην.

Ταῦτα οὐκ ἐγὼ Ἀρχίλοχον αἰτιῶμαι, ἀλλὰ Κριτίας.

---

induxisse, nisi Homerum, quod miraculo fore duceret, patrem
Homero fluviū esse; in qua facile vides deridere voluisse
Critiam eorum absurdam sedulitatem, qui uniuscuiusque magni
hominis etiam memorabilem quemdam parentem vellent. — Flu-
vius, quem Critias respicit, fuit Meles. Plutarch de Vita
Hom. β, 2. υἱὸς δὲ ὑπ' ἐνίων λέγεται [Ὅμηρος] Μαλόνος καὶ
Κριθίδος· ὑπὸ δὲ τινων Μέλῃτος τοῦ ποταμοῦ. Alia est
narratiuncula ibid. α, 3. ἦν [Κριθίδα] διατρέβουσαν παρὰ
τῷ Μέλῃτι, καὶ συσχεθεῖσαν ὑπὸ τῆς ὠδίνος ἐτυχεν ἀποκυν-
θῆναι τὸν Ὅμηρον ἐπὶ τῷ ποταμῷ. cf. Pseudo-Herodot. Vit.
Hom. c. 3. Epigram. incert. in Anth. Gr. IV. p. 222. Τὴν
Μέλῃτος Ὅμηρον, οὐ γὰρ κλέος Ἑλλάδι πάσῃ.

4.

Schol. ad Euripidis Hippolyt. 265. p. 459. Matth:
Μάρτυρες ἔσονται οἱ σοφοί, εἶπουν ἐνὸς τῶν 36
ἐπὶ τῶν σοφῶν ἐστὶν ἀπόφθεγμα τὸ ΜΗΔΕΝ
ἌΓΑΝ, ὅπερ Χίλων ἀνατιθέασιν, ὡς Κριτίας
καὶ Πίνδαρος, οἱ δὲ Σωδάμω.

III. Περὶ φύσεως ἔρωτος ἢ ἐρώτων.

Claudius Galenus commemorat Critiae librum *de Natura Amoris*, pedestri oratione conscriptum. Novum id documentum, quanta illius fuerit ingenii celeritas, quippe qui non solum carminibus elegantissimis, rerum publicarum prudentia, eloquentia aliisque excelluerit virtutibus, sed idem, Socratis licet infidus discipulus, libros quoque philosophos in publico proposuerit, ille quidem a Socrate ipso in Platonis Timaeo ita descriptus: *Κριτίαν δὲ πού πάντες οἱ τῇδ' ἴσμεν οὐδενὸς ἰδιώτην ὄντα ὧν λέγομεν **). Sed ecce adumbrationem phi-

Ad Fragm 4. Quidam illud dictum ad Solonem rettulerunt (v. Epim. ad Mimn. p. 55.), alii autem ad alios. Extat Pindari versus in fragm. 235. ed. Boeckh. *Σοφοὶ δὲ καὶ τὸ μὴ δὲν ἄγαν ἔπος αἶνῃσαν περισσῶς.* Atque ita etiam Plato in Protagora p. 343. B. non uni alterive assignavit illud ἔῃμα βραχύ, sed omnibus, qui vocantur, septem sapientibus: οὗτοι καὶ κοινῇ ξυνελθόντες ἀπαρχὴν τῆς σοφίας ἀνέθεσαν τῷ Ἀπόλλωνι εἰς τὸν νεῶν τὸν ἐν Δελφοῖς, γράψαντες ταῦτα, ἃ δὴ πάντες ὁμνοῦσι· *ΓΙΝΩΘΙ ΣΑΤΤΟΝ καὶ ΜΗΔΕΝ ἌΓΑΝ.* Atque Schol. ad Eurip. l. c. pergit: *ὡς τὸ ἐν Τυγέα ἐπιγράμμα δηλοῖ.*

Ταῦτ' ἔλεγεν Σώδαμος Ἐπηράτου, ὃς μ' ἀνέθηκεν.

Μηδὲν ἄγαν, καιρῷ πάντα πρότεστι καλά.

ὁ δὲ Θεόφραστος, ὡς τὰ Σιάφου λεγόμενα καὶ Πιτθίδας, οἶον μηδὲν ἄγαν, μηδὲ δίκαν δικαίης.

*) Tim. p. 20. A. Haec spectare videntur ad philosophiam, qualis in Critiae scriptis fuerit; qualis tamen in vitam transierit,

losophiae Critianae, ab eodem Platone circumscriptam: ipse enim Critias, *Περὶ Θεῶν*, inquit, ὦ *Τίμαιε*, λέγοντά τι πρὸς ἀνθρώπους δοκεῖν ἱκανῶς λέγειν ῥᾶον, ἢ περὶ *Θνητῶν* πρὸς ἡμᾶς· ἡ γὰρ ἀπειρία καὶ σφόδρα ἄνοια *) τῶν ἀκουόντων περὶ ὧν ἂν οὕτως ἔχῃσι πολλὴν εὐπορίαν παρέχουσιν τῷ μέλλοντι λέγειν τι περὶ αὐτῶν· περὶ δὲ δὴ Θεῶν ἴσμεν, ὥς ἔχομεν· ἵνα δὲ σαφέστερον, ὃ λέγω, δηλώσω, τῇδὲ μοι ξυνεπισπέσθε. μίμησιν μὲν γὰρ δὴ καὶ ἀπεικασίαν τὰ παρὰ πάντων ἡμῶν ῥηθέντα χρεῶν που γενέσθαι· τὴν δὲ τῶν γραφῶν εἰδωλοποιίαν περὶ τὰ Θεῶν τε καὶ τὰ ἀνθρώπινα σώματα γιγνομένην ἰδωμεν ῥαστώνης τε πέρι καὶ χαλεπότητος πρὸς τὸ τοῖς ὁρῶσι δοκεῖν ἀποχρώτως μεμιῆσθαι, καὶ κατοψόμεθα, ὅτι γῆν μὲν καὶ ὄρη καὶ ποταμούς καὶ ὕλην οὐρανόν τε ζῦμπαντα καὶ τὰ περὶ αὐτὸν ὄντα καὶ ἰόντα πρῶτον μὲν ἀγαπῶμεν, ἃν τίς τι καὶ βραχὺ πρὸς ὁμοιότητα αὐτῶν ἀπομιμεῖσθαι δυνατός ᾗ, πρὸς δὲ τοῦτοις, ἅτε οὐδὲν εἰδότες ἀκριβὲς περὶ τῶν τοιούτων, οὔτε ἐξετάζομεν οὔτε ἐλέγχομεν τὰ γεγραμμένα, σκιαγραφία δὲ ἀσαφεῖ καὶ ἀπατηλῇ χρώμεθα περὶ αὐτά· τὰ δὲ ἡμέτερα ὁπόταν τις ἐπιχειρῇ σώματα ἀπεικάζειν, ὁξέως αἰσθανόμενοι τὸ παραλειπόμενον διὰ τὴν αἰεὶ ξύνοικον καθήσιν χαλεποὶ κριταὶ γιγνόμεθα τῷ μὴ πάσας πάντως τὰς ὁμοιότητας ἀποδιδόντι. ταῦτόν δὴ καὶ κατὰ τοὺς λόγους ἰδεῖν δεῖ γιγνόμενον, ὅτι τὰ μὲν οὐράνια καὶ Θεῶν ἀγαπῶμεν καὶ σμικρῶς εἰκότα λεγόμενα, τὰ δὲ Θνητὰ καὶ ἀνθρώπινα ἀκριβῶς ἐξετάζομεν **). Haec sane imago est ἰδιώτου ἐν φιλοσόφοις καὶ φιλοσόφου ἐν ἰδιώταις, qui eo usque

---

illustrat Scholiasta ad Tim. p. 424. ed. Bekker. Ὁ δὲ Κριτίας ἦν μὲν γενναῖος καὶ ἀδράς φύσεως, ἥπτετο δὲ καὶ φιλοσόφων συνοουσιῶν, καὶ ἐκαλεῖτο ἰδιώτης μὲν ἐν φιλοσόφοις, φιλόσοφος δὲ ἐν ἰδιώταις. ἐνερᾶννευσε δὲ καὶ αὐτὸς εἰς τῶν λ' γεγονώς.

*) Propter vocem σφόδρα praeferenda esse videtur lectio ἄνοια, quam sex Bekkeri Codd. praebent. Vulg. ἄγνοια.

**) Platon. Crit. p. 107. cf. Fragm. 9.

persequutus est rerum divinarum et humanarum naturam, ut ipsum non piguerit sapientiam inter et divitias hancce instituere comparisonem:

σοφῆς δὲ πενίας σκαυτότητα πλουσίαν

κρεῖσσον σύνοικόν ἐστιν ἐν δόμοις ἔχειν.

Talis philosophus quam facile induci potuerit, ut deos esse negaret, nemo est qui infitias eat, praesertim quum ille vel sanguinem περικάρδιον docuerit esse νόημα *).

Atque illius περὶ φύσεως ἔρωτος ἢ ἐρώτων libri nihil amplius relictum est, nisi titulus atque exiguum fragmentum apud Galenum in Glossario Hippocr. v. Δυσανίης· Κριτίας ἐν τῷ περὶ φύσεως ἔρωτος ἢ ἐρώτων **) οὕτως ἐξηγείται τοῦνομα ***).

Δυσανίης δὲ ἐστίν, ὅστις ἐπὶ τοῖς σμικροῖς ἀνιά- 37
ται καὶ ἐπὶ τοῖς μεγάλοις μᾶλλον ἢ ἄλλοι ἄν-
θρωποι ἢ πλείω χρόνον.

Neque tamen veram esse Weberi de hoc loco sententiam (Com. p. 21. N. 58.) satis comprobant ipsius Critiae verba prosa oratione concepta. Ille enim: *Quod si, inquit, ad similitudinem eius orationis, quae de anima versibus disputavit Critias, coniecturam inire*

*) Vide fragm. 8.

**) Libri exhibent περὶ φύσεως ἔρωτος ἢ ἀρετῶν, quae quidem lectio iam offendit Franzium, ita annotantem: *Eundem librum duas inscriptiones tam diversas habere verisimile non est. Vel igitur de natura ἔρωτος, id est amoris tantum legendum est, vel de natura ἀρετῶν; prior tamen lectio videtur probabilior. Error est in nominis similitudine, et alterum videtur esse glossema. — Sed quomodo ἀρετῶν glossema esse possit ἔρωτος atque vicissim, equidem haud perspicio. Immo lenius adhibendum remedium, scribendo ἐρώτων pro ἀρετῶν, quod tanto facilius elabi potuerat ex penna librarii, quanto magis eum offenderat duplex ἔρως. Ἐρωτες idem significant, quod Latinorum Amores (Liebeshändel).*

***) Ms. D. τὸ ὄνομα. Ceteri τοῦνομα.

liceret, etiam hunc librum rhythmis conceptum esse censerem, adque eum referrem suavissimos illos in Anacreontem versus, quos conservavit Athenaeus XIII. p. 601. D.

Fortasse huc referenda sunt etiam, quae leguntur apud Dionem Chrysostom. Orat. 21. Vol. I. p. 502. ed. Reisk.

- 38 ἢ οὐκ οἶσθα Κριτίαν τὸν τῶν τριάκοντα, ὅτι κάλλιστον ἔφη εἶδος ἐν τοῖς ἄρξεσι τὸ θῆλυ, ἐν δ' αὖ τοῖς θήλεσι τοῦναντίον;

IV. Ἀφορισμοὶ καὶ Ὁμιλίαι.

Utrumque opus, et *Aphorismi* et *Homiliae* sive *Colloquia*, argumenti philosophici fuisse videtur, si quidem ex particulis perexiguis licet constituere sententiarum perpetuitatem. Aphorismos plures, quam ducepsse libros patet ex ratione, quia fragmentum excitatur, ἐν τῷ πρώτῳ Ἀφορισμῷ, non ἐν τῷ προτέρῳ, sicut deinceps ἐν Ὁμιλιῶν προτέρῳ, unde conficitur Homilias ad duos tantummodo referendas esse libros.

Neque improbable videtur Critiae *Aphorismos* posteriorum philosophorum similibus libris tanquam faciem praetulisse, quorum exemplum quum alios tum maxime Arrhianum commoverit, ut litteris mandaret Epicteti sententias, non redactas in normam dialecticam, atque Marcum Aurelium Antoninum, Imperatorem philosophum, ad conscribenda aureola ista Τρομημάτω *).

*) Videsis, quae diximus ad M. Aurel. Anton. Ph. (Lipsiae 1826. 8.) p. 11 sq.

1.

Galen. Operum: T. V. p. 665, 5. ed. Basil. T. XII. p. 10. F. Charter. *Κριτίας μὲν ἐν τῷ πρώτῳ Ἀπογραμῇ τάδε γράφει·*

*Μηδὲ ἂ τῷ ἄλλῳ σώματι αἰσθάνεται, μηδὲ ἂ 39
τῇ γνώμῃ γιγνώσκει.*
καὶ πάλιν·

*Γιγνώσκουσιν οἱ ἄνθρωποι, εἴ τις μὲν ὑγιαίνει
τῇ γνώμῃ.*

2.

Galen. l. c. p. 665, 6. Bas. p. 10 sq. Charter.

Καὶ ἐν Ὀμιλῶν προτέρῳ [Κριτίας γράφει]·

*Εἰ δ' αὐτὸς ἀσκήσειας, ὅπως γνώμῃ σῇ ἱκανὸς 40
ῥῆιστα ἂν οὕτως ὑπ' αὐτοῦ ἂν ἀδικηθείης *).*

*καὶ πολλάκις ἐν τῷ αὐτῷ καὶ ἐν τῷ δευτέρῳ τῶν Ὀμιλῶν
ἀντιδιαρῶν ταῖς αἰσθήσεσι τὴν γνώμην πολλάκις εἴρηκεν,
ὥσπερ καὶ ὁ Ἀντιφῶν ἐν τῷ πρώτῳ τῆς ἀληθείας κ. τ. λ.*

Quod attinet ad sententiam utriusque fragmenti, ea saltem respicere videtur ad eorum philosophorum placita, qui nihil omnino cognosci posse dixerunt, illa quidem renovata et prae ceteris exulta in disciplina novae Academiae, docente Cicerone Academ. I, 12, 44. *Tum ego, Cum Zenone, inquam ut accepimus, Arcesilas sibi omne certamen instituit, non pertinacia aut studio vincendi, ut mihi quidem videtur, sed earum rerum obscuritate, quae ad confessionem ignorationis adduxerant Socratem et iam ante Socratem Democri-*

---

*) In Apographo, quod ex editione Charterii mecum communicavit Silligius, legitur: *ὅπως γνώμῃ ῥῇ, ἱκανὸς ῥῆιστα ἂν κ. τ. λ.* Ex editione Basileensi ipse antea transcripseram Vratislaviae: *ὅπως γνώμῃ σῇ ἱκανὸς, ῥῆιστα ἂν κ. τ. λ.* Aperte fateor me huius loci iustam adhuc desiderare medicinam.

tum, *Anaxagoram, Empedoclem, omnis paene veteres, qui nihil cognosci, nihil percipi, nihil sciri posse [dixerunt], angustos sensus, imbecillos animos, brevia curricula vitae, et (ut Democritus) in profundo veritatem esse demersam, opinionibus et institutis omnia teneri [haec potissimum e Critiae animo repetita, cf. Fragm. 9, 16 sqq.]; nihil veritati relinqui, deinceps omnia tenebris circumfusa esse dixerunt. Itaque Arcesilas negabat esse quidquam, quod sciri posset, ne illud quidem ipsum, quod Socrates sibi reliquisset: sic omnia latere in occulto. cett. cf. Sext. Emp. adv. Math. VII, 154. 408 sqq. Tennemann. Hist. philos. T. I. p. 285 sqq. 530 sqq. 251 sqq.*

Γ. ΛΟΓΩΝ ΕΙΛΟΣ.

1.

In principio huius libelli proposita sunt Criticorum veterum iudicia de Critiae virtutibus oratoriis, quas quidem hodie in integris orationibus admirari non licet. Attamen ἀκρίβειαν, quam Graeci vocant, sive summam eloquentiae Critianae degustabis ex oratione, quam Xenophon (Hell. II, 3, 24—34.) ad Critiae cogitandi dicendique rationem accommodasse putandus est. Probabile est enim Xenophontem singulos viros, quos in historia Graeca eloquentes introduxit, expressisse ad exemplar Thucydidis, Lib. I, 22. haecce docentis: Καὶ ὅσα μὲν λόγῳ εἶπον ἕκαστοι, ἣ μέλλοντες πολεμήσειν, ἣ ἐν αὐτοῖς ἤδη ὄντες, χαλεπὸν τὴν ἀκρίβειαν αὐτὴν τῶν λεχθέντων διαμνημονεύσαι ἦν, ἐμοὶ τε ὥν αὐτὸς ἤκουσα καὶ τοῖς

ἄλλοθεν ποτε ἔμοι ἀπαγγέλλουσιν· ὥς δ' ἂν ἐδόκουν ἔμοι
ἕκαστοι περὶ τῶν ἀεὶ παρόντων τὰ δέοντα μάλιστα εἰπεῖν,
ἐχομένῳ ὅτι ἐγγύτατα τῆς συμπίσεως γνώμης τῶν ἀληθῶς
λογιζόμενων, οὕτως εἴρηται. Itaque sicut ex oratione fune-
bri, qua Thucydides II, 55 sqq. Periclis ingenium
immortalitati tradidit, illum ipsius Periclis succum quo-
dammodo cognoscere licet, ita Xenophon etiam effin-
xisse videtur Critiae vim et sententiarum brevitatem.

Nimirum Critias et ceteri e triginta viris, quum
Theramenum minus vehementem neque ad crudelita-
tem qualemcunque exercendam vidissent paratum, ne
ille populi favorem sibi conciliaret, tria millia civium
collegerunt, qui summam rei publicae defenderent, et
concione advocata Critias surrexit atque in Therame-
nem invectus est hunc in modum:

- 1 Ὡς ἄνδρες βουλευταί, εἰ μὲν τις ὑμῶν νομίζει πλέο- 41
νας τοῦ καιροῦ ἀποθνήσκειν, ἐννοησάτω, ὅτι, ὅπου πο-
λιτεῖαι μεθίστανται, πανταχοῦ ταῦτα γίγνεται· πλείστοις
δ' ἀνάγκη ἐνθάδε πολεμίους εἶναι τοῖς ἐς ὀλιγαρχίαν
μεθιστάσι, διὰ τε τὸ πολυανθρωποτάτην τῶν Ἑλληνίδων
τὴν πόλιν εἶναι καὶ διὰ τὸ πλείστον χρόνον ἐν ἐλευθερίᾳ
- 2 τὸν δῆμον τεθράφθαι. ἡμεῖς δὲ, γνόντες μὲν τοῖς οἷσις
ἡμῖν τε καὶ ὑμῖν χαλεπὴν πολιτείαν εἶναι δημοκρατίαν,

§. 1. πλέονας τοῦ καιροῦ ἀπ.] Paullo ante Xenophon II, 3, 15.
τῷ μὲν οὖν πρώτῳ χρόνῳ ὁ Κριτίας τῷ Θηραμένει ὁμογνώμων
τε καὶ φίλος ἦν· ἐπεὶ δὲ αὐτὸς μὲν προπετής ἦν ἐπὶ τὸ πολ-
λοὺς ἀποκτείνειν, αὐτὸς καὶ φυχὴν ὑπὸ τοῦ δήμου, ὃ δὲ Θηρα-
μένης ἀντίκοπτε λέγων, ὅτι οὐκ εἰκὸς εἶναι θανατοῦν, εἴ τις
ἐτιμᾶτο ὑπὸ τοῦ δήμου, τοὺς δὲ καλοὺς καὶ ἀγαθοὺς μηδὲν
κακὸν εἰργάζετο. cf. §. 21.

ἀνάγκη πολεμίους εἶναι] E Codicibus B. Y. ἀνθάδε addidi.
Ita non opus cum Moro ἡμῖν inserere. Defectum tamen ora-
tionis is bene sensit. Deinceps vulgatum τεθράφθαι monente
Buttmanno in Grammatica Graeca [ed. mai. II. p. 241.] cor-
rexī. SCHNEIDER.

§. 2. οἷσις ἡμῖν καὶ ὑμῖν] Hanc vulgatam scripturam cum

γνόντες δὲ, ὅτι Λακεδαιμονίοις τοῖς περὶσώσασιν ἡμᾶς
 ὃ μὲν δῆμος οὐποτ' ἂν φίλος γένοιτο, οἱ δὲ βέλτιστοι
 αἰεὶ ἂν πιστοὶ διατελοῖεν, διὰ ταῦτα σὺν τῇ Λακεδαιμο-
 3 νίῳ γνώμῃ τήνδε τὴν πολιτείαν καθίσταμεν. καὶ ἐάν
 τινι αἰσθανόμεθα ἐναντίον τῇ ὀλιγαρχίᾳ, ὅσον δυνά-
 μεθα, ἐκποδῶν ποιοῦμεθα· πολὺ δὲ μάλιστα ἡμῖν δοκεῖ
 δίκαιον εἶναι, εἴ τις ἡμῶν αὐτῶν λυμαίνεται ταύτῃ τῇ
 4 καταστάσει, δίκην αὐτὸν δίδουαι. νῦν οὖν αἰσθανόμεθα
 Θηραμένην τουτονὶ οἷς δύναται ἀπολλύναι ἡμᾶς τε καὶ
 ὑμῖς. ὥς δὲ ταῦτα ἀληθῆ, ἣν κατανοήτε, εὐρήσετε οὔτε
 ψέγοντα οὐδένα μᾶλλον Θηραμένους τουτουὶ τὰ παρόντα,
 οὔτε ἐναντιούμενον, ὅταν τινὰ ἐκποδῶν βουλάμεθα ποιή-
 5 σασθαι τῶν δημαγωγῶν. εἰ μὲν τοίνυν ἐξ ἀρχῆς ταῦτα
 ἐγίγνωσκε, πολέμιος μὲν ἦν, οὐ μέντοι πονηρός γ' ἂν
 δικαίως ἐνομίζετο· νῦν δὲ αὐτὸς μὲν ἄρξας τῆς πρὸς

Reizio et Weiskio transposita copula τε correxi. Cf. I, 4, 16.
 Male Zeune οἷς περ ἡμ. καὶ ὑμῖν fecerat. SCHN. Recte
 senserat Wolfius in Epistola ad Schneiderum et — et requiri,
 quod restituitur transposita copula τε, ut §. 4. et 10. ἡμᾶς
 τε καὶ ὑμᾶς.

§. 3. ἐναντίον] Ita vulgatum ἐναντία cum Codd. B. C. D. quod
 habet quoque margo St. et L. correxi. ἐναντία A. E. habent,
 quod Bryl. et Cast. in ἐναντιῶν mutarunt, male probante
 Zeunio. Xenophon semper ἐναντιοῦσθαι dixit. Mecum sen-
 tiunt Matthiae et Weiske. SCHN. ἐναντίον dedit etiam Codex
 Victorii, cuius scripturae varietates edidit Lud. Dindorfius.
 Idem paullo infra δοκεῖ ἡμῖν.

§. 4. εὐρήσετε] Deinceps verbum aliquod desidero sequentibus
 copulandum, aut repetendum εὐρήσετε post οὔτε γὰρ ψέγοντα.
 Ita enim malim comparata sectione 34. De hoc loco dispu-
 tavit etiam Matthiae p. 97. [Miscell. phil. P. II.] SCHN.
 Equidem nihil video offensionis neque ideo quidquam emen-
 dandum esse velim. Structura: ἣν δὲ κατανοήτε, ὥς ταῦτα
 ἀληθῆ (sc. ἐστίν), εὐρήσετε οὔτε ψέγοντα — οὔτε ἐναντιού-
 μενον.

§. 5. ταῦτα ἐγίγνωσκε] A. I. Br. Cast. cum Codd. A. C. E.
 omittunt ταῦτα. SCHN. Ms. Victorii exhibet ταῦτα.

Λακεδαιμονίους πίστεως καὶ φιλίας; αὐτὸς δὲ τῆς τοῦ
 δήμου καταλύσεως, μάλιστα δὲ ἐξορκήσας ἡμᾶς τοῖς
 πρώτοις ὑπαγομένοις ἐς ἡμᾶς δίκην ἐπιτιθέναι, νῦν, ἐπεὶ
 καὶ ὑμεῖς καὶ ἡμεῖς φανερώς ἐχθροὶ τῷ δήμῳ γεγενήμε-
 6 θα, οὐκέτ' αὐτῷ τὰ γινόμενα ἀρέσκει, ὅπως αὐτὸς μὲν
 αὐτὸν ἐν τῷ ἀσφαλεῖ καταστῇ, ἡμεῖς δὲ δίκην δώμεν τῶν
 πεπραγμένων. ὥστε οὐ μόνον ὡς ἐχθρῷ αὐτῷ προσήκει,
 ἀλλὰ καὶ ὡς προδότῃ ὑμῶν τε καὶ ἡμῶν διδόναι τὴν
 δίκην. καίτοι τοσούτῳ μὲν δεινότερον προδοσίᾳ πολέμου,
 ὅσῳ χαλεπώτερον φυλάσσασθαι τὸ ἀφανὲς τοῦ φανεροῦ.
 τοσούτῳ δ' ἐχθρῶν, ὅσῳ πολέμοις μὲν ἀνθρώποι καὶ
 σπένδονται αὐθις καὶ πιστοὶ γίνονται· ὃν δ' ἂν προδι-
 7 δόντα λαμβάνωσι, τοῦτο οὔτε ἐσπείσατο πώποτε οὐδεὶς,
 οὔτ' ἐπίστευσε τοῦ λοιποῦ. ἵνα δὲ εἰδῇτε, ὅτι οὐ καὶνὰ

ἡμᾶς — ἐς ἡμᾶς] Codd. B. C. D. ἡμᾶς. sequens ἐς omittit
 E. SCHN.

§. 6. ὅσῳ πολέμοις μὲν] Lectio librorum est πολέμοις. Sed
 iam Morus, aliis probantibus: „An πολέμῳ legendum?“ Sed
 ambiguitatis species in vicinia verborum ὅσῳ et πολέμῳ in-
 digna est auctore terso: et facile littera Σ ante Μ potuit
 omitti. Omnino autem ob sequentia dubitari non potest, da-
 tivum hic esse debere. WEISKE.

οὔτ' ἐπίστευσε τοῦ λοιποῦ] Ita Codd. B. D. atque recte
 quidem. Uterque, et Weiskius et Schneiderus, intellexit
 concinnitatem orationis postulare lectionem, quam margo
 Leonclav. exhibet: οὔτε πιστεύσαι. Sed longe praestat illa,
 quam Codices praebent, lectio, quippe quae omnino respon-
 deat praecedenti sententiae καὶ πιστοὶ γίνονται, et verbis τοῦ
 λοιποῦ, quae (ut Weiskius ait) non ad posteritatis infinita sae-
 cula pertinent, sed ad reliquam proditoris vitam. Vulgo οὔτ'
 ἂν σπείσαιο, quod profectum esse videtur ex glossemate
 praecedentis οὔτε ἐσπείσατο. — Quae quum iam scripta essent,
 Dindorfium quoque annotantem invenimus haecce: Οὔτ'
 ἐπίστευσε Victorius cum uno perbono libro. Atque hoc
 debebat probare Schneiderus. Nunc enim quod recepit οὔτ'
 ἂν σπείσατο et fidem habet ab libris minorem et senten-

- τοῖς ποσὶν ἀμφοτέροις δευᾶ, ἀποβλέπει δ' ἐπ' ἀμφοτέ-
 ρον.] δεῖ δέ, ὡς Θηραμένους, ἄνδρα τὸν ἄξιον ζῆν οὐ
 προάγειν μὲν δεινὸν εἶναι τοῦς ξυνόοντας ἐς πράγματα, ἦν
 δέ τι ἀντικόπη, εὐθύς μεταβάλλεσθαι, ἀλλ' ὥσπερ ἐν
 νηὶ διαπονεῖσθαι, ἕως ἐς οὖρον καταυτῶσιν· εἰ δέ μὴ,
 πῶς ἀφίκοιτό ποτε, ἔνθα δεῖ, εἰ, ἐπειδάν τι ἀντικόπη,
 9 εὐθύς ἐς τὴν ἀντιπλοῖον πλῆσειν; καὶ εἰσι μὲν δήπου πᾶσαι
 μεταβολαὶ πολιτικῶν θανατηφόροι· σὺ δὲ διὰ τὸ εὐμε-
 τάβολος εἶναι πλείστοις μὲν μεταίτιος εἰ ἐξ ὀλιγαρχίας
 ὑπὸ τοῦ δήμου ἀπολωλέναι, πλείστοις δ' ἐκ δημοκρατίας
 ὑπὸ τῶν βασιλευσάντων. οὗτος δὲ τοῖς ἐστίν, ὅς, ταχθεὶς
 ἀνελίσσεται ὑπὸ τῶν στρατηγῶν τοῦς καταδύντας Ἀθη-
 ναίων ἐν τῇ περὶ Λέσβου ναυμαχίᾳ, αὐτὸς οὐκ ἀνελόμε-
 νος, ὅμως τῶν στρατηγῶν κατηγορῶν ἀπέκτεινεν αὐτούς,
 10 ἵνα αὐτὸς περισσώθῃ. ὅστις γε μὴν φανερός ἐστι τοῦ

SCHN. cf. Weiskii Excurs. ad Xenophon. Vol. IV. p. XXXI sqq.

ἀμφοτέρον] Ita iam Fr. Portus, approbante Steph. et Leonclavio, scribendum censuit pro vulgato ἀμφοτέρων. Brodaeus ἀμφοτέρον malebat. Vel sic tamen sensu caret verbum ἀποβλέπει. Plutarchus Praecept. reipubl. gerendae p. 277. δεῖ τὸν Θηραμένους κύδορον ὑποδύμενον ἀμφοτέροις ὁμιλεῖν καὶ μηδετέροις προτίθεσθαι. ZEUNE. Codices A. E. ἀμφοτέ-
 ρων. B. C. E. ἀπ' ἀμφοτέρων. Deinceps ἐς πράγματα τοῦς
 ξυνόοντας habent Codd. B. C. ἀπ' ἀμφοτέρων etiam Victor.

ἐς οὖρον] dum ventum secundum nacti fuerint. SCHN.
 En Critias δογματίας καὶ πολυνόμων.

- §. 9. ὑπὸ τῶν βελτιόνων i. e. ab optimatibus, sicut II, 3, 15.
 τοῦς καλοῦς καὶ ἀγαθοῦς. cf. Welcker, ad Theognid. p. XXI sqq.
 inprimis p. XXV.

ταχθεὶς ἀνελίσσεται] Recte animadvertit Weiskius verbum
 ἀνελίσσεται ob ambiguitatem meliorem locum habere post στρα-
 τηγῶν. Sed παραδόξως ἀπαγγεῖλαι Κριτίου ἀγόν.

Λέσβου] Proelium ad Arginusas intelligit. SCHN. cf. I,
 6, 27.

- §. 10. Nemo sane hoc loco Critiam non videt σεμνολογεῖν ἐκ-
 νότατον, οὐ τὴν δεδυραμβωδῆ σεμνολογίαν, — ἀλλὰ κατὰ
 φύσιν ἔχουσαν.

μὲν πλεονέκτεῖν αἱ ἐπιμελόμενος; τοῦ δὲ καλοῦ καὶ τῶν
 φίλων μηδὲν ἐντρεπόμενος, πῶς τούτου χρηὶ ποτε φείσα-
 σθαι; πῶς δ' οὐ φυλάξασθαι, εἰδότες αὐτοῦ τὰς μετα-
 βολάς, ὡς μὴ καὶ ἡμᾶς ταὐτὸ δυνασθῆναι ποιῆσαι; ἡμεῖς
 οὖν τοῦτον ὑπάγομεν καὶ ὡς ἐπιβουλευόντα καὶ ὡς πα-
 11 ραδιδόντα ἡμᾶς τε καὶ ὑμᾶς. ὡς δ' εἰκότα ποιοῦμεν,
 καὶ τὰδ' ἐννοήσατε. καλλίστη μὲν γὰρ δῆπου δοκεῖ πο-
 λιτεία εἶναι ἡ Λακεδαιμονίαν· εἰ δὲ ἐκείνη ἐπιχειρήσειέ
 τις τῶν ἐφόρων ἀντὶ τοῦ τοῖς πλείοσι πεῖθεσθαι ψέγειν
 τε τὴν ἀρχὴν καὶ ἐναντιοῦσθαι τοῖς πραττομένοις, οὐκ
 ἂν οἴεσθε αὐτὸν καὶ ὑπ' αὐτῶν τῶν ἐφόρων καὶ ὑπὸ
 τῆς ἄλλης ἀπάσης πόλεως τῆς μεγίστης τιμωρίας ἀξιώ-
 θῆναι; καὶ ὑμεῖς οὖν, ἔαν σωφρονῆτε, οὐ τούτου, ἀλλ'
 ὑμῶν αὐτῶν φείσεσθε. ὡς οὗτος σωθεῖς μὲν πολλοὺς
 ἂν μέγα φρονεῖν ποιήσεις τῶν ἐναντία γιγνωσκόντων ὑμῖν,
 ἀπολόμενος δὲ πάντων καὶ τῶν ἐν τῇ πόλει καὶ τῶν
 ἔξω ὑποτέμει αἱ τὰς ἐλπίδας.

2.

Quum deinde Theramenes ad haec ita respondisset, ut fremitus inter senatores oriretur ipsi benevolus,

ἐπιμελόμενος] Sic Cod. D. quem cum Dindorfio sequuntur summa. B. ἐπιμελούμενος. Vulg. ἐπιμελούμενος.

ὡς μὴ — δυνασθῆν] In locis ceteris, infra 3, 4, 15. ὡς μὴ δέοι. Cyropaed. I, 4, 17. ὡς μὴ βοηθοῖεν. 6, 3. 1. bis. Sed 2, 9, 1. ὡς μὴ σχολάζωσι. Formam δυνασθῆν pro δυνῆσθῆν in Xenophonte passim offerunt libri scripti, veluti Cyrop. I, 1, 5. ἐδυνάσθη habent libri 3 Paris. Anabas. 7, 6, 20. δυνασθεῖν plures libri. ἐδυνάσθην Hell. 7, 3, 3. sine varietate, ut ἐδυνάσθητε 7, 3, 7. et ἐδυνάσθησαν 7, 7, 25. μέγα δυνασθῶσι 6, 5, 40. δυνασθεῖσιν supra 1, 4. 16. SCHN.

§. 11. καλλίστη μὲν] vide ad fragm. 2. init.

εἰ δὲ ἐκείνη] Steph. et margo Leonclav. ἐν ἐκείνῃ. recte. SCHN. Dindorf. cum Codd. omittit, neque immerito.

ἀλλ' ὑμῶν] Post haec in St. L. additum αὐτῶν, notatur tamen ut spurium. Z. Sed tertia Leonclaviana recte ascivit, et habet B. D. SCHN. Etiam Victor.

Critias iuvenibus, quos antea conduxerant triginta viri, audacissimis, pugiones sub axilla gerentibus, ad curiae cancellos constitutis, iterum invectus est in Therame-nem, ita quidem a Xenophonte (Hell. II, 3, 51.) pro-ductus, ut imaginem tibi possis conformare illius di-ctionis, qua veteres praedicabant Critiam *καὶ βραχυλο-γούντα ἱκανῶς καὶ δεινῶς καταπτόμενον ἐν ἀπολογίᾳ ἤθει*. Hinc optime cognosces hominis ὄφρῳν saevamque τυ-ραννίδα.

Εγὼ, ὦ βουλὴ, νομίζω προστάτου ἔργον εἶναι οἷον δεῖ, 42
ὅς ἂν, ὄρῳν τοὺς φίλους ἐξαπατωμένους, μὴ ἐπιτρέπη. καὶ
ἐγὼ οὖν τοῦτο ποιήσω. καὶ γὰρ οἶδε οἱ ἐφεστηκότες οὐ
φασιν ἡμῖν ἐπιτρέψειν, εἰ ἀνήσομεν ἄνδρα τὸν φανερώς τὴν
ὀλιγαρχίαν λυμαίνόμενον. ἔστι δὲ ἐν τοῖς καινοῖς νόμοις τῶν
μὲν ἐν τοῖς τριεχλίους ὄντων μηδένα ἀποθνήσκειν ἄνευ τῆς
ὑμετέρας ψήφου· τῶν δ' ἔξω τοῦ καταλόγου κυρίους εἶναι
τοὺς τριάκοντα θανατοῦν. ἐγὼ οὖν, ἔφη, Θηραμένην τουτονὶ
ἐξαλείφω ἐκ τοῦ καταλόγου, ξυνδοκοῦν ἅπασιν ἡμῖν. καὶ τοῦ-
τον, ἔφη, ἡμεῖς θανατοῦμεν.

2. *ὅς ἂν, ὄρῳν*] De structura bene admonuerat Wytttenb. et Mat-
thiae p. 101. Deinceps *φασιν ὑμῖν*. Cod. B. habet. SCHN.

καινοῖς νόμοις] Hos suggerere solebat ex tempore et loco
Nicomachus, ut Lysias in oratione contra eum scripta anno-
tavit. Ita, cum Cleophontem, electioni triginta tyrannorum
qui obstitit, interficerent, *ταῦτα διεπράξαντο διὰ τὸν νόμον,*
ὃν Νικόμαχος ἀπέδειξεν. Lysias contra Nicom. p. 849. SCHN.

ἅπασιν ἡμῖν] Ita cum B. D. scripsi, praecunte Weiskio.
Loquitur ad senatores Critias, qui Therameni favebant.
SCHN. Vulg. *ὑμῖν*.

Α. ΕΞ ΑΔΗΛΩΝ ΕΙΔΩΝ.

1.

Commentar. ad Hermog. Rhetor. Graec. ed. Aldin.
Tom. II. p. 390.

„Εγὼ ἔχω πατέρα.“ τοῦτο εὐτελές· κοινὸν γάρ. εἰ δὲ
λέγεις, „Ἐμοὶ ἐστὶ πατήρ,“ ἐκφεύξει τὴν εὐτέλειαν διὰ
τῆς ἀντιπτώσεως. κατὰ δὲ ἀντιστροφὴν, οἷον „Τῷ ἀγῶνι
τῶν Πυθίων.“ τοῦτο κοινὸν καὶ εὐτελές· ἀλλὰ Κριτίας
ἀντιστρέψας εἶπε

43 Τῷ τῶν Πυθίων ἀγῶνι.

2.

Pollucis Onomast. II, 116.

44 Καὶ διοπτεύειν Κριτίας καὶ Ἀντιφῶν.

3.

Ibid. II, 122.

45 Παρὰ δὲ Κριτίας καὶ λογιεὺς ὁ ῥήτωρ εἴρηται.

4.

Ibid. II, 148.

46 Ταχύχειρ, ὥς Κριτίας.

Ad fragm. 3. V. Bast. ad Gregor. Corinth. p. 893. Bekkeri
Anecdot. p. 658. Lobeck. ad Phrynich. p. 255.

5.

Ibid. III, 116.

Kaì ōs Krutias ōnariá. (avaritia sordida) 47

6.1-

Ibid. IV, 64.

Κριτία τὰς πρὸς καθάραν ὁδοὺς προσηυδίας ἀρέσκει. 48
καλεῖν.

7.

Ibid. IV, 165.

Καὶ παρὰ Κριτία διδραχμαῖοι. 49

8.

Ibid. VI, 38.

Κριτίας δὲ καὶ ὀψωνίας καὶ ὀψωνεῖν ἔφη· τὸ ὀψω- 50
νεῖν καὶ ὀψονομεῖν ἀνόμους.

9.

Ibid. V, 153.

Οἱ μὲν γὰρ ψευδομάρτυρες εἰρηναὶ παρὰ Κριτίᾳ 54

6. Alii libri mss. Seberi: *Κριτίας δὲ τὰς πρὸς κισ. ψδὰς πρ. ὠνόμασε*. Singularis est illa vocis *προσῳδία* significatio, in Lexicis nondum annotata, a Passovio tamen ex legibus etymologicis ita proposita: „Eigentlich ist *προσῳδία* *Zugesang* od. *Nebengesang*, da die Aussprache nach der Betonung, ihrem eignen Gesetze folgend, zu oder neben der metrischen und rhetorischen gehört wurde.“ Itaque illa significatio a Critia admissa in primo loco collocanda erat.

7. Pro δραχμαῖοι inter corrigendum facere cogitabam δραχμαῖος. hoc enim rectum, non illud. Sed nil temere mutare unquam colui. Et recte me fecisse patet ex MS. qui aliam lectionem habet: καὶ διδραχμαῖοι, omissis παρὰ Κριτίκ, quod non probo, illud διδραχμαῖοι valde. IUNG. διδραχμαῖοι. Nostri textus iam habet, in prius editis male δραχμαῖοι legebatur. DINDORE.

καὶ ὁ ψευδομάρτυρ. οὐκ οἶδα δὲ, εἴ που καὶ τὸ ψευδομαρτυρεῖν ὁ αὐτὸς λέγει.

10.

Ibid. VI, 194.

52. Ἥ, ὡς Ξενοφῶν, διασκίδνασθαι, ἣ διαπεφορῶσθαι, ὡς Κριτίας.

11.

Ibid. VI, 195.

- Κριτίας δὲ ποῦ φησιν,
53. Ἐπὶ τόδε ἐπὶ τὸ χρηστοὺς εἶναι,
καὶ τὰ ὅμοια.

12.

Ibid. VII, 78.

54. Οἱ δὲ τὰς ἐσθῆτας πιπράσκοντες ἱματιοπῶλαι, Κριτίου τῷ ὀνόματι χρησαμένον.

13.

Ibid. VII, 91.

55. Ἄ δὲ πόδεια Κριτίας καλεῖ, εἴτε πῖλους αὐτὰ οἰητέον εἴτε περιελήματα ποδῶν, ταῦτα πέλυντρα καλεῖ ἐν Φοινίσσαις Αἰσχύλος,
πέλυντρον ἔχουσιν εὐθέτοις ἐν ἀρβύλαις.

---

11. C. A.: Κριτίας δὲ φησιν, ἐπὶ τόγε, ἐπὶ τοὺς χρηστοὺς εἶναι; marginis autem, est καὶ τὰ ὅμοια. ἐπὶ τὸ χρηστοὺς εἶναι. Interpres legit χρήστους, cum vertit, in debito teneri. Malim legere ἐπὶ τῷγε, ἐπὶ τῷ χ. εἶναι, ea conditione, ut boni sint. KUHN.

15. Eiusdem rei mentio fit apud Polluc. II, 196. καὶ ποδεῖα δὲ τοὺς περὶ τοῖς ποσὶ πῖλους Κριτίας, ἃ Αἰσχύλος πέλυντρα καλεῖ.

Ibid. VII, 108.

Τοῖς δὲ χρυσουργοῖς καὶ δακτυλιογλύφοις τὸ 56
ὄνομα παρὰ Κριτίας καὶ Πλάτωνι.

Ibid. VII, 154.

Χορδοπώλης, ὡς Κριτίας λέγει. 57

Ibid. VII, 177.

Μυρεψός, Κριτίας γὰρ οὕτως ἀνόμασε. 58

Ibid. VII, 179.

Κεκρύφαλοπλόκος, ὡς Κριτίας ἔφη, κεκρύφαλος, 59
κεκρυφάλιον.

Ibid. VII, 196.

Τὰ δὲ ἐφεξῆς Τὰ μὲν πλεῖστα Κριτίας λέγει. 60

Ibid. VII, 197.

Ὅρνιθοκαπήλους Κριτίας καλεῖ. 61

---

17. Κεκρύφαλος, *reticulum*, quod pro capitis ornatu admittebatur, extat iam ap. Homer. Il. χ, 469. ἄμπυνα κεκρύφαλάν τ' ἤδη πλεκτήν ἀναδέσμεν. Antipater Sidon. XXI, 3 sq. in Anth. Gr. Vol. II. p. 11.

τὸν δὲ φιλοπλέκτοιο κόμας σφιγντήρα Φιλανίς,
βαπτὸν ἀλὸς πολιῆς ἄνθει κεκρύφαλον.

Id. XXVII, 4. p. 13. ἀβροῦ τε στρεπτῶν ἄμματι κεκρυφάλων.
cf. Iacobs. ad Anth. Gr. Vol. II. p. 29. Boettigeri Sabina p. 124.

20.

Ibid. VIII, 25.

- 62 Κριτίας δὲ ἀποδικάσαι ἔφη τὴν δίκην τὸ ἀπολύ-
σαι, ἣ νικῶσαν ἀποφῆναι, ὡς ἂν ἡμεῖς ἀποψηφίσαι.
ὁ δ' αὐτὸς καὶ διαδικάζειν τὸ δι' ὅλου τοῦ ἔτους δι-
κάζειν.

21.

Ibid. IX, 17.

- 63 Καὶ παρὰ Κριτία ὁ ἀστυτρίψ.

22.

Ibid. IX, 161.

- 64 Καὶ ἡ παρὰ Κριτία εὐξυνεσία.

---

21. Cod. A. ἀστυλίψ, Cod. V. ἀστυτρίψ, quod vocabulum extat
etiam ap. Philostrat. Imagg. II, 26 extr. Hesych. ἐν ἄστυ
διατρίβων, ὁ ἐν πόλει ἀναστρέφων. Similiter παιδότρίψ ap.
Lucian. Vol. I. p. 85. ed. Hemsterhus. Aristoph. Theamoph.
426. ψ'ότρίψ Εὐριπίδης.

EPIMETRUM AD CRITIAE

FRAGM. I, 12 sqq.

Vasa fictilia inter Graecos perantiqua fuisse gravissimus testis est Homerus Iliad. σ', 599 sqq., ubi saltantium metus comparantur cum circuitu *rotae figlinae*:

οἱ δ' ὅτε μὲν θρῆξασκον ἐπισταμένοισι πόδεσσιν

ρεῖτα μάλ', ὥς ὅτε τις τροχὸν ἄρμενον ἐν παλάμῃσιν

ἐξόμενος κεραιεὺς πειρήσεται, αἷ κε θέξῃσιν.

Quamvis Heynio, philologo ingeniosissimo, ex Ephori et Posidippi fide, ut. qui rotam figlinam ab Anacharside inventam esse tradant (ap. Strabon. VII, 5, 9. p. 503. Senecae Ep. XC.), hi ipsi versus Homerici non prius quam circa Solonis aetatem inserti esse videantur (cf. Excurs. de *Clipeo Achillis*, Tom. VII. p. 581 sqq.): hinc tamen minime concludere licet artem ipsam vasorum fictilium faciendorum ante Solonis tempora nondum viguisse apud Graecos. Immo rem omnium ferme Graecorum communem fuisse oportet, propterea quod poeta *rotae figlinae* cum saltatione comparisonem admittere non dubitavit. Unde consequitur non satis recte iudicasse Heynium, quippe qui Ephori narrationem putaverit revocare nos in historia operum figulinorum, fortasse etiam vasorum pictorum, ad multo seriora, quam vulgo crederetur, tempora. Namque inter omnes bene constat, quam leves fuerint veteres Graeci in perscrutandis antiquissimis rerum

monumentis *): nimirum ad insignem quidquid auctorem referre solebant, minus solliciti, si quid rationes historicae postularent. Hinc igitur accidit, ut alii alios singularum artium constituerent inventores, atque artis quidem figlinae Athenienses *Coroebum* (v. Plin. H. N. VII, 57. p. 414, 12. ed. Harduin.), alii, ut modo vidimus, Anacharsidem, alii fortasse alios. Iam vero apud Athenienses potissimum excultam fuisse artem figlinam scriptores gravissimi testantur, ita ut facile statuere liceat Athenienses una cum artis principatu inventionem quoque sibi vindicasse, licet eam temporis atque genti sive homini incerto assignandam.

Vasa figlina, quum in sepulcris Graecis barbarorum vastationes fere superarent, satis antiqua ad nostram usque aetatem delata sunt: quorum quae sunt vetustissima, ea imagines exhibent nigras easque expressas in fundo rutilo sive luteo; contra serioris aetatis sunt, quae imagines habent rutilas atque fundum nigrum. Apud Graecos ipsos vasorum figlinorum *κατ' ἐξοχήν* nomen fuisse *λήκυθος* **) Walpolius docuit in opere, quod inscriptum est *Memoirs relating to European and Asiatic Turkey* pag. 322 sq. Usus eorum varius fuisse videtur: ita Critias laudat *κέραμον οἰκονόμον*, alia fuerunt *ἀναθήματα* in templis consecrata ac reservata, quorum Herodotus mentionem facit V, 88. *Ἀττικὸν δὲ μήτε τι ἄλλο προσφέρειν πρὸς τὸ ἱερόν μήτε κέραμον κ. τ. λ.* Pleraque autem eorum, quae adhuc exstant, in sepulcris reperta, a possessoribus iam vivis fortasse ex certamine in ludis publicis deportata, mortuis tanquam sacra addita esse videntur. Id quidem certissimum in ludis Atticis victori curuli praemium datum esse vas

---

*) V. Wolfii Praef. ad Iliad. pag. XII sqq.

**) In Homeri Odys. ζ, 79. memoratur *χρυσάη λήκυθος* ut *ἀγγεῖον ἐλαιοδόχον*.

oleo repletum, auctore Pindaro Nem. X, 35 sq. (65 sqq.)

γαῖα δὲ πανθείῃσιν πυρὶ καρπὸς ἔλαιας
 ἔμολον Ἥρας τὸν εὐάνορον λαὸν ἐν ἀγγέων ἔρκεσιν
 παμποικίλοις.

Quem in locum Scholiasta animadvertit haecce: τοῖς γὰρ ἀθληταῖς τοῖς τὰ Παναθήναια νενικηκόσι δίδεται ὕδρια ἔλαιου πλήρης. cf. Dissenius ad h. l. in Boeckhii editione Tom. II. P. 2. pag. 468 sq. ubi tamen non possumus suffragari Welckero, viro sagacissimo, in explicando Critiae versu extremo:

ἢ τὸ καλὸν Μαραθῶνι καταστήσασα τρόπαιον.

quippe qui *Minervam* supplendam esse censuerit, pro qua facilius substituenda videtur vox πόλις i. e. Ἀθήναι. Iam vero memoratu dignissimum est, quod bina vasa, quae ad illos ludos spectare videntur, ad nostram aetatem pervenerunt. Unum idque iam satis notum inter viros eruditos repertum est in sepulcro Atheniensi ante portas Hippades atque descriptum a Dodwellio in Itinerario Tom. I. p. 457. a Clarkio in Itin. Tom. VII. p. 111 (ed. octon.) Millingenio in Monumentis inedit. p. 2. Unde Boeckhius in Corpore Inscriptionum Graec. Vol. I. p. 50. breviter descripsit hunc in modum: *Vasculum ipsum fictile unius pedis et dimidii altitudinem habet; in altera parte cernitur Minerva stilo antiquo delineata, clypeum habens, in quo delphinus: quo designatur Ἰνπρία: in altera est biga et auriga bigae insidens: inscriptio ex superiore parte descendit deorsum.* Imagines maximam partem pictae sunt colore nigro, at delphinus in clypeo, deae facies, brachia atque pedes colore albo, passim intermistis ductibus purpureis. Figuris appicta est inscriptio, eaque expressa litteris a dextra sinistram versus vergentibus:

ΙΜΕ ΝΟΛΘΑ ΝΘΕΝΘΑ ΝΟΤ

Quas quidem litteras Welckerus et Boeckhius l. l. c. c. ita ceperunt: Τῶν Ἀθηναίων ἄθλον εἰμί. cf. Rosii Inscriptio-

nes Graecae vetustissimae (Cantabrigiae 1825. 8.) pag. 14. C. O. Müllerus in Diariis Göttingensibus a. 1826. m. Octobr. p. 1642. (cf. Boettigeri Amalthea III. pag. 376.) ita legit illos litterarum ductus: *TON AΘENEΘN AΘAON EMI*, i. e. *Τῶν Ἀθήνηθεν ἁθλων* vel potius *ἁθλων ἐμῇ* (*ich bin einer der Kampfspreise von Athen*), ita ut in *AΘENEΘN* inter *Θ* et *N* supponatur apocope litterae *E*. — Eiusdem originis, licet senioris aetatis, alterum vas esse videtur, illi simillimum, quod primum descriptum repperimus in Rosii Addendis ad Inscr. Gr. p. 14. Id quidem tradit hodie extare apud Baronem Kollerum, in Calabria repertum; ibi Minervam more antiquissime effingi, cassidem cum crista permagna et clypeum gerere et hastam minaciter vibrare; imaginem inter duas columnas collocari, quibus in summis effingantur galli: in quarum unius latere hae litterae leguntur:

TON AΘENEΘEN AΘAON.

Rosius explicandi causa ita pergit: *Nescio, quid de hoc vase statuendum sit. Forsan is, in cuius sepulcro inventum est, Athenas aliquando concesserat, et ibi ludis vicerat, nisi coloniam quandam Atheniensem in Magna Graecia cogitare malumus, atque in eius ludis praemia a metropoli arcessita proposita esse statuamus, quod haud a vero alienum videtur, cum et summos pontifices et ignem sacrum a metropoli in colonias deduci solere sciamus. Nec in Magna Graecia defuere coloniae Atticae, e. g. Scylletium et Sybaris. Atque ludi illi una cum praemiis Atticis in diversas regiones translati esse videntur, si quidem vera sunt, quae Boeckhius narrat, Constantinopoli olim fuisse vas fictile cum inscriptione: Ἀγασίας ἄρχων τῶν Ἀθήνηθεν ἁθλων: unde coniiciendum arbitratur Byzantii aliquo tempore, quum id Athenienses obtinerent, Atticos ludos celebratos esse et fictile vas praemium datum.*

Praeter haec vasa *νεκητήρια* etiam alia nescio quem

ad finem in sepulcris defunctorum reponere solebant veteres Graeci, ut potissimum apparet ex Aristophan. Eccles. 996.

ὅς [γραφεὺς] τοῖς νεκροῖσι ζωγραφεῖ τὰς ληκύθους.
Huiusmodi urnulis mysticum praecipue sensum supponere studuit Iacobus Christius in libro, cui titulus: *Disquisitions upon the painted Greek Vases and their probable connection with the shows of the Eleusinian and other mysteries, by I. Christie.* Londini 1825. Alia denique vasa aliud quidquam spectarunt. Vide Winckelmanni Operum T. III. p. 245 sqq. cf. p. 27. 284. Iacobi Millingeni *Peinture des vases de diverses collections.* Eiusdem *Peintures antiques de vases Grecs de la collection de Sir John Coghill.* Eiusdem *Ancient unedited monuments principally of Greecian.* Etiam sub titulo: *Painted Greek Vases from collections in various countries principally in Great Britain.* Dûbois Maisonneuve *des vases antiques.* Quibuscum libris conferantur ea, quae Boeckhius in Corpore Inscr. Gr. docuit de inscriptionibus, quae singulis urnulis appictae sunt; deinde H. I. Rosius in Inscriptionibus Graecis vetustissimis; denique Walpolius, Dodwellius atque Clarkius in Itinerariis.

EPIMETRUM AD MIMNERMUM.

Quum ante hos tres menses ex itinere Dresdensi reversus Vratislaviae paucos dies commorarer, casu nescio quo oculis meis obiectae sunt plagulae quaedam Silesiacaе (*Schlesische Provinzialblätter*), in quibus Gustavus Pinzgerus Mimnermi atque Critiae Carminum elegiacorum a me editorum censuram agere susceperat. Quae quidem censura quum maximam partem nimis leviter instituta esset, unicum tantummodo, quod pro necessaria festinatione (hanc enim mihi imposuerat Programmatis conscribendi provincia) repente me fugerat, idque iam ante Pinzgeri animadversionem a Francisco Passovio mihi insinuatum, in hac nova Critiae Reliquiarum editione in usum meum erat admittendum; qua de re censor humanitatis procul dubio studiosior in dies sibi persuadebit adhibito iudicio. Itaque quae in Mimnermi tractationem animadvertit Pinzgerus, accuratius considerata supersunt. Atque primum de Latinitate verba facere exorsus, statim in opusculi titulo reprehensione dignum iudicavit, quod ego scripsissem *in salutem Graecorum*. Equidem nescio, an nunquam Cicero libellum quendam ediderit *in salutem*

Graecorum pro patria pugnantium; hoc tamen pro comperto habeo eundem Ciceronem *salutem* opposuisse *pernicii* in libro de Oratore II, 9, 35. Sequitur, ut, si quis instituerit aliquid *in salutem* alicuius, id fieri noluerit in eiusdem *perniciem*. Sed fortasse purum Latinitatis nostrae castigatorem, vel Cicerone superiorem, offendit dicendi formula *edere aliquid in salutem alicuius*. Reputet igitur secum Ciceronis de Re publica locum I, 4. *tantumque nobis in nostrum privatum usum — remitteret*: idemque, nisi haec suffecerint, inspiciat, quaeso, Zumptii librum grammaticum §. 314., quocum conferatur Aegidius Forcellinus, ob subtilem Latinitatis doctrinam immortalitate dignissimus, in Lexico voce IN, ubi *notat causam finalem*. Pergit Pinzgerus condemnanda loquutione *rationem persequi*; quam ne recte quidem intellexisse videtur, quum eam sermone patrio expresserit *der Ansicht folgen, ihr beitreten*. Equidem verbo *persequi* h. l. nullam attribui significationem, nisi quae est in loquutione *vestigia, viam persequi*. Iam vero nemo est, qui ignoret voces synonymas *via* atque *ratio*; et sicut vere dicitur *viam persequi* (v. Ciceron. Ep. ad Fam. IV, 13 extr.), ita formulam quoque *rationem persequi* (*die Erklärungsweise weiter verfolgen* hoc loco) admittere fas est. Atque aliud omnino est *rationem sequi*, quod respondet Pinzgeri interpretationi intempestivae, aliud *rationem* sive *viam persequi*. — Ad pag. 10. animadversum est in sententiam hancce: „Grammatici de carminis elegiaci inventore *rixantes*.“ Distinctis litteris scriptum est verbum *rixantes*, unde colligitur id verbum pro barbaro habuisse censorem antibarbarum, ut qui omnino sibi constans haud dubie Ciceronem quoque habebit in scriptoribus barbaris vel potius antipinzgerianis, de Oratore II, 59, 240. ita disserentem: „Cum esset cum eo Tarracinae de amicala *rixatus*.“ Ibid. *ascripsisse*. Ante omnes inspiciendus est Schneiderus in Gramm.

Lat. I, 2. p. 529. *Ascribere*, non *adscribere* receperunt etiam Muretus (Ep. I, 9. et passim), Forcellinus in Lexico, Spaldingius (ad Quintilian. Vol. IV. p. 44. Not. crit.), Passovius (in Taciti Germania c. 46 init.) aliique permulti. Ac tanti auctores quidquid moliantur, adorare potius, quam deridere oportet Pinzgeros. — Quum non intellexisset Pinzgerus, quid sibi vellent haec verba pag. 10. Not.: *Franckius* — *quasi κριτικῶν* (non κριτικῶτατος, quod monstrose scripsit Pinzgerus), sc. *esset*, vitium mihi iniunxit, quod iam in ipsum redundabit: veram igitur sententiam cui cognoscere placuerit, leget Matthiae dissertationem de Tŷrtaei Carminibus, rep. in Gaisfordii Poetis min. Vol. III. p. 228 sqq. ed. Lips. Censor autem supposit me dicere voluisse, quod est Germanice: *als der grösste Kritiker*. Licet magnopere laudandum sit Frankii acumen, κριτικῶτατος tamen hodie nondum vocari potest, Bentleio intercedente aut Wolfio. Ad pag. 19. in vitiosis collocata est loquutio *per angustias*. Utinam censor cognitum habuisset Ciceronis locum Tusc. I, 20, 45. *eas angustias, per quas penetravit!* Ad pag. 30. falsam esse putat structuram coniunctionis *quum* in hac sententia: *Quum tamen Codd. lectio nullo morbo laboraret, nemo medicum desiderabat*. Tale quippiam nunquam hariolatus erat Pinzgerus, si accuratius perspectam habuisset rationem temporum. Eminentissimum vero temeritatis specimen censor dedit ad pag. 33. animadvertens in loquutionem, quam a me ipso emendatam exhibet index erratorum, extremo libello adiectus, qui profecto inspiciendus est censori religioso. Ad pag. 34. *octastichum*. Sicut apud optimos scriptores reperitur *distichum*, et Quintilianus (VI, 3, 96.) usus est vocabulo *tetrastichum*; ita iure etiam meritoque admittere licet *hexastichum*, *octastichum*, terminos technicos, et sicut *hemistichium*, ita etiam *sesquistichium* sive *sesquistichum* non est vituperandum. Ibid.

pro *peraeque ac* scribendum erat *perinde ac*. Ad pag. 37. dum demonstrare sibi videtur Pinzgerus à me male adhibitam esse formulam *dubito an non*, ipse profiteatur, quam inepte interpretari didicerit aliorum sententias. Equidem nihil aliud dicere volui, nisi in Solonis disticho, quod in Mimnermi cogitandi rationem accommodare studui, sententiam quidem inesse Mimnermi, minime ipsissima (v. Plaut. Trin. 4, 2, 146.) verba; quod tamen dubitanter expressi his verbis: *Haec sententia Mimnermi, dubito an non ipsissima verba*. Quam inepta igitur mihi supposuerit Pinzgeri absurda interpretatio, quippe qui opinatus sit me contrariam protulisse sententiam, ipse discat ex Zumptii Gramm. §. 541. cf. Gernhardi Excurs. II. ad Cic. de Amicitia. M. Weberi Symbol. ad Gramm. Lat. Halis 1826. 4. Ibid. pro *laudatur* melius recipiendum erat *servatur*, licet illud minime vitiosum. Quid porro harioletur Pinzgerus, ad pag. 58. perstringens verba *cur non*, nemo sanus intelligit. Nimirum interrogatio a me instituta est talis: *Sed cur non utrumque distichum Mimnermi esse potest* —? Nihil opponendum est, nisi exemplum Planci in Cic. Ep. ad Fam. X, 23. „Pro urbis vero salute *cur non* omnibus facultatibus, quas habemus, utamur?“ cf. Cic. ib. II, 17. — Pag. 45. *genera scribendi* dicta sunt pro vulg. *lectiones*, quod vocabulum ipsum, licet hac significatione minime Latinum, valet tamen usu recentiorum. Similiter Wolfius atque Heinrichius, Latinitatis recentioris castigatores acutissimi et elegantissimi, in Analectis I. p. 485. non dubitarunt admittere loquutionem *genera errorum*. Quid improbandum videatur denique pag. 50. in hoc loco: „sententia nullis omnino *constituta* est fundamentis,“ nemo unquam perspiciet, nisi forte Pinzgerus suae doctrinae faciem praetulerit: Ciceronem quidem haud puduit admittere loquutionem *constituere aliquid fundamentis* de Senectute 18, 62.

Iam progrediamur ad rem ipsam. Statim in vestibulo infaustum omen excepit censorem, quippe qui me invectum esse somniaverit in Manes *Ioannis Alberti Fabricii*, viri eximii, propterea quod illustrato *Hermesianactis* loco pag. 11. adiecerim haec verba: *qui — est illius distichi sensus, nemini lippo in posterum detorquendus*. Quid autem, quaeso, commune est beati Fabricii atque temporis futuri? Séd condonandum est id levitatis crimen: gravius est, quod confudit Fabricium cum Harlesio, qui in retractanda illius Bibliotheca Graeca T. I. p. 733. ex suis doctrinae fontibus addidit interpretationem loci *Hermesianactei*, quem Fabricius tantum abest ut exposuerit, ut ne laudaverit quidem in extrema, quam ipse paravit, editione (a. 1718.) Vol. I. p. 449. Not. e. Unusquisque subito intelliget censorem ante oculos habuisse Gaisfordii Poetas minores, ubi Vol. III. p. 219. ed. Lips. ex Fabricii Bibl. Gr. *Mimnermi* Fragmentis praemissa est Notitia de *Mimnermo*: sed quod editor caute ac prudenter adiunxit *ed. Harles.*, id non curavit Pinzgeri acumen. — Quod deinde profert, quas ego in fragmentorum numero XI. XVI. XVII. collocaverim particulas, eas omnino non esse fragmenta (*als besondere Fragmente aufgestellt, was sie jedoch nicht im geringsten sind*), id sane nescio, utrum nimio oculorum an mentis acumini tribuendum. Quidquid ad nostram aetatem propagatum est ingenii *Mimnermiani*, pertinet ad eiusdem poetae reliquias: iam vero particulae illae exhibent sententias ex *Mimnermi* carminibus decerptas: igitur pertinent illae particulae ad *Mimnermi* reliquias. Quod nisi hodie concesserit Pinzgerus, postea eum docebit *Aristoteles*, cuius opera editurus est. Ac si unquam diligentius inspexisset *Boeckhii* operam, quam *Pindari* fragmentis impendit, omnium, qui scriptorum veterum reliquias collecturi sunt, imitatione longe dignissimam; eas quoque particulas, quae, licet primitus

metro inclusae, tamen in pedestrem orationem conversae ad nostram usque aetatem delatae sunt, reeptas esse reprehendit a viro et ingeniosissimo et sagacissimo. Ad fragm. I. annotavit Pinzgerus: *Zuvörderst hat Rec. darauf gehalten, eine solche Interpunction im Obigen* (transcripsit enim Pinzgerus illud fragmentum) *herzustellen, dass jedes Distichon so viel als möglich einen abgeschlossenen Gedanken enthält. Diess kann als Regel und Grundsatz bei den Elegikern, sowohl der Griechen als auch der Römer gelten, und nur selten erlaubten sie sich Ausnahmen davon.* Quae quam temere iactata sint quantumque adversentur liberiori Graecorum ingenio (cui vincula iniicere futilia Pinzgero quidem placeat, philologo indignum est) certissima rerum monumenta produnt: nisi res ipsa, censorem docebit Ilgenius in Opusculis phil. p. 259 sqq. Nimirum obiter legere et festinanter scribere non est accurate versari in aliqua re. — Pinzgerus extremo versu 2. punctum ponendum esse censet, extremo 3. comma. Mihi quoque aliquando in mentem venisse illam interpungendi rationem aperte fateor: sed altera, quam Brunckius, Passovius, Weberus in interpretatione Poetarum elegiacorum alique sequuti sunt, longe praefendam esse suadet pronomen ταῦτα, quod spectat ad verbum sequentem. V. 2. in Hermannii interpretationem animadvertit Pinzgerus: *Damit ist hier gar nichts gesagt.* Talis arrogantia dedecet Pinzgeros, qui caveant sibi, ne Censores Lipsienses (Hermannus ipse) et Halenses acriori etiam quam nuper flagello perstringant insolentiam ac temeritatem. Defendere quidem licet Plutarchi lectionem, sed longe praestare eam, quam exhibent Codices Stobaei, Pinzgerus ipse concedet, dummodo Hermannii interpretationem placido animo consideraverit. — Quae diximus ad v. 4. de significatione vocis ἀρπαλέος (eiusdem radice, cuius ἀρπάζω, non ἀρπάτω, monstrum, quod non *semel*, sed *bis* suppeditat

Pinzgerus), ea quidem omnino consentiunt cum interpretatione, quam exhibent Schneiderus et Passovius in Lexicis; sed magis quadrat in nostrum locum significatio primaria *rapidus*: nam sicut *torrentes* epitheto gaudent *rapidorum*, ita etiam ἄνδρες τῆς ἡβης instar fluviorum rapacium effugiunt, γίνεται ἁρπαλία. Eadem significatio est fragm. IX, 8. (*windschnell* interpretatur Weberus). Pinzgerus opinatur apud Theognidem 1553. aliisque locis a Schneidero laudatis ἁρπαλῆος significare *appetendus*: immo *ad se rapiens, appetens* (*holdanziehend* Weber.); illud adversatur rationibus etymologicis. — Quod attinet ad coniecturam Pinzgeri v. 6. ὅμως proponentis pro vulg. ὁμῶς, ea quidem auctorem habet Doederleinum ad Sophoclis Oedip. Col. 662. neque tamen ab Hermanno desideratur ad Viger. p. 929., neque ego illius rationem habendam esse contenderim. Atque ὁμῶς significare *peraeque* (*gleichmässig, gleicherweise*) exemplis Homericis in Lexico κριτικωτάτω docet Passovius v. ὁμῶς. Quocum conferatur Apollonii Lex. Hom. εἰ μὲν ὁμῶς περισπωμένως, ἔστιν ὁμοίως, τὸ δὲ βαρυτόνως, ἔμπης, ὅμως. Quinetiam ipsum etymon docet intelligentes. Ceterum ipse hunc locum hodie prorsus aliter interpretandum esse censeo, ita quidem, ut τιθέναι, quod saepius, significet idem atque νομίζειν, ἡγεῖσθαι. cf. Schaefer. ad Dionys. Hal. de Comp. p. 287. Quamobrem verba: ὁ τ' αἰσχρὸν ὁμῶς καὶ καλὸν ἄνδρα τιθεῖ. Latine exprimenda sunt hac ratione: *quae* (senectus) *deformem atque formosum virum pari modo* (ὁμῶς = ὁμοίως) *aestimat*: idem fere, quod Schneiderus in Lexico: *eo-dem loco ponit, h. e. senectus non magis parcit formoso quam deformi viro*. Haec hactenus. Corrigendi restant errores quidam typographici, qui antea fugerant aciem oculorum. Pag. 6. versu 19. lege *redierit*. p. 29. v. extr. cf. IX, 5. II, 9. p. 34. v. 3. *maximam partem*. p. 42. in medio versu 1. dele comma. p. 44. Fragm. XII. v. 5. lege ἐς pro ἐν.

Reliquum est, ut cum lectoribus communicemus ingeniosam *Hermanni* interpretationem ad *Mimnermum* respicientem, de qua primus mihi iniecit *Gu. Süvernus*, illustrissimus et doctissimus vir. Ille nimirum in grammate *de Aeschyli Heliadibus* p. 11 sq. tractavit fragmentum, quo describitur Solis navigatio nocturna, ex ipsius emendatione ita legendum:

ἐνθ'

ἐπὶ δυσμαΐσι τεοῦ
πατρὸς Ἡφαιστογενὲς
δέπας, ἐν τῷ διαβάλλει
πολὺν οἶδατόεντ' ἀμφίδρομον
πόρον, εἰς μελανίππου.
προφυγὼν ἱερᾶς νυκτὸς ἀμολγόν.

Quae quidem navigatio quum laudata sit etiam apud *Mimn.* *Fragm. IX.*, temperare mihi non possum, quin ipsius *Hermanni* in hunc locum animadversionem verbo tenus repetam, praesertim quum illius dissertatio non sit publici iuris: *Caeterum quod ad illud poculum Solis attinet, neminem latere potest, rutilantem caeli auro-ram, in quam occidens sol immergitur, a poetis cum aureo poculo esse comparatam, quo ille exceptus noctu per Oceanum ad ea loca deferretur, unde rursus esset oriturus. Itaque mireris viros doctos, I. H. Vossium in Epistolis mythologicis Vol. II. p. 156. et C. O. Müllerum in Doriensibus Vol. I. p. 425. de illo Solis itinere tamquam si in tabula describi possit disceptantes. Ipsos si interrogare liceret Stesichorum, Aeschylum, Mimnermum, nescire se faterentur, mirarique quod nos sciremus. Iam vide, utrum tibi placeat, lector benevole, considerans omnem rem adhibito iudicio!*

Scr. OPPOLII AD VIADRUM

m. Ianuar. a. CIÖICCCCXXVII

Commodum extremas huius libelli paginas perlustraturo in manus mihi venit censura Mimnermi Reliquiarum, quae extat in *Diario scholastico (Pädagogisch - philosophisches Litteraturblatt zur allg. Schulzeitung)* a. 1827 m. Februar. p. 94 sqq. Pauca sunt, quae respondeam Censori humanissimo, utpote qui novum etiam, quod me fugerat, fragmentum adiunxerit.

Iam primum ad pag. 21 sqq. editionis nostrae observatum est, carmen elegiacum, quod a Mimnermo in pugnam Smyrnaeorum adversus Gygen Lydosque conditum esse tradit Pausanias, referendum non esse ad corpus elegiacum, cui titulus NANNONIS, propterea quod Porphyrio ad Horat. II, 2, 101. annotaverit: *Mimnermus vero duos libros luculentos scripsit* *). „Wenn auf diese Notiz (haec sunt verba Censoris), da ihr alle sonstige Begründung abgeht, sonst nicht viel zu geben seyn würde, so wird sie bei dem nunmehrigen Zusammentreffen mit Pausanias von Bedeutung, und ist nicht als aus der Luft gegriffen anzusehen.“ Attamen ante omnia demonstrandum erat, quid sibi vellet *libri* denominatio ad simplex quoddam carmen elegiacum designandum. Mihi potius, si quid tribuendum est Porphyrii notitiae, inde proficisci videtur, Mimnermi elegos sive ab ipso sive a Grammaticis in duos libros distributos fuisse: quam quidem rationem posteriores poetae elegiaci iidemque erotici, qui ceteroquin Mimnermi exemplar sibi proposuerunt, sequuti sunt, Antimachus (in *Lyda*), Philetas (ut videtur, in *Bittide*), Hermesianax (cuius *Leontium* ex tribus li-

---

*) Equidem hanc glossam, quae mihi semper levioris momenti videbatur, in schedis meis annotaveram, sed nescio quo casu acciderit, ut in commentatione ipsa eius rationem habere oblitus sim.

bris constitit), fortasse etiam Phanocles, deinde poetae elegiaci Latini, Tibullus, Propertius, Ovidius, Graecorum aemulatores. Transeamus ad alterum argumentum: „Wenn aber nun auch an einem Gedichte *Nanno* nicht gezweifelt werden kann, so ist doch das, was Pausanias IX, 29. aus einem Gedichte des Mimnermos anführt, so beschaffen, dass es schwerlich seine Stelle in einem Gedichte erotisches Inhaltes finden konnte.“ Sed quid insit argumenti erotici in fragmento XII, quod ex *Nannone* laudavit Strabo XIV. p. 654., iam minus perspicimus. Nihil autem impedit, quominus poeta eroticus narrationes quasdam intexat historicas sive mythicas. Antimachus quidem in carmine elegiaco, quod inscriptum erat *ΑΤΑΗ*, non dubitavit admittere *συμπορίας ηρωϊκῆς*, imprimis fabulam Argonauticam auctore Schol. Apollon. Rhod. I, 1289. — Eiusdem, quam nos super hac re proposuimus, sententiae doctissimum aliquando extitisse defensorem Conradum Schneiderum nuperrime cognovimus, Daubii et Creuzeri Studia primum pervolutantes, in quorum Volumine quarto legitur illius commentatio de Graecorum carmine elegiaco, pag. 6 sq. ita disputantis: „Es ist aber nicht genug, dass wir historisch die Form der Elegie sämtlichen ionisch - lyrischen Dichtungen zur Hülle dienen sehen, sondern aus der innern Beschaffenheit dieser Rhythmen muss noch entwickelt werden, theils inwiefern ihnen ein lyrischer Charakter einwohne, theils inwiefern sie den Ionern eine ganz allgemeine Form der subiectiven Poesie werden konnten. Denn was den ersten Punkt betrifft, so möchte man vielleicht wähnen ein Metrum, in dessen Distichen der eine Vers derselbe sey mit dem heroischen, der zweite sehr nahe verwandt mit jenem, müsse weit eher für das Epos, als für die Lyrik passen, und eine Nachricht beim Pausanias, dass Mimnermos den Krieg der Smyrnäer wider den Fürsten Gyges im

Versmaasse der Elegie beschrieben habe, könnte vielleicht einer solchen Vermuthung Bestätigung zu verleihen scheinen; aber aus vielen Gründen ist diese Nachricht nur zu deuten auf ein episches Einschiesel von jenem Inhalte, mit welchem der Dichter episodisch diesen oder jenen elegischen Gesang, man weiss nicht zu welchem Behuf, gewürzt hatte. Wie ja zuweilen auch Stesichoros nach Quintilians *) Bemerkung die Last des Epos mit der Lyra trug, wie ferner Julian **) meldet, dass zuweilen Archilochos alte Sagen gleichsam zur Versüssung eingewebt habe, wie wir in einem noch vorhandnen Gedicht des Pindaros den Argonautenzug weitläufig erzählt finden, und wie Simonides ***) die Schlacht von Salamis in einem melischen Gedichte dargestellt hatte, d. h. nie selbstständig, sondern immer als ein Förderungsmittel für die Lyrik.“

Atque fragmentum, quod attulit Censor eruditus, reperitur in Aristophanis Grammatici Argumento ad Sophoolis Antig. p. 5 sq. ed. Hermann. p. XVII. ed. Erfurdt.

Στασιάζειαι δὲ τὰ περὶ τὴν ἡρώϊδα ἱστορούμενα,
καὶ τὴν ἀδελφὴν αὐτῆς Ἰσμήνην, ἃς ὁ μὲν Ἴων
ἐν τοῖς διδυράμβοις καταπροισθῆναι φησιν ἀμφο-
τέρας ἐν τῷ ἱερῷ τῆς Ἥρας ὑπὸ Λαερτιάδου τοῦ
Ἑτεοκλέους· ΜΙΜΝΕΠΜΟΣ δὲ φησι τὴν μὲν
Ἰσμήνην προσομιλοῦσαν Θεοκλυμένῳ ὑπὸ Τυδέως
κατὰ Ἀθηνῶς ἐγκέλυσσιν τελευτῆσαι. —

Cetera omittamus, ne longius pervagemus ad cal-
cem decursuri. Scr. Vratislaviae m. Maio 1827.

*) Inst. Or. X, 1, 62.

**) Orat. 7.

***) Schol. Aristoph. Vesp. 1402. Schol. Apollon. 1, 211. Suid.
5. 1.

INDEX VOCABULORUM.

A.

ἀγαθός ἐκ μελέτης, ἐκ φύσεως
6.

ἄγχιος 2, 5.

* ἀγύμναστος 13, 1.

ἄεθλον 9, 3.

* ἀἰρολόχως 15, 4.

* ἀκάμας 16, 1.

ἄκατος φορτηγός 1, 11.

ἀκούειν νόῳ 9, 18.

ἄλεξιλογος 1, 9.

ἄμαυρός. σῶμα 2, 10.

ἄμβων 25.

ἄμφανής 9, 9.

ἄμφιέπειν παννυχίδας 7, 8.

* ἄμφοτερεύειν 15, 5.

ἀνάγειν 7, 2.

ἀναπηδᾶν εἰς ὕψος 29.

ἀντίπαλος αὐλῶν 7, 4.

ἀπάγειν = εἰργεῖν 9, 10.

ἀποδικάζειν τὴν δίκην 62.

ἀποδωρεῖσθαι 2, 3.

ἀπότακτος 2, 27.

ἀπφαίνειν νικῶσαν 62.

* ἄρκτοι διδύμοι 16, 3.

ἄρματόεις δίφρος 1, 10.

ἄρμόζειν 2, 20. ἐφαρμόζειν
3, 3.

* ἄρπεδόνη 18.

* Ἀσιατογενής 2, 6.

ἄσπερ ἰλαρά 2, 16.

ἄσπερως 9, 33.

ἄσπερ 9, 35.

ἄσπερ 9, 31.

ἄσπερ 63.

* ἀσφαλής 12, 1.

ἄτακτος 9, 1.

Ἀττικὸς sc. οἶνος 24.

αὐλός 7, 4.

* αὐτοφυής 15, 1.

ἄφθοτος 9, 17.

Ἀφροδίτη. ἔργ' Ἀφροδίτης 2,
19.

* ἀχάλευτος 10.

ἄχλὺς ἀμβλωπός 2, 11.

B.

βλέπειν νόῳ 9, 18.

βουλεύειν κακὸν τι 9, 22.

Βρόμιος 7, 10.

βροντή 9, 33.

Γ.

γενετὴ ἀνθρώπου 23.

γηρᾶν 7, 5.

γνώμη. γνώμην εἰπεῖν, γράφειν
4, 1. 2.

γύλιος an γυλιός? 25.

γυμνάζεσθαι 23.

γυναικεῖος. —ίων μελίων 7,
1.

Δ.

δακτυλιαγλύφος 56.

δαπάνη 1, 3. οἰκοτριβής 2, 14.

δεῖμα 9, 14.

δέμας ἀστερωπὸν οὐρανοῦ 9, 33.

δείματα 25. Λακεδαιμονίων ὁμα-
λῶς διακείται 2, 25.

διαδικάζειν 62.

διαπεφορῆσθαι 52.

διαπομπεύειν 7, 7.

διαπομπεύειν 7, 7.

διαστρέφειν 12, 2.

δίδαγμα. διδαγμάτων ἥδιον
9, 25.

διδραχμισαῖος 49.

δίκη πικρῶς 9, 6. 7.

διοπτεύειν 44.

δίφρος ἄρματόεις 1, 10. Μ.λ.η-
σιουργής 28.

δραῖν ἔργον 4, 2.
δυσανίης 37.

θηριώδης 9, 2.
θρόνος Θεσσαλικός 1, 14.

E.

ἔθος 2, 1. (ἡθος 2, 14.)
εἰσηγεῖσθαι 9, 16, 25.
ἐκγονος 1, 42.
ἐκπλήσσειν 9, 28.
ἐκπορεύεσθαι 9, 31.
ἐκπρεπής 1, 1.
ἐκπωμα ἐπιτηδειότατον εἰς στρα-
τείαν 25. cf. 24.
ἐκτῆκειν 2, 12.
* ἐκφύειν 11, 2.
ἐλεγείον 3, 3.
* ἐμπλέκειν 15, 2.
* ἐνδελεχῶς 15, 5.
ἐξαμαρτάνειν 9, 8.
ἐξονομακλήδην προκαλεῖσθαι
2, 8.
ἐξοχα 1, 5.
ἐπιδέξια 2, 7, 7, 24.
ἐρίθισμα συμποσίων 7, 3.
ἐρῶμένως 23.
ἔσθαι 2, 26.
εὐναίος 1, 5.
εὐγενεσία 64.
Εὐσεβίη 2, 22.
* εὐφήμας 17, 2.
εὐφορος 25.
* εὐφρονεῖν 13, 3.

Z.

ζημιούν 9, 8.

H.

ἡπερόπνευμα γυναικῶν 7, 3.

Θ.

θάλλειν 9, 17.
Θάσιος sc. οἶνος 24. cf. 2, 14.
θείον, τό, 9, 16. θεία φύσις 9,
19.
θερμαῦσθριζειν 29.
Θετταλικός sc. οἶνος 24.
Θήβη 1, 10.

I.

ἱαμβεῖον 3, 4.
ἱλαρός 2, 16.
ἱμάτια ἀριστα Λακωνικά 25.
ἱματιοπώλης 54.
* ἱστός 18.
ἰσχύειν τὸ σῶμα 23.

K.

* καινίζειν 13, 2.
καλύπτειν ψευδεῖ λόγῳ 9, 26.
κάμινος 1, 12.
Κᾶρες, ἄλος ταμίαι, 1, 11.
κατάγειν 4, 1.
κατασβεννύναι 9, 40.
κατοιπίζειν 9, 33.
κεδνός 11, 3.
κερυφαλοπλόκος 59.
κέραμος, τροχοῦ γαίης τε κα-
μίνου τ' ἐκγονος 1, 12, 13.
κλεινός 1, 13.
κλίνη Μελιχαιοφυγής, Χιουρυγής
28. Κορινθιοφυγής 28.
κόλασμα 9, 4.
κολαστής 9, 6.
κορυφή. ὑψηλαῖς — αἶς 7, 10.
κοσμεῖν δόμον 1, 18.
κότταβος 1, 1, 7, 10.
κτύπημα. δεινὰ κτυπήματα
βροντῆς 9, 32.
κυκλοῦν 2, 4.
κύλιξ 2, 23, 7, 6. οἶνοφόρος 2,
2. κύλικες μεγάλαι, μικραὶ
24.
κύθων Λακωνικός 25. ἐπικω-
θωνίζεσθαι 27.

Λ.

λάγνος 35.
λάθρα 9, 11, 14.
λάταξ, λατάγων τόξα 1, 2.
λέχος εὐναῖον 1, 5.
λήσις 2, 12.
λήμην καμάτων 2, 20.
λογιεύς 45.

λόγους λέγειν 9, 24.
 Ἀνδρ' χειρ' 2, 6.
 λύειν γλώσσας 2, 9.
 Ἀντικουργής 28.
 * λυμάλινεσθαι 12, 14.

M.

μεγαλοφροσύνη 5, 1.
 μελέτη 6.
 μελέτημα 2, 1.
 Μελισσιουργής 25.
 Μίλητος 1, 6.
 μνημοσύνη πραπίδων 2, 12.
 μύδρος λαμπρός ἀστέρος 9, 35.
 μυρεψός 58.

N.

νόημα, αἶμα περικάρδιον, 8.
 νόμος. νόμους θέσθαι 9, 5.
 νωμᾶν 7, 7.

O.

οἰκονόμος 1, 13.
 οἰκοτριβής 2, 14.
 * οἶναχθής 2, 5.
 Οἰνοπίων 1, 6.
 οἶνουν 2, 28.
 οἶνοφόρος 2, 2.
 οἶνοχοεῖν 24.
 ὁμαλῶς διακεῖσθαι 2, 25.
 ὁμβρος ὑγρός 9, 31.
 ὁμιλεῖν 20, 2.
 ὀνομαστί λέγειν 2, 3.
 ὀρέγειν 2, 7.
 ὀρνιθοκάπηλος 61.
 * ὀρφναίος 15, 3.
 οὐλί 9, 23.
 ὄχος Σικελός 1, 3.
 ὀψωνία, ὀψωνεῖν, ὀψονομεῖν 50.

Π.

παννυχίδες ἱεραί 7, 8.
 παραλλαγή. — γὰς πολλὰς τοῖς
 ποσὶν ποιεῖν 29.
 παρὰσφάλλεσθαι 2, 13.

παραχρῆμα 2, 23.
 * πέδη. πέδαις ἀχλακείτοισιν 10.
 πενία σοφῇ 21, 1.
 περιστάναι ἀνθρώποις φό-
 βους 9, 32.
 περικάρδιος 8.
 * περιφορά ἢ ὑπερθε 9, 31.
 πλάστιγξ, χαλκοῦ θυγάτηρ 7,
 9.

πλέκειν 7, 1.
 * πλημοχόη 17, 1.
 πόδειογ 55.
 ποικίλμα χρόνου καλόν 9, 34.
 * πόλος Ἀτλάντειος 16, 4.
 πονήσεις 9, 30.
 πότοι ἄμετροι 2, 28.
 πραπίδες 2, 12.
 πρέπων 9, 39.
 προκαλεῖσθαι 2, 7.
 προπίνειν 2, 8, 24.
 πρόποσις. ἀποδώρεσθαι προ-
 πόσεις ὀνομαστί λίγοντα 2, 3.
 ὀρέγειν ἐπιδέξια 2, 7. νωμᾶν
 7, 7. κυλίαν 2, 23.
 * προσσχών 9, 19.
 προσφθίαι 48.
 * προχέειν 17, 2.
 πυκνός 9, 12.

P.

* πρεῦμα αἶνσαν 16, 2.
 * Ρηγιοεργής 28.
 * ῥήτωρ 12, 3. cf. 45.
 * ῥεπαλὶ ὠκύπλανοι πτερόγυν
 16, 4.
 * ῥίπτειν 12, 2.
 * ῥύμβος αἰθέριος 15, 2.
 ῥυπαρία 47.

Σ.

σιγῇ 9, 22.
 σκαιότης πλουσία 21, 1.
 σκοπός 1, 2.
 σοφὸς γνώμην 9, 12.
 Σπάρτη 2, 1.
 στείχειν 9, 35.
 στεφανοῦν 3, 1.
 στρατιωτικόν 25.
 * συμμαχεῖν 13, 3.
 σύμμετρος 2, 26.

10*

συμμεγγύναι 7, 6.
 συμπηγγύναι 1, 10.
 συμπόσιον 7, 13.
 σύνομος 21, 2.
 σφρηγίς 4, 3.
 Σωφροσύνη, Εὐσεβίης γαίτων
 2, 22.

Τ.

ταλαιπωρεῖν τὸ σῶμα 23.
 ταλαιπώρος 9, 30.
 ταμίαι. ἄλλος ταμίαι 1, 11.
 * ταράσσειν 12, 4.
 ταχύχειρ 46.
 τέκτων σοφός 9, 34.
 Τέως 7, 2.
 τοῖς δεσσι 4, 3.
 τράπεζα Ῥηγοεργῆς 28. cf. 26.
 τρόπαιον 1, 14.
 * τρόπος χρηστός 12, 1.
 τροχός 1, 12.
 τρυφερός. τρυφερωτάτη ἔδρα
 1, 4.
 * τρύχειν 2, 11.
 τύραννος 9, 7.
 Τυρσηνός 1, 7.

Υ.

ὑβρις δούλη 9, 7.
 ὑβριστής 35.
 ὑγιαίνειν τῇ γνώμῃ 39.
 Ὑγίαια, τερπνοτάτη θεῶν 2,
 21.
 ὑμνεῖν νέοις τρόποις 3, 2.
 ὑποδήματα σμικρότατα ἐς τὴν
 διαίταν 25.
 ὑπερήχτης ἰσχίος 9, 2.
 ὑψηλός 7, 10.

Φ.

φάρμακον 22.

φάσκειν 9, 27.
 φιδλή Τυρσηνῇ, χρυσότυπος 1,
 7. Λυκιοεργῆς 28.
 φιλοβαρβίτος 7, 4.
 φιλοφροσύνης 2, 17.
 φόβοι 9, 29. 32.
 Φοίνικες 1, 9.
 * φοιτᾷν 16, 2.
 φορεῖν 9, 19.
 φορτηγός 1, 11.
 * φρενὴν ἀγύμναστος 13, 1.
 φρονεῖν 2, 26. * νόψ 9, 18.
 cf. 9, 15. τὸ φρονεῖν 9, 23.
 cf. 19.
 φυτεῖται 23.

Χ.

χαλκός, ὅτις κοσμεῖ δόμον, 1,
 13.
 * χάσμα χθόνιον 17, 2.
 Χίος, ἱναλός πόλις Οἰνοπίωνος,
 1, 6.
 Χῖος sc. οἶνος 24.
 Χιουεργῆς 28.
 χόρδοπώλης 57.
 χοροὶ θήλης 7, 8.
 χρυσότυπος 1, 7.
 χρυσοεργός 56.

Ψ.

ψακάς. Βρομίου ψακάδες 7, 10.
 ψευδῆς λόγος 9, 26.
 ψευδομάρκτυς 51.]

Ω.

ὦδῃ. γυναικείων μελῶν ὦδᾶς 7,
 1.
 * ὠκύπλανος 16, 4.
 ὠφέλιμος 2, 18.

INDEX RERUM.

Agesilai Lacedaemonii victoriae	p.	47.
Alcibiades	-	44.
Anacreon celebratus	-	48.
Archilochus se ipse increpat	-	100.
Augusteum Dresdensae	-	30.
Κέραμος	-	35.
	cf.	119.
Cimonis μεγαλοφροσύνη	-	46.
Κότταβος	-	29.
	cf.	51.
Critias statuaris	-	2.
— Amasius	-	3.
— Histriotragicus	vide Addenda.	
Ἐνιπὶ δούλη	-	100.
ἐταιρείαι	-	4.
Herodes Atticus, Criticae aemulator	-	21.
Homerus, fluvii filius	-	99.
Iambicus trimeter pro pentametro	-	44.
κεκρύφαλος	-	117.
Lydorum luxuria	-	39.
Mens humana in sanguine sita	-	53.
Ὀλονπίων Chii insulae conditor	-	32.
Oratores antiquissimi	-	20.
Orpheus hexametri inventor	-	99.
πλημοχόη	-	85.
Propinationes	-	37.
Rheginensium fabrum Collegium	-	96.
Satyri κοτταβίζοντες	-	30.
Scopadae	-	46.
Solonis aetas extrema	-	8.
σφασιτής	-	3.
Thasium vinum	-	38.
	cf.	91.
Triginta tyranni	-	4.

INDEX LOCORUM,

EX QUIBUS FRAGMENTA COLLECTA SUNT.

Aelianus Var. Hist. X, 13.	fragm.	35.
— — X, 17.	—	31.
Athenaeus I. p. 28. B.	—	1.
— X. p. 432 sq.	—	2.
— XI. p. 463. E. F.	—	24.
— XI. p. 483. B.	—	25.
— XI. p. 486. E.	—	28.
— XI. p. 496. B.	—	17.
— XII. p. 527. A. B.	—	30.
— XIII. p. 600. E.	—	7.
Clemens Alexandr. Strom. p. 667.	—	16.
— — — p. 717.	—	15.
— — — p. 741.	—	23.
Commentar. ad Hermog. Rhet. Gr. T. II. p. 390. ed. Aldin:	—	43.
Dio Chrysostom. Orat. 21.	—	38.
Eusebius Praep. Ev. XIII. p. 681. B.	—	15.
Eustathius ad Homer. Iliad. μ , p. 868.	—	28.
— — — Odyss. θ , p. 1601.	—	29.
Galenus Glossar. Hippocr. v. <i>Avavivc</i> .	—	37.
— Operum T. XII. p. 10. F. ed. Charter.	—	39.
— — T. XII. p. 10 sq.	—	40.
Gregor. Corinth. Commentar. ad Hermog. Orator. Gr. T. VIII. p. 948. ed. Reisk.	—	11.
Hephaestio p. 22. ed. Gaisford.	—	3.
Ioannes Philoponus Commentar. ad Aristot. de Anima Litt. C. p. 8. extr.	—	8.
Mallius Theodorus de Metris p. 19.	—	33.
Philostratus Vit. Sophist. p. 480.	—	34.
Plutarchus Lycurg. c. 9.	—	26.
— Alcibiad. c. 33.	—	4.
— Cimon c. 10.	—	5.
— — c. 16.	—	32.
— de amicorum multitudine c. 7.	—	10.
Pollux Onomast. VI, 31.	—	27.
— — VII, 31.	—	18.
Idem inde a pagina 114.	—	44-64.
Scholiasta ad Euripid. Hippolyt. 263.	—	36.
Sextus Empiricus p. 262 sqq.	—	9.
Stobaeus Florileg. XIV, 2.	—	20.
— — XIII, 1.	—	19.
— — XXIX, 10.	—	6.
— — XXXVII, 15.	—	12.
— — HIC, 10.	—	21.

Stobaeus Florileg. CXXI, 24.	fragm. 14.
— Eclog. eth. VIII, 4.	— 13.
— Eclog. phys. IX, 10.	— 22.

INDEX SCRIPTORUM

VEL EMENDATORUM VEL ILLUSTRATORUM.

Alexander Aphrodisiensis	p. 25.
Aristias	— 86.
Athenaeus XV. p. 666. B.	— 29.
Cicero de N. D. I, 42, 117 sq.	— 65.
Empedoclis fragm. v. 315 sqq. ed. Sturz.	— 53.
Euripidis Sisyphus	— 68.
— Pirithous	— 77.
Homer. Iliad. σ, 599 sqq.	— 119.
Horat. Carm. IV, 7, 17 sq.	— 80.
Orpheus	— 54.
Pollux Onom. II, 226.	— 52.
Tzetzes Chiliad. VI, 132.	— 5.
Xenophanes ap. Athen. p. 526. B.	— 38.
Xenophon Hell. II, 3, 36.	— 6.
— — II, 4, 19.	— 11.
— Memorab. I, 2, 24.	— 6.

A D D E N D A.

Pag. 3. Fuit etiam Critias quidam histriotragicus auctore Alciphronē Rhet. Epistt. III, 48. Κακὸς κακῶς ἀπόλοιτο καὶ ἀφρονὸς εἶη Αἰκίμνιος, ὁ τῆς τραγωδίας ἱποκριτής. ὡς γὰρ ἐνίκα τοὺς ἀντιτίχοντες Κριτίαν τὸν Κλεωναῖον καὶ Ἰππασον τὸν Ἀμβρακίω-την τοὺς Δισχίλου προπομπούς, τοῦ τινι καὶ γεγωνοτέρῳ φωνήματι χρησάμενος, γαῦρος ἦν, καὶ κίττοστεφής ἦγε συμπόσιον.

Pag. 34. ad Fragm. 1. v. 10. vide Pindar. Olymp. VI, 85. (145.) πλάξιππον Θήβαν. cf. Boeckhii Explicatt. p. 161.

Pag. 41. v. 20. de prima syllaba in vocabulo ὕπνος correpta vide Iacobs. ad Anth. Palat. p. 261.

Pag. 45. Ἐλεγείον, h. l. oppositum τῷ ἱαμβεῖῳ, significat idem quod pentameter, unde corrigendus est Franckius in Calli- no p. 53 sq. cf. p. 58.

CORRIGENDA.

Pag. 8. lin. 9. rescribe *ἐγοργιάζον* pro *ἐΓοργιάζον*, quod temere admisimus, praefixo augmento.

— 25. lin. 14. post *λύσι* ponendum est *Colon*.

— 27. lin. 12. rescribe *floruerit*.

— 29. lin. 4. rescribe *Ῥηγοεργής*.

Ibid. lin. 13. rescribe *χθονός*.

— 31. lin. 1. rescribe *Σικελός*.

Ibid. Not. v. 3. lin. 2. rescribe *ἄρμα*.

— 47. Not. lin. 13. rescribe *eundem Stob*.

— 50. Not. v. 7. lin. 7. rescribe *Similiter*.

Ibid. Not. v. 8. lin. 4. rescribe *divinaque*.

Ibid. Not. v. 8. lin. 5. rescribe *in vitam*.

— 60. v. 26. rescribe *ψενδεῖ*.

— 61. Not. lin. 5. rescribe *faMa*.

— 85. lin. 12. rescribe *XI. p. 496*.

— 90. lin. 9. rescribe *haud*.

— 91. lin. 6. rescribe *XI. p. 463*.

— 126. lin. 5. rescribe *moliUntur*.

MIMNERMI COLOPHONII

CARMINUM QUAE SUPERSUNT.

COMMENTATIONE PRAEMISSA

DISPOSUIT EMENDAVIT ATQUE IN SALUTEM

GRAECORUM PRO PATRIA PUGNANTIUM

EDIDIT

NICOLAUS BACHIUS

PHILOSOPHIAE DOCTOR ARTIUMQUE LIBERALIUM MAGISTER.

ACCESSIT EPIMETRUM AD SOLONEM POETAM.

LIPSIAE 1826

SUMTIBUS FRID. CHR. GUIL. VOGELII.

PHILOLOGIS SAGAÇISSIMIS

AUGUSTO BOECKHIO

ET

PHILIPPO BUTTMANNO

DISCIPULUS

ΑΝΤ' ΕΤΕΡΓΕΣΙΑΣ ΜΝΑΜ' ΕΠΕΘΗΚΕ ΤΟΛΕ.

Ex quo primum, praeceptores candidissimi, benevolentia vestra ac disciplina fruitus sum, studiorum salutisque meae gubernatores sapientissimi atque fautores gravissimi cuilibet fato, quod in me irrumpere videbatur, auctoritatem vestram objicere omneque mihi praebere solatium praesidiumque nunquam desiistis. Quum igitur uterque vestrum me adhortaretur, ut perseverarem in commentandi genere, quale istud esset de Solone poeta, quid gratius mihi, quid jucundius esse poterat, quam hac ratione optatis ac desideriiis vestris indulgere? Accessit etiam admonitio publica, ut, quam ingressus essem viam, in eadem strenue pergerem, acces-

sit denique, ut ejusdem admonitionis auctoribus, viris eruditis *) ipsique Regio Ministerio, quod gubernandae institutioni publicae praeest **), probatum sit illud periculum a me factum in Solone poeta. Itaque primum animum adverti Mimnermi clegis colligendis et pertractandis: quo tamen munere ut rite fungerer, in vestro jam gremio Berolini versatus, ex Bibliotheca Regia decerpsi, quae hanc ad rem necessaria duxeram. Eademne vero digna sint laude, quae ad Viadrum fluvium atque illa, quae ad Rhenum Patrem aggressus sum, equidem decernere non ausim.

Accipietis igitur hoc parvum opusculum, lucubratum inter varia negotia variosque labores, ex quo tempore de circulis et conviviiis vestris abductus Gymnasii Regii Oppoliensis discipulos literis artibusque liberalibus instituo: exiguum qui-

---

*) Jo. Geelio, Philologo Batavo, in *Bibliotheca critica nova* Vol. I. p. 274. atque Gu. Ern. Webero, poetarum elegiacorum interpreti et ingeniosissimo et elegantissimo, in *Paedagogisch-Philologisches Litteraturblatt zur allg. Schulzeitung*. 1825. Novemb. N. 47.

**) Ex Rescripto d. xvi. m. Maji a. mdcccxiv.

dem illud meae erga vos pietatis monumentum
pignusque amoris, attamen sincerum profectumque
ex pectore puro, — *δόσεις δ' ὀλίγη τε φίλη τε.* —

Quae quidem verba quum jam Oppolii scripsissem, ut Lipsiam commigrarent typis imprimenda, Passovius meus nuntium mihi pertulit optatissimum, Berolini et Vratislaviae, pro suis quemque viribus, extremo paene Graecorum discrimini occursuros homines generosos vereque Christianos. Neque habui quidquam antiquius, quam ut ego quoque pro facultate aliquid conferrem ad salutem Graecorum, indomita virtute adversus barbaros pugnantium, *χαλεπόν τ' αἶσχος ἀπώσομένων*, Graecorum, inquam, unde omnis profecta est humanitas omnisque litterarum artiumque disciplina. Quem ad finem quid aptius offerre possim, quam pretium, quod solvetur pro opera a me collocata in Mimermo, uno ex antiquissimis Graecorum poetis? Profecto rem ad Marathonem, ad Thermopylas atque Salamina, ab heroibus Graecis olim fortissime gestam, eandem hodie quoque exantlabat magnus ille animus atque excelsus. Manes etenim

Tyrtaei nostra aetate ab inferis ascendisse videntur, incitatum Graecorum fortissimum quemque ad studium atque labores qualescunque subeundos:

Θυμῷ γῆς περὶ τῆςδε μαχώμεθα, καὶ περὶ
παίδων

θνήσκωμεν, ψυχῶν μηκέτι φειδόμενοι,
ὦ νέοι, ἀλλὰ μάχεσθε, παρ' ἀλλήλοισι μένοντες,
μηδὲ φυγῆς αἰσχρᾶς ἄρχετε μηδὲ φόβου.

Scripti VRATISLAVIAE feriis pentecostalibus

a. MDCCCXXVI.

DE

MIMNERMO POETA ELEGIAICO.

MIMNERMUS Colophonius ¹⁾, Solonis Atheniensis, ut videtur, ferme aequalis, poeta elegiacus ²⁾, floruisse dicitur inde ab Olympiade trigesima septima. Notum

1) Hoc disertis verbis memoratur a Strabone XIV. p. 921. Ἄνδρες ἐγένοντο Κολοφώνιοι τῶν μνημονευομένων Μίμνερος — καὶ Ξενοφάνης κ. τ. λ. cf. Procli Chrestom. in Photii Biblioth. p. 319. b. 12. ed. Bekkeri. p. 379. ed. Gaisford. Suidas v. Μίμνερος (sic enim corrupta est haec vox: aliter apud alios corrupta legitur, plerique tamen et certissimi testes exhibent Μίμνερος) Κολοφώνιος, ἢ Σμυρναῖος, ἢ Ἀστυπάλαιος κ. τ. λ. Haec spectant ad vulgaria Grammaticorum dissidia, qui modo a loco genituali, modo a diversis sedibus postea electis scriptores denominare solebant. cf. Welcker. ad Alcman. p. 4 sq. Passov. ad Theognid. 771. ed. Bekker. C. O. Mülleri Dorier T. I. p. 122. Gu. Ern. Weberi die eleg. Dichter der Hellenen p. 473. Nobis probatur Strabonis testimonium quum antiquius tum (ut intelligitur ex Suida, in primo loco Colophonium collocante) plerisque veterum acceptum: quamquam verisimile videtur Mimnermum longius quoddam vitae spatium Smyrnae degisse. Sed nuper illam auctoritatem infringere conatus est C. Ph. Chr. Schoenemannus in commentatione nondum absoluta de Mimnermi vita et carminibus (Gottingae 1823, 4.) quam, quum non publice prodierit, mecum communicavit Fr. Passovius. Atque ille p. 2 sq. ex Pausania IX. p. 766. colligere sibi videtur Mimnermum natum esse Smyrnae. Qua tamen ratione ex fragmento quodam ipsius Mimnermi (XII. ap. Strab. p. 634.) conjecturam suam stabilire quasi satis certam opinetur, equidem intelligere non possum. Nihil prorsus certi inde sequitur.

2) Praeter fragmenta, quae hoc docent, adeundus est Strabo l. c. Μίμνερος, ἀλλητὴς ἅμα καὶ ποιητὴς ἐλεγείας. Suidas l. c. ἐλεγιστοῖς.

est enim Solonem in Mimnermum, aetatis annum sexagesimum sibi exoptantem, scripsisse elegos hosce:

*Ἄλλ' εἴ μοι κἄν νῦν ἔτι πείσῃαι, ἔξελε τοῦτο·
μηδὲ μέγαιρ', ὅτι σεῦ λώϊον ἐφ' ῥασάμην,
καὶ μεταποιήσῃ τ' ἀγυρι τόδι, ὥδε δ' αἰεὶδε·*

*ΟΓΔΩΚΟΝΤΑΕΘΗ ΜΟΙΡΑ ΚΙΧΟΙ ΘΑ-
ΝΑΤΟΡ³⁾.*

Hoc quidem testimonium (ut Schoenemanno aliquid concedamus) certissime non probat Mimnermum tunc temporis etiam fuisse superstitem, licet omnis versiculorum color ita comparatus sit, ut ad viventem potius quam ad mortuum spectare videatur; sed respondet omnino Suidae relationi: *Γέγονε δὲ ἐπὶ τῆς λζ' Ὀλυμπιάδος, ὥς προτερεῦναι τῶν ζ' σοφῶν· τινὲς δὲ αὐτοῖς συγχρονεῖν λέγουσιν.* Nam verbo *γέγονε* a Suida significari floruisse, non *natum esse* Mimnermum illo tempore, apparet collatis aliis locis⁴⁾. Verum enimvero si utramque Suidae notitiam compensaveris, Mimnermus etiam propius accedet ad aetatem Solonis, ita ut optimo jure septem sapientium aequalis dici poterit. Grammaticorum dissidia, haud raro inania, hoc quoque loco ad nihil reduci videntur. Etenim flos poetae erotici in aliam aetatem cadere non potuit, nisi in eam, ubi pectoris tentavit in dulci juventa fervor Mimnermum. Si igitur in Olympiade XXXVII. ponamus annum aetatis circiter undevigesimum, haud ita longo intervallo disjunctus sit Mimnermus a septem sapientibus ipsoque Solone. Verum hac ratione minime contentus Schoenemannus Mimnermi florem ad Olympiadem XX. referre conatur (p. 5 sq.) hancce viam ingressus: *Narrat Pausanias (IV. p. 331.) arce Era undecimo oppugnationis anno tandem dolo a Spartanis*

3) Vide, quae a nobis disputata sunt in *Comm. de Solone poeta* p. 31 sq. 99.

4) V. ad Solon. p. 3.

capta, cum Messeniorum res jam in summum discrimen essent redactae, Aristomenem atque Theoclum suos ad fortiter resistendum incitantes, insigne illud Smyrnaeorum facinus laudasse ὡς Ἰώνων μοῖρα ὄντες, Γύγην τὸν Λασκύλου καὶ Λυδούς, ἔχοντες σφᾶν τὴν πόλιν, ὑπὸ ἀρετῆς καὶ προθυμίας ἐκβάλοιεν. Id factum vero ex ipsis Mimnermi carminibus innotuisse suspicor. Sed quid juvant suspiciones intempestivae, omni fundamento destitutae? Demonstrandum erat ante omnia rationibus historicis Mimnermum ipsum illi pugnae interfuisse aut omnino illo tempore jam vixisse. Sed longius quoque ille progreditur, ita ut ex fama tantummodo ficta, qua Mimnermus inter veteres elegiae auctor habitus sit, collegerit eum ad Callini et Archilochi aetatem relatum esse. Sed nemo unquam veterum Mimnermum tradidit fuisse inventorem elegiae. Unicum Hermesianactis locum, qui illius sententiae favere videatur, ratione prorsus alia atque vulgari interpretandum esse, paulo infra docebitur. Argumentum multo gravius per litteras mihi opposuerat Passovius, quippe qui Mimnermum una cum ceteris Ionibus Colophone Smyrnam commigrasse jam ante Olympiadem XXIII. acutissime colligere studuisset ex hisce ipsius poetae elegis:

*Ἡμεῖς δ' αἰπὺ Πύλον Νηληϊῶν ἄστυ λιπόντες
 ἡμερτὴν Ἀσίην νηυσὶν ἀφικόμεθα:
 ἐς δ' ἐρατὴν Κολοφῶνα βῆην ὑπέροπλον ἔχοντες
 ἐξόμεθ', ἀργαλέης ὕβριος ἡγεμόνες.
 κεῖθεν δ' Ἀλήεντος ἀπορνύμενοι ποταμοῖο,
 θεῶν βουλῇ Σμύρνην εἰλομέν Αἰολίδα.*

Sed si ponamus cum Passovio elegis his poetam suam quoque inclusisse personam (*Ἡμεῖς*), hoc etiam constituatur necesse est, Mimnermum *Pyli* Elidis natum, inde in Asiam minorem profectum esse cum suis hominibus. Quod quum rationibus careat, verisimilius videtur intelligendam esse gentem Graecam (fortasse

Caucones Pylios, ab Herodoto I, 147. laudatos), quae ex Peloponneso in Asiam minorem commigraverit, primum Colophone sedes suas collocaverit, deinde, seditione commota (v. Herodot. I, 150. Pausan. VII, 5, 1.) Smyrnam occupaverit, unde expeditio contra Gygen Lydosque suscepta esse dicitur: sive Mimnermus alios homines dicentes faciat, sive eam ob causam primam personam pluralis admittat, quoniam (quod verisimilius videtur) ipse ortus sit ab illa gente Peloponnesiaca, ita ut *'HMEIS* significet *maiores nostri* 5). Attamen si quis Passovii istam rationem persequutus fuerit, Mimnermi aetatem justo etiam longius remotam atque Suidae testimonio repugnantem inveniet: Smyrnam enim jam ante Olympiadem XXIII. a Colophonibus Ionibus expugnatam fuisse colligitur ex Pausaniae verbis (V, 8, 3.): *Τρίτῃ δὲ Ὀλυμπιάδι καὶ εἰκοστῇ πύγμῃς ἅθλα ἀπέδοσαν. Ὀνόμαστος δὲ ἐνίκησεν ἐκ Σμύρνης, συντελούσης ἤδη τηρικαῦτα ἐς Ἴωνας.* Unde qui rediet, is Mimnermi annum natalem saltem circa Olympiadum initium constituat necesse erit. Jam alterum quoque accedit impedimentum. Colophonem a Pyliis Andraemone duce conditam esse Mimnermus ipse tradit: Strabo enim (XIV. p. 634.) *Κολοφῶνα δ',* inquit, *Ἀνδραίμων Πύλιος (sc. κτίζει), ὥς φησι καὶ Μίμνερμος ἐν τῇ Ναννοῖ.* Sin autem elegos laudatos persequentes, Mimnermum istis Pyliis comitem adjungamus, ejus aetas incidat vel in tempus ante Callinum, qui jam floruisse perhibetur circa Olympiadum initium. Jam vero Colophonem ipsam una cum ceteris urbibus Ionicis (v. Herodot. I, 142.) prius etiam condi-

---

5) Eadem est sententia C. O. Mülleri Dorier I. p. 98. *Der älteste Zeuge, Mimnermos, sagt, dass die Gründer seiner Vaterstadt Kolophon vom Neleischen Pylos gekommen, wo es fast scheint, als denke sich der Dichter eine unmittelbare Wanderung dahin.*

tam esse oportet. Itaque longius distabit spatium, intra quod vixerit Mimnermus, inde a tempore, quo Pylii Colophonem condiderunt (ante Olympiadum initium) usque ad Smyrnaeorum contra Gygen Lydosque certamen (paulo ante Olymp. XXIII.), ab ipso poeta carmine elegiaco celebratum.

Suidas quidem Mimnermum *Ligyrtiadae* (*Λιγυρτιάδου*) filium fuisse narrat, quod tamen hac potissimum ratione interpretandum est, ut patris nomen ab arte, quam excoluerit filius sive etiam universa familia, repetitum esse ponatur. Attamen has quantulascunque ad Mimnermum decerptas sententias Lexicographus sine ullo iudicio consarcinasse videtur; quo difficilium fiat verum praebere iudicium, quum postremo etiam accesserit librariorum levis incuria. Interea totum locum ita emendandum censuimus: *Μίμνερμος, Λιγυρτιάδης, Κολοφώνιος, ἢ Σμυρναῖος, ἢ Ἀστυπάλαιεὺς, ἐλεγειοποιός. Γέγονε δὲ ἐπὶ τῆς λς' Ὀλυμπιάδος, ὡς προτερεῦναι τῶν ζ' σοφῶν· τινὲς δὲ αὐτοῖς συγχροεῖν λέγουσιν. Ἐκαλεῖτο δὲ καὶ Λιγυστιάδης* (i. q. *Λιγυρτιάδης*) *διὰ τὸ ἐμμελὲς καὶ λιγύ.* "Ἐγραψε βιβλία πολλά"). Sic enim

6) Vulgo: *Μίμνερμος, Λιγυρτιάδος* — Ἐκαλεῖτο δὲ καὶ *Λιγυστιάδης*. Quid sibi velit forma *Λιγυστιάδης*, equidem non intellexi. Wielandio quidem ad Horatii Epist. I, 6, 64. p. 144. minorem aut nullam potius suspicionem haec forma movisse videtur, quippe qui in verba juret magistri: *Mimnermus, ein erotischer Dichter, — erhielt wegen der ungemeinen Lieblichkeit seiner Verse den Namen Λιγυστιάδης*. Eundem errorem nuper repetiit *Frid. Schoellius, hist. de la litt. Grecque* T. I. p. 191. Rationes tamen attulit nullas Wielandius noster, vir ceteroquin uberrimus ad defendendam quam commendat sententiam. Medicinam nobis praebet altera lectio, quae extat in Cod. Paris. A. *Λιγυστιάδης*, quam quidem formam aequè genuinam esse ac *Λιγυρτιάδης* me docuit Passovius hisce verbis ad marginem hujus libelli ascriptis: *Utraque forma mihi pro-*

Mimnermus non filius Ligyrtiadae cujusdam, verum ipse *Λιγυρτιάδης* sive *Λιγυστιάδης* appelletur, forma quidem patronymica, illa tamen ad artem referenda, eadem prorsus ratione, qua *Homeridae*, *Daedaliidae* alique dicuntur. Mos enim fuit solennis, ut poetae artificesque ab arte denominarentur: sic *Stesichorus* proprie ab arte duxit nomen, quod quidem postea mansit, quum nomen germanum obliteratum esset 7). Mimnermus autem utraque arte polluerat, et *musica* et *poetica*, priore fortasse a majoribus ad ipsum translata. Nimirum a Strabone laudatur Mimnermus *αὐλητής*

ba esse videtur, ad duplicem formam λιγύς et λιγυρός provocanti; neque profecto in aliis etymis frequentius quicquam hac litterarum σ et ρ alternatione, quarum posteriorem Aeolensibus maxime familiarem fuisse testis est Plato in Cratylo p. 431, 451. ita μάρτυς et μάρτυρ, ἴππος et ἴππορ, σκληρότης et σκληρότηρ, arbos et arbor, honos et honor; quidni Λιγυστιάδης et Λιγυρτιάδης? — Nunc etiam Suidae interpretatio, διὰ τὸ ἐμμελὲς καὶ λιγύ, respondet praeceptis grammaticis. Epitheton λιγύς jam ab Homero tribuitur instrumentis musicis atque Musae ipsi: Il. ε, 186. φόρμιγγι. cf. Odys. θ, 67. Ibid. ω, 62. Μοῦσα λίγεια. Λιγυρός forma plenior (vide Buttmanni Gramm. §. 104. g.) ibidem significat sonorum quidquam, ab Homero avibus et Sirenis addita Il. ρ, 290. Odys. μ, 44. 183. Theognis 933. Οὐ δύναμαι φωνῇ λιγύρ' ἄδέμεν ὥσπερ ἀηδῶν. Mimnermo poetae atque tibicini insigniter attribuitur patronymicum Λιγυστιάδης (a forma λιγύς) sive Λιγυρτιάδης, quasi a forma primitiva λιγύς, Gen. λιγυρός, deductum sicut Φερητιάδης a Φέρης etc. Quod quum ita sit, principio etiam facili modo reponendum Λιγυρτιάδης pro genitivo Λιγυρτιάδων. In ultima sententia ed. Mediol. a. 1449 hanc praebet lectionem: Ἐγχαρῆς βιβλία ταῦτα πολλὰ· illam quidem, nisi glossatoris cujusdam, paene absurdam.

7) Suidas v. *Στησίχορος*: ἐκλήθη δὲ Στησίχορος, ὅτι πρῶτος (h. e. praecipue) κισσαρῶν διὰ χορὸν ἔστησεν, ἐπεὶ τοὶ πρότερον Τισίας ἐκαλεῖτο.

ἄμα καὶ ποιητῆς ἐλεγείος⁸⁾. Antiquissimum vero et certissimum quo utimur, testimonium est Hippo-
nactis, a Plutarcho ad nostram aetatem translatus: Καὶ
ἄλλος δ' ἐστὶν ἀρχαῖος νόμος, καλούμενος Κρα-
δίας⁹⁾, ὃν φησὶν Ἰππῶναξ Μίμνερον αὐλῆσαι·
ἐν ἀρχῇ δ' ἐλεγεία μεμελοποιημένα οἱ αὐλωδοὶ
ᾄδον· τοῦτο δὲ δηλοῖ ἡ τῶν Παναθηναίων γραφὴ
ἡ περὶ τοῦ μουσικοῦ ἀγῶνος⁹⁾. Hoc enim anti-

8) Strab. XIV. p. 921. Casaubonus emendavit ἐλεγείας, libri uno, ut videtur, consensu ἐλεγείος exhibent, improbante H. Stephano in Thea. T. I. p. 1067. D. At jure formae ἐλεγείος patrocinium suscepit Laur. Santenius ad Terent. Maur. p. 285., quem cum magno bonarum litterarum emolumento post Santenii mortem nuper edidit Dav. Jac. Lennepius. PASSOVIUS.

*) Cf. Hesych. ν. Κραδίης νόμος· νόμον τινὰ ἐπανλοῦναι τοῖς ἐκπεμπομένοις φαρμακοῖς, κράδαις καὶ θρίαις ἐπιραβδιζομένοις. Haec imprimis spectare ad Thargelia ostendit Schoenemannus p. 17 sqq. Grammatici derivatio ista vocis Κραδίης verane sit necne, nihil ad rem: hoc saltem pro comperto habebis, Κραδίην νόμον imprimis adhibitam esse ad sacra quaedam peragenda.

9) Plutarch. de Musica cap. 9. Huc etiam spectat locus Hermesianactis apud Athen. XIII. p. 597. F. licet immodice depravatus: Πολιῶ δ' ἐπὶ πολλὰν λωτῶ κημῶθεις κῶμον στειχ' ἀνακοιρανέων. Sic quidem, fortasse non sanatus, attamen correctior apparet locus. Λωτὸς sive tibia (annotante Ruhnkennio in Ep. crit. II.) apta est Mimnermo tibicini. cf. Athen. IV. p. 175. C. 182. B. VIII. p. 362. B. Πολιὸς autem dicitur ob loti sive tibiae ex loto confectae colorem nigrum. Theophrast. H. Pl. IV, 4. τὸ μὲν ξύλον μέλαν. cf. Plin. H. N. XIII, 17. Κημῶθεις ἔ (vulgo, κνημῶθεις) reposuit Anonymus in Diario Classico VII. p. 238. Notus est, inquit, πῶς tibicinum, qui κημῶς inducebant, vel, ut Sophocles dixit, φορβίας. V. Scholia ad Aristophan. Equit. 1147. Extrema verba scripta sunt ex emendatione Jacobsii in Animadv. ad Anth. Gr. Vol. II. P. 1. p. 143. qui quidem in praecedentibus dedit: Χωλῶ δ' ἐπὶ πολλὰν κῶλῳ, κνημῶθεις κ. τ. λ. „Poetae, inquit, commissiones agenti tribuitur κῶλον χῶλὸν propter numeros impari-

quissimae Graecorum poesis et artis musicae proprium, ut, quod natura fert, altera alterius perpetua sit comes. Nec fere ingeniosius quisquam ac subtilius in hac re versatus est, quam Fridericus Schlegelius, clarissimus vir, qui quum nihil sine subtili doctrina et elegantia tractare soleat, tum maxime in enarranda historia poesis Graecae acie ingenii veram rationem exposuerit, ita disserens: *Wenn das Eigenthümliche der Musik darin besteht, die tiefsten Gefühle auszuhau-chen, einer schönen Seele eine schöne Stimme zu geben, und um alle Leidenschaften zu spielen: so ist die lyrische Poesie der Hellenen nicht bloß befreundet mit der Musik, sondern selbst nichts anders als eine poetische Musik. Wem treten bei dieser Betrachtung nicht die Wuth des Archilochos, die Zärtlichkeit des Mimnermos, die Gluth der Sappho und des lieberasenden Ibykos vor das Auge des Geistes* ¹⁰). Sicut cithara epicam, ita tibia elegiacam poesis comitata est ¹¹).

Atque Grammatici de carminis elegiaci inventore inter semet rixantes, ad suum quisque arbitrium, alii alii vindicabant auctorem. Sic recentiores quidam Hermesianactem, qui ipse elegos amatorios magna cum arte excoluit, Mimnermo inventionem pentametri ascri-

---

ter junctos, quibus ille primus usus esse dicitur (?). Notus Ovidii locus L. III. El. I, 8. *Venit odoratos Elegeia nexa capillos: Et, puto, pes illi longior alter erat.* Tribuuntur nonnunquam scriptoribus, quae ipsorum operibus propria sunt. Ut Horatius Dorsenni in scribendo negligentiam notans, *Adspice*, ait, *Quam non adstricto percurrat pulpita socco.* Epist. II, 1, 174. — Franckius, qui ad suam quidquid opinionem conformare didicit, quasi *πετικώτατος* illam Plutarchi auctoritatem in Callino imminuere studuit. Sed refellit eum Schoenemannus p. 16 sq.

10) Operum III. p. 253 sq.

11) Vide quae protulimus ad Solonem p. 9. cf. Plutarch. de Musica cap. 8.

psisse opinabantur, ex hisce versibus sententiam suam stabilire frustra conantes:

Μίμνερμος δὲ, τὸν ἡδὺν ὃς εὗρετο πολλὸν ἀνατλάς
ἦχον καὶ μαλακοῦ πνεῦμ' ἀπὸ πενταμέτρου
κ. τ. λ. ¹²⁾).

At illam prorsus falsam esse hujus loci interpretationem, primum didici ex annotatione *Jul. Silligii*, sagacissimi viri, in margine commentationis Schoenemaniae ascripta ¹³⁾. Mimnermum enim carminum amatoriorum (ἡδὺν ἦχον) inventorem vel potius principem fuisse atque ad ea adhibuisse pentametrum, qui hexametrum quemque exciperet, purus atque germanus est illius distichi sensus, nemini lippo in posterum detorquendus: hoc est enim *exponere* atque interpretari, illud nihil nisi *imponere* aliquid, quod sententiae scriptoris non inest. Atque sanam illam esse Hermesianactis

12) Apud Athenaeum XIII. p. 597. F.

13) Silligius scilicet cum Passovio communicaverat illam commentationem, in margine paucis annotationibus auctam. Deinde, iterum iuspecto *Franckii Callino* eandem interpretationem apud illum reperi p. 9. hisce verbis expressam: *Verum enimvero Mimnermum nemo unquam veterum tradidit inventorem elegiae, quidquid dicunt Orion Thebanus περὶ ἐτυμολογιῶν apud Ruhnken. ad Callim. Fragm. T. I. p. 439. ed. Ernest. auctor Etymologici cujusdam inediti ibid. et Plotius de metris p. 2634., qui tamen et ipsi Mimnermo non tribuunt inventionem elegiae, sed ab aliis tribui putant. — Excusare solent Hermesianactem, qui Mimnermo inventionem elegiae tribuat: quod falsum esse, nec tamen magnopere vituperandum, quum lenioris Mimnermus et amatoriae inventor fuerit elegiae, quam Alexandrini, ejus potissimum exemplum secuti, tanto cum studio excolebant. Sed, obsecro, quid aliud dicit poeta, quam invenisse Mimnermum dulcem sonum et quasi spiritum mollem pentametri, hoc est mollem lenemque elegiam? Nemo unquam, quod sciam, facillimum hunc locum recte explicavit, praeter Boettigerum in *Att. Mus. Vol. I. Fasc. 2. p. 338. etc.**

interpretationem, testis est etiam Propertius, istius aemulator Latinus, bellissime canens (I, 9, 11 sq.)

Plus in amore valet Mimnermi versus Homero;

Carmina mansuetus lenia quaerit Amor.

Primus igitur amorem inclusisse versibus elegiacis statuendus est Mimnermus, suavissimis quidem illis et cujuslibet animum mirabiliter permulcentibus. Mimnermi enim carmen elegiacum, ut Fr. Schlegelius ait (*operum* III. p. 273.), accuratissimum fuit exemplar et tanquam speculum naturae ingeniique mobilitatis, inter Iones illo tempore plurimum vigentis, et qualibet aetate eximia pulcritudinis species ad levandas animi curas. Quinetiam Horatius, poetarum artificia proponens, quibus favorem populi sibi conciliare soleant, suorum carminum plausorem, poetam elegiacum, quum Horatium *Alcaei* nomine commendarit, ab se *Callimachum* appellari proficitur, vel, si hoc cognomine nondum contentus sit, ipsum *Mimnermum*:

*Quis nisi Callimachus? Si plus apposcere visus,
Fit Mimnermus, et optivo cognomine crescit*¹⁴).

Neque solum puellarum desideriis, sed incestis quoque puerorum amoribus exarsisse Mimnermi elegos, quidam colligendum esse opinantur ex Athenaeo, qui Alexandri Aetoli versiculos laudavit, Agathoclem in-

---

14) Epist. II, 2, 100 sq. cf. Ep. I, 6, 65. Consentit Procli excerptum ap. Photium Bibl. p. 319. b. 11. ed. Bekkeri: λέγει δὲ καὶ ἀριστεῦσαι τῷ μέτρῳ (ἐλεγείῳ) Καλλίνον τε τὸν Ἐφέσιον καὶ Μίμνεμον τὸν Κολοφώνιον, ἀλλὰ καὶ τὸν Τηλέφου Φιλητῶν τὸν Κῶν καὶ Καλλίμαχον τὸν Βάττον. Contrarium Quintilianus X, 1, 58, qui *Callimachum* elegiae principem habuisse, *Mimnermum* omnino praetermisisse eam ob causam videtur, quod, juventutis habita ratione, morum potius conditio, quam propria carminis elegiaci natura spectanda erat. cf. Ovid. Remed. Amor. 381 sq. Qui *Callimachi* artis excellentiam respexisse videtur: itaque iudicium, ut ita dicere fas sit, nimis subjectivum.

ducentes ut Mimnermi aemulatorem: Ἀλέξανδρος, inquit, ὁ Αἰτωλός, ὁ τραγωδιοδιδάσκαλος.

Τόνδ' Ἀγαθοκλῆος λάσσαι φρένες ἤλασαν ἕξω
πατρίδος, ἀρχαίων ἦν ὅδ' ἀνὴρ προγόνων·
εἰδῶς ἐκ νεότητος αἰεὶ ξείνοισιν ὁμιλεῖν
ξείνος, Μιμνέρμου δ' εἰς ἔπος ἄκρον ἰών,
παιδομανῆς ἐν ἔρωτί ποτ' ἦν ἴσος¹⁵). —

15) Athen. XV. p. 699. C. Hos versus maximam partem optime restituit Is. Casaubonus: Si usquam alibi, inquit, hic favit nobis Critice, cum absque ulla ullius litterae immutatione pulcherrimum loquendi genus cum sententia optima restituimus. Quis non legit apud Graecos εἰς ἄκρον ἵνα σοφίας? Ita hic dicitur Agathocles εἰς ἄκρον ἰὼν ἔπος M. id est, coluisse eximie poesin Mimnermi, sive poeseos id genus, in quo excelluit Mimnermus. Quorsum hoc pertineat, explicat statim, subiciens: Παιδομανεῖ κ.τ.λ. significat, Agathoclem assidua Mimnermi lectione talem evasisse, qualem fuisse Mimnermum ipsius arguit poesis. — Est vero elegantissima locutio, Μιμνέρμου εἰς ἔπος ἄκρον ἰὼν, pro εἰς ἄκρον ἐπέων: nam ita dicendum potius fuit, si per metri legem licuisset. Insolentior est quidem illa structura, ut annotavit Schweighauserus, minime tamen absurda. Cur eodem Schweighausero auctore ἔπος hoc loco potius significet dictum, praeceptum, haud intelligo. Postremo versu vulgo scriptum erat: παιδομανεῖ σὺν ἔρωτι πότῃν ἴσον, unde Casaubonus correxit πότῃς ἴσος, ut denotet Mimnermum Veneris et Bacchi juxta magnam cultorem. Sed de Mimnermi virtutibus Bacchanalibus aliunde nihil constat. Ex litteris ΠΟΤΗΝ ΙΣΟΝ facili opera eliciendum erat ποτ' ἦν ἴσος, ita ut totus versus ita emendari posset: Παιδομανῆς ἐν ἔρωτί ποτ' ἦν ἴσος, i. e. Agathocles puerorum amator in amando similis fuit amoribus, quales Mimnermus in carminibus descripsit. Schweighauserus etiam proposuit, παιδαμανῆς ἐν ἔρωτί ποτ' ἦν ἴσον, ut ἴσον adverbialiter positum esset, subintellecto pronomine αὐτῷ, sicut ille, Jacobsius in Animadv. ad Anth. Gr. Vol. I. P. 2. p. 245 sq. De exule agitur, quem Agathocles, Sicilias tyrannus, e patria ejecerat, viro cum generis nobilitate, tum ingenio et virtutibus excellentē. Recte scripsimus Ἀγαθοκλῆος

Praeterea extat locus Ovidii, qui tamen qua ratione recte interpretandus sit, vix ad liquidum perducitur potest: Ovidius inimico ignoto calamitates qualescunque imprecatus, ad extremum etiam addidit Mimnermi cuiusdam fortunam:

Trunca geras saevo mutilatis partibus ense,

Qualia Mimnermi membra fuisse ferunt ¹⁶).

Schoenemannus (p. 11 sq.) ut, quam antea de Mimnermi patria proposuerat, sententiae quasi fulcimentum subjiceret, in seditione, qua Smyrnaei Gygen Lydosque urbem tenentes expulissent, Mimnermum ita vulneratum esse statuit, ut diceretur *ense mutilatus*: quam ad sententiam confirmandam adduxit illud Hermesianactis, πολλὸν ἀνατλάς, quod a nemine interpretum explicatum reperisset. Heu quam admirabilem artem criticam! Illa quidem multo verisimilior est interpretatio, quam Censor Schoenemanni in Seebodii Diario philologico et paedagogico protulit: *Quid enim, inquit, vulneratio eaque honesta, pro patria suscepta? Haec enim nihil horrendi secum fert. Accipienda est*

λάσαι φρένας, ut ap. Homer. Il. β, 851. Πυλαίμενος λάσιον κῆρ. — In proximis constituendis ab Athenaei interprete et restauratore recedo: παιδομανής, δυσέως τέ ποτ' ἦν Ἰσον κ. τ. λ. Hanc monstruose corrupti loci medicinam nemo facile violentam dixerit. Puerorum amator erat is de quo hoc loco agitur (παιδομανής, ut Meleagr. Ep. XLVIII. Rufin. Ep. XIV. οὐκέτι παιδομανής, ὥς πρὶν ποτε) et semper amoribus irretitus; id enim est δυσέως, ut passim monuimus.

- 16) Ovid. Ibid. 546 sq. Optimi Codd. *Mimnermi*. Alii *Minervi*, *Mycerni*, *Mamertis* (sic etiam in fragmento incerti auctoris, quod affixum est Censorino p. 140. ed. Havercamp. duo Codd. *Minervi* pro *Mimnermi*). Extremo versu scribendum esse ferunt, non (quod Schoenemannus praetulit) dicunt syllabarum quantitas flagitat. Vid. Seebodii *Archiv für Philologie und Paedagogik*, Jahrg. II. Heft 3. p. 468.

utique mutilatio, quae Mimnermo dolorem commoverit quam acerrimum. Quae tandem castratione vehementior ipsi, cui sine amore jocisque nil jucundum erat? ¹⁷⁾ Huic de incertis Mimnermi amoribus narratiunculae, quibus erga pueros flagraverit, omnem fidem derogandam esse censuit Passovius: verba enim Alexandri Pleuronii apud Athenaeum, quibus tota nitatur criminatio, adeo esse corrupta et tam parum probabiliter restituta, ut vix quidquam inde colligere liceat: et admissa quoque Casauboni emendatione, sententiam prodire ab ea, quae vulgo inesse credatur, multum abhorrentem: patere enim verba Alexandri,

Μιμνέρμου δ' εἰς ἔπος ἄκρον ἰών,

non ad Mimnermi vitam moresque, sed unice ad ejus poemata vel potius ad certum quendam et omnibus tunc notum Mimnermi versum spectare: nullam vero magis celebratum et saepius esse repetitum eo ipso, a quo nostra quoque fragmentorum collectio tanquam a summo philosophiae Mimnermianae incipit,

Τίς δὲ βίος, τί δὲ τεργνὸν ἄτερ χροσέης Ἀφροδίτης;

nihil igitur aliud indicare voluisse Alexandrum nisi hoc: Boeotum poetam, Mimnermi sententiam sequutum (vitam sine amore haud esse vitalem), puerorum amoribus indulsisse: locum vero Ovidianum triplice premi difficultate; magnopere enim fluctuare librorum lectionem, neque esse probatum, neque unquam probari posse Mimnermum istum, foede mutilatum, cujus nomen optimi sane codices exhibeant, Colophonium esse elegiographum, et ut hoc quoque largiamur, ne verbo quidem indicare Ovidium, *puerorum amoribus πάθος* istud Abaelardicum concitatum esse in miserum poetam: eos vero in aperto errore versari, qui

---

17) *Archiv für Philologie etc.* l. c.

Hermesianacteum πολλὸν ἀνατλάς ad hanc opinionem adaptaverint: quae enim statim sequuntur,

καίετο μὲν Ναννοῦς κ.τ.λ. abunde docere miseriae illas vel molestias Mimnermi unice ad infelicem Nannonis amorem et ad ea pertinere, quae hujus amoris causa a rivalibus, Hermobio et Pherecle, sit percussus, sive eviratio fuerit, sive, quod verisimilius, felicior illorum apud formosam tibicinam successus. Fac etiam Mimnermum reapse indulsisse incestis puerorum amoribus, hoc tamen conficere non licet ex argumentis historicis. Nimirum ex Asia minore, imprimis Ionia, profectum esse constat παιδεραστίας flagitium, immane quidem illud apud veteres Graecos, immanius etiam atque crudissimum apud Romanos, istorum bona et vitia imitatos; hoc tamen imprimis solatium praebebit antiquitatis classicae cultoribus, quod illi puerorum amores apud nobilissimum quemque et honestissimum ita comparati erant, ut aetate majores ad animi ingeniique culturam promovendam juniorum peterent amicitiam atque amorem. Quem enim fugerint Thebanorum ista paria, vitae necisque sodales, ita copulati connexique inter se, ut alius ab alio divelli non posset? Quae de Socrate aliisque dicuntur, iis haud dubie talis inest sensus, qualem ob sententiarum sublimitatem in Platonis Phaedro admirare. Deinde in poetarum locis hoc imprimis spectandum est, quod consuetudo dicendi nostris insuetis auribus sensibusque aliam admittere possit interpretationem, atque veteres ipsi unquam sibi finxerint ¹⁸). Alia denique, ubi

---

18) Frid. Schlegelius Operum T. IV. p. 50. *Die Richtung dieser zärtlich begeisterten Freundschaft und Liebe auf das männliche Geschlecht und schöne Jünglinge, wie sie sich auch in den Liedern des Anakreon, in den Oden des Horaz, ja selbst in den Dialogen des Plato und anderer Sokratiker findet, und selbst in die Mythologie der Alten verwebt war, wie in*

accuratius ponderaveris, puri castique animi esse invenies: ita castissimo Patrocli desiderio flagrasse Achillem nemo integrae mentis infitias ibit, hosce versus Homericos ratione animoque lustraturus:

Ἐστρέφετ' ἔνθα καὶ ἔνθα,
Πατρόκλου ποθέων ἀδροτῆτά τε καὶ μένος ἦν.
ἦδ' ὅποσα τολύπεινσε σὺν αὐτῷ, καὶ πάθεν ἄλγεα,
ἀνδρῶν τε πτολέμευς, ἀλεγεινά τε κύματα πεί-
ρων¹⁹⁾.

Quae tamen ad ultimam paene antiquitatem pertinent, aut hominum tantummodo optimorum sunt propria, ea profecto minime sufficiunt ad describendos mores eorum, qui olim in Graecia floruerunt. Neque ideo opinetur quisquam nostram aetatem per sese antiquitate praestantiorē esse: quod defuit Graecorum ingenio animoque, *verbum divinum*, hodie in omnibus fere nationibus usque ad ultimas terras pervagatum, *verbum*, inquam, *divinum* aetatis nostrae (proh dolor, aliquando tamen, proelivis ad nefaria, Graecis quidem, Christianis minime condonanda!) virtutes at-

---

der Sage vom Apollo und dem schönen Jüngling Hyakinthos, muss man nicht immer gleich zum Argen deuten, da bei reineren Sitten oft nur eine untadliche, Platonisch begeisterte Freundschaft zwischen Männern darunter verstanden und gemeint ist, und es oft auch nur Poesie und zur Gewohnheit gewordene, übliche dichterische Redeform war, ohne dass ein strafbares Verhältniss wirklich und im Ernst vorhanden gewesen wäre. Dieses darf man bei manchen Anspielungen in den Werken der Alten nicht übersehen, um ihre Mythologie und Kunst unge- trübt durch diese Störung aufzufassen; wo indessen die schreckliche Verirrung und Unnatur des sinnlichen Triebes sichtbar als eine wirkliche hervortritt, da fällt freilich jeder andre Eindruck und jede mildernde poetische Erklärung weg.

19) Iliad. ω, 5 sqq. cf. Welckeri Sappho von einem herrschenden Vorurtheil befreit p. 41. Trilogie Prometheus p. 356. 419. Mülleri Dorier II. p. 292 sqq.

que bona procreavit, conservat et per aevum conservabit. Primus enim sanctissimus Paulus, heros ille Christianus, Romanos adhortatus, turpissimum docuit esse flagitium, quod pauci antea vix suspicati, nedum publice pronuntiare conati sint: *Αἱ τε γὰρ θήλειαι αὐτῶν μετήλλαξαν τὴν φυσικὴν χρῆσιν εἰς τὴν παρὰ φύσιν. Ὅμοίως καὶ οἱ ἄρρενες ἀφέντες, τὴν φυσικὴν χρῆσιν τῆς θηλείας, ἐξεκαύθησαν ἐν τῇ ὀρέξει αὐτῶν εἰς ἀλλήλους, ἄρσενες ἐν ἄρσεσι τὴν αἰσχημοσύνην κατεργαζόμενοι καὶ τὴν ἀντιμοιρίαν, ἣν ἔδει, τῆς πλάνης αὐτῶν ἐν ἑαυτοῖς ἀπολαμβάνοντες καὶ καθὼς οὐκ ἐδοκίμασαν τὸν Θεὸν ἔχειν ἐν ἐπιγνώσει, παρέδωκεν αὐτοὺς ὁ Θεὸς εἰς ἀδόκιμον νοῦν, ποιεῖν τὰ μὴ καθήκοντα ²⁰⁾*.

Jam denique lubet pauca addere de fortuna Mimnermī carminum, quousque eam persequi licet. Inde ab antiquissimis jam temporibus Mimnermi elegos secundis Graecorum auribus auditos esse, hinc certissime apparet, quod instar Homeri aliorumque poetarum carminum a rhapsodiis publice recitabantur; namque Athenaeus: *Χαμαιλέων δ',* inquit, *ἐν τῷ περὶ Στρεψιχόρου καὶ μελωδηθῆναι φησιν, οὐ μόνον τὰ Ὅμηρου, ἀλλὰ καὶ τὰ Ἡσιόδου καὶ Ἀρχιλόχου, ἔτι δὲ Μιμνέρμου καὶ Φακυλίδου ²¹⁾*. Hinc verisimile fit quin etiam Mimnermum, poetam atque tibicinem, sicut Xenophanes fecisse dicitur ²²⁾, ipsum publice carmina sua recitasse, tibia, ut videtur, accinente. — Deinde quid de Mimnermo senserint aetate Alexandrina, quod ea aetate, qua litterae

20) Epist. ad Rom. I, 26 sqq.

21) Athen. XIV. p. 620. C. cf. Heynii Comment. de Rhapsodiis ad Homer. II. Tom. VIII. p. 792 sqq.

22) Diog. Laert. IX, 18. *ἀλλὰ καὶ αὐτὸς (Ξενοφάνης) ἐξέαψαδε διὰ τὰ ἑαυτοῦ.*

artesque Graecorum Romam jam dudum commigraverant, quid denique seriore etiam tempore, id supra demonstratum est ex Hermesianactis, Propertii, Horatii et Grammaticorum testimoniis. Atque Solinus (XI, 16.) *Ingenia*, inquit, *Asiatica inclyta per gentes fuere. Poetae Anacreon, inde Mimnermus et Antimachus* etc. Sed mox tristes et obscurae intercesserunt tempestates, quas in laetissimos quosque et venustissimos flores, quorum ex Graecis hortulis suavitates odorum affatae erant, pro inveterascente barbarie et immanitate furere non piguit. Namque teste Leone X., Pontifice Maximo, Mimnermi, Sapphonis, Bionis aliorumque carmina amatoriam insano pietatis studio atque furore sacerdotum Byzantium combusta²³) et, nisi quid per angustias flammam evasis, omnia deleta sunt.

Fridericus Schlegelius, qui triplicem stilum Ionicae poesis lyricae distinxit, antiquum, medium et recentiorem, in medium recepit *Mimnermum* et *Solonem*: *Solo*, inquit, *in poematis aequae vacat acerbitate antiqui ac luxuria recentioris stili, in Mimnermo autem candidus flos et color indolis animique Ionici, permistus quidem ille mansueta quadam animi tristitia lenique hilaritate et suavitate, perfectam assequutus esse videtur maturitatem*²⁴). Ac Mimnermi quidem carminum, quae hodie supersunt, maximam partem *elegiaca* sunt, perpauca tantummodo, quae saltem perhibentur, *iambica*.

In Mimnermi carminibus elegiacis imprimis celebratum esse amorem, et veteres tradunt et fragmenta ipsa prae se ferunt. Mimnermus enim, poeta atque tibicen, flagrantissimo incensus erat desiderio *Nannonis* tibicinae, quod hisce Hermesianactis versibus elegantissime expressum est:

---

23) V. Alecyonii lib. *de exilio* I. p. 69. ed. Lips. cf. Fabricii Bibl. Gr. T. I. p. 733.

24) Operum T. III. p. 278.

*Μίμνερμος δὲ τὸν ἡδὺν ὃς εὗρετο πολλὸν ἀνατλάς
ἦχον καὶ μαλακοῦ πνεῦμ' ἀπὸ πενταμέτρου,
καίετο μὲν Ναννοῦς, πολὺ δ' ἐπὶ πολλάκι λωτῷ
κημωθεὶς, κώμους στεῖχ' ἀνακοιρανέων.
ἦχθεε δ' Ἐρμόβιον τὸν αἰὲ βαρὺν ἡδὲ Φερέκλην
ἐχθρὸν μισήσας, τοιάδ' ἐπεμψεν ἔπη ²⁵).*

Quam quidem Nannonem juvenis ille, ut res ipsa docet, non senex, ut quidam pro libidine statuerunt ²⁵), tanto amore persequutus est, ut in carminibus elegiacis eximiam hujus amicae fecerit mentionem; unde, nescio an non ab ipso poeta, procul dubio tamen postea (licet jam ante aetatem Grammaticorum Alexandrinorum) Mimnermi opus quoddam poeticum *NANNON* inscriptum sit: hoc enim luculentissime patet ex locis, quibus laudatur *Μίμνερμος ἐν τῇ Ναννοῖ* ab Athenaeo, Strabone atque Stobaeo, paucissimis quidem illis e communi incendio servatis. Hoc ipso *Nannonis* titulo, quotquot condidit Mimnermus carmina amatoria, intelligenda esse videntur: quidquid enim de Mimnermo sive aliunde constat sive ex ipsius carminum reliquiis, aut animum respicit

25) *Hermesianax* ap. *Athen.* XIII. p. 597. F. cf. XIII. p. 597. A. *Παρέλιπον δὲ καὶ τὴν Μιμνέρμου αὐλητρίδα Ναννώ. Hermobius* atque *Pherecles* Mimnermi rivaies fuisse videntur.

26) Haec sibi finxerunt recentiores, πολὺ, ut videtur, μόχθῳ sive λωτῷ decepti, Burretus (*Memoires de l'Acad. des Inscr.* T. X. p. 292.) imprimis, eumque sequutus Wielandius (ad *Horat. Ep.* I, 6, 65), enarrantes ut fabulam veram, senem ardentem a Nannone tibicina repudiatum esse. Wielandius enim, ut indulgeat quam prae ceteris in deliciis habet sententiae, eam ita expressit: *Er wurde älter als sechzig, und kränkelte noch in diesem Alter an Liebe für eine schöne junge Flötenspielerin, die ihm wenig Ursache gab, sich für ihre Güte zu bedanken.* Grodeckius quoque, ceteroquin accuratus homo, in *hist. litt. Gr.* T. I. p. 49. et F. Schoellius in libro optimae frugis plenissimo, *hist. de la litt. Grecque* T. I. p. 191. illud commentum repetierunt.

amoris plenissimum, aut argumenta attingit ab amore saltem haud aliena et quasi degrediendi respirandique gratia intexta. Atque omnis dubitatio tolletur, si quis comparaverit Posidippi distichum, in quo Mimnermi *Nanno* atque Antimachi *Lyda* conjunctim proponuntur:

*Ναννοῦς καὶ Λύδης ἐπὶ χεῖ δύο καὶ φιλεράστου
Μιμνέρμου καὶ τοῦ σώφρονος Ἀντιμάχου* ²⁷⁾.

Fragmenta igitur, a quibus solis de Mimnermi carminibus iudicium repeti licet, omnia, iambicis tantum exceptis, ad Nannonem pertinuisse verisimillimum videtur. Sed primo aspectu facile quisquam induci possit ad credendum, praeter hoc corpus eroticum apud Pau-

---

27) Brunck. *Analect.* T. II. p. 48. Jacobsius in *animadv.* ad *Anth. Gr.* Vol. II. P. I. p. 142 sq. *Poeta in compositione ministrum jubet duo pocula in Nannus et Lydae honorem, totidemque in honorem Antimachi et Mimnermi infundere. ἐπίχει δύο Ναννοῦς, ut ap. Meleagr. Ep. XCIX. ἔγχει τὰς Πειθοῦς. — In exitu versus καὶ φιλεράστου Vat. Cod. Hanc lectionem Reiskium pro genuina habuisse miror, dum vertit: „tum seorsim cujusque singula.“ Nec tamen Brunckii emendatio [φέρ' ἐραστῶν] ferenda est. Epitheton Antimachi nomini additum ostendit, Mimnermum quoque epitheto a poeta fuisse ornatum. Scribendum puto: καὶ φιλακρήτου κ. τ. λ. Hoc epitheton poetam decere apparet, qui sine amore jocisque nil jucundum censebat. Welckerus ad Theognidem p. 100. morem in aliorum salutem bibendi tangens obiter emendat καὶ φιλεράστου Μιμνέρμου, quod Codicis vestigio maxime respondet. — De Antimachi carmine, quod inscriptum erat *ΑΤΑΙ*, Plutarchus in *Consol. Apollon.* p. 184. *Ἀποθα- νόουσης τῆς γυναικὸς αὐτοῦ (Ἀντιμάχου) Λύδης, πρὸς τὴν φιλο- στόργως εἶχε, παραμύθιον τῆς λύπης αὐτῷ ἐπόητος τὴν Ἑλε- γίαν τὴν καλούμενην ΑΤΑΙΝ* κ. τ. λ. Praeter Schellenbergium in Antimachi fragmentis conferatur Anonymi diatribe de Antimacho in *Diario classico* VII. p. 232., repetita in editione Lipsiensi poetarum minorum Graecorum a Gaisfordio evulgatorum, T. III. p. 350 sqq. Similiter Philetam celebrasse *Bittim* suam atque *Hermesianactem* vel tres libros elegiacos inscripsisse de amicae nomine *Leontium* certissimum est.*

saniem disertis verbis fieri mentionem alterius carminis elegiaci, quo quidem Mimnermus pugnam Smyrnaeorum contra Gygen Lydosque descripserit: *Μίμνερμος δὲ, ἐλεγείᾳ εἰς τὴν μάχην ποιήσας τὴν τῶν Συμυρναίων πρὸς Γύγην τε καὶ Λυδοὺς, φησὶν ἐν τῷ προοιμίῳ θυγατέρας Οὐρανοῦ τὰς ἀρχαιοτέρας Μοῦσας, τούτων δὲ ἄλλας νεωτέρας εἶναι Διὸς παῖδας*²⁸⁾. Profecto haec quidem videntur, praesertim quum hujus carminis peculiare indicetur prooemium. Ante omnia demonstrandum sit, Mimnermi *Nannonem* singulare fuisse carmen, quod uno tenore, ut ajunt, fluxerit; quod quidem minus verisimile videbitur ei, qui contulerit poetas eroticos Latinos, Tibullum atque Propertium, Graecorum imitatores. Itaque *Εἰδυλλία* potius sive Eclogae, maximam partem redeuntes in sententiam amatoriam, redactae esse videntur in unum quoddam corpus, cui titulus *NANNΩ*. Quae quum ita sint, illos quoque elegos, quibus descripta erat pugna Smyrnaeorum contra Gygen Lydosque, ad Nannonem referendos esse verisimilius tibi videatur, perpendenti insuper, quae leguntur apud Strabonem (XIV. p. 634.): *Μίμνερμος ἐν τῇ Ναννοῖ, μνησθεὶς τῆς Σμύρνης, ὅτι περιμάχητος αἰεὶ*.

*Ἡμεῖς δ' αἰπὺ Πύλον Νηληϊὸν ἄστν λιπόντες,
ἱμερτὴν Ἀσίην νηυσὶν ἀφικόμεθα*.

---

28) Pausan. IX, 29. p. 766. Eundem Mimnermi locum respicit Schol. ad Pindari Nem. III, 16., paululum tamen diversa tradens: *Ἀρίσταρχος Οὐρανοῦ θυγατέρα τὴν Μοῦσων δέδεκται, καθάπερ Μίμνερμος καὶ Ἀλκμᾶν ἱστοροῦσιν.* cf. Welcker. ad Alc. fragm. IX. p. 24. Ceterum Phasovio Pausaniae verba aliud Mimnermi carmen, a Nannone prorsus diversum, respicere videntur: neque (sic enim pergit) obstat Strabonis locus, qui nihil aliud dicit, nisi in Nannone Smyrnae urbis mentionem (obiter) factam esse. Eadem est sententia Weberi *die eleg. Dichter der Hellenen* p. 474.

ἐς δ' ἐρατὴν Κολοφῶνα βίην ὑπέροπλον ἔχοντες
 ἐξόμεθ' ἀργαλέης ὕβριος ἡγεμόνες.
 κτείνεν δ' Ἀλκίεντος ἀπορνύμενοι ποταμοῖο,
 θεῶν βουλῇ Σμύρνην εἰλομέν Αἰολίδα.

In hoc carmine Mimnermus historiam gentis suae enarrasse videtur inde a tempore, quo Pylai ex Peloponneso Colophonem, deinde Smyrnam profecti sunt, usque ad pugnam Smyrnaeorum adversus Gygen Lydosque, cui describendae illa omnia quasi prooemii loco praemissa esse videntur; quinetiam Colophonis conditorem in Nannone memoratum esse Strabo testatur ²⁹), *Andraemonem*, ad quem spectare videtur fragmentum XIII. Praeter hoc Weberus ³⁰) sequens quoque fragmentum XIV. merito, ut videtur, retulit ad hos de Smyrnaeorum pugna elegos, Nannonis tanquam particulas quasdam.

---

29) I. c. Κολοφῶνα δ' Ἀνδραίμων Πύλιος (κτείνει), ὡς φησι Μίμνερος ἐν τῇ Νάννοϊ.

30) *Die eleg. Dichter der Hellenen* p. 474.

MIMNERMOT KOLOPHONIOT

**ΠΟΙΗΜΑΤΩΝ ΤΩΝ ΕΚ ΤΗΣ
ΝΑΝΝΟΥΣ ΤΑ ΣΩΖΟΜΕΝΑ.**

I.

Atque animum singulis elegorum reliquiis advertenti nulla relinquetur dubitatio, quin collectioni carminum amatoriorum jure meritoque ascribi potuerit quod in Stobaei Florilegio (LXIII, 16. ed. Gaisford. p. 387. ed. Gessner.) conservatur fragmentum, meri plenum amoris ac juvenilis ardoris, licet illud simpliciter inscriptum *Μιμνέρμου*. Quod tamen majore etiam quam Stobaei auctoritate ad Mimnermum referendum esse testatur locus Horatii (Ep. I, 6, 65 sq.) illos versus attingentis;

*Sic, Mimnermus uti censet, sine amore jocosque
Nil est jucundum, vivas in amore jocosque.*

*Τίς δὲ βίος, τί δὲ τεργνὸν ἄτερ χρυσῆς Ἀφροδίτης;
τεθναιήν, ὅτε μοι μηκέτι ταῦτα μέλοι,*

V. 1 sq. Hoc distichum laudatur etiam a Plutarcho de Virtute Morali c. 6. sine nomine auctoris, atque, ut videtur, ex memoria, ita ut prodirent variae lectiones: *Ἀκολάστον μὲν γὰρ αἶδς φωναι,*

*Τίς δὲ χάρις, τί δὲ τεργνὸν ἄνευ χρυσῆς Ἀφροδίτης;
τεθναιήν, ὅτε μοι μηκέτι ταῦτα μέλει.*

δὲ exhibent et Plutarch. et omnes fere Stob., uno Arsen. excepto, *δαλ. βίος*, lectio omnium Codd. Stob. potius retinenda est, quam Plutarchi *χάρις*, cujus vocis vis amittitur ob sequens *τεργνὸν*, quum idem fere significet. — *ἄτερ* omnes Stob. cf. VII, 1. Plutarch. *ἄνευ. χρυσῆς*. Recte Brunckius in Gnomis hanc formam extractam restituit, utpote vetustiore. cf. Thiersch. Gramm. p. 238 sq. infra XIII, 6. *χρυσῆς κίλαται*. Homer. Il. γ, 64. *Μὴ μοι δῶρ' ἔρατ' ἀρόφ' ἔρ' χρυσῆς Ἀφρο-*

κρυπταδὴ φιλότης καὶ μείλιχα δῶρα καὶ εὐνή.
ἄνθεα τῆς ἡβης γίγνεται ἀρπαλέα

δίτης. Odyss. 9, 337. εὐδεν ἐν λέκτροισι παρὰ χρυσῇ Ἀφροδίτῃ. cf. 342. Enuntiandam est, apud epicos saltem et elegiacos poetas, tanquam χρυσῆς duabus syllabis, quod imprimis apparet ex Il. α, 15. 374. Aliter rem se habere apud Lyricos docuit Boeckhius de *Metris Pindari* p. 289. cf. Passovii Lexicon v. χρύσος. Vulg. Plutarch. et Stob. χρυσῆς.

V. 2. ὅτι μοι. Ita omnium Codd. consensu scribendum, non, ut Brunckio placuit, ὅτ' ἐμοί. Notum est Brunckii encliticarum odium. V. Bekker. ad Theognid. 4. Deinde Plutarch. μέλει. Omnes Stob. μέλοι; et quidem recte. Namque, ut vere docuit Hermanius ad Viger. p. 920 sq, Mimnermus non optat mori, simulac senectus ipsum corripuerit, sed, si forte eveniat, quod non sperat, futurum esse, ut unquam amor operam dare nequeat, tum sibi mortem dicit expetendam fore. Euphonia quoque haec lectio tribuit versui minime aspernandam — μοι — μέλοι. Simonid. XXII, 4. ed. Gaisford.

παῖσι λιπεῖν, αὐτοὶ δ' ἐν προμάχοισι θανεῖν.

Euenus in Jacobsii Anth. Gr. V. I. p. 99.

Βάχχον μέτρον ἄριστον, ὃ μὴ πολὺ, μὴδ' ἐλάχιστον.

ἔστι γὰρ ἡ λύπη αἴτιος ἡ μανίης.

Hermesianax ap. Athen. p. 597. F. ἦχον καὶ μαλακοῦ πνεῦμ' ἀπὸ πενταμέτρου. — Notum est illud Ovidianum: Quot coelum stellas, tot habet tua Roma puellas.

V. 3. καὶ μείλιχα δῶρα Κυθήρης, conject. Gilb. Wakef. sylv. crit. T. 3. p. 114. formam obtrudens Mimnermo, quam antiquior poesis ignorat: μελιχοφωρὰ, longe ineptius Pareus ad Musaeum, v. 290. satis jam explosus a Schradero, p. 93. a.

V. 4. Vulgo hic legebatur: ἄνθεα εἰ ἡβης. Codd. A. B. apud Gaisford. εἰ ἡβης ἄνθεα. Grotius: ἄνθεα τῆς ἡβης, cui respondet Tyrtaeus I, 28. Ὀφρ' ἄρα τῆς ἡβης ἀγλαὸν ἄνθος ἐκκη. cf. Thiersch. Gramm. p. 454. — Ἀρπαλέος hoc loco idem significare quod *jucundus*, *suavis*, *dulcis*, et sententiarum contextus et Lexica docent. cf. Mimn. X, 8. Theognis 1353. Πικρὸς καὶ γλυκύς ἐστι καὶ ἀρπαλέος καὶ ἀπηνής, ὄφρα τέλειος ἔη, Κύρνε, νέοισιν ἔρως. Sed quaeritur ante omnia, quid au-

ἀνδράσιν ἡδὲ γυναῖξιν· ἐπὶ δ' ὀδυνηρόν ἐπέλθῃ 5

sam dederit ad illam significationem constituendam, quum tamen ἀρπαλέος atque ἀρπάξω, *rapere, capere*, ad eandem radicem referenda sint. Mihi saltem hoc ita interpretandum esse videtur, ut ἀρπάξιν, quod imprimis usurpari solebat de raptu mulierum, aetate Graecorum heroica satis illo quidem frequenti, referretur ad ea, quae raptum comitantur aut consequuntur, κρηπταδίην φιλότητα καὶ μέλιχα δῶρα καὶ εὐνήν, *effectus pro causa*. Sic Paris Helenam alloquutus ap. Homer.

II. γ, 441 sqq.

Ἄλλ' ἄγε δὴ φιλότῃ τραπίομεν εὐνηθέντες.
οὐ γὰρ πώποτε μ' ὥδε ἔρωσ φρένας ἀμφοτέρωθεν·
οὐδ' ὅτε σε πρῶτον Λακεδαίμονος ἐξ ἐρατεινῆς
ἔπλεον ἀρπάξας ἐν πομπούρῳ νήεσσιν,
νήσῳ δ' ἐν Κρανίῃ ἐμίγην φιλότῃ καὶ εὐνῇ.

cf. Herodot. I. init. Catull. LXVIII, 103 sqq.

*Ne Paris abducta gavisus libera moecha
Otia pacato degeret in thalamo.
Quo tibi tum casu, pulcherrima Laodamia,
Ereptum est vita dulcius atque anima
Conjugium.*

Brunck. Analect. III. p. 116. Ἀρπαμένης ἔχνη Περσεφόνης.

Ovid. Fastor. V, 699 sq.

*Abstulerant raptas Phoeben Phoebesque sororem
Tyndaridae fratres.*

Id. de Arte amandi I, 679.

*Vim passa est Phoebe, vis est allata sorori,
Et gratus raptae raptor uterque fuit.*

Transitum ab significatione genuina ad illam deductam aperuisse jam videtur Homerus Odyss. θ, 164. κρηπιδίων ἀρπαλέων, ubi Scholia: ὠφελειῶν, ἃ ἂν τις ἀρπάσειε δι' ἡδονήν. Eustathius: ἀρπαλέα δὲ, τὰ πάνυ περισπούδαστα. Significationem etymologicam respexit Weberus: *Blüthen der Jugend ja, sie gehen im Sturme dahin.*

V. 5. Vulg. ἐπεί δ'. A. B. ἐπεὶ τ'. Sed recipiendam esse Brunckii emendationem ad Analect. Vol. I. p. 10. atque in Poetis Gnomicis, ἐπὶ δ', monet, qui sequitur, coniunctivus ἐπέλθῃ. cf. VII, 3. Exempla vide apud Thiersch. Gramm.

γῆρας, ὃ τ' αἰσχρὸν ὁμῶς καὶ καλὸν ἄνδρα τιθεῖ,
αἰεὶ μὲν φρένας ἀμφὶ κακαὶ τείρουσι μέριμναι,
οὐδ' αὐγὰς προσορῶν τέρπεται ἡελίου,
ἀλλ' ἐχθρὸς μὲν παισὶν, ἀτίμαστος δὲ γυναιξίν.
οὕτως ἀργαλέον γῆρας ἔθηκε θεός. 10

p. 490 sq. Hermannus ad Viger. p. 929. retinendum esse
statuit ἐπεὶ δ'. At satis persuadere mihi non potuit.

V. 6. Hermannus l. c. contra auctoritatem omnium librorum
tacite scripsit αἰσχρὸν ὁμῶς καὶ κακὸν, i. e. *deformem simul
atque malum*, quod quidem utrum ipsi auctori an typothe-
tarum incuriae debeatur nescio. Quum tamen Codd. lectio
nullo morbo laboraret, nemo medicum desiderabat. Sensus:
*Simulac dura senectus accesserit, quae peraeque (ὁμῶς) vel
(καὶ) pulcrum virum deformem reddit, h. e. quae nulli omnino
parcit.* Nimis coacta et expressa est Schneideri interpretatio
in Lexico, quasi ὁμῶς h. l. idem significet quod ὁμοῦ sive
ἅμα, τιθέναι ὁμῶς, eodem loco ponere. — Praeterea memoratu
digna est h. l. et III, 7. forma τιθεῖ, utpote quae vel Pas-
siovii fugerit diligentiam, secundam modo personam ex Pindar.
Pyth. VIII, 14. laudantis.

V. 8. Theognis 426. μὴδ' εἰθεῖν αὐγὰς ὀξέος ἡέλλου. Omnes
et scripti et editi libri exhibent προσορῶν, sicut infra III, 2.
πτοιόμαι προσορῶν. Unicus Grotius προσορᾶν, quod jure
Brunckius typothetae imperitiae tribuendum esse censuit.

V. 9. Tyrtaeus I, 28 sq. huic loco opponendus est:

ὄφρ' ἄρα τῆς ἡβῆς ἀγλαὸν ἄνθος ἔχῃ,
ἀνδράσι μὲν θνητὸς ἰδεῖν, ἑρατὸς δὲ γυναιξίν κ. τ. λ.

Atque in suum argumentum Mimnermi conformavit sententiam
Catullus LXII, 46 sq.

*Cum castum amisit polluto corpore florem,
Nec pueris jucunda manet nec cara puellis.*

II.

Ejusdem fere argumenti alterum in Stobaei Flo-
rilegio (XCVIII, 13. p. 528.) extat fragmentum, omnium
amplissimum, in quo juventutem fragilem et cadu-
cam omnisque vitae humanae imbecillitatem conqueri-
tur poeta:

Ἡμεῖς δ', οἷά τε φύλλα φύνει πολυάνθεμος ὥρη
ἔαρος, ὅτ' ἄψ αὐγὴ αὖξεται ἡελίου,
τοῖς ἵκελοι, πήχυιον ἐπὶ χρόνον ἀνθεσιν ἤβης

V. 1 sqq. Haec vitae humanae cum arborum foliis comparatio
in omnium Graecorum ore versata esse videtur, ita ut jam
Homerus II. ζ, 146 sqq. cecinerit:

Οἷη περ φύλλον γενεή, τοιήδε καὶ ἀνδρῶν.
φύλλα τὰ μὲν τ' ἄνεμος χαμάδις χέει, ἄλλα δὲ θ' ὕλη
τηλεθόωσα φύνει· ἔαρος δ' ἐπιγίγνεται ὥρη·
ὥς ἀνδρῶν γενεή ἡμὲν φύει ἥδ' ἀπολήγει.

cf. II. ζ, 462. Simonid. fragm. C. ed. Gaisford.
πολυάνθεμος omnes Codd. excepto unico A. ap. Gaisford. qui
habet πολυάνθεος.

V. 2. Vulgo legitur ἔαρος, atque Grotius primus induxit for-
mam contractam ἥρος, minus germanam in poeta vetustiore.
Forma extracta ubivis extat apud Homerum, licet ita ut aequae
duabus syllabis pronuntiari possit atque una. Sed Mimnermi
loco similis est Hesiodicus *Erg.* 460.

Ἑαρι πολεῖν, θέρους δὲ νεωμένη οὐ σ' ἀπατήσαι.

Mox omnes Codd. exhibent αἰψ', sed nescio an praeferenda
sit Brunckii emendatio ἄψ, in sententiam hujus loci maxime
quadrans. Particula ἄψ significat *retro*, et apud Homerum
plerumque usurpatur de *redeuntibus*. Sensus: *In arboribus
gignuntur frondes tempore verno, quando sol, a plagis austra-
libus regressurus, inde ascendit in diversam partem.*

τερπόμεθα, πρὸς θεῶν εἰδότες οὔτε κακόν,
οὔτ' ἀγαθόν· Κῆρες δὲ παρεστήκασι μέλαιναι, 5
ἥ μὲν ἔχουσα τέλος γήραος ἀργαλέον,
ἥ δ' ἑτέρη θανάτοιο· μίνυνθα δὲ γίνεται ἥβης
καρπός, ὅσον τ' ἐπὶ γῆς κίδναται ἡέλιος.
αὐτὰρ ἐπὶν δὴ τοῦτο τέλος παραμείψεται ὥρης,
αὐτίκα τεθνάμεναι βέλτιον ἢ βίωτος· 10

V. 4. πρὸς θεῶν εἰδότες οὔτε κακόν κ. τ. λ. i. e. *quum a diis nec mala nec bona acceperint*, eadem significatione, qua apud Solon. δ, 3 sq. Ὀλβον πρὸς θεῶν — ἔχειν. Spectant haec ad deorum vitam securam.

V. 5 sqq. Duplices Κῆρες extant etiam apud Theognid. 837. Δισσαὶ τοι πόσιος Κῆρες δειλοῖσι βροτοῖσιν κ. τ. λ.

V. 6. ἔχουσα τέλος γήραος — θανάτοιο, i. e. *quae suscepit executionem senectutis, — mortis*. Similiter Odyss. v, 74. κόρης αἰτήσουσα τέλος θαλεροῦ γάμοιο. Recte Eustathius: Τέλος γάμου ἢ ὁ γάμος περιφραστικῶς, ἢ ἡ τεκνοποιία. cf. ad v. 9.

V. 8. Homer. Il. δ, 1. Ἦως μὲν προκόπτεπλος ἐκίδνατο πᾶσαν ἐπ' αἶαν. cf. ψ, 227.

V. 9. Brunckius hoc loco et IV, 1. dedit ἐπὶ contra auctoritatem librorum, qui omnes praebent ἐπὶν. Quod quidem temere fecit: παραμείψεται enim, vocali metri causa correpta, ut saepius apud Homerum, positum est loco subiectivi παραμείψεται. Ideoque emendandum quoque proposuit locum Homericum Il, 1, 578. Thierschius Gramm. p. 550. ἐπὶν δὴ τὸν γε δαμάσεται. Vulg. ἐπειδὴ. — Τοῦτο τέλος ὥρης, iterum περιφραστικῶς pro simplici αὕτη ὥρη, i. e. *juventus*, ut v. 6. — παραμείψεται omnes Codd. praeter A., qui exhibet παραμῖψαι, quod rationibus metricis adversatur. Sensus: *Simulac juvenus commutata fuerit in senectutem*.

V. 10. In omnibus quidem Stobaei Codd. a Gaisfordio collatis extat αὐτίκα δὴ τεθνάναι. At H. Stephanus in Poetis Graecis jam omisit particulam δὴ, prorsus otiosam, quae tamen ratione metrum offenditur. Restituenda est igitur forma vetustior τεθνάμεναι, quippe quae, temere mutata in vulgarem τεθνάναι, causa fuit, ut in ordinem irrepaerit particula δὴ. Similiter apud Theognid. 181. legebatur τεθνάναι, quod Bek-

πολλὰ γὰρ ἐν θυμῷ κακὰ γίγνεται, ἄλλοθεν οἶκος
 τρυχοῦται, πενίης δ' ἔργ' ὀδυνηρὰ πέλει·
 ἄλλος δ' αὖ παίδων ἐπιδεύεται, ὧν τε μάλιστα
 ἱμείρων κατὰ γῆς ἔρχεται εἰς Αἶδην·
 ἄλλος νοῦσον ἔχει θυμοφθόρον, οὐδέ τις ἐστίν 15
 ἀνθρώπων, ὃ Ζεὺς μὴ κακὰ πολλὰ διδοῖ.

III.

Quae jam sequuntur disticha, a Stobaeo (Flor. CXVI, 33. p. 592.) disertis verbis laudantur ἐκ Μιμνέρμου Ναννοῦς *).

ἀλλ' ὀλιγοχρόνιον γίγνεται ὥσπερ ὄναρ κ. τ. λ.

Sed tres priores versus, tribus etiam praemisissis, deprehendes praeterea in elegorum farragine, qui Theognidis nomen prae se ferunt (V. 1011 — 1016.), par-
 tim ad alios poetas referendi **): namque incerta post

kerus ex Cod. Mut. emendavit τεθνάμεναι. cf. Tyrtaeus I, 1.
 Τεθνάμεναι γὰρ καλὸν κ. τ. λ.

V. 11. Quod in editione Trinc. legitur καλὰ, haud dubie typographetae ascribendum. Extremo versu plerique ἄλλοτε τ' οἶκος, Cod. A. omittit τ', Grotius et Brunckius dederunt δ', quod nescio num germanum sit. In hac diversitate ad emendationem confugere licet. Scribendum igitur conjicio levi litterarum immutatione, ἄλλοθεν, quod opponatur praecedenti ἐν θυμῷ. Alia senectutis sunt mala in ipso animo collocata, alia extrinsecus irrumpentia.

V. 12. τρυχοῦται, forma rarior a τρυχώω, unde Part. Praet. τειτρυχωμένος etc. Loquutio οἶκον τρύχειν frequens est apud Homer. Odys. α, 248. π, 125. — πενίης. Vitiosae Cod. A. περι ἧ.

V. 16. διδοῖ MS. Brunckii. Vulg. διδῶ.

*) Sic enim Cod. A. simpliciter Μιμνέρμου ed. Trinc.

**) Plura de hac re diximus ad Solonem p. 18 sqq.

Christum aetate nescio quem ad usum ab homine quodam instituta esse videtur collectio particularum elegiacarum, quae, quum maximum partem Theognidis essent, postea omnes huic poetae attribuerentur. Illos tamen, quos laudavimus, elegos ascribendos esse Mimnermo, et vegetus versuum color et Stobaei auctoritas declarat. Itaque et iis, qui apud Stobaeum, et qui apud Theognidem extant, versibus in unum redactis, hoc prodit octastichum:

*Αὐτίκα μοι κατὰ μὲν χροίην ῥέει ἄσπετος ἰδρώς,
πτοιούμαι δ', ἐσθρῶν ἄνθος ὀμηλικίης*

V. 1. Brunckius rursus pro suo enchiticarum odio dedit *αὐτίκα μοι*. Codd. *αὐτίκα μοι*.

V. 2 sqq. *Πτοιούμαι* (Mut. ap. Bekker. *πτοιῶμαι*) Schneiderus in Lex. hoc loco laudato reddidit *ich zage*; Passovius *sich in heftiger Leidenschaft befinden, bes. von leidenschaftlicher Liebe*. Sed fortasse perpetuitas orationis flagitat significationem *dolendi, sollicitudinis, animi moeroris*, quae quidem proficiscitur ex vetustiore significatione *timendi*. Homer. Odys. x, 298. *τῶν δὲ φρένας ἐπτοίηθεν*. Scholia vulg. *ἐν εὐλαβείᾳ καὶ φόβῳ ἐγένοντο*. Eustathius duplicem lectionem proferens: *Τῶν δὲ φρένας ἐπτοίησε, τουτέστιν ἐπτόησεν, ἢ καὶ ἄλλως, τῶν δὲ φρένες ἐπτοίηθεν, τουτέστιν εὐλαβήθησαν, ἐπτοίησαν*. Quae deinde dicit, etiam in hunc locum quadrant: *Τὸ δὲ ἐπτοίησεν ἐξ ἀνάγκης τῇ οἱ διφθόγγῳ διὰ μέτρον προπαράληγται, γινόμενον ἐκ τοῦ πτωῶ· ὥςπερ γὰρ οὐδὲ τὸ ἡγνόησεν, οὕτως οὐδὲ τὸ ἐπτόησε χρησιμὸν εἰς μέτρον Ὀμηρικόν*. Weberus: *Und ich erbebe, den Reiz blühender Jahre zu sehn*. — Nimirum sensus totius loci hic esse videtur: *Doleo, ubi aspicio juventutem suam peraeque ac venustam, quod ea tam fragilis, tam caduca est, quum tamen diutius permanere deberet*. Est autem Anacoluthon in his versibus, ita constituendum: *Πτοιούμαι — ὅτι τὸ ἄνθος τῆς ὀμηλικίης οὐκ ἔστι μακροῦ χρόνου, ἐπεὶ (licet) πλέον ὤφειλεν εἶναι, ἀλλ' ὀλιγοχρόνιον γίγνεται κ.τ.λ. Πλέον ὤφειλεν εἶναι significat: longior (sc. juvenus) esse debebat, i. q. diutius permanere debebat, juventuti amplius vivendi spatium assignan-*

τερπνὸν ὁμῶς καὶ καλὸν, ἐπεὶ πλέον ὄφελεν εἶναι,
 ἀλλ' ὀλιγοχρόνιον γίγνεται, ὥςπερ ὄναρ,
 ἦβη τιμήσοσα, τὸ δ' ἀργαλέον καὶ ἄμορφον 5
 γῆρας ὑπὲρ κεφαλῆς αὐτίχ' ὑπερκρέμαται,
 ἐχθρὸν ὁμῶς καὶ ἄτιμον, ὃ τ' ἄγνωστον τιθεῖ
 ἄνδρα,
 βλάπτει δ' ὀφθαλμοὺς καὶ νόον ἀμφιχυθέν.

IV.

In Stobaei Florilegio (CXVI, 1. p. 590.) legitur distichum, quod vulgo quidem atque in plerisque libris assignatur *Mimnermo*, in unico tamen Codice A. in-

dum erat. Namque πλέον, forma comparativa, eadem significatione usurpatur, qua positivus πολὺς in formula πολλὸν χρόνον de longo tempore. Illam vero propriam esse significationem, ex sequenti versu apparet, qui oppositus est sententiae, ἀλλ' ὀλιγοχρόνιον κ. τ. λ. Bekkerus: *Vineti editio* [cum Hamb.] καλὸν ἐπὶ πλέον ὄφελεν εἶναι, pulcrum diutius debebat esse. SYLBURG. Mut. et Vat. ὄφειλεν.

V. 4. Similes sententias collegit Jacobs. ad Antholog. Gr. V. p. 340. — Vatic. ap. Bekker. ὀλιγοχρόνιος, quod referatur ad ἦβη. Sed plerique ὀλιγοχρόνιον, ad ἄνθος, ita ut ἦβη quasi appositio sit ad sententiam paululum obscuram sublevandam.

V. 5. ἀργαλέον omnes ap. Stob. sed ap. Theogn. οὐλόμενον, nihil nisi glossema prioris lectionis.

V. 6. Sic ap. Stobaeum. sed inverso ordine ap. Theognid. αὐτίχ' ὑπὲρ κεφαλῆς γῆρας ὑπερκρέμαται, verborum dispositione minus elegante.

V. 7. Sic omnes excepto A. ὅταν γνωστὸν τιθεῖ. Vide supra ad I, 6.

V. 8. Sensus: *Senectus circumfusa et oculorum et mentis aciem hebetem reddit*

scribitur *Μενάνδρου*, haud dubie ex levi nominum immutatione.

*Τὸ πρὶν εὖν κάλλιστος, ἐπὶν παραμείπεται ὥρη.
οὐδὲ πατὴρ παῖδιν τίμιος οὔτε φίλος.*

V.

Apud eundem Stobaeum (CXVI, 33. p. 592.) extat distichum, ex corruptae scripturae vestigiis ita inscribendum, *Ἐκ Μιμνέρμου Ναννοῦς* *).

*Τιθωνῶ μὲν ἔδωκεν ἔχειν κακὸν ἄφθιτον ὁ Ζεὺς,
γῆρας, ὃ καὶ θανάτου ῥίγιον ἀργαλέον.*

VI.

Constat Solonem Mimnermi versiculis, quibus aetatem usque ad sexagesimum annum sine morbis et curis peragendam sibi exoptaverit, alia opposuisse disticha **): atque Diogenes Laërtius (I, 60.) servavit ipsius Mimnermi distichum hocce:

IV, 1. 2. Sensus: *Licet antea pulcherrimus fuerit, appropinquante senectute ne pater quidem liberis suis est honoratus neque carus.* — φίλος omnes Codd. excepto unico Voss. φίλοις.

*) Cod. A. *Μιμνέρμου νάννου*. Gesnerus in margine: *Mimnermi νάννου*. Grotius: *Mimnermus Nannis*.

V, 1. *ἔγω*] *σχέῃν* A. Voss. Trinc. In fine versus ὁ Ζεὺς deest A. B. Voss. ὁ om. Trinc. GAISFORD.

**) Vide ad Solon. p. 31 sq. Welcker. ad Theognid. pag. LXXXIII sqq.

*Αἶ γὰρ ἄτερ νόσων τε καὶ ἀργαλέων μελεδῶνων
ἐξηκονταέτη Μοῖρα κίχοι θανάτου.*

Praeter ea, quae in hoc Mimnermi distichum scripsit Solo, Plutarchus (Comp. Solonis et Popl. c. 1.) binos etiam exhibet versus in eundem Mimnermum, de aetate humana canentem: "Ἐτι τοίνυν, ἃ τοῖς περὶ Μίμνερον ἀντιπῶν περὶ χρόνου ζωῆς ἐπιπεφώνηκε (Σόλων)."

*Μηδὲ μοι ἄκλαυστος θάνατος μόλοι, ἀλλὰ
φίλοισιν*

*καλλείποιμι θανῶν ἄλγεα καὶ στοναχάς,
εὐδαιμόνα τὸν Ποπλικόλαν ποιεῖ κ. τ. λ.* Quod quidem versuum par si in Mimnermi sententiam accommodabis, hoc fere erit:

*Ἀλλὰ μοι ἄκλαυστος θάνατος μόλοι, οὐχὶ
φίλοισιν*

καλλείποιμι θανῶν ἄλγεα καὶ στοναχάς.
Haec sententia Mimnermi, dubito an non ipsissima verba. Fortasse Ennio (apud Ciceron. Tusc. I, 49.) Mimnermi sententia obversabatur, ita canenti:

*Mors mea ne careat lacrimis: linquamus amicis
Moerorem, ut celebrent funera cum gemitu.*

VII.

In Anthologia Palatina laudatur distichum, cujus in fronte *Mimnermi* nomen scriptum est:

VI, 2. *ἐξηκονταέτη*. Sic Codd. Menagius et Gaisfordius coniecerunt *ὀγδοκονταέτη*. Sed explices mihi velim, quomodo haec conjectura quadret in Mimnermi sententiam, senectutem rebus maxime horrendis annuerant: *Γῆρας ὃ καὶ θανάτου ἐγγιστον ἀργαλέον*. Cf. ad Solon. κá, 4. Weberus quoque, die Eleg. Dichter der Hell. p. 479. recte tuitus est lectionem librorum.

Τὴν σ' αὐτοῦ φρένα τέρπε, δυσηλεγέων δὲ
πολιτῶν
ἄλλος τίς σε κακῶς, ἄλλος ἄμεινον ἐρεῖ *).

Sed idem distichum, altero praemisso, extat etiam apud Theognidem (791 — 794.), ita ut augeantur Mimnermi reliquiae:

Μῆτε τινὰ ξείνων δηλεύμενος ἔργμασι λυγροῖς,
μήτε τιν' ἐνδήμων, ἀλλὰ δίκαιος εἶν,
τὴν σ' αὐτοῦ φρένα τέρπε, δυσηλεγέων δὲ πολιτῶν
ἄλλος τίς σε κακῶς, ἄλλος ἄμεινον ἐρεῖ.

Welckerus ad Theognidem pag. XCIX. hoc loco putat Mimnermi distichum cum sententia Theognidea combinatum. Sed cur non utrumque distichum Mimnermi esse potest, praesertim quum alia quoque Mimnermi disticha Theognidis farragini inserta sint? cf. idem p. CIII. CX.

VIII.

Stobaei Florilegium (XI, 1. p. 136.) exhibet sesquistichum:

ἀληθείη δὲ παρέστω
σοὶ καὶ ἐμοὶ, πάντων χρῆμα δικαιοτάτον.

*) Anthologia Palat. ed. Jacobs. IX, 50. Planud. I, 89. Analect. Brunck. I, 62.

VII, 1. Bekkerus disjunctim scripsit *Μὴ τέ τινὰ*. Deinde dedit *ξείνων* ex Cod. Mut. quae quidem lectio quum respondeat sequentis versus genitivo *ἐνδήμων*, haud dubie praeserenda est. Vulg. *ξείνον*.

3. *τὴν σ' αὐτοῦ*. Sic Bekkerus primus scripsit. Haec enim forma disjuncta germana et antiquissima est. Homer. II. ζ, 490. *τὰ σ' αὐτῆς ἔργα κόμιζε*. cf. Odys. α, 356. ζ, 185. *τὰ σ' αὐτοῦ κήδε' ἔνισπε*. Vulg. *τὴν αὐτοῦ*. δὲ Vulg. *τε* Vat.

quod Franciscus Passovius ad Mimnermum referendum esse primus vere perspexit *). In optimo, quem Gaisfordius ad editionem suam adhibuit, Codice Regio Parisiensi A. praeposita est inscriptio *Μενάνδρου Ναννοῦς*, in editione Gessneri *Menandri in Nannis*, Schowius *Μενάνδρου ἐν Νάννοις*. Sed nusquam memoratur Menandri fabula, *Ναννώ* inscripta **), neque intelligitur, quomodo in comoediam irrepserint versus elegiaci. Hoc jam offenderat Hugonem Grotium (p. 76.), qui ex conjectura reposuit lemma *Theognidis*, eumque sequutus Brunckius ***) atque Schweighauserus †).

*) Ad Bekkeri Teognid. 1227. Hodie quoque ipsi acceptam esse illam sententiam litteris ad me scripsit.

**) Menandri fabula est *Φάνιον* (v. Meinekium ad Fragm. p. 173), si quidem fides habetur Schweighauseri emendationi ad Athen. p. 567. c. sive potius *Φαννώ*, cui magis accedunt diversae scripturae vestigia: nimirum l. c. et MSS. et edd. *Καὶ ἄλλα δὲ πολλὰ, ᾧ ναιδὲς, δράματα ἀπὸ ἑταιρῶν ἔσχε τὰς ἐπιγραφὰς — Μενάνδρου δὲ Θαῖς καὶ Φάνιον κ. τ. λ. p. 171. a. Cod. A. ἐν Φανίῳ, edd. ἐν Φανίᾳ, p. 314. b. omnes Μένανδρος ἐν Φανῷ. Ex his Codd. vestigiis eliciendum videtur Φαννώ, quacum forma alii Comoediarum tituli consentiunt, *Σαπφώ*, *Κοριαννῷ* (Pherecratis) etc. Praeterea etiam *Νάννιον* quaedam memoratur *ἑταιρίστρια* Samia (τοιαύτας γὰρ ἐν Αἰσῶ λέγουσι γυναῖκας, ὑπὸ μὲν ἀνδρῶν οὐκ ἐθέλουσας αὐτὸ πάσχειν, γυναῖξί δὲ αὐτὰς πλησιαζούσας, ὥσπερ ἄνδρας. Lucian. Meretr. Dial. V. p. 289.) apud Asclepiadem in Antholog. Gr. Vol. I. p. 148.*

*Αἱ Σάμιαι Βιττῶ καὶ Νάννιον εἰς Ἀφροδίτης
φοιτᾷν τοῖς αὐτῆς οὐκ ἐθέλουσι νόμοις·
εἰς δ' ἕτερ' αὐτομολοῦσιν, ἃ μὴ καλὰ. δεσπότης Κύπρι,
μίσει τὰς κοίτης τῆς παρὰ σοὶ φυγάδας.*

cf. Jacobs in Animadvv. Vol. I. P. 2. p. 40.

***) Ad Theognid. 1179. Ille enim versiculos utique in Theognid. editionem recepit.

†) Ad Athen. l. c. Opinatus est enim, Grotium lemma suum ex Cod. Paris. decerpisse.

Sed hoc fecerunt sine ullo Codicum vestigio. Multo certius igitur Passovius cum eoque consentientes Gaisfordius *) et Meinekiius **) ob vocem *Ναννοῦς* in Cod. A. appositam nomen *Μενάνδρου* in *Μιμνέρμου* commutandum esse statuerunt: facilis fuit enim haec immutatio, altero quoque ejusdem Mimnermi exemplo apud Stobaeum comprobanda (V. ad Fragm. IV.).

IX.

Athenaeus XI. p. 470. a. b. *Μ'μνερμος δ' ἐν Ναννοῖ ἐν εὐνῇ φησὶ χρυσῇ κατεσκευασμένη πρὸς τὴν χρεῖαν ταύτην ὑπὸ Ἡφαιστου τὸν ἥλιον καθεύδοντα περιωῦσθαι πρὸς τὰς ἀνατολάς· αἰνισσόμενος τὸ κοῖλον τοῦ ποτηρίου· λέγει δ' οὕτως·*

*Ἥελιος μὲν γὰρ ἔλαχεν πόνον ἡμματα πάντα,
οὐδὲ κοτ' ἄμπαυσις γίγνεται οὐδεμία
ἵπποισιν τε καὶ ἀντῶ, ἐπὴν ῥοδοδάκτυλος Ἥως,
Ὠκεανὸν προλιπούς, οὐρανὸν εἰσαναβῇ·*

*) Ad Poetas min. Gr. T. I. p. 425. Stob. Florileg. l. c.

**) Fragm. Menandri p. 305.

IX. Eandem de Solis navigatione nocturna narrationem habemus apud Stesichor. III, 1. ex Geryoneide et apud Pherecyd. p. 109. Sturz. Conf. Jo. Henr. Vossii mythol. Briefe T. I. p. 188. T. II. p. 156. et Weberus, die Eleg. Dichter der Hell. p. 480. 653.

2. Reposuimus οὐδὲ κοτ', Ionice. cf. XII, 1.

3. ῥοδοδάκτυλος Ἥως hoc loco non significat *auroram*, sed (ut rectissime interpretatur Schweighaeuserus) *rubeum colorem*, qui occidente sole coelum colorat. Opponitur autem infra versu 10. *Aurora Ἥως ἡριγένεια*. Idemque Schweighaeuserus annotavit ἥως primitiva notione nomen *splendorem* significare, col-

τὸν μὲν γὰρ διὰ κῦμα φέρει πολυήρατος εὐνή, 5
 κύλλη, Ἥφαιστον χερσὶν ἐληλαμένη
 χρυσοῦ τιμήντος, ὑπόπτειρος, ἄκρον ἐφ' ὕδωρ

lato Etymolog. M. p. 440. Attamen si quis rationes etymologicas spectaverit, formas ἥως, ἰώς, αὔως, *aurora*, ἥρι, αὔριον, εὔρος ad eandem radicem redire sibi persuadebit. Vid. Buttmanni Lexilog. I. p. 120. Quod idem profert p. 121. not. ad hunc praecipue locum pertinet: *Dass 'Hώς als Person bei den Dichtern ἡριγένεια heisst, beweist nur, dass man diese Ableitung des Wortes ἥρι, wie begreiflich, längst wieder aus den Augen verloren hatte.* Etenim sensus hujus loci ut hioce: *Ne tunc quidem Soli concessum est otium, quum rubor coeli perspertini ex Oceano ascendit, licet omnes quieti indulgeant: namque per mare invehatur necesse est orientem versus, ut postridie, aurora praegrediente, denuo cursum ineat.*

V. 5 sq. Vulgo apud Athenaeum εὐνή κοίλη. Sed legendum est haud dubie: εὐνή, κύλλη, ex vestigio quodam apud Eustathium ad Odyss. i, 347. (p. 1632, 28. ed. Rom.) *Μίμνεμος δέ, φασί, τὸ τοῦ ἡλίου καλούμενον ποτήριον εὐνήν κύλην εἶπεν, Ἥφαιστον χερσὶν ἐληλαμένην, τῶν δὲ τοιαῦτα εἰπόντων ἐπὶ μεγάλαις ποτηρίοις ἀστειότερον ἔφρασεν ὁ γράψας οὕτω· ἢ τὸν οὐρανὸν ὑπερήφανοι κρατῆρες, ἀργυροὶ κάδοι καὶ μέλζοντες ἐμοῦ.* Quum autem in voce κύλη syllaba prior correpta esset, littera λ duplicanda erat, ita ut evaderet κύλλη; quod quam facile commutari potuerit in κοίλη, quilibet perspiciet. Κύλη i. q. κύλις, proprie spectans ad omnem rem inflexam, sive concavam sive convexam (κύλινδρος), inde accepit significationem calicis, vel potius h. l. paterae, ut similis sit cymbae. Atque ipsius Athenaei interpretatio ad illam lectionem perducit: αἰνισσόμενος τὸ κοῖλον (quod ansam praebuisse videtur ad vulgatam κοίλη) τοῦ ποτηρίου.

V. 7. εὐνή — χρυσοῦ, i. e. εὐνή χρυσέη. Homer. II. v, 270 sqq.

ἐπεὶ πέντε πτόχας ἤλαος Κυλλοποδίων,
 τὰς δύο χαλκείας, δύο δ' ἐνδοθεν κασσιτέροισι,
 τὴν δὲ μίαν χρυσέην· —

ὑπόπτειρος, emendatio est Heynii, eximii philologi, ad Apollodor. p. 394 sq. ita ut referatur ad εὐνή. Vulg. ὑπόπτειρον, ad Solem, quod minus placet. Quam saepissime permutentur

εὐδονθ' ἀρπαλέως, χώρου ἀφ' Ἑσπερίδων
 γαῖαν ἐς Αἰθιόων, ἵνα οἱ θοὸν ἄρμα καὶ ἵπποι
 ἐστᾶσ', ὅφρ' Ἡὼς ἡριγένεια μολή· 10
 ἔνθ' ἐπέβη ἐτέρων ὀχέων Ἐπερίωνος υἱός.

X.

Strabo I. p. 127. *Εἰ δ' ὥσπερ ὁ Σκήψιός φησι παραλαβὼν μάρτυρα Μίμνερμον, ὃς, ἐν τῷ Ἰλκε-
 ανῷ ποιήσας τὴν οἰκῆσιν τοῦ Αἰήτου, πρὸς ταῖς ἀνατολαῖς ἐκτὸς πεμφθῆναί φησιν ὑπὸ τοῦ Πελίου τὸν Ἰάσονα καὶ κομίσαι τὸ δέρος, οὗτ' ἂν ἐπὶ τὸ δέρος ἐκεῖσε πομπή πιδανῶς λέγοιτο εἰς ἀγνώτας καὶ ἀφανεῖς τόπους· οὐθ' ὁ δι' ἐρήμων καὶ ἀοίκων καὶ τῶν καθ' ἡμᾶς τοσοῦτον ἐκτετοπισμένων πλοῦς, οὗτ' ἔνδοξος, οὔτε πασιμέλων.*

Οὐδέ κοτ' ἂν μέγα κῶας ἀνήγαγεν αὐτὸς Ἴησων
 ἐξ Αἴης, τελέδας ἀλγινόεσσαν ὁδόν,

litterae *M* et *X*, primitus eadem fere nota expressae, nemo ignorat, etiamsi extremis tantummodo, ut dicunt, digitis attigerit palaeographiam Graecam.

V. 8. *In MS. A. post εὐδονθ' perperam εἶθ' inseritur. Deinde: Perperam χοροῦ MS. A., quod non admittebat metri ratio. SCHWEIGH. χώρου ἀφ' Ἑ. cohaeret cum praecedente φέρει.*

V. 10. *ἰστᾶσ'.* Sic primus emendavit Brunckius in *Analectis* (ubi tamen errore typographico spiritus lenis excusus est) lectionem vulg. *ἰστᾶσ'.* De forma illa syncopata v. Buttmann. *Gramm. II. p. 14.* Sententia flagitat tempus perfectum verbi *ἰστάναι.*

X, 1. *Οὐδέ κοτ' ἂν.* Sic legendum auctore R. Porsono *Adversar. p. 311.* Sic etiam Callinus I, 1. *κότ' ἄλαιμον ἔξετε θυμόν;* Vulg. *οὐδ' ὀκότεν.* Hermannus ad Viger. p. 924 sq.

ὑβριστῇ Περίη τελέων χαλεπηρὲς ἄεθλον,
οὐδ' ἂν ἐπ' Ὠκεανῷ καλὸν ἱκόντο ῥόον.
καὶ ὑποβάς,
Αἰήταο πόλιν, τόθι τ' ὠκέος ἡελίοιο
ἄκτινες χρυσέῳ κείται ἐν θαλάμῳ,
Ὠκεανοῦ παρὰ χεῖλεσ', ἔν' ὤχετο θεῖος Ἴησων.

Videndum, ne quid ante corrigatur, quam quis sensum verborum diligenter perpenderit. Nam sane non utique ferri particula ἂν potest, veluti in isto Mimnermi versu,

οὐδ' ὁπόταν μετὰ κῶας ἀνήγαγεν αὐτὸς Ἴησων,
in quo quum Brunckius in appendice adnotationum ad Apollonium I, 4. μέγα pro μετὰ reponendum videret, tamen nullum remedium alteri vitio, quod est in particula ὁπόταν, attulit. Nemo vero, nisi qui non inspectis locis phrases, non locos ipsos emendare satis habebit, quidquam aliud hic restitui vellet, quam quod ultimus hujus fragmenti versus etiam flagitare videtur:

Οὐδὲ ποτ' ἂν μέγα κῶας κ. τ. λ.

cf. Herm. ad Orphic. Argonaut. 9. Thierschius in Actis Monac. I. p. 209. conjecit ὅτε δῆ, in indice scribendum potius ὁκόντ' ἄρ' proposuit. μέγα κῶας spectat ad *auratam pellem*. Odys. μ, 69 sqq.

οἷη δὲ κείνη γε παρέπλω ποντοπόρος νηῦς,
Ἀργὼ πασιμέλουσα, παρ' Αἰήταο πλείουσα·
καὶ νῦ καὶ τὴν ἐνδ' ὠκα βάλεν μεγάλας ποτὶ πέτρας,
ἀλλ' Ἥρη παρέπεμψεν, ἐπεὶ φίλος ἦεν Ἴησων.

V. 3. χαλεπηρὲς. Sic Coraëa. Similiter adjectiva ἀκηδής, θεουδής, εὐπειχής, ἡμιδαής etc. Vulg. χαλεπήρως.

V. 4. οὐδ' ἂν. Libri omnes. Attamen ut haec verba cum primi versus lectione vulg. οὐδ' ὁκόνταν consentientia redderet, Is. Casaubonus maluit εὔτ' ἂν, *quando*.

V. 7. χεῖλεσ', ἔν' ὤχετο. Sic discernenda sunt verba. Med. 1. 2. χεῖλεσιν ὤχετο. In Paris. 1. desunt verba ἔν' ὤχετο θ. Ἰ. et punctis notantur in Par. 2. sed alia manu. — ἵνα, sicut Lat. quo, significat *ad quem locum*. Odys. δ, 821. ἔν' οἴχαται. ζ, 55. ἵνα μιν κάλειον Φαίηκας ἀγαυοί.

XI.

Pausanias IX, 29. p. 766. *Μίμνερμος δὲ ἐλθ-
γειᾶ εἰς τὴν μάχην ποιήσας τὴν τῶν *)
Σμυρναίων πρὸς Γύγην τε καὶ Λυδοὺς,
φησὶν ἐν τῷ προοιμίῳ θυγατέρας Οὐρα-
νοῦ τας ἀρχαιοτέρας Μούσας, τούτων
δὲ ἄλλας νεωτέρας εἶναι Διὸς παῖδας **).*

XII.

Strabo XIV. p. 634. *Μίμνερμος ἐν τῇ Ναννοῖ
μνησθεὶς τῆς Σμύρνης, ὅτι περιμάχητος αἰεί.*

*Ἡμεῖς δ' αἰπὺ Πύλον Νηληϊὸν ἄστυ λιπόντες
ἱμερτὴν Ἀσίην νηυσὶν ἀφικόμεθα.
ἐν δ' ἐρατὴν Κολοφῶνα βίην ὑπέροπλον ἔχοντες
ἐξόμεθ', ἀργαλέης ὕβριος ἡγεμόνες.*

*) Ex conjectura reposuimus articulum τῶν, in editionibus
omissum.

**) Hunc locum respicit etiam Schol. ad Pindari Nem. III, 16.
*Καὶ ὁ μὲν Ἀρίσταρχος Οὐρανοῦ θυγατέρα τὴν Μοῦσαν δέδει-
κται, καθάπερ Μίμνερμος καὶ Ἀλκμᾶν ἰστοροῦσιν. cf. Welcker.
ad Alcm. Fragm. IX. ad Solon. δ, 1.*

XII, 1 sq. Haec spectant ad vetustissimas ex Peloponneso in
Asiam minorem migrationes, Heraclidarum recessu imprimis
connotas. — *Ἡμεῖς δ' αἰπὺ Πύλον.* Sic vulg. et quidem recte.
Codd. Med. 3, 4. *Ἡμεῖς αἰπὺ τε Π.* quod metro repugnat.
Homer. Il. λ, 682: *καὶ τὰ μὲν ἡλασάμεσθα Πύλον Νηληϊὸν
εἶσω.*

V. 3. Biblioth. crit. P. II. p. 32. *Corrigendum est: 'Ες δ'
ἐρατὴν κ. τ. λ. Quod enim vulgo legitur 'Ες δ' ἄρα τὴν
nemo facile ferat; friget, ultra quam dici potest, articulus*

κεῖθεν δ' Ἀλήεντος ἀπορνύμενοι ποταμοῖο, 5
 θεῶν βουλῇ Σμύρνην εἴλομεν Αἰολίδα.

XIII.

Strabo l. c. paulo supra: Κολοφῶνα δ' Ἀνδραίων
 Πύλιος [κτίζει], ὥς φησι καὶ Μίμνερμος ἐν τῇ
 Ναννοῖ. Ad hunc *Andraemonem Pylum* referendi esse

τὴν. — Conf. Tyrst. I, 28. Notate digna est structura ἔζεσθαι
 ἐς Κολοφῶνα, in Lexicis praetermissa, quasi supplendum sit
 ἐς Κολοφῶνα ἀφικόμενοι.

V. 5 sq. Pausanias VII, 5. init. Σμύρναν δὲ ἐν ταῖς δώδεκα
 πόλεσιν οὔσαν Αἰολέων, — Ἴωνες ἐκ Κολοφῶνος ὀρηθέντες
 ἀφελόμενοι τοὺς Αἰολεῖς ἔσχον. cf. Herodot. I, 150. — δ' Ἀλή-
 εντος. Sic corrigendum esse videtur ex diversis scribendi ge-
 neribus, Falconeri et Coraïs δ' Ἀστύεντος, Cod. Paris. 1. et
 Med. 4. διαστήεντος, Par. 4. δι' ἀστήεντος, Med. 3. δ' ἀνα-
 στήεντος. Pausanias VIII, 28, 2. Ἀλεντος δὲ τοῦ ἐν Κολοφῶνι
 καὶ ἐλεγείων ποιηταὶ τὴν ψυχρότητα ἄδουσιν. Tzetzes ad Ly-
 cophr. 868. Ἀλεντος ποταμοῦ Κολοφῶνος. Constituenda est
 igitur Brunckio auctore forma nominativi Ἀλήεις, Gen. Ἀλήεν-
 tos, contr. Ἀλῆς, Ἀλῆντος, sive Ἀλῆς; unde Plinius H. N.
 V, 30. fluvium Latine fecit *Halesum*. Ab *Epheso*, inquit,
Manteium aliud *Colophoniorum* et inter ipsa *Colophon*, *Haleso*
affluente. Itaque apud Pausaniam et Tzetzen reponendum est
 sive Ἀλῆντος sive Ἀλῆντος. — κεῖθεν - ἀπορνύμενοι. Homer.
 II. ε, 105. ἀπορνύμενον Ἀνκίθεν. Genitiv. Ἀλήεντος ποταμοῖο
 appositio est adverbii κεῖθεν, quod sic magis illustrandum
 erat.

V. 6. Σμύρνην scribendum pro vulg. Σμύρναν. Mendose Cod.
 Paris. 4. Σμύρνας. — εἴλομεν. Sic emendarunt Coraïs et Gais-
 fordus: quod quidem facile transire potuit in librorum lectio-
 nem εἶδομεν, si pependerit crebra permutatio litterarum
 Δ et Λ. cf. ad Solon. δ, 50.

videntur elegi, qui in Stobaei Florilegio VII, 12. p. 87. Mimnermo ascribuntur.

Οὐ μὲν δὴ κείνου γε μένος καὶ ἀγήνορα θυμὸν
τοῖον ἐμεῦ προτέρων πύθομαι, οἳ μιν ἴδον
Λυδῶν ἵππομαχῶν πυκινὰς κλονέοντα φάλαγγας
Ἑρμιον ἀμπεδίον, φῶτα φερεμμελίην.
τοῦ μὲν ἄρ' οὔποτε πάμπαν ἐμέμψατο Παλλὰς
Ἀθήνη 5

δριμὺ μένος κραδίης, εὐτ' ἂν ἀνὰ προμάχους
σεύηθ', αἱματόεντος ἐν ὑσμίνῃ πολέμοιο
πικρὰ βιαζόμενος δυσμενέων βέλεα.
οὐ γάρ τις κείνου δηῖων ἔτ' ἀμεινότερος φῶς
ἔσκειν ἐποίχεσθαι φυλόπιδος κρατερῆς 10
ἔργον, ὅτ' αὐγαῖσιν φέρετ' ὠκείος ἡελίοιο.

XIII, 2. ἴδον. Cod. A. εἶδον, quod metro adversatur.

V. 4. Ἑρμιον ἀμπεδίον, i. e. ἀνὰ Ἑρμιον πεδίον. Vulgo legitur Ἑρμίον, Gessneri margo et A. ex emendatione praebent Ἑρμιον. Strabo XV. p. 691. Νέαρχος δὲ περὶ τῆς ἐκ τῶν ποταμῶν ἐπιχοῆς παραδείγματα φέρει τὰ τοιαῦτα, ὅτι καὶ τὸ Ἑρμιον καὶ Καῦστρου πεδίον, καὶ Μαιάνδρου καὶ Καΐκου παραπλησίως εἴρηται διὰ τὴν ἐπιφορουμένην τοῖς πεδίοις χοῦν αὐξεῖν αὐτά· μᾶλλον δὲ γενναῖν ἐκ τῶν ὀρῶν καταφερομένην, ὅση εὐγεως καὶ μαλακῇ καταφέρειν δὲ τοὺς ποταμούς, ὥστε τούτων ὡς ἂν γεννήματα ὑπάρχειν τὰ πεδία. Deinde comparatur Herodoti narratio de Nilo. cf. XIII. p. 626. Ἀπτεται δὲ καὶ Μυσίας ὁ Ἑρμος, ἐξ ὄρους ἱεροῦ τῆς Αἰνδυμένης· καὶ διὰ τῆς κατακαυμένης εἰς τὴν Σαρδιανὴν φέρεται κατὰ τὰ συνεχῆ πεδία, ὡς εἴρηται, μέχρι τῆς θαλάττης. Ὑπόκειται δὲ τῇ πόλει τό τε Σαρδιανὸν πεδίον καὶ τὸ τοῦ Κύρου καὶ τὸ τοῦ Ἑρμιον καὶ τὸ Καῦστρινόν, συνεχῆ τε ὄντα καὶ πάντων ἄριστα πεδίων. — Ceterum nescio, cur Valckenarius, referente Gaisfordio, librorum lectionem φερεμμελίην commutandam proposuerit in φέρ' εὐμελίην.

V. 6 sq. Cod. A. εὐθ' ὅτ' ἀνὰ προμάχους σεύηθ' αἱματόεν
ὦ
ὑσμίνῃ πολέμοιο. Unde Gaisfordius restituit: ἔσθ' ὅτ' ἀνὰ
προμάχους σεῦ, ἥθ' αἱματόεντος ἐν ὑσμίνῃ πολέμοιο. At sin-

XIV.

Athenaeus IV. p. 174. *Δημήτριος ὁ Σκήψιος — ιστορεῖ κὰν τῷ τετάρτῳ καὶ εἰκαδτῷ τῆς αὐτῆς πραγματείας (τοῦ Τρωϊκοῦ διακόσμου) Δαίταν ἥρωα τιμώμενον παρὰ τοῖς Τρωσὶν, οὐ μνημονεύειν Μίμνερον **). Huc pertinere videtur ver-

gularis est copulatio particularum *ἔσθ' ὅτε*, quum tamen *ἔτε* jam composita sit ex praepositione *ἐς* et *ὅτε*. Facilior autem offertur emendatio, si quis particulae *ἐτε* adjungit *ἄν*, quae quidem copulatio saepissime reperitur apud Homerum aliosque: quum enim particula *ἄν* ante praep. *ἀνὰ* temere ejecta esset, librarius quisquam ad metrum implendum addidit *ὅτε*, vel potius hanc particulam, quae vocis *εὗτ'* interpretandae causa pro glossemate haberi possit, ex margine in ordinem recepit. Vid. Buttmanni Lexilog. II. p. 227 sqq. Ipse sub-junctivus, qui sequitur, *σεύηθ'*, nostrae emendationi favet. Atque Gaisfordii conjecturam *σεῦ'*, *ἡδ'* persequenti aliud etiam obviam venit incommodum, tum quod ita insolentior existit structura *ἀνίσσευς προμάχους*, tum quod ea ipsa sensum prae-bet minus idoneum: incitans enim describitur ad pugnandum, non ipse pugnans. Loquutio *ἀνὰ προμάχους* usu tam trita est, ut vix transire possit praepositio *ἀνὰ* ad verbum *σεύειν*. Cetera recte se habent, nisi quod versu 8. omnium Codd. consensu a Schowio collatorum legendum est *βιαζόμενος* pro vulg. *βιαζομένον*, ita ut appositio sit heroïs, qui describitur, sive subjecti totius sententiae. Ceterum Schöwivius utroque versu praecedente dedit: *ὀππότ' ἀνὰ πρ. σεύεθ'*, *ὁ δ' αἶματ. κ. τ. λ.* Brunckius in Analect. T. II. p. 522. *ἔσθ' ὅτ' ἀνὰ πρ. σεύετο, αἶμ. — βιαζόμενος*.

*) Cf. Eustath. ad Odys. α, 225. (p. 1413, 20. Rom.) *Σημείωσαι δὲ ἔνταῦθα καὶ ὅτι ὥσπερ τῆς δαιτὸς παρώνυμον Δαίτων κύριον καὶ Δαίτης, οὕτω καὶ ἐκ τοῦ κερᾶν καὶ τοῦ εἰλαπινάξιν ἦν τις Κερᾶν καὶ Εἰλαπιναστῆς κατὰ τὴν τοῦ Ἀθηναίου ιστορίαν, εἰπόντος, ὅτι ἐν τῇ Λακωνικῇ πον λέγεται ἰδρύσθαι ἥρωας Δαίτωνα καὶ Κερᾶωνα ὑπὸ τῶν ἐν τοῖς φειδιτίοις ποιόντων μάζας διακόνων καὶ κεραννύντων οἶνον. Καὶ παρὰ Τρωαὶ δὲ φασὶ Δαίτην ἥρωα τιμᾶσθαι.*

sus, qui in Scholiis Victorianis ad Homeri Iliad. π, 287. (ed. Bekkeri p. 452. cf. Heyne ad Iliad. Tom. VII. p. 786.) ut Mimnermi laudatur.

Παίονας ἄνδρας ἄγων, ἵνα τε κλειτὸν γένος
ἵππων *).

XV.

Etymologicum Magnum p. 187, 45. Βάξις — σημαίνει δὲ τὴν φήμην καὶ τὴν ῥῆσιν· Μίμνερμος·

Καὶ μιν ἐπ' ἀνθρώπους βάξις ἔχει χαλεπή.

Ἀργαλὲς αἰὲ βάξις ἰέμενοι.

XVI.

Aelian. V. H. XII, 36. Ἐοίκασιν οἱ ἀρχαῖοι ὑπὲρ τοῦ ἀριθμοῦ τῶν τῆς Νιόβης παίδων μὴ συνάδειν ἀλλήλοις. Ὅμηρος μὲν ἐξ λέγει καὶ τοσαύτας κόρας — Μίμνερμος εἵκοσι καὶ Πίνδαρος

*) Iliad. β, 848 sqq. in Trojanorum numero Paiones quoque collocantur:

Αὐτὰρ Πυραΐχμης ἄγε Παίονας ἀγκυλοτόξους,
τηλόθεν ἐξ Ἀμυδῶνος, ἀπ' Ἀξιοῦ εὐρυρρόντος,
Ἀξιοῦ, οὗ κάλλιστον ὕδωρ ἐπικίδνεται αἶαν.

cf. II. π, 287.

XV, 1. 2. Βάξις χαλεπή, ἀργαλὲς opposita est sententiae Homericæ II. κ, 212 sq. μέγα κέν οἱ ὑπευράνιον κλέος εἴη πάντας ἐπ' ἀνθρώπους. —

ροσούρους. cf. Boeckh. ad Pindari fragm. 37. Gaisford ad Hesiodi Fragm. 83.

XVII.

Plutarch. de facie in orbe lunae c. 19. *Θέων ἡμῖν οὗτος τὸν Μίμνερμον ἐπάξει καὶ τὸν Κυδῖαν, καὶ τὸν Ἀρχίλοχον, πρὸς δὲ τοῦτοις τὸν Σιτησίχορον καὶ τὸν Πίνδαρον, ἐν ταῖς ἐκλείψειν ὀλοφυρομένους τὸν φανερώτατον κλεπτόμενον, καὶ μέσῳ ἅματι νύκτα γενομένην, καὶ τὴν ἀκτῖνα τοῦ ἡλίου σκότους ἀτραπὸν φάσκοντας.*

DE MIMNERMI QUI FERUNTUR VERSIBUS IAMBICIS.

Praeter Mimnermi versus elegiacos apud Stobaeum bina proferuntur fragmenta iambica, Mimnermo assignata, quae tamen an maiore jure ad Menandrum transferri possint, dubitant viri docti: sicut enim hemistichium quoddam, in Stobaei libris et scriptis et editis Menandri nomine laudatum, haud dubie (ut supra demonstravimus) ad Mimnermum referendum est, ita quaeritur etiam, an non idem vice versa adhibendum sit ad versus qui Mimnermi circumferuntur iambicos: et sicut Hugo Grotius in Postscripto ad Stobaeum, quum saepe mutata inter se sint *Philisci*, *Philemonis* et *Philetæ* nomina, tragicos versus Philisco, comicos Philemoni, elegiacos Philetæ assignandos esse censuit, ita sententia quoque inclinatur ad eandem rationem in *Mimnermo* et *Menandro* admitte-
tendam, quippe qui leviter commutari et potuerint

et interdum sint commutati *). Itaque hoc jam fecisse perhibetur Richardus Porsonus, alterum Britanniae lumen criticum **). Equidem dubius, quid statuendum sit in re tam difficili, ad Passovium me converti, qui pro innata sibi humanitate litteris ad me missis hancce sententiam suam enuntiavit: *Nun ist die nächste Frage, ob die beiden iambischen Fragmente des Mimnermus gleicherweise zurückemendirt und dem Menander zugetheilt werden sollen. Ihr Solon wird Sie eben nicht geneigt dazu machen: ich gestehe aber, dass mir das Eine, ὅποῖα δὴ φιλοῦσιν, stets die Farbe der neuen Komödie zu tragen geschienen hat, und dass ich also für dieses mit Meineke übereinstimme. Atque Schoenemann (p. 11.) Hermesianactis distichum supra laudatum, quo de Mimnermo agitur,*

*Ἦχθες δ' Ἐρμόβιον τὸν αἰὲ βαρὺν, ἥδ' Ἐφ' ἑ-
κλὴν
ἐχθρὸν μισήσας, τοιάδ' ἐπεμψεν ἔπη·*

referendum esse videbatur ad iambos, quibus Mimnermus inimicos (fortasse medicos in fragmento iambico notatos) invasisset. Sed nullis omnino constituta est haec sententia fundamentis ideoque philologis improbanda. Cur non potius retinenda sit interpretatio, totius loci cohaerentiae optime respondens neque illa longius repetita, ex qua Hermobius atque Pherecles habendi sint Mimnermi rivalet, de tibicinae amore cum ipso concertantes eamque ipsam ob causam in Nannone explosi et palam quasi oppugnati? Mitten-
da sunt enim ambages, ubi via recta ad finem per-

---

*) Vide ad Fragg. IV. et VIII.

**) Gaisford. in Poetis min. Gr. ad Mimnermi fragm. XIII. Iambos, inquit, quos tanquam Mimnermi citat Stobaeus, Menandro potius, si bene memini, assignare solitus erat Porsonus.

ducit. Sed quid tandem statuendum sit de istis fragmentis iambicis, magna relinquitur quaestio, cui, donec alia atque Stobaei auctoritas desideretur, vix ad liquidum responderi possit. Attamen nihilominus faciamus periculum vestigia licet tenuia persequendi.

XVIII.

Prior particula iambica extat in Florilegio (CII, 3. p. 551.) ubi Cod. A. hanc praebet inscriptionem: *Κατὰ ἱατρῶν Μιμνέρμου Νάννου*. Trinc. simpliciter *Μιμνέρμου*. Voss. *Μιμνέρμου κατὰ ἱατρῶν*. Grotius: *In MS. A. incipit novus titulus Contra Medicos*. Quoniam tamen ordine praecedunt versus Euripidis, subsequuntur Philemonis, nescio, quid sibi velit intercessio Mimnermi, qui aptius utrique praemittendus erat. Commodior autem erit intercessio *Menandri*, cujus quum aliunde non constet comoedia *Ναννώ* omnis inscriptio ita reponenda esse videtur: *Κατὰ ἱατρῶν Μενάνδρου Φαννοῦς* *).

Ὅποια δὴ φιλοῦσιν ἱατροὶ λέγειν,
τὰ φαῦλα μεῖζω καὶ τὰ δεινὰ ὑπέρφοβα,
πυργοῦντες αὐτούς.

*) Vide ad Fragin. VIII. Not. Meinekii ad Menandrum p. 303. — in margine Mimnermi nomen adscriptum est, quem iambica carmina scripsisse probari non potest. Itaque ut alibi, ita hic etiam Menandri et Mimnermi nomina permutata esse suspicabar, cum eandem Porsoni sententiam fuisse didici e verbis Gaisfordii ad Poet. min.

XVIII. 1. Ὅποια emendavit Brunckius, ut senarium restitueret. Vulg. οἱα, ἱατροὶ omnes, praeter Trinc. οἱ ἱατροὶ, quod metro repugnat.

V. 2. Optimam lectionem praestat Cod. τὰ δεινὰ ὑπέρφοβα. Impressi habent ὑπὲρ φόβον. BRUNCK.

EPIMETRUM

AD

SOLONEM POETAM.

EPIMETRUM

AD SOLONEM POETAM.

Quum inde a tempore, quo Bonnae ad Rhenum (apud Ed. Weberum a. MDCCCXXV.) Solonis Atheniensis reliquias poeticas edidi, tum per Censores publicos virosque eruditos tum ratione omnium communi, ex qua dies diem docet, quaedam addenda aut emendanda mihi oblata sint: primam ego hancce occasionem ad supplendum arripui.

Ad pag. 2. Not. 2. Ad testimonia scriptorum, qui Solonem *Exceestidae* filium fuisse tradunt, accedit longe gravissimum, servatum illud quidem in basi imaginis marmoreae, cui affixa est inscriptio haecce: ΣΟΛΩΝ ΕΞΗΚΕΣΤΙΑΟΥ ΑΘΗΝΑΙΟΣ ΜΗΔΕΝ ΑΓΑΝ. Vid. *Museum Pio-Clementinum* Vol. VI. Tab. XXII. cf. Aelian. in Stobaei Florileg. XXIX, 58. p. 200.

Ibid. Not. 5. Censor Diarii paedagog. philolog. (*Paedagog. philologisches Litteraturblatt zur allg. Schulzeitung*), Novemb. 1825. N. 47. meae sententiae, veriore esse in constituenda Solonis aetate Heraclidae rationem, astipulatus, eandem sententiam novo, quod me fugerat, argumento approbavit. Nimirum in Platonis Timaeo p. 21. Critias junior sive tyrannus sese ait, admodum decennem, exponentem audivisse Critiam avum, Dropidis filium, prope nonagenarium, Solonis narrationem Atlanticam: Ἦν μὲν γὰρ δὴ τότε Κριτίας, ὡς ἔφη, σχεδὸν ἑγγὺς ἤδη τῶν ἐνενήκοντα ἐτῶν, ἐγὼ δὲ πη μάλιστα δεκάτης. Jam Censor pergit: Nun wissen wir zwar, dass die Alten

in ihren Zeitangaben nicht die Genauigkeit beobachteten, welche heutzutage mit Recht begehrt wird; allein eine so grosse Verrechnung kann dem Platon, noch dazu in einer Sache, wo er, als Verwandter des Kritias, nähere Kenntniss haben konnte, nicht beigemessen werden, dass er einen Mann, welcher noch Solon gesehen, wenn dieser vor Chr. 559. gestorben wäre, mit neunzig Jahren in die Jugend des jüngeren Kritias hätte hinreichen lassen, der bei seinem Tode 403. vor Chr. höchstens fünfzig Jahre haben konnte. Neque mediocris momenti est testimonium Aeliani in Stobaei Florileg. XXIX, 58. p. 200. Σόλων ὁ Ἀθηναῖος, Ἐξηκεστίδου, παρὰ πότον τοῦ ἀδελφίδου αὐτοῦ, μέλος τι Σαπφοῦς ᾄσαντος, ἦσθη τῷ μέλει, καὶ προσέταξε τῷ μειρακίῳ διδάξαι αὐτόν. Ἐρωτήσαντος δὲ τινος, διὰ ποίαν αἰτίαν τοῦτο ἐσπούδασεν, ὁ δὲ ἔφη, Ἵνα μαυτῶν αὐτὸ ἀποθάνω. cf. Fragm. i.

Ad pag. 9. Suidae enarranti, ἐλέγους ad tibiam cantatos esse, addendus est Plutarchus de Musica cap. 8. Ἐν ἀρχῇ ἐλεγεία μεμελοποιημένα οἱ αὐλῶδοι ἦδον· τοῦτο δὲ δηλοῖ ἡ Παναθηναίων γραφή ἢ περὶ τοῦ μουσικοῦ ἀγῶνος.

Ad pag. 18. Elegos de vitae humanae hebdomadis pro genuinis quoque habuit Valckenarius in Aristobulo p. 103. 108.

Ad pag. 25. Vide Valckenar. ad Ammonium p. 183. Meier. de bonis damnatorum p. 27. Weber die elegischen Dichter der Hellenen p. 490 sqq.

Ad pag. 34. Pedibus mihi eundum est in sententiam Censoris laudati, Cypranorem regis Cyprii fuisse nomen proprium, Philocyprum cognomen ornans.

Ad pag. 50. Not. 94. extr. Dodonaei oraculi in Epiro siti mentio quoque jam facta est in Hesiodi Ἡοίαις. Schol. ad Sophoclis Trachin. 1174. (Hesiod.

fragm. XXXIX.): Καὶ Ἑλλοπίαν τὴν Δωδώνην νομίζουσιν εἶναι· τὴν γὰρ χώραν οὕτως Ἡσίოდος ὀνομάζει, ἐν Ἠοίαις λέγων οὕτως·

ἔστι τις Ἑλλοπίη, πολυλήϊος ἥδ' εὐλείμων,
ἀφρηνιή· μῆλοισι καὶ εἰλιπόδεσσι βόεσσιν,
ἐν δ' ἄνδρες ναιέουσι πολυρρήνες, πολυβοῦται,
πολλοὶ, ἀπειρέσιοι, φῦλα θνητῶν ἀνθρώπων.
ἐνθάδε Δωδώνη τις ἐπ' ἐσχατιῇ πετόλισται.
τὴν δὲ Ζεὺς ἐφίλησε, καὶ ὁ χρηστήριον εἶναι,
τίμιον ἀνθρώποις, νεῖον δ' ἐν πυθμένι φηγοῦ.
ἐνθεν ἐπιχθόνιοι μαντεύματα πάντα φέρονται.
ὅς δὴ κεῖθι μολῶν θεὸν ἄμβροτον ἐξερεῖνῃ,
δῶρα φέρων ἔλθῃσι σὺν οἴωνοις ἀγαθοῖσιν.

Πελασγῶν ἱδρανὸν eadem dicitur Dodona apud eundem Hesiodum Fragm. XVIII. ed. Gaisford. — Ceterum quae ab Herodoto II, 55. narrantur, utpote a sacerdotibus Aegyptiacis cum ipso communicata, duas columbas Thebis avolasse, alteram in Libyam, alteram in Epirum, ea maiore etiam nituntur fundamento: eadem enim jam proposita erant a Pindaro, poeta imprimis religioso, in Paeanibus. Schol. ad Soph. Trachin. 175. *Εὐριπίδης δὲ τρεῖς γεγονέναι φησὶν αὐτάς· οἱ δὲ δύο, καὶ τὴν μὲν ἐς Λιβύην ἀφικέσθαι Θήβηθεν εἰς τὸ τοῦ Ἀμμωνος χρηστήριον, τὴν δὲ εἰς τὸ περὶ τὴν Δωδώνην, ὡς καὶ Πίνδαρος Παιᾶσιν.* Pindari fragm. 30. ed. Boeckh.

Ad pag. 54. Notatu digna est *Aug. Boeckhii*, eximii praeceptoris mei, quam de antiquissimo isto Minervae signo Dresdensi enuntiavit sententiam in *Tragoediae Gr. principibus*, unde quaedam huc spectantia excerpenda videntur. Quod ad summam hujus rei, pedibus ivit in Bekkeri sententiam. Pag. 194. *Minervam quidem, inquit, in peplo Dresdensi aegis statim prodit, estque ibi sola hac armata, ut apud Claudianum in Gigantomachia,*

nona, credo, est Hercules, sed more veterum non clava nec sagittis nec leonina pelle insignis (cf. Strabo XIV. p. 688.), ut in nonnullis etiam superstitum monumentorum; sed ut homo pallio amictus, ut distinguatur a diis: neque offendet quemquam, quod nullum omnino telum habet, quum ne ceterorum quidem quisquam praeter Minervam armatus sit. — Pallium autem magnificentius Herculi tribuitur etiam ap. Eurip. *Herc. fur.* Vss. 519. 627. 629. 959. 1159. 1198. 1204. deque ejus Gigantomachia vide praeterea Pindar. *Nem.* I, 100. et ibi Schol. Eurip. *Herc. fur.* Vss. 853. 1190. 1272. Ceterae tres figurae repraesentare videntur Martem, Apollinem, Mercurium; nam inferis diis, Plutoni ac Proserpinae, quos superis opitulatos esse apud Claudianum legimus, item Neptuno, quem Apollodorus habet, postremo Parcis, quas alii nominant, nullus videtur in hoc peplo locus esse.

Ad pag. 63. Fragg. α, 1. Libentissime accedo interpretationi, quam proposuit Censor citatus, particulam ες sumentis pro adverbio, quod significet *ad haec, praeterea, insuper*; ita ut ἡβης referatur ad ἐρατοῖς ἀνδρῶν. Totum enim distichum primitus copulatum erat cum aliis.

Ad pag. 66. Fragg. γ, 9. 10. Simile praeceptum jam legitur apud Hesiodum *Erg.* 693 sqq.

ὦραϊος δὲ γυναῖκα τεὸν ποτὶ οἶκον ἄγεσθαι,
μῆτε τριηκόντων ἐτέων μάλα πόλλ' ἀπολείπων,
μῆτ' ἐπιθεις μάλα πολλά· γάμος δὲ τοι ὥριος
οὔτος.

Ad pag. 68. Fragg. δ, 2. De duplici structura verbi κλύμι adeundus est F. A. Wolfius ad Hesiodi Theog. 474. Schaefer. ad Dionys. Hal. de comp. verbor. p. 78. Etiam verbum ἀκούειν duplici utitur structura, licet rariore illa dativi, ut Homer. *Il.* π, 515. δύνασθαι

δὲ συ πάντος' ἀκούειν ἀνέρι κηδομένῳ. Memorable est l. c. vers. 531., quo ἀνακολούθως utraque reperitur structura: Ὅτι οἱ ὦκ' ἤκουσε μέγας θεὸς εὐξαμένοιο.

Ad pag. 74. Fragm. δ, 32. Platonis locum, quo vox ἡγεμών significationem habet auctoris, profectum esse ab interpolatore Christiano docuit Tennemannus System. philos. Platon. T. I. p. 111. cf. Boeckhii Gr. tragoediae principes p. 163.

Ad pag. 75. δ, 43 sqq. Similis sententia jam extat in Homeri Odyssea ρ, 286 sqq.

γαστέρα δ' οὕτως ἔστιν ἀποκρῦναι μεμανῖαν,
οὐλομένην, ἣ πολλὰ κᾶκ' ἀνθρώποισι δίδωσιν.
τῆς ἔνεκεν καὶ νῆες εὐζυγοὶ ὀπλίζονται
πόντιον ἐπ' ἀτρύγετον, κακὰ δυσμενέεσσι φέ-
ρουσαι.

cf. Horatii Sat. I, 1, 28 sqq. ib. Heindorf.

*Ille gravem duro terram qui vertit aratro.
Perfidus hic caupo, miles nautaeque per omne
Audaces mare qui currunt, hac mente laborem
Sese ferre, senes ut in otia tuta recedant,
Ajunt —*

Ibid. ad v. 48. Λατρεύειν hoc loco i. q. *θη-
τεύειν* apud Homer. II. ρ, 444. atque Latinum *latro-
cinari* ad eandem radicem atque significationem primi-
tivam referendum esse, rectissime observavit Censor
laudatus: *Λάτρις* enim, inquit, atque *latro* idem signi-
ficant, *mercenarium*, *μισθοφόρον*, et de agricolis et de
militibus accipiendum. Vetūs Theotiscum *Schalk* iti-
dem utraque utitur significatione atque illustrare potest
fortunam vocabuli Graeci et Latini. cf. Welcker. ad
Theognid. p. XXXII. Minime autem mihi persuasit Cen-
soris integerrimi interpretatio, quam protulit ad v. 67
sqq. Namque τὸν μὲν εὖ ἔρδειν *πειρώμενον* cum

esse ait, qui periculum faciat, cui animus sit bene agendi; verum v. 69. τὸν καλῶς ἔρδοντα esse eum, qui bene vivat, cui Daemon faveat sive propitius sit, licet homini ἀφρονη. Sed quomodo, inquam, ὁ καλῶς ἔρδων denotare potest eum, qui bene vivat (der, dem es wirklich trotz seiner ἀφροσύνη gut geht, dem der Dämon wohlwill)? Quod enim a fortuna sive a Daemone proficiscitur, non spectat ad τὸ ἔρδειν sive ad liberas vitae actiones. Sic jam apud Homer. Odyss. θ, 490. sibi opponuntur notiones τοῦ ἔρδειν καὶ τοῦ πάσχειν· ὅσο' ἔρξάν τ' ἐπαθόν τε· quarum prior spectat ad res gestas, altera ad damna extrinsecus profecta. Itaque καλῶς ἔρδειν nihil aliud significat, nisi honeste agere, sive, quod philosophi dicunt, ratione ac voluntate facere. Acutissime autem hunc locum interpretatus est Welckerus, eximius praeceptor meus, ad Theognid. p. 137 sq. Stob. εὖ ἔρδειν. Gesn. εὐδοκιμεῖν, fort. ex Theognide. Illud tamen antiquum et sincerum est. Concinit Solon cum Phocylidis dicto p. 3. citato: Πόλλ' ἀπατηθῆναι διζήμενον ἔμμεναι ἔσθλόν. Qui rem bene gerere (sua vi et virtute) studet, nec opinato (ante quam quod voluerat exsecutus sive nactus est) calamitate affligitur; si quis vero bene (reapse) agit (et conatus ad effectum adducit) numini id debetur, humana imbecillitate ipsum liberanti, consilia ejus adjuvanti, ita omnia disponenti, ut ab ejus vel consilio vel imprudentia nihil pendeat. Ita haec bene cohaerent cum distichis antecedentibus: Μοῖρα δέ τοι κ. τ. λ. Sed cum sensus paulo reconditior esset, apud Nostrum emendatum est εὐδοκιμεῖν, et ap. Stob. dist. seq. in duobus Schowii Codd. κακῶς ἔρδοντι, quo pro antithesi vera, sed abscondita, alia nova existeret. — Paululum ambigua est sententia, quam Weberus expressit in interpretatione Theotisca poetarum elegiacorum Gr. p. 57.

*Dem wer da klüglich zu handeln versuchte, eh' er's
geahndet,*

*Sank er in Jammergeschick, grosses und schweres,
hinab.*

*Wieder ein Andrer gedeiht; in jeglichem schenket ein
Gott ihm*

*Guten Erfolg, und ersetzt, was er im Wahne
verbrach.*

Prorsus autem consentiendum est cum eodem in rep-
nenda lectione Fragm. ε, 6. aequè vera ac simplice:

ὅταν κεν τῶν ἀφίκηται

ὄρη, σὺν δ' ἥβη γίγνεται ἀρμωδία.

γίγνεται positum est pro *γίγνηται*, quod ex Homero
notissimum. Eodem modo restituit Welckerus in Theo-
gnide 1190. cf. Annot. p. 139 sq. Sensus: *Quando
forte mulierum puerorumque amoris advenit tempus ma-
tutum simulque juventus accesserit idonea.*

Ad pag. 80. v. 71 sq. Totum hexastichum lau-
dat atque Soloni tribuit S. Basilius in oratione *πρὸς
τοὺς νέους* p. 197., qui eandem quoque v. 71. extr.
exhibuit lectionem, quam Aristoteles et Stobaeus.

Ad pag. 84. ε, 9, 10. Theognis 1187 sq.

*Οὔτις ἀποῖνα διδοὺς, θάνατον φύγοι οὐδὲ βα-
ρύναν*

δυςτυχίαν, εἰ μὴ μοῖρ' ἐπὶ τέρμα βάλοι.

Ad pag. 85. ε, 3. cf. Valckenar. ad Euripid. Phoe-
niss. p. 146. B.

Fragm. ζ. Homer Il. ρ, 446 sq.

*Οὐ μὲν γάρ τί ποῦ ἐστὶν οἰζυρότερον ἀνδρὸς
πάντων, ὅσα τε γαῖαν ἐπι πνέει τε καὶ ἔρπει*

Theognis 167 sq.

*Ἄλλ' ἄλλω κακὸν ἐστὶ, τὸ δ' ἀτρεκέες ὄλβιος
οὐδεὶς*

ἀνθρώπων, ὅποσους ἡέλιος καθορᾷ.

Forma *μάκαρς* a Welckero commendata jam extat in
H. Stephani Poetis Gr. p. 472.

Ad pag. 90. Ciceroni de re publ. I, 59. adjungendus est Thucyd. III, 39. εἰώθε δὲ τῶν πόλεων αἷς ἂν μάλιστα καὶ δι' ἐλαχίστου ἀπρὸς δόκητος εὐπραξία ἔλθῃ, εἰς ὕβριν τρέπειν. cf. Wasse ad h. l.

Ad pag. 108. κε, 28 sq. Lobeckius ad Soph. Ajac. p. 351. Itemque (in Etymolog. M.) Κυκῶν, ταράσσων, Θρηνῶν. lege ΟΡΙῶν, quo sensu est in illo Homericō ὡς δ' ἄνεμοι δύο πόντου ὀρίνετον. Prior vox excimenda est Solonis fragmento XXXVIII, 26. Brunck.

Τῶν οὖνεκ' ἀρχὴν (l. ὀργῇ) πάντοθεν κυκλόμενος ὡς ἐν κυσὶν πολλοῖσιν ἐστράφην λύκος.

scribi debet κυκλόμενος. — Veram quidem esse emendationem glossae θρηνῶν ex praecedente verbo ταράσσω intelligitur; minime tamen consentiendum cum viro doctissimo in emendanda vulgari Solonis lectione, utpote qui formam rariorem eandemque sententiae prorsus accommodatam atque satis confirmatam sine justis rationibus expunxerit.

Ad v. 30. Permutatio opposita illi, ex qua *elegi* indicantur loco *iamborum*, extat apud Hermiam MS. in Platon. Phaedrum: ὅς καὶ τὸν ἱάμβον τοῦτον εἶπε.

Φόβος ἢ λύπη παῖς πατρὶ πάντα βίον.

Qui tamen versus quum sit *pentameter*, emendandum est πεντάμετρον. Vid. Jacobsii Animadvv. ad Antholog. Gr. Vol. I. P. 1. p. 321.

Ad pag. 111. κς, 8. Xenophon Anab. IV, 4, 13. succum ex Sesamo expressum prae buisse unguentum dicit, quo Graeci usi sint pro oleo. Πολὺ γὰρ ἐνταῦθα εὐρίσκετο χρῖσμα, ᾧ ἐχρῶντο ἀντ' ἐλαίου, σύειον καὶ σησάμινον κ. τ. λ.

Ad Solonis Hypothecas spectasse etiam videntur, quae refert Scholiasta ad Platon. *dialog. de Justo* ed. Bekkeri p. 465. Παροιμία, ὅτι πολλὰ ψεύδονται ἄοι-

δοι, ἐπὶ τῶν κέρδους ἕνεκα καὶ ψυχαγωγίας ψευδῇ λεγόντων. φασὶ γὰρ τοὺς ποιητὰς πάλαι λέγοντας τὰληθῆ, ἄθλων ὕστερον αὐτοῖς ἐν τοῖς ἀγῶσι τιθεμένων, ψευδῇ καὶ πεπλασμένα λέγειν αἰρεῖσθαι, ἵνα διὰ τούτων ψυχαγωγῶντες τοὺς ἀκροωμένους τῶν ἄθλων τυγχάνωσιν. ἐμνήσθη ταύτης καὶ Φιλόχορος ἐν Ἀτιθίδος α' καὶ Σόλων Ἑλεγειαῖς καὶ Πλάτων ἐνταῦθα.

Denique nobis liceat proponere quaestionem criticam, quam quidem absolvendam aliorum potius iudicio relinquimus. Notum est enim farraginem Theognideam multa aliorum poetarum, maxime Solonis, continere fragmenta, unde colligere licet alias quoque Solonis aliorumque poetarum apud nostrum Theognidem reconditas esse particulas, quas tamen eruere nemo audeat, donec justae rationes eaeque historicae desiderentur. Jam vero si quis animum adverterit verbis, quae leguntur apud Tzetzen ad Exeg. in Iliad. p. 144. ed. Hermann. Σόλων δὲ καὶ κατ' ἔχνος αὐτοῦ καὶ ὁ Σοφοκλῆς . . . δαίμονα φάσκει τὸν, ὃς κἄνπερ πρότερον ἦν ἀτυχῶν, ὁμῶς εὐτυχοῦς καὶ ἀγαθοῦ τετύχηκε τέλους. — nonne idem accingetur ad cōgitandum, Theognidis locum inde a versu 161. usque ad 164. Soloni jure meritoque reddendum esse?

Πολλοί τοι χρῶνται δειλαῖς φρεσὶ, δαίμονι δ' ἐσθλῷ,

οἷς τὸ κακὸν δοκέον γίγνεται εἰς ἀγαθόν.
εἰσὶν δ' οἱ βουλῇ τ' ἀγαθῇ καὶ δαίμονι φαύλῳ
μοχθίζουσι, τέλος δ' ἔργασιν οὐχ ἔπεται.

Hujus loci paraphrasis legitur apud eundem Theognidem 133 sqq.

INDEX

SCRIPTORUM VEL EMENDATORUM VEL ILLUSTRATORUM

Alexander Aetolus ap. Athen. XV. p. 699. C.	pag. 13
Catullus LXII, 46 sq.	— 30
Hermesianax ap. Athen. XIII. p. 597 sq.	pag. 9. 11. 20
Homer. II. α, 5 sqq.	pag. 7
Horat. Ep. I, 6, 65 sq.	— 27
Ovid. Ibid. 546 sq.	— 14
Pausan. VIII, 28, 2.	— 45
Posidippus in Analect. II, 48.	— 21
Strabo XIV. p. 921.	— 9
Suidas v. <i>Μίραρον</i> .	— 7
Theognis 791 — 794.	— 36 sq.
— 1011 — 1016.	— 33 sq.
Tzetzes ad Lycophr. 868.	— 45

INDEX

RERUM ET VERBORUM.

<i>Ἀλήεις</i>	pag. 45
<i>ἀρπαλίος</i>	— 28
Augusteum Dresdense	— 57
<i>βάξις</i>	— 48
Cognomina scriptorum Gr. diversa	— 3. 8
<i>Δαίτης ἥρως</i>	— 47
Dodonaean oraculum	— 56
<i>ἔρδειν</i>	— 61
<i>Ἑρμιον πεδῖον</i>	— 46
<i>ἡγεμών</i>	— 60
<i>κλύειν</i>	— 59
<i>Κραδῆς νόμος.</i>	— 9
<i>κύλλη</i>	— 41
<i>λατρνεῖν</i>	— 60
<i>Λιγυρτιάδης</i>	— 7
Niobae proles	— 48
<i>παιδευασία</i>	— 16
<i>πτοιῖσθαι</i>	— 34
Pyliorum migrationes in Asiam min.	— 6. 44
<i>ῥοδοδάκτυλος Ἥως</i>	— 40
Solis navigatio nocturna	— 40
<i>τιθεῖ</i>	— 30
<i>τρηχοῦται</i>	— 33
Φανῶ Menandri Comoedia	— 39. 51
<i>χαλεπηρής.</i>	— 43

ERRATA.

- Pag. 10 lin. 21. leg. *alii alium vindicabant.*
— 15 lin. 16. leg. *nullum vero.*
— 28 extr. *Mimn. IX, 8.*
— 29 lin. 11. *ἀμφεκάλυπεν.*
— 31 Not. v. 2. lin. 5. *Hesiodius.*
— 32 Not. v. 10. lin. 3. *qua tamen ratione.*
— 33 Not. v. 11. lin. 4. *nescio an non.*
— 41 Not. lin. 8. *est hicce.*
— 43 Not. v. 7. lin. 4. *ὄχεται.*
— 44 lin. 5. *τὰς.*
— 45 Not. lin. 1. *notatu.*
-

